

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1904

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

1STE HEFTE

1904

I. Beretning

afgivet af Norges Fiskeristyreelse angaaende styrelsens virksomhed i budgetterminen $1/4$ 1903— $31/3$ 1904.

A. Styrelsens praktiske afdeling.

1. Afdelingens beretning.
2. Fiskeriinspektør Wallems beretning.
3. — Johnsens beretning.
4. Fiskeriagent Johnsens beretning om sildefisket ved Shetland i 1903.
5. — Dundas' beretning om Tysklands sild- og fiskehandel i 1903.

B. Styrelsens videnskabelige afdeling.

II. Aarsberetninger

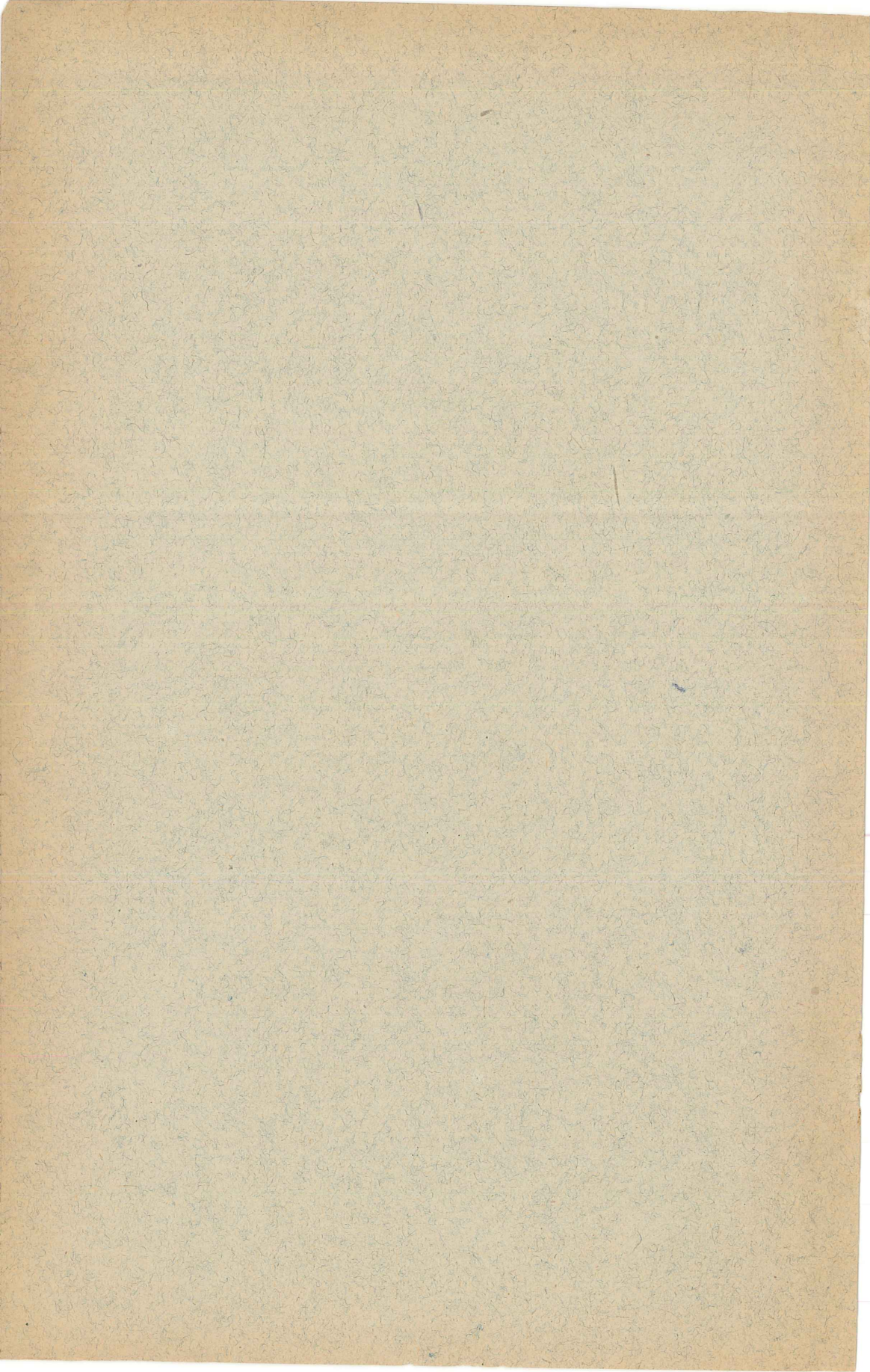
fra fiskeriselskaber og fiskeriforeninger for terminen 1903—1904.

BERGEN

JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI

1904

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1904

UDGIVET AF NORGES FISKERISTYRELSE

1STE HEFTE

1904

I. Beretning

afgivet af Norges Fiskeristyreelse angaaende styrelsens virksomhed i budgetterminen $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904.

A. Styrelsens praktiske afdeling.

1. Afdelingens beretning.
2. Fiskeriinspektør Wallems beretning.
3. — Johnsens beretning.
4. Fiskeriagent Johnsens beretning om sildefisket ved Shetland i 1903.
5. — Dundas' beretning om Tysklands sild- og fiskehandel i 1903.

B. Styrelsens videnskabelige afdeling.

II. Aarsberetninger

fra fiskeriselskaber og fiskeriforeninger for terminen 1903—1904.

BERGEN

JOHN GRIEGS BOGTRYKKERI

1904

I. Beretning

afgivet af

Norges fiskeristyreelse angaaende styrelsens virksomhed i budgetterminen 1ste april til 31te mars 1904.

A. Styrelsens praktiske afdeling.

1. Afdelingens beretning.

Fiskeriselskaber og foreninger.

For budgetterminen 1903—1904 bevilgedes som statsbidrag til fiskeriselskaber og fiskeriforeninger kr. 37 070.00, hvoraf kr. 10 800.00 uden betingelse om distriktsbidrag og kr. 26 270.00 paa betingelse af et distriktsbidrag svarende til $\frac{1}{4}$ af statsbidraget; der bevilgedes saaledes noget mindre end af styrelsen foreslaaet. Styrelsen foreslog nemlig ialt kr. 42 844.00, hvoraf kr. 12 100.00 uden betingelse om distriktsbidrag og kr. 30 744.00 paa betingelse af sedvanligt distriktsbidrag.

For terminen 1904—05 foreslog styrelsen, efterat sagen havde været behandlet i fiskeriraadet, en bevilgning af kr. 39 040.00, hvoraf kr. 8 600.00 uden betingelse om distriktsbidrag og kr. 30 440.00 paa betingelse af sedvanligt distriktsbidrag. Ialt bevilgedes af stortinget kr. 33 060.00, hvoraf kr. 7 600.00 uden betingelse om distriktsbidrag og kr. 25 460.00 paa betingelse af saadant.

Stipendier til fiskerifunktionærer.

Hertil havde styrelsen i sit budgetforslag for terminen 1903—1904 opført det samme beløb som for foregaaende termin bevilget kr. 3 000.00, til hvilket forslag departementet fandt at kunne slutte sig. Vedkommende stortingskomite fandt imidlertid af budgetmæssige hensyn ikke at kunne anbefale noget bevilget hertil, og overensstemmende med komiteindstillingen blev der da heller ikke bevilget noget til denne post.

Stipendier for fiskere m. v.

For budgetterminen 1903—1904 var der til dette øiemed bevilget kr. 5 000.00.

Navn	Hjemsted	Beløb Kr.	Stipendiets anvendelse
1. Anders Nilsen Masvik....	Talvik	150.00	Reise til Aalesund forat deltage i havfisket.
2. Julius Olsen Nordmæle...	Dverberg	150.00	Ligesaa.
3. Joakim J. Skaarvaag.....	Bø i Vesteralen	150.00	Ligesaa.
4. Sigurd Hansen	Honningsvaag	200.00	Ligesaa.
5. Iver Trulsen	Do.	200.00	Ligesaa.
6. Johan E. Løkke.....	Do.	200.00	Ligesaa.
7. H. Graven	Vardø	300.00	Reise til Danmark forat studere motorer.
8. Olaf Olsen Nordmæle	Dverberg	300.00	Ligesaa.
9. Edvin Bø	Do.	300.00	Ligesaa.
10. Hilmar Sellevold	Do.	200.00	Ligesaa.
11. O. Gregersen Olvikvand..	Lurø	250.00	Reise til Danmark forat sætte sig ind i aalefisket.
12. Joakim Thomassen Bø ...	Sortland	200.00	Reise til Sydnorge og Sverige forat lære posenotfiske.
13. Oluf M. Olsen	Haugesund	500.00	Reise til udlandet forat lære tilvirkning.
14. David Klausen	Bergen	200.00	Reise til Holland forat deltage i havfisket.
15. Lauritz Larsen	Aalesund	300.00	Ligesaa.
16. Johan Olsen Rise	Malnes i Vester- aalen	300.00	Reise til England forat deltage i Havfisket.
17. Nils Haagenen	Bergen	250.00	Reise til England forat studere røgning af fiskevarer.
18. Theodor Torbergsen	Trondenes	150.00	Reise til Aalesund forat studere drivgarns- og bankfisket.
19. Nils Jakobsen Husmo	Sannessjøen	150.00	Ligesaa.
20. Jens A. Lian	Vardø	150.00	Reise til vestlandet for at lære isning og tilvirkning af fiskeprodukter.
21. Gudbrand Olsen Uløbugt .	Skjervø	150.00	Reise til Søndmør forat studere fiskeriforholdene og mo- torens anvendelse til fiskebrug.
22. Karl Hansen Stølen.....	Søgne	150.00	Forat deltage i Nordsjøsildefisket.

Omstaaende tabel (pag. 4) viser beløbets anvendelse. Der blev uddelt ialt 22 stipendier med et samlet beløb af kr. 4 900.00, hvoraf 10 til reiser i Norge og 12 til reiser i forskjelligt øiemed i udlandet.

Fra de fleste af stipendiaterne har styrelsen modtaget indberetninger, hvoraf fremgaar, at stipendiaterne med stor interesse og som det synes med godt udbytte har studeret de forskjellige grene af fiskerieringen, til hvis studium stipendierne var givne.

Fiskeriraadet.

Møde af fiskeriraadet afholdtes paa styrelsens kontor i tiden 3die —8de juli 1903. Herunder behandlede det af styrelsen fremlagte budgetforslag for terminen 1904—1905.

Til raadets møde i 1903 blev i henhold til departementets og stortingets forudsætning indkaldt de for aarene 1901 og 1902 valgte medlemmer. For aarene 1904 og 1905 skal imidlertid nyt valg foretages. Ved valget er det bestemt, at den ved forrige valg benyttede valgordning skal benyttes ogsaa nu.

Valg er allerede foregaaet for en flerhed af distrikter.

Fiskeriraadets møde i 1904 er berammet til sammentræde paa styrelsens kontor fredag den 1ste juli d. a.

Vragervæsenet.

Ved lov af 29de november 1902 blev der som bekendt aabnet adgang til under visse betingelser at benytte de ældre sildetønder lige til udgangen af aaret 1904; da lagrene af ældre tønder den 1ste januar 1903 var temmelig stort ca. 900 000 stykker, hvoraf ca. 200 000 isaltet, maatte dette selvfølgelig føre til, at vragning af sild — der kun kan foregaa med sild i den nye lovs tønder — maatte blive sterkt begrænset. Indehaverne af de ældre tønder realiserer naturligvis først sin beholdning af disse; i løbet af 1903 gik der ogsaa en betragtelig mængde gamle tønder ud af landet og resten vil antagelig med nogenlunde lethed gaa med i løbet af 1904; først naar saa er skeet, vil vor sildeeksport høste frugten af den nye tøndelov.

Man tør imidlertid udtale, at den nye tøndelov allerede nu har begyndt at virke godt, og der er enstemighed om, at tønderne er fuldt ud tilfredsstillende, ja selv tidligere modstandere af loven indrømmer nu lovens berettigelse.

Imidlertid har det vist sig, at bestemmelsen om, at tønderne først ved eksporten skulde fuldbaandes i underenden var mindre hensigtsmæssig,

idet denne fuldbaanding under eksporten forårsagede betydelig mere baade bryderi og omkostninger, end om fuldbaanding var foretaget allerede af bødkeren under tøndens forarbeidelse.

Trondhjems handelsforening indsendte til styrelsen forslag om at faa loven forandret i dette punkt saaledes, at det bestemtes, at tønderne skulde fuldbaandes i underenden med en gang ved fabrikationen.

Forslaget blev af styrelsen omsendt til udtalelse af børskomiteer, handels- og bødkerforeninger i de interesserede distrikter, der samtlige anbefalede forandringen.

Under 5te mars d. a. indsendte styrelsen et med de indkomne udtalelser overensstemmende forslag om, at alle sildetønder, hele og halve, skal være fuldbaandet for underenden. Departementet fandt imidlertid paa grund af den langt fremskredne tid ikke at kunne fremsætte kgl. proposition i sagen for det da forsamlede storting.

I kalenderaaret 1903 er følgende sildepartier vraget og stemplet:

Fedsild.

Tromsø	distrikt	830 tdr.	100 kg. pakn.	211 tdr.	105 kg. pakn.
Harstad	—	429	„ —	—	—
Sannessjøen	—	100	„ —	—	—
Bergen	—	1 583	„ —	—	—
Haugesund	—	1 530	„ —	—	—
4 472 tdr. 100 kg. pakn.				211 tdr. 105 kg. pakn.	

Slosild.

Aalesunds distrikt	....	67 tdr.	100 kg. pakning.
Bergens	—	 100	„ —
		167 tdr. 100 kg. pakning.	

Fiskepakket sild.

Fedsild.....	403 tdr.
Slosild	1 054 „
1 457 tdr.	

Det samlede parti vraget sild er saaledes ikke meget stort, men vragerinstitutionen har dog havt sin betydning ogsaa derved, at flere eksportører, der ikke kunde faa sin sild offentlig vraget og stemplet, fordi de ældre tønder benyttedes, har sorteret, pakket og merket sin sild efter vragerinstruksens regler.

Vragerne har været eksportørerne behjælpelig med at gennemføre disse nye regler, idet de har været tilstede og paaseet arbeidets udførelse og ved privat attest bevidnet sortement og pakning.

Vrageren i Kristiania oplyser, at han privat har besigtiget
420 tdr. islandssild.

Vrageren i Stavanger oplyser følgende:

Han har ledet behandlingen af.....	537	„	skotsk vaarsild
Veiet og besigtiget	562	„	vaarsild
—s—	1 834	„	islandssild
Ledet behandlingen af.....	8 997	„	—

Vrageren i Haugesund oplyser:

Ledet behandlingen af.....	8 200	„	vaarsild
—s—	4 355	„	islandssild
—s—	2 465	„	fed्सild

Vrageren i Bergen oplyser:

Gjennemgaaet fiskepakket	7 360	„	fed्सild
—s—	1 690	„	islandssild
—s—	480	„	nordsjø्सild
—s—	600	„	vaarsild.

37 500 tønder.

Flere vragerer oplyser, at de ikke har noteret, hvad de saadan har besigtiget etc., men de fleste har i aarets løb ofte været tilkaldt for at veilede ved sortering, pakning etc.

Den nye tøndelov har ogsaa skaffet vragerne ikke saa ganske ubetydeligt arbejde. De har stadig med passende mellemrum kontrolleret tøndefabrikationen paa verkstederne, og paa enkelte steder maatte styrelsen give vragerne ordre til at reise rundt i distriktet for at veilede bødkerne, disse reiser har gjort sin store nytte.

Ved modtagelsen af kjøbte partier nye tønder har det været meget almindeligt, at kjøberne har tilkaldt vragerne for at de skulde paase, at tønderne var forarbejdet overensstemmende med loven, og vrage, hvad der var mangelfuldt; særlig i begyndelsen var det flere gange, at tønderne maatte tages tilbage og feilene rettes. Denne del af vragerens arbejde har havt sin store betydning, idet tønderne, der nu leveres, kan siges gjennemgaaende at være helt overensstemmende med loven og bevidstheden om, at vragerne kontrollerer hvad der arbejdes, har sin gavnlige indflydelse.

Med hensyn til selve vragningen og bedømmelse af vragerinstitutionens betydning og virkning i sin helhed, da er det altfor tidligt allerede nu at opgjøre sig nogen mening herom.

Iaar vil de nye tønder blive mere benyttet, og efter hvad det ser ud til, vil ogsaa vragningen blive mere almindelig; begyndelsen med vaarsilden lover ialfald godt.

Fiskeriinspektørerne.

I budgetforslaget for terminen 1904—1905 optog styrelsen til behandling spørgsmaalet om en omorganisation af fiskeriinspektørinstitutionen; ved behandling af bevilgningen for terminen 1903—1904 blev der nemlig i stortinget henstillet til administrationen at tage under overveielse spørgsmaalet om inspektørstillingernes nedlæggelse; i henhold til denne henstillen optog styrelsen sagen til behandling.

Da styrelsens enkelte medlemmer havde en noget forskjellig stilling til denne sag, blev der af styrelsens enkelte medlemmer afgivet særskilt forslag i sagen. Fiskeriraadet fandt at kunne slutte sig til det af dr. Hjort fremsatte forslag, der i det væsentlige gik ud paa at henlægge til inspektørerne alene det administrative arbejde vedkommende fiskerierne, havfiskefondslaan, opsyn m. v. Departementet fandt for sit vedkommende nærmest at kunne tiltræde det sidste forslag, idet der dog gjordes et forbehold med hensyn til overtagelse af opsynsvirksomheden ved Lofot og Finmarksfisket.

Næringskomiteen fandt ikke at kunne give dette forslag sin tilslutning, men henstillede til departementet at have sin opmærksomhed henvendt paa spørgsmaalet om ikke samtlige inspektørstillinger burde sløifes.

Imidlertid blev der for terminen 1904—1905 ikke besluttet nogen forandring, idet der bevilgedes til 3 fiskeriinspektører; den 4de inspektørstilling, stillingen i Finmarken, stod siden fiskeriinspektør Sørensens fra-trædelse ved udgangen af mai maaned 1903 ubesat; gagen for denne post blev besluttet inddraget.

I den væsentligste tid af budgetterminen 1903—1904 har der saaledes kun været 3 fiskeriinspektører i virksomhed.

Indberetning fra fiskeriinspektør Wallem og inspektør Johnsen om deres virksomhed findes indtaget længere ude i nærværende hefte af aarsberetningen.

Fra fiskeriinspektør Buvig har man imidlertid heller ikke iaar modtaget nogen særlig beretning om hans virksomhed som inspektør udenom de i andre hefter af aarsberetningen trykte specielle beretninger om storsildfisket Østlandsfisket m. v.

Fiskeriagenterne.

I terminen 1903—1904 har der ingen forandring foregaaet med disse stillinger.

Paa fiskeriraadets møde i 1903 blev imidlertid igjen vakt motion om en mulig sløfning af en eller flere af disse poster, idet en flerhed af raadets medlemmer udtalte som sin opfatning, at der ikke længer var behov for agentstillingerne i Hull og Hamburg.

Vedkommende stortingskomite bemærkede i den anledning, at den antog, at agentstillingen i Hull med mindst skade kunde undværes, hvorfor komiteen henstillede til departementet at tage under overveielse spørgsmaalet om denne stillings ophævelse fra udgangen af kommende budgettermin.

Efter departementets anmodning har derefter styrelsen optaget dette spørgsmaal til behandling. Resultatet af denne behandling vil blive fremlagt i budgetforslaget for 1905—1906 og behandlet paa fiskeriraadets møde iaar.

Fiskeriagenten i Rusland, der hidtil har boet i Riga, vil fra juni maaned 1904 efter derom truffen bestemmelse flytte til St. Petersburg.

De større beretninger fra fiskeriagerne indtages i aarsberetning vedkommende Norges fiskerier efterhvert som de indkommer; i nærværende hefte vil findes to beretninger fra fiskeriagerne Johnsen og Dundas. Markedsberetninger forøvrigt tilstilles aviserne direkte.

Godsrute paa England og ferskfiskrute Senjen—Trondhjem.

Denne sag blev som i forrige aarsberetning nævnt forelagt fiskeriraadet ifjor.

Fiskeriraadet vedtog først følgende beslutning angaaende eksportforholdene i sin almindelighed: „I tilslutning til fiskeristyrelsens betænkning udtaler fiskeriraadet, at en forbedring af de nuværende eksportforholde med hensyn til ferskfiskforsendelse til England er paatrængende nødvendig, og at bidrag fra statens side til dette øiemeds opnaaelse er paakrævet.“

Dernæst vedtog raadet følgende mere specielle forslag: 1) Der ydes en bevilgning af indtil kr. 70 000.00 for en ugentlig rute med 2 baade paa ca. 400 tons i tiden 1ste juli—31te januar — i mindst 2 aar — paa strækningen Trondhjem—Grimsby med anløb af Kristiansund, Aalesund, Modøen og Florø og med afgang fra Aalesund lørdag aften. 2) Der oprettes en statsunderstøttet ferskfiskrute Senjen—Vester-aalen—Lofoten—Trondhjem underholdt af en mindre fiskekarrier i maanederne mai—oktober.

Den videre forberedende behandling af disse ruter har været fortsat, og vil man formentlig om ikke lang tid kunne indsende sagen til departementet i fuldt udredet stand.

Indsamling af oplysninger om Norges forskjellige fiskerier med beskrivelse af fiskevær m. v.

For terminen 1903—1904 var hertil bevilget kr. 1 200.00.

Fra fiskeriinspektør Wallem, der har befattningen med dette arbejde har styrelsen modtaget følgende indberetning:

„Herved har jeg den ære at indberette om de foreløbige forsøg med indsamling af materiale til statistik vedkommende forskjellige grene af fiskeribedriften, hvorover hidtil ingen statistik har været optaget; derhos tillader jeg mig, i henhold til udfaldet af disse forsøg, at komme med forslag om bevilgning til at igangsætte indsamling af materiale til en vis del af statistiske opgaver for det hele land.

De specielle grene af fiskeristatistik, som har været gjenstand for nævnte forsøg, er det saakaldte daglige fiskeri (fangstudbyttet saavel som fangstredskaberne) fiskeridistrikternes eget fiskeforbrug og videreforsendelse af fersk og tilvirket vare, fisketilførselen og fiskeforbruget i byerne, — for alle emners vedkommende for enkelte lokaliteter alene. Blandt opgaver over statistik over fiskeforsendelser er der nogle særskilte vedkommende forsendelsen pr. rutegaaende dampskibes førsel af det daglige fiskeris udbytte fra forskjellige distrikter paa kyststrækningen mellem Stat og den russiske grænse, til Trondhjem, samt videreforsendelsen paa jernbane fra Trondhjem til visse dele af indlandet, Sverige og Danmark og langs enkelte jernbanelinjer. En anden række opgaver har omfattet oplysninger angaaende antal og værdi af de under vinterfisket benyttede aabne og dækkede farkoster (deriblandt ogsaa dampbaade og motorbaade) inden Romsdals og Trøndelagens amter, samt dele af Nordlands og Finmarkens amter (forsøget i Tromsø amt maatte desværre opgives af mangel paa medhjælp).

Det foreløbige udfald af forsøgene med nævnte indsamlingsarbeide, hvorved er fremskaffet en samling materiale, som dels allerede er indkommet og stykkevis er bearbejdet, dels venter at ville indkomme inden føie tid, kan betegnes at have ført til følgende resultat:

1. Opgaver over det daglige fiskeris fangstkvanta og fangstværdier for hele kystens vedkommende, vil kunne indsamles efter det benyttede system uden synderlig større ændring, o: efter den repræsentative undersøgelsesmetode, saafremt man dertil kan faa et tilstækkeligt antal intelligente fiskere eller lignende personer, som staar bedriften ganske nær.

2. Opgaver over fisketilførselen til byernes torv og udsalgssteder vil være forholdsvis lettere at indsamle i de større byer end i de mindre og mindste, hvor et faatal fiskere eller opkjøbere behersker markedet, holder de traditionelle høie priser, og nødig vil inklade sig paa at give offentligheden de fornødne oplysninger om forholdene.

3. Opgaver over fiskeforbruget i bygderne vil kunne faaes lettere end i byerne, idet skik og brug er mere gjennemsigtige og ensartede end blandt bybefolkningen i almindelighed. Men her som der maa der ydes „indsamlerne“ eller „tællerne“ fra første begyndelse en nøiagtig veiledning til arbejds paalidelige udførelse, ligesom resultaterne

maa kontrolleres allerede medens arbeidet foregaar, saa at misforstaaelser ikke kan medføre nogen større, uafvendelig ulempe. Det vil ogsaa være nødvendigt fleresteds at der overfor publikum gjøres personlig mundtlig rede for sagens øiemed, da der navnlig inden enkelte samfundsklasser er kommet tilsyne en vis uvillie mod at skulle give nærmere besked om vedkommende „huslige anliggender“, eller fiskeriindkjøbenes hyppighed, størrelse og kostende pr. familie eller pr. person. Andensteds har der været lutter velvillie og interesse for sagen.

4. Opgaver over fiskeførselen paa jernbanerne og med dampskibene vil nærmest være gjenstand for et ugentligt eller maanedligt kontorarbeide, som bliver at honorere i henhold til aftale med kontorcheferne, (dersom det ikke faaes gratis udført).

5. Opgaver angaaende farkosternes antal, værdi m. v. maa indsamles af sagkyndige folk, hvortil ikke kan henføres enhver opsynsbetjent (eller lensmand), hvad jeg før troede; selv i udprægede fiskeribygdter kan ikke paaregnes fornøden sagkyndighed hos enhver af dem.

6. Opgaver vedkommende de øvrige dele af fiskeribedriften har kun i ganske liden udstrækning været indsamlet. Af undersøgelser desangaaende kan dog allerede nu sluttet, at hvad angaar oplysninger om de ældre og nyere fiskevær og fangstpladse, om den hele fiskeri-industri og de forskjellige slags anlæg, indretninger, bygninger m. v., saa maa disse indsamles paa en noget anden maade. Indsamlingen af materialet maa dels ske ved aastedsbefaring, dels ved personlig konference med eier eller bruger. Paa en lignende maade bør man tilveiebringe opgaver med nærmere beskrivelse over de forhold, som er knyttet nær til selve fiskeriet som f. eks. fiskehavets beskaffenhed, farvandet og dets seillede og landmed, fyre og seilmerker, havne, ankerpladse, tildels ledsaget af fotografier; om flere af disse emner foreligger allerede, i andet øiemed, værdifulde oplysninger.

7. Opgaver vedkommende fiskerne og fiskerbefolkningen samt andre til bedriften knyttede samfundsklasser eller næringsdrivende har ligget ganske udenfor de hidtil gjorte forsøg med indsamlingsarbeidet, ligesom opgaver angaaende de forskjellige sociale og økonomiske forhold, som kommer ind under fiskeribedriftens forskjellige grene.

Hyad angaar det materiale, som er blevet indsamlet, og som dels er under bearbejdelse, dels først senere skal kompletteres for derefter at kunne bearbejdes, saa viser det sig, at man ved saadant materiale vil kunne konstatere, hvilken betydelig rolle i det økonomiske velvære hos

befolkningen det daglige fiskeri spiller, og at betydningen kan være høist forskjellig i de forskjellige distrikter, ligesom udnyttelsen af fangsten for større kyststrækningers vedkommende i saa høi grad beror paa, hvorledes de enkelte lokaliteter kan komme i let og hurtig forbindelse med de rutegaaende dampskibe, særlig hurtigrutens skibe, som gaar til de større forbrugsmarkeder og eksportbyer for ferskfisken. En bearbejdelse af dette materiale maa ogsaa kunne tjene til vejledning for eventuel etablering af nye ruter saavel som ændringer i de bestaaende for paa den maade at kunne bringe de fiskende kyststrøg i desto bedre forbindelse med forbrugsmarkederne.

Efter de foreløbige resultater at dømme er „det daglige fiske“ for enkelte kyststrøg af ligesaa stor, maaske af større betydning end „de store fiskerier“, medens det for andre, mere isolerede øgrupper ude ved havkysten er af ringe betydning for øieblikket, men maa kunne udvikles betydeligt, saasnt dels passende redskaber bliver mere anvendte, dels bekvemme forbindelser med dampskibsruiter kan opnaaes.

Naar bearbejdet materiale foreligger ogsaa for de større dele af den øvrige kyst, vil der vistnok kunne skaffes oplysning om sammenhængen med den ikke ringe fejl i vor nuværende statistik, at f. eks. eksporten af klipfisk, tørfisk og saltfisk tilsammenlagte repræsenterer 15—20 millioner stykker flere fiske, end det opfiskede (for eksport bestemte) samlede kvantum udgjør ifølge statistiken. Et noget nær liggende forhold er tilstede, hvad angaar sildefiskets afkastning og sildeeksporten af tilvirket vare, ligesaa angaaende tran og rogn. Denne mangel ved vor officielle statistik gjælder ikke enkelte aar; mangelen er fundet ved at sammenholde opgaverne for tidsrum paa 10—20 aar, og den kan ikke forklares paa anden maade, end ved: dels for smaa opgaver for flere distrikter, dels forbigaaelse af „det daglige fiske“s afkastning for mange andre distrikter. Fiskeriernes aarlige afkastning for befolkningen og deres økonomiske betydning for landet er ganske bestemt betydeligt større end de 25—30 millioner kroner som nu ansees for statistisk konstateret.

Imidlertid vil dog opgaver over befolkningens aarlige fiskeforbrug bedre end noget andet vise, hvilke betydelige kvanta fisk, som enten ligger ganske udenfor statistikens nuværende ramme, eller som kun for en ringe brøkdel indkommer i tabellerne. Her gjælder det ikke fejl og unøjagtigheder, men hele upaaagtede dele af fiskeribedriften. Og dette kan være end mere at beklage. Hvormeget fisk der aarlig spises af landets befolkning kan for nærværende ikke paavises; men at forbruget er ganske betydeligt er hævet over tvil; ligesaa er det sikkert, at medens en stor del af befolkningen daglig spiser fisk, helst fersk fisk, ved 1 eller 2 maaltider, og finder sin vigtigste føde i fisk (og melvaremad) maa

en maaske ligesaa stor eller større del af landets befolkning nøie sig med et eller to fiskemaaltider pr. uge og betale disse noksaa høit; i større dele af indlandet er fisk en sjelden ret paa det daglige bord; og blandt de store, brede lag i Østlandets lavlandsbygder saavel som i nogle større byer (deriblandt Kristiania) hører almindelig fersk fisk til luksusretterne, som kun nydes ved festlige anledninger.

Vi er her inde paa ernæringsforhold af stor betydning i flere henseender: fra et fiskeristandpunkt betragtet maa dette forhold vække den største opmærksomhed, idet man deraf vil kunne erfare, i hvilken stor udstrækning det hele lands befolkning kan siges at lide under den nuværende tingenes tilstand: langs store dele af kysten en overflod af daglig fisk, som ikke kan bringes op i nogen større værdi; inde i landet og i ikke faa byer en saa stor mangel paa ferskfisk og fiskespiser, at disse betragtes som festlige retter og betales langt høiere end fineste kjød og vildt. Samtidig som vi eksporterer fiskeriprodukter til et aarligt beløb af 45—50 millioner kroner, er samfærdselsmidlerne ordnet saaledes, at vi kan „fiskeføde“ en stor del af befolkningen for en bagatel, medens en andel del — store distrikter — neppe faar en mundfuld saltvandsfisk pro persona oftere end et par gange aarlig, og da som en kostbar herret ved et festmaaltid!

Beregningerne over fiskeforbruget er en vidtløftig sag, og det foreliggende materiale kan kun kaste streiflys over enkelte sider af sagen. For dog at kunne belyse forholdet saapas, at man kan faa nogenlunde veiledende data at holde sig til og omtrentlige aarlige summer at regne med skal her anføres nogle „resultater“, som er fremkomne paa grundlag af før anstillede undersøgelser, men som for en ikke ringe del er skjøn og skjønsmæssige overslag.

I landets 3 nordligste amter skulde mere end den halve befolkning antages at spise fisk 1 à 2 maaltider daglig, gennemsnitlig hele aaret, det skulde blive ialt ca. 100 à 120 mill. kg. som efter en middelstor handelsværdi af bare 3—5 øre pr. kg. vilde blive mellem 4 og 5 millioner kroner. I amterne søndenfor til og med de bergenusiske skulde kvantum og værdi tilsammen være 92 millioner kg. værd ca. 6 millioner kr., kystamterne søndenfor Sletten og østenfor Lindesnæs kan neppe, efter beregningerne, antages at forbruge mere end 14 mill. kg. og 2 mill. kr.

Hvormeget den øvrige befolkning, navnlig i indlandsbygderne aarlig forbruger, kan man neppe have nogensomhelst begrundet formodning om, uagtet der ogsaa derom findes opstillet skjønsmæssige tal for nogle lokaliteter. Endel saltvandsfisk forbruges dog noget nær i alle distrikter, om end kun i form af spegesild og hermetiske varer, samt saltet og tørret fisk mere leilighedsvis. De foran nævnte tal skulde som resultat give

en samlet sum af ca. 220 millioner kilogram, som maaske kan forøges til 225. Værdien, som varierer sterkt efter bygdernes samfærdselsmaader, er for nævnte opgaver beregnet til 12 à 13 millioner kroner og kunde skjønsmæssig forhøies til 14 à 15 mill. kr.

Her er nærmest tænkt paa landsbefolkningen i det hele taget. Hvad bybefolkningen angaar, saa haves nogle faa mere statistisk optagne opgaver; men heller ikke disse er saaledes tilveiebragte, at de kan betegnes som tilforladelige. Ti dels haves alene fiskeforbrugets salgsværdi for de vigtigste fiskesorter, dels haves bare den samlede vægt. Alene for nogle ganske faa byer, hvis fiskeforsøg har været gjenstand for de her omhandlede forsøgsundersøgelser, haves opgaver baade over kvanta og værdier. Nedenfor skal jeg sammenstille en tabel over nogle af dem, mere for at vise hvorledes de tager sig ud, end for at levere nogen paa-lidelig opgave:

Kristianias fiskeforbrug anslaaes til ca. . .	2 800 000	kr.
Bergens — — — — . . .	825 000	„
Trondhjems — — — — . . .	300 000	„

For fire andre byer, som er statistisk undersøgt, og hvoraf 2 er middelstore og 2 mindre byer haves følgende opgaver:

	Kvantum.	Salgsværdi.
Kristiansund	ca. 382 400 kg.	53 000 kr.
Fredrikshald	„ 137 000 „	70 900 „
Hamar	„ 136 600 „	72 400 „
Levanger	„ 57 600 „	10 360 „

En sammenligning mellem de ligestore byer Kristiansund og Fredrikshald giver det ligesaa mærkelige som instruktive resultat, at man i Kristiansund for 53 000 kr. faar over $2\frac{3}{4}$ gange mere fisk for pengene end man i Fredrikshald faar for ca. 71 000 kr., eller: gjennemsnitlig koster 1 kg. fiskemad i Kristiansund ca. 14 øre, men i Fredrikshald ca. 52 øre; dog maa her straks tilføies, at i Kristiansund forbruges meget af billig fisk (sei, smaasild, saltfisk) medens fiskehandlerne i Fredrikshald ikke „fører“ disse varer i synderlig grad. Ogsaa paa Hamar betales fisken — omtrent bare ferskfisk — noksaa høit. Sammenlignet med Fredrikshald viser det sig, at den 6 000 indbygger store Hamar forbruger mere fisk end den dobbelt saa store Fredrikshald med ca. 12 000 indbyggere; Hamars bekvemme anledning til at faa daglige forsendelser af fisk fra Trondhjem saavel som fra Kristiania er visselig en af aarsagerne til byens gode forsyning med fisk, navnlig god ferskfisk.

Sammenlignes Levanger og Kristiansund, byer som har jevn fiskeforsyning fra sine egne og omegnens fiskere, saa sees, at fiskeforbruget pr. individ er nogenlunde ligestort, 33—36 kg. for enhver af disse byer pr. individ pr. aar.

Det for Hamars vedkommende meget oplysende materiale er for enkelte dele bearbejdet, og deraf fremgaar resultater som ganske godt beviser, at den for øiemedet benyttede „repræsentative undersøgelsesmetode“ passer bedre end maaske nogen anden. Som eksempler paa, hvad der ved et forholdsvis lidet apparat af tællere og kontrollører kan tilveiebringes af oplysninger, kan anføres som resultater følgende tabel over fiskeforbruget i henhold til nøiagtige opgaver inden befolkningens forskjellige klasser:

Antal familier	Ant. pers.	Fiskeforbruget gennemsnitlig:			
		Pr. uge	pr. familie	pr. person	
13 kjøbmandsfamiljer . .	99	kr. 24.00	kr. 1.84	24.2 øre	
47 haandverkerfamiljer	254	„ 53.58	„ 1.14	20 „	
6 embedsmandsfam. . .	59	„ 17.70	„ 2.95	30 „	
17 jernbanefolksfam. . . .	98	„ 17.55	„ 1.03	17.9 „	
27 forskjellige klasser .	146	„ 40.95	„ 1.51	28 „	
21 arbeiders — .	91	„ 19.35	„ 0.92	21.2 „	
131 .	747 pers.	kr. 173.13			

Naar bortsees fra jernbanefolk som betaler liden fragt for sin fisk, bliver forbruget pr. person nok saa jevnt; at nogle faa embedsfamiljer forbruger mest, har sin lokale forklaring.“

Vandrelerer i baadbyggeri.

For terminen 1903—1904 var hertil bevilget kr. 3 000.00 og som vandrelerer fungerer fremdeles baadbygger Johannes Selsvik.

Kurset i Hemmes, der var begyndt 11te februar 1903, fortsattes i følgende budgettermin og afsluttedes den 22de mai. Der var 2 elever, der begge var øvede baadbyggere af klinkbyggede baade, og som undervisningsgjenstand byggedes en kraelbygget havfiskebaad af anerkjendt type, bygget for senere anbringelse af motor som hjælpemaskine. Baaden var 22 ton br., 44½ fod lang, 15 fod bred, 6½ fod dybtgaaende i ballast, to master.

I Strandebarm begyndte et nyt kursus paa gaarden Røirvik 6te juli som afsluttedes 12te oktober. Her undervistes 7 elever under bygning af en spidsstavnet, kraelbygget dæksbaad, drægtig 21 tons brutto med en længde af 44 og bredde af 14½ fod. Baaden var samtlige elevers eiendom og bygget til havfiskebaad.

I Bindalen begyndtes næste kursus 29de oktober, efter at læreren i nogle dage havde hjulpet til at udtage de fornødne materialier, og afsluttedes 25de februar 1904. Der byggedes en kraelbygget dæksbaad, 15 tons dr., 40 fod lang, 13 fod bred, 6½ fods dybgaende i ballast og rigget som de foregaaende med 2 master. Eleverne var ogsaa her selveiere af baaden og materialerne anskaffet for deres regning ved et af kommunen garanteret banklaan. Elevernes antal var 6. Ordføreren udtaler i en senere skrivelse til fiskeristyrelsen: „Det tidligere afholdte kursus her har givet et opmuntrende resultat og det skulde være at ønske at her kunde opnaaes et til, — —.“

Fra Bindalen drog vandrelæreren til Saltdalen, hvor man for at imødekomme ønsket derom fik istand kurser paa flere steder, hvor der dannedes egne byggelag, der modtog tilsyn og teoretisk undervisning hver for sig, saaledes at læreren reiste mellem byggestederne. Kurset begyndte 9de mars med 8 elever.

Om kursets videre gang vil senere komme beretning, da størstedelen falder i indeværende budgettermin.

Da den for et kursus oprindelig bestemte tid af 3 maaneder har vist sig altfor knap, har man erholdt departementets samtykke til at udstrække kurserne til 4 maaneder medregnet den for reiserne mellem distrikterne fornødne tid. I denne termin er kun for høstmaanederne bestemt et kursus i Jondal, Hardanger, medens ledningen af sommerkurset efter at læreren er færdig i Saltdalen, endnu ikke er bragt i orden. Der er forespørsler fra tre steder om dette kursus.

Havfiskefondenes forvaltning i tiden fra 1ste april til 31te mars 1904.

a) Det ældre havfiskefonds

midler er — ligesom tidligere — ogsaa i sidste termin i stor udstrækning anvendt til mindre dæksbaadlaan i Nordlands og Tromsø amter, omend disse amters part af laanemidlerne ikke har været saa dominerende som før.

Til Finmarken er der bevilget 4 laan paa tilsammen kr. 7 700.00.

I de sydligere amter er laan væsentlig ydet til noget større fartøier — tildels med hjælpemaskine.

Af de motorfartøier, som er opførte paa listene nedenfor, er enkelte meget smaa. Disse mindre dæksbaade med en liden motor betegner en nyhed inden den norske fiskerflaade, og tør have betingelser for at blive lønsomme farkoster.

Der har ikke været bevilget laan til dampskibe eller fabrikanlæg.

Behovet for laan af dette fond har stadig været større end de

disponible midler. Ved budgetterminens udløb var 24 laaneandragender hvilende paa styrelsens kontor til et samlet beløb af over kr. 60 000.00. Disse ekspederedes i indeværende budgettermin, da der igjen blev midler disponible ved de indkomne afdrag.

Den gjensidige assuranceforening for fiskefartøier „Samhold“ i Tromsø har havt saa store tab ved havarier, at den i 1904 har seet sig nødsaget til at indstille sin tegning af ny risiko. Derved er der i de nordlige landsdele opstaaet assurancenød. Fiskeristyrelsen har under udarbeidelse en forestilling om statsunderstøttet og statskontrolleret forsikring af fiskefartøier.

Ved tvangsauktion over et til fondet pantsat motorfartøi blev kr. 1 783.89 af fondets tilgodehavende udækket. Ellers er intet tab lidt.

Nærmere om udlaan vil sees af nedenstaaende tabeller.

Fortegnelse
over anviste laan i terminen 1903—1904.

Amt	Antal laan	Deraf			Den stillede sikkerhed			Laanesummenes samlede beløb kr.
		Til dæksbaade	Til seilfartøier	Til motorfartøier	Pant i fartøi	Kommune-garanti	Selskyldner-kaution	
Finmarken	1	1	—	—	—	1	—	1 600.00
Tromsø	11	8	2	1	2	9	—	28 800.00
Nordland	10	10	—	—	—	9	1	16 600.00
N. Trondhjem	1	1	—	—	—	1	—	2 000.00
Romsdal	3	—	2	1	3	—	—	11 000.00
N. Bergenhus	1	—	1	—	1	—	—	3 500.00
S. Bergenhus	2	—	2	—	2	—	—	9 000.00
Stavanger	2	—	2	—	2	—	—	16 000.00
Lister og Mandal	2	—	—	2	2	—	—	9 700.00
Smaalenene	1	—	—	1	1	—	—	8 000.00
Ialt	34	20	9	5	13	20	1	106 200.00

Den 31te mars 1904 var følgende laan bevilgede, men endnu ikke anviste:

Amt	Antal laan	Deraf			Den stillede sikkerhed			De tilsagte laans samlede beløb kr.
		Til dæksbaade	Til seilfartøier	Til motorfartøier	Pant i fartøi	Kommune-garanti	Selvskyldner-kaution	
Finmarken	3	2	—	1	1	2	—	6 100.00
Tromsø	12	9	2	1	4	8	—	30 300.00
Nordland	8	5	1	2	1	6	1	14 700.00
S. Trondhjem	3	2	1	—	—	2	1	6 000.00
Romsdal	4	1	—	3	3	—	1	14 000.00
N. Bergenhus	1	—	1	—	1	—	—	3 000.00
S. Bergenhus	1	—	1	—	1	—	—	5 000.00
Bergens by	1	—	1	—	1	—	—	4 500.00
Ialt	33	19	7	7	12	18	3	83 600.00

For en del fartøier er der foruden den i listene opførte pantsikkerhed i fartøiet ogsaa ved siden heraf stillet selvskyldnerkaution eller pant i fast eiendom.

b. Det nye havfiskefond

har ikke været saa søgt som tidligere vel nærmest som følge af de par sidste aars flauere fiskerier, under hvilke temmelig mange af de nye fiskerdampbaade har givet et daarligt udbytte. Af de i terminen anviste 11 laan var de 9 bevilgede aaret forud eller tidligere. Den 31te mars 1904 var der bevilget men ikke anvist 2 laan til Romsdals amt og et til Smaalene til et samlet beløb af kr. 65 000.00. Samme dato havde fondet en kontantbeholdning paa ca. kr. 70 000.00 udover de givne laanetilsagn.

Der er bevilget et laan til et større seilfartøi med damphjælpe-maskine efter hollandsk model for større drivgarnsfartøier i Nordsjøen.

Fondet har i terminen ikke lidt noget tab paa sine pantelaan.

De i budgetterminen anviste laan er følgende:

Vardø.....	1	laan	kr.	17 000.00
Nordland.....	4	„	„	63 000.00
Aalesund.....	2	„	„	34 000.00
Nordre Bergenhus amt.....	1	„	„	25 000.00
Bergen.....	2	„	„	38 000.00
Stavanger.....	1	„	„	20 000.00

Ialt 11 laan kr. 197 000.00

Tabeller over havfiskefondenes status er indtaget pag. 93 og 94.

Underretningsvæsenet vedkommende fiskerierne.

I budgetterminen er efter underhandlinger med telegrafstyrelsen indført en ny ordning med hensyn til cirkulærtelegrammernes ekspedition, der skaffer en betydelig tidsbesparelse og saaledes muliggjør den fornødne udvidelse, uden at den tidligere paaklagede overfyldning af linjerne finder sted i samme grad som før. Cirkulærtelegrammerne om fiskerierne har nu hver erholdt sit no. og abonnementet paa dem, der før gjaldt for hele samlingen, er nu forandret til at kunne tegnes for de „opslags no.“, man ønsker. Nærmere om denne ordning findes i telegrafstyrelsens cirkulære no. 11 1903.

Cirkulærtelegrammerne vedkommende fiskerierne, deres opslags no., afsender, indhold m. v. er nu:

Fra fiskeristyrelsen.

Opslag	1.	Saltsildmarkedet, gennem fiskeriagerne.	Naar anledning.
„	2.	Fersksildmarkedet, gennem do.	Naar do.
„	3.	Ferskfiskmarkedet, gennem do.	Naar do.
„	4.	Udenlandske sildefiskerier, gennem do. m. fl.	I regelen en gang ugentlig i fisketiden.
„	5.	Klipfiskmarkedet, gennem konsulen i Bilbao.	En gang ugentlig.
„	6.	Amerikas og Irlands makrelfangst, gennem konsulen i Boston og fiskeriagenten i Hull.	En gang ugentlig i den bedste fisketid.
„	7.	Dorgemakrel fra Nordsjøen.	En eller to gange ugentlig i fisketiden.
„	8.	Skreifisket, landskvantum.	En gang ugentlig i fisketiden, i regelen søndag eller mandag.
„	9.	Fedsildfisket, nordsjøsil, smaasild, landskvantum.	En gang ugentlig i fisketiden, i regelen søndag eller mandag.

Storsild og vaarsild.

„	15.	Storsildfisket, hovedtelegram, kvantumsopgave, fra chefen for Underretningsvæsenet for fisket.	I fisketiden flere gange ugentlig.

- Opslag 16. Storsildfisket, kort oversigtstelegram fra chefen for underretningsvæsenet for fisket. I fisketiden en à to gange ugentlig.
- „ 17. Storsildfisket, østlandsfisket, fra do. En eller flere gange ugentlig i fisketiden.
- „ 18. Storsildfisket i søndre Trondhjems amt, fra stiftamtmanden, Trondhjem. Til ubestemt tid, naar fisket foregaar.
- „ 19. Vaarsildfisket, hovedtelegram, kvantumsopgave fra opsynschefen. Flere gange ugentlig eller dagligt i fisketiden. Aftentelegram.
- „ 20. Vaarsildfisket, kort oversigtstelegram, fra opsynschefen. En à to gange ugentlig i fisketiden.
- „ 21. Vaarsildfisket, foreløbige dagsmeldinger, fra assistenten i søndre distrikt. I regelen hver formiddag i fisketiden.
- „ 22. Vaarsildfisket, foreløbige dagsmeldinger, fra assistenten i nordre distrikt. I regelen hver formiddag i fisketiden.

Skreifiskerierne.

- „ 24. Skreifisket, Søndmør, fra byfogden, Aalesund. I regelen hver lørdag, naar fisket er kommen i gang.
- „ 25. Skreifisket, Romsdals fogderi, fra byfogden, Molde. Do.
- „ 26. Skreifisket, Nordmøre, fra byfogden, Kristiansund. Do.
- „ 27. Skreifisket, søndre Trondhjems amt, fra stiftamtmanden, Trondhjem. Do.
- „ 28. Skreifisket, (Vikten) nordre Trondhjems amt, fra opsynsbetj. i Vikten. Do.
- „ 29. Skreifisket, Nordlands amt udenom Lofotens opsynsdistrikt, fra amtmanden, Bodø. Do.
- „ 30. Skreifisket, Lofotens opsynsdistrikt, fra udvalgsformanden ved lofotfisket. Hver onsdag og lørdag.
- „ 31. Skreifisket, Tromsø amt, kvantumsopgave m. v., fra stiftamtmanden, Tromsø. Hver lørdag, naar fisket er kommen i gang.
- „ 32. Skreifisket, Finmarkens vinterfiske, fra amtmanden, Vadsø. Helst en gang ugentlig.
- „ 33. Loddefisket, Finmarkens vaartorskefiske, fra amtmanden, Vadsø. En eller flere gange ugentlig.
- „ 34. Skreifisket, Tromsø amt, fisket i enkelte vær, fra stiftamtmanden, Tromsø. En gang ugentlig, helst torsdag, naar fisket er i gang.
- „ 35. Loddefisket, Finmarkens vaartorskefiske, daglige telegrammer om fisket i de forskjellige vær, fra amtmanden, Vadsø.

- Opslag 36. Skreifisket, lokaltelegram, yttersiden, Røst og Værø, fra opsynsbetjentene i Dverberg, Øksnæs, Bø, Gimsø, Borge, Værø og Røst. En gang ugentlig, naar fisket er i gang.
- „ 37. Skreifisket, Lofotens opsynsdistrikt, daglige meldinger om fisket i de enkelte vær, fra opsynsbetjentene i Lofoten.
- „ 38. Skreifisket, Lofotens opsynsdistrikt, kvantumsopgave til Lofotværene, fra udvalgsformanden. Hver lørdag.

Fedsildfisket m. v.

- „ 40. Fedsildfisket, Stavanger amt, ved amtmanden Stavanger. Leilighedsvis, naar fisket slaar godt til.
- „ 41. Fedsildfisket, Søndre Bergenhus amt, ved amtmanden, Bergen. Do.
- „ 42. Fedsildfisket, Nordre Bergenhus amt, ved amtmanden, Leikanger. Do.
- „ 43. Fedsildfisket, Romsdals amt, ved amtmanden, Molde. Hver lørdag i fisketiden.
- „ 44. Fedsildfisket, Søndre Trondhjems amt, ved stiftamtmanden, Trondhjem. Do.
- „ 45. Fedsildfisket. Stør og Værdalens fogderi, fra fogden, Levanger. Do.
- „ 46. Fedsildfisket. Inderøens fogderi, fra fogden, Stenkjær. Do.
- „ 47. Fedsildfisket. Namdalens fogderi, fra fogden, Namsos. Do.
- „ 48. Fedsildfisket. Nordlands amt, fra amtmanden, Bodø. Do.
- „ 49. Fedsildfisket. Tromsø amt, fra stiftamtmanden, Tromsø. Do.
- „ 50. Fedsildfisket. Finmarkens amt, fra amtmanden, Vadsø. Do.

Man har ogsaa i denne budgettermin udsendt ugentlige opgavetabeller over skreifiskets udbytte for de enkelte distrikter og i sin helhed sammenlignet med nærmestliggende tidligere aars.

Lignende tabeller for fedsildfisket, som var paatænkt, har man ikke kunnet udsende, da de modtagne telegrammer om dette fiske endnu delvis var mindre brugbare til at lave en tilfredsstillende opgavetabel af.

Fiskeristatistiken.

I terminen er udkommet heftet for 1902 indeholdende samme slags opgaver og tabeller som nærmest foregaaende aar. Desuden er indtaget en ny tabel 2 g: Opgave over fangstens anvendelse, vedkommende skreifiskerierne.

De af fiskeristyrelsen udgivne publikationer vedkommende Norges fiskerier.

I budgetterminen er udkommet af „Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier“ følgende hefter:

- 5te hefte 1902 indeholdende beretninger fra fiskeriinspektørerne om deres virksomhed i aaret 1902 og fiskeriagent Dundas beretning om Tysklands silde- og fiskehandel i 1902.
- 6te hefte 1902: Beretninger om samtlige skreifiskerier udenfor Lofotens samt fiskeridirektør Westergaards oversigt over handelen med fiskeprodukter i 1902 og fiskeriagent Hans Johnsens beretning om Norges fiske- og sildehandel med Storbritannien i 1902 m. v.
- 1ste hefte 1903: Beretning fra fiskeristyrelsen for budgetterminen 1ste april 1902—31te mars 1903 og fiskeriselskabernes og -foreningernes aarsberetninger m. v. for samme termin.
- 2det hefte 1903: Wollebæk om ræker og rækefiske, Knut Dahl: to beretninger om fiskeforsøg i Finmarken og undersøgelser af skreibanker med d/s „Fri“ og beretning fra bestyrer Henrik Bull om forsøgsstationens virksomhed i 1902.
- 3die hefte 1903: Beretning om storsildefisket og østlandsfisket høsten 1902 og vaarsildefiske m. v. 1903 ved fiskeriinspektør Buvig samt om Norges sildehandel med England 1902—1903 af fiskeriagent Johnsen.
- 4de hefte 1903: Lofotfiskeriet 1903 ved udvalgsformand Rich. Hansen. Af fiskeriagenternes, Knut Dahls og Wollebæks m. fl. beretninger er der uddelt særtryk.

Røvær—Titranfondet.

(Den del, der forvaltes af fiskeristyrelsen.)

Som i forrige aarsberetning meddelt indestod den 1ste januar 1903 i Bergens privatbank.....	kr.	60 080.11
og i Bergens kreditbank.....	„	47 902.90
	Tilsammen kr.	107 983.01

Indtægt i aaret 1903:

Renter i Bergens privatbank	kr.	2 525.86
Renter i Bergens kreditbank	„	2 013.87
	„	4 539.73
Status den 1ste januar 1904	kr.	112 522.74
hvoraf indestaaende i Bergens privatbank	kr.	62 605.97
og i Bergens kreditbank.....	„	49 916.77
	kr.	112 522.74

Fra
fiskeriinspektøren for Romsdals og Trøndelagens amter.

Beretning

om hans virksomhed i aaret 1903.

Fyrbelysningen og fiskerierne.

Efterat der i de sidste aar er blevet opført adskillige fyrlygter og større fyre i fiskeridistrikterne, skulde man have ventet, at kravene paa at faa flere vilde aftaget. Inden mit distrikt er dette slet ikke tilfældet. I aarets løb og navnlig paa mine reiser ude i skjærgaarden er der stadig bleven rettet forespørgsler til mig om at faa høre min mening dels om ændringer ved de ældre fyre, dels om anbringelse af nye hist og her i seilløbene. Mere end nogensinde tidligere har jeg i 1903 været optaget af saavel korrespondence og fiskerimøder som af reiser og seilads for udredning af spørgsmaal vedkommende fyrbelysning for fiskerierne.

De mange nye krav om fyre er en noget nær nødvendig følge af den udvikling, som vore fiskerier har faaet i de sidste 4 à 5 aar, i alle fald inden mit distrikt. Og jeg tager neppe fejl, naa jeg mener, at forholdene arter sig paa samme maade paa en større del af den øvrige kyst, om end ikke i saa udpræget grad som her.

Det forekommer mig, at forholdene i de fleste mere fremskredne fiskeridistrikter i denne henseende maa føre til, at spørgsmaalet om forslag og bevilgning til opførelse af fyr lamper og fyre væsentlig for fiskeriernes skyld bør ordnes noget anderledes end hidtil. Der kan vistnok uden synderlig ulempe eller ekstraarbejde fra noget administrationskontor bringes større planmæssighed og ligeligere fordeling i anbringelsen af nye fyrlygter. Saavidt jeg kan forstaa er tilfældige omstændigheder ofte en bestemmende grund til at der fremkommer forslag og opnaaes bevilgning. Fra en eller anden driftig og tænksom fisker kommer et forslag, og idet han henviser til hvor langt andre kyststrøg er naaet frem i bedre

fyrbelysning, er det let for ham at vinde kommunestyrelsens støtte, eller faa samlet nogle snese af underskrifter paa sit forslag, eller opnaa et fiskermødes eller fiskerforenings enstemmige tilslutning og varmeste anbefaling. Og inden kort tid foreligger da et krav om en bedre fyrbelysning for en enkelt lokalitet; i pressen fremholdes kravets retmæssighed og anbefales forslaget til snarligste imødekommenhed. Naar det saa — ad en eller anden officiel vei — er fremkommet til behandling og indstilling fra fyrvæsenets kontor, kan det befindes at mangle al fornøden udredning af sagen, eller bare have en høist begrænset nyttevirkning; det har ogsaa hændt, at forslaget som beroende paa en helt feilagtig opfatning af, hvorledes fyrbelysningen maa være ordnet, har vist sig umuligt at gennemføre, eller i virkeligheden vilde medføre en stor fare for seilere, og slet ikke gavne nogen anden end godt-lokalkjendte baadfolk.

Sagens forberedelse kan ofte ikke blive andet end tilfældig og overfladisk, idet de personer, som i bedste mening og med største energi arbejder for sagen, kan mangle fornødent skjøn paa dets praktiske sider, eller endog mangler indsigt i at kunne benytte eller bedømme brugen af et fyr. Det hænder ogsaa, at der under sagens forberedende gang kommer forskjellige, indbyrdes afvigende eller endog modstridende interesser til at gjøre sig gjældende, saa det endelige forslag i grunden ikke kommer til at gjælde fiskeriernes interesser, men f. eks. den lokale dampskibsfart, eller ikke vil kunne gavne seilende farkoster, men alene roendes, aabne baade i magsveir — kort sagt: det hænder, at forslaget tilslut viser sig ubrugeligt for ethvert øiemed af betydning, og at lange tiders arbeide og diskussion i møder, med tilhørende korrespondencer og undersøgelser har været spildt møie og bortkastet tid og udgift. Og at denne vigtige opdagelse gjøres først af fyrvæsenet, naar dets funktionærer skal gennemgaa sagens dokumenter eller endog først naar undersøgelsen af farvandet findes paakrævet og en mere eller mindre kostbar aastedsbefaring har fundet sted — er vistnok oftere indtruffet. Som forslag og bevilgninger hidtil har været ekspederet og endeligen vedtaget, har dog den mulighed været udelukket, at der kunde blive bevilget anlæg til fyrbelysning i skarp strid med det praktiske sjømandskjøn og almindelig fyrteknik. Derimod kan neppe den paastand helt ud afvises, at hidtil har enkelte kyststrøg opnaaet en forholdsvis meget god fyrbelysning, mens andre kyststrøg, med lignende gunstige betingelser for fiskeriernes opkomst, er kommet til at staa langt tilbage.

I henhold til disse betragtninger mener jeg, at spørgsmaal angaaende fyrbelysning, væsentlig i fiskeribedriftens interesse, allerede fra sin første begyndelse skulde komme ind under en sagkyndig forberedelse, saa et eventuelt forslag kunde foreligge nogenlunde fuldt udredet, inden det oversendtes fyrvæsenet til endelig behandling for at skaffes plads paa

budgettet som en sag vedkommende fiskeribedriftens tarv. Den nævnte sagkyndige forberedelse maatte, efter mit skjøn, foranlediges gennem fiskeristyrelsen, til hvem alle, fyrbelysningen i fiskeridistrikterne vedrørende sager burde indsendes til udtalelse. Derved vilde vistnok opnaaes, at der blev taget et nogenlunde ligeligt hensyn til krav fra alle fiskeridistrikter, hvorimod tilfældige forslag fik mindre raaderum, og ubrugelige forslag blev lagt tilside itide. Det lokale initiativ og de enkelte kyststrøgs krav vilde ligesaa godt som hidtil komme til sin ret.

Naar jeg tror at burde henstille til overveielse en saadan sagernes ordning, saa er det hovedsagelig fordi udviklingen i fiskeribedriften gaar for tiden i den retning, at der maaske snart vilde komme mange krav, og fra flere kyststrøg end før, om fyrbelysningens udvidelse i stor maalestok. Og disse eventuelle krav burde ikke imødekommes efterhvert som tilfældet eller isolerede lokalhensyn kunde bringe dem frem i forgrunden, men først naar de var veiede og vurderte i sammenligning med alle øvrige.

Jeg skal i korthed paapege, hvorledes fiskeriernes nuværende udvikling maa medføre, at der vil komme flere og flere krav om baade fiskefyre og mindre fyre, saavel anduvingsfyre som indseilings- og seilhedsfyre, mangensteds.

I første række maa nævnes den overalt paa kysten fremtrædende tendens til at anskaffe havgaaende farkoster istedetfor aabne baade til fiskeri, saa fangstarbeidet langt tilhavs vil blive udstrakt til mange døgn ad gangen og til den del af høsten, da man tidligere maatte slutte al færdsel tilhavs paa grund af de mørke nætter. Bankfisket, særlig om høsten efter kveite, har i de sidste aar vist sig meget lønnende, men kan nu ikke fortsættes, uden altfor stor risiko, paa de kyststrøg, hvor fyrbelysningen er utilstrækkelig for dette behov.

Dernæst maa nævnes storsildfisket, som paa grund af manglende fyrbelysning, hidtil ikke har kunnet udvides til kyststrækningen nordenfor Romsdals amt. Denne fiskeribedrift har enkelte aar været meget lønnende og bringer stadig flere og flere tilreisende fiskere til at deltage. Og da fiskeriet hovedsagelig foregaar om natten, vil der blive krævet en saa udvidet og velordnet fyrbelysning, at de fremmede deltagere fra andre landsdele kan faa al fornøden veiledning ved denne. De tidligere opførte, saakaldte „fiskefyre“, var egentlig bestemt bare for vinterskreifisket i et par maaneder af aaret, og hovedsagelig for de aabne baade, som enten var tidlig paa færde om morgenen før dagslyset kom, eller som heftedes saa længe ude paa fiskefeltet, at mørket overraskede dem før eller paa hjemturen. Under storsildfisket foregaar selve fangsten i mørke nætter; tildels sker endel af udseilingen og af hjemreisen i den

mørke del af vinterdøgnene. Derfor vil her kræves mange flere fyr-lamper.

Endvidere vil den omstændighed, at f. eks. nordlændinger og tromsø-væringer i voksende antal deltager i saa, for dem, fjerntliggende fiskerier som storsildfisket paa Romsdalskysten, vaarsildfisket paa Stavangerkysten og bankfisket udenfor Trøndelagens kyst, vække krav om en forflering af seilledsfyrene udi skjærgaarden, ligesom søndmøringernes og romsdø-lingernes deltagelse i bankfisket paa Trøndelagens og Lofotens havbanker udover høsten vil reise noget lignende krav dersteds.

Dersom nu disse krav fremkom, i form af forslag, fra denne klasse fiskere, fra disse langveisfarende fartøisfolk med sjømandsmæssig uddan-nelse, øvede i at seile efter kompas og draft i fremmede farvande, øvede i at benytte fyrbelysningen saavel til at finde ind til havn som til at holde det krydsende i uveir udenfor en farlig „fakgar“, — dersom denne klasse fiskere kom med forslag, vilde sagen paa forhaand ofte være praktisk undersøgt af kompetente folk. Men som oftest er ikke dette tilfældet. Meget hyppigt kommer forslagene — som naturligt kan være — fra „hjemmefolket“; de i vedkommende skjærgaardsstykke boende baadfolk, som selvfølgelig tænker nærmest paa de lokale fiskeres tarv. Disse baadfolk, med en udmerket stedsans og med et ypperligt lokal-kjendskab til alle render og rifter mellem skjær og baaer rundtomkring deres lille fiskehav og nærmeste farvand, benytter til dagligdags hverken kompas eller draft, har maaske slet ikke plads til disse sager ombord i sin aabne baad, ja de færdes som regel neppe ude paa det aabne hav under det slags veir og vind, at de vilde faa brug for anduvingsfyre eller andre fyre med større lysvidde, og knapt nok for mere end et eneste fyr ad gangen, nemlig det som er eller kunde komme til at staa ved indseilingen (eller rettere sagt — indroningen) til det sund eller løb, som deres smaabaade maa smutte igjennem for at naa indenfor skjær-gaarden. Naar disse fiskere og baadfolk fremkommer med krav paa at faa en fyrlygte, foreslaar de som oftest at der sættes en paa et sted, hvor det kan gjøre tjeneste som „et lysende landméd“, i lighed med de almindelige og talrige landméd, som de har taget til paa mangfoldige steder bare ved en haug stener eller en paale i en stenrøis — udmerket praktiske og meget billige. Men disse méd, ligesaalidt som „lysende landméd“ kan benyttes af andre end lokalkjendte folk, for disse er der- imod de desto bedre end et fyr med farvede sektorer og skjærminger vekslende med blankt og klippende lys i diverse nøiagtigt angivne kom- passstreger — en indviklet opgave for dem.

En ligefrem følge af disse forhold er dette, som næsten klinger som en paradoks: De mest erfarne og bedst lokalkjendte fiskere blandt baadfolk kommer oftest med de sletteste eller helt ubrugelige forslag

angaaende fyre og fyrlygter. Og dernæst: De bedste og sindrigst indrettede fyrlys vil denne klasse fiskere og baadfolk finde ubrugelige for sig.

Ved disse bemærkninger tror jeg at have tilstrækkelig antydet aarsagen til, at der dels fremkommer fyr-forslag, som er ubrugelige eller endog farlige, og som derfor ikke kan ventes anbefalede af fyrvæsenet; og at der, paa den anden side, dels kan blive opført fyre eller fyrlamper i fiskeridistrikterne, som befolkningen dersteds har fundet ubrugelige eller endog farlige. Jeg behøver ikke at nævne eksempler her.

Overfor disse forhold er det, at jeg finder det at være min pligt at henlede statsmyndighedernes opmærksomhed paa det ønskelige i, at saavel forslag som planlæggelse af anlæg vedkommende fyrbelysningen i fiskeridistrikterne, blev gjenstand for saavel en sagkyndig udredning som for en offentlig diskussion paa større fiskerimøder — førend de oversendtes til fyrvæsenets behandling og indstilling. Det gode, som jeg mente derved skulde kunne opnaaes var for det første dette, at slige forslag og planer kunde blive bedre forberedte og gennemtænkte og afstreifede mange snevre lokalinteresser; og for det andet dette, at de offentlige myndigheder saavel som fyrvæsenet undgik at blive belempret med uigjennemførlige forslag eller blev nødsaget til at imødekomme krav, som i og for sig kunde være rimelige, men som forøvrigt blev til fortrængsel for andre langt mere berettigede, eller endog forskjertset en planmæssig fyrbelysning for en større kyststrækning.

Dersom disse mine betragtninger skulde finde støtte hos vedkommende myndigheder, turde det næste spørgsmaal blive dette, om der ikke burde udarbejdes en plan for anlæg af den fyrbelysning, som for tiden tiltrænges langs kysten i de egentlige fiskeridistrikter, væsentlig for fiskeriernes skyld. Hidtil har det i de sidste 10—12 aar været mere eller mindre en tilfældighed, om et fiskeridistrikt fik istand en anmodning om at faa en forønsket bedre fyrbelysning, medens andre distrikter kunde opnaa at se sin kyst blive godt udstyret med fyre uden at have fremsendt en vel motiveret anmodning derom.

Inden mit distrikt er forholdene tildels noksaa grelle i denne henseende. I løbet af den tid jeg har fungeret som fiskeriinspektør, er mit distrikts kyst og farvande blevet fornyet med henved 90 større og mindre fyre og fyrlamper, deri medregnet de, som er bevilget, men endnu ikke opførte. Der er bare 67, som er ældre end min ansættelse. Der har saaledes før mig været god anledning til at følge udviklingen af fyrbelysning. Et temmelig stort antal af disse 90 nye fyre ligger ude i skjærgaarden, eller langs den store alfarvei for seilskibe og rutegaende dampbaade. De fleste egentlige fiskerfyr lamper findes i Romsdals- og Søndmøres fogderier; langt færre eller forholdsvis faa findes anbragt i Nord-

møre, Fosen og Namdalens skjærgaard. Det kan dernæst bemerkes, at endel af de allervigtigste fiskerfyres anlæg, plads og skjærming har paa forhaand været drøftet paa store almene fiskerimøder, og derefter været gjenstand for yderligere konferencer med fyrvæsenet eller andre myndigheder. Men paa den anden side er der fra enkelte lokaliteters fiskere fremkommet andragender og forslag, som har manglet fornøden oplysning om hvad der tilsigtedes, eller været ubrugelige.

I hvilken udstrækning en godt udstyret og hensigtsmæssig placeret fyrbelysning har kunnet fremme havfiskeriernes udvikling, er vanskeligt at paapege i enkelthederne; ligesom det er vanskeligt at paastaa, at det er hovedsagelig havfiskeriernes vækst og trivsel som har reist kravene om at faa bedre fyrbelysning. Her er vistnok en inderlig gjensidighed tilstede; en indbyrdes vekselvirkning har utvilsomt gjort sig gjældende til stadighed.

Det fortjener dog at bemerkes, at fra de kyststrøg, hvor fyrene staar tættest inden mit distrikt, der er havfiskerierne længst fremme i enhver henseende. Og der hvor havfiskerierne omfattes med ringe interesse og drives af faa, er der en sparsom fyrbelysning.

I foranstaaende bemærkninger har jeg betegnet den synsvinkel, hvorunder jeg ser de offentlige foranstaltninger til fremme af fyrbelysningen i vore fiskeridistrikter for selve fiskeriernes skyld.

I det følgende skal jeg redegjøre for min befatning i 1903 med fyrbelysningsspørgsmaal inden mit distrikt og for mine reiser i den sags anledning.

Saa vel gennem henvendelser fra de offentlige autoriteter som gennem anmodninger fra fiskere og „Fiskeriselskabet i Namdalen“ samt flere direkte interesserede i spørgsmaalet har jeg været afkrævet udtalelser om, hvorledes fyrbelysningen paa ytresiden og nordsiden af Vigten burde ordnes. Ligesaa har der foreligget andragende om at faa en fyr lampe anbragt ved Nordørerne for indseiling til fiskeværet klods opunder det store kystfyrr „Nordørernes fyr“, og derhos en fyr lampe paa Sklinden. Fiskefyret ved Nordørerne, som nu er opført, skulde være til nytte under vinterfisket, men oprindelig foreslaaet paa en vis, som maatte siges at være blottet for almindeligt sjømandsskjøn paa fyrbelysningens benyttelse; planen er blevet ændret meget og vil forhaabentlig nu tjene øiemedet. Fyrlampen paa Sklinden blev oprindelig foreslaaet til nytte for bankfisket og muligens ogsaa for et drivgarnsfiske; lampen skulde være uden „fast betjening“ paa den ensomme, ubeboede øgruppe. Ogsaa planen i dette forslag er forandret, da et fyrlys derude, nogle mile tilhavs fra nærmeste beboede plads, ikke kunde røgtes. Baade lampehuset og fyrvogterens

bolig blev bevilget af forrige storting og var netop under opførelse, da jeg isommer besøgte øgruppen. For de nævnte fiskerier vil fyret foreløbig blive af mindre betydning; derimod vil det vistnok vise sig nyttigt for kommende vinterfiskeri-fangstforsøg, efter at der, næsten tilfældigvis, gjordes et pent fiske af nogle faa folk ved slutningen af vinterfisket i 1903. Da der er bygslet plads paa en af de større holmer for at forsøge ogsaa bankfiskeri udover høsten, kan det hælde, at Sklinden inden føie tid vil vokse op til et lidet fiskevær. Indtil iaar har det i en menneskealder ligget øde og ubeboet. I den tro, at det nu paany kan blive et søgt fiskevær, har jeg, som bekjendt bragt i forslag endel foranstaltninger med hensyn til fortøiningsgreier og seilmerker i havnen. Under mit ophold her isommer fik jeg istand en oplodning til nærmere forklaring af mit forslag.

Befaringen af farvandene til undersøgelse af nævnte fyrbelysning, i forbindelse med endel andre fiskerianliggender, medtog ialt en uges tid; jeg havde erfarent mandskab fra en redningsskøite; nogen virkelig lokalkjendt lods var derimod ikke at opdrive. Vanskelighederne ved befaringen under seil blev forøget derved, at farvandet heller ikke er kartlagt. Vi kunde faa paalidelige oplysninger om enkelte dele af baadenes sædvanlige seilled, men ikke om havet udenom og indenfor denne. Vor seilads blev forsaavidt tildels en opdagelsesreise; men da det var magsveir, sommer og brugbar vind, var risikoen ikke af betydning.

Om de i forslag bragte steder for anbringelse af fyre og fyrlamper, til veiledning for indseiling til Frelsø, Bremø og seilleden ind forbi Maasø, er korteligen at bemerke, at stederne maa siges at være utjenlige for øiemedet. Forslaget er ogsaa her fremkommet uden at være begrundet af sjømandsmæssigt skøn paa at bruge et fyrlys. Andre steder maa blive at vælge. Som et af slige steder fandt vi Maaholmen blandt de tjenligste; dette sted var forresten ogsaa bragt i forslag i et andragende fra Vigtenfolket. Til veiledning videre frem langs nordsiden af Vigten vilde der vistnok kunne benyttes overetlygter indover i Maaholmsraasa, som er for trang og vanskelig for anden fyrbelysning. Men om at fyrbelyse hele baadenes seilled paa vestsiden og sydsiden af Løvø, gennem Skvalpsundet, kunde der, efter vor befarings, ikke blive tale om, alene af den grund, at sundet ikke er farendes under fjære sjø for almindelige dæksbaade eller skøiter — noget som neppe er kommet i fornøden betragtning af forslagsstillerne, eller de fiskere, som har andraget om dette sunds fyrbelysning; de har vel nærmest tænkt paa aabne baade og godt lokalkjendte baadfolk. Den seilled, som bør fyrbelyses til brug for tilreisende fartøisfolk og lidt større fisker-farkoster, maatte være den, som gaar vestenom Gjerdingen.

Angaaende andre forslag om nye fyre paa Namdalskysten og ind-

over i Namsen, har jeg intet særligt at bemerke. Det faste fyr, som skal opføres paa Grinna, flytningen af Præstøfyret til Nærø Sund (vestre side) og opsætningen af nogle fyr lamper inde i Namsen, — er foranstaltninger, som hovedsagelig, for ikke at sige udelukkende, sker i skibsfartens interesse og for de rutegaaende dampskibe.

Søndenfor Folla var derimod spørgsmaal om et par fyre. Der var nu isommer under opførelse en fyr lampe ude i skjærgaarden, paa Vedø, ved indseilingen til fiskeværet Almenningen i Bjørnør, for vinterfiskets skyld. Under anstundende skreifiske, i 1904, vil den blive tændt. Oprindelig var foreslaaet en fyr lampe eller et fast fyr inde i seilleden, nemlig paa Kaura; forslaget kom fra endel fartøisskipperne, formentlig Lofotsskipperne, og gik ud paa at fyrbelyse Kauraleden saavel for skibsfartens som for fiskeriernes skyld. Paa foranledning udtalte jeg mig for et fiskerfyr paa Vedø (der hvor det nu staar), men kunde ikke anbefale fyr lampe paa Kaura, af flere grunde; for fiskerierne vilde en lampe her være af underordnet betydning og dertil meget usikker, da den under noget langvarigt uveir neppe vilde kunne røgtes. Et fast fyr vilde blive forholdsvis noget kostbart som følge af holmens beskaffenhed og beliggenhed. Sagen er, foreløbig, ordnet som af mig anbefalet.

Undersøgelse af et andet fiskehav, ogsaa i Fosen, iværksatte jeg i begyndelsen af denne vinter paa foranledning af fiskere i Mausund, som havde bragt i forslag at faa opført en fyr lampe, som skulde fyrbelyse indseilingen fra fiskehavet gennem Vingleden til Mausund. Med to lokal kjendte fiskere og besætning fra redningsskøiten besejlede jeg farvandet stiv kuling, saa vi fik se størstedelen af derværende fluer og fall af „gaa“ eller brække i brændinger. Det var for at kunne seile klar af disse farlige fall, at man ønskede fyr lampe sat paa østre Flesa (som ligger i Mausundsfyrets mørke vinkel straks østenom Perarentstaren). Saa vidt jeg kunde se var seilleden bred nok til krydsning mellem fluerne; men af mangel paa draft (stykket er endnu ikke kartlagt) kan man ikke faa rede paa farvandet forøvrigt; i nordlig kuling og ligesaa i landvindstorm maa farvandet være noget slemt, og den foreslaede fyrbelysning maaske tjenlig for øiemedet. Men inden hydrograferingen udenfor leden er færdig, kan yderligere undersøgelser ikke anstilles; vi maatte paa grund af indtrædende mørke søge tilbage til vor havn, og blev de næste to døgn liggende veirfaste (6te og 7de november). En anmodning om at befare seilleden vesterover til Sulen og derefter give en udtalelse angaaende en ændring af Kalholmslampe og om den nys opførte lampe paa Maltsækken, kunde jeg ikke imødekomme; thi dertil savnede jeg tid denne gang og turde heller ikke stole paa mit lokalkjendskab til farvandet efter bare to ganges tidligere beseiling i lignende øiemed (i 1902).

En vanskelighed stikker ogsaa deri, at der endnu ikke findes draft over vedkommende farvand; herpaa var fiskerne vistnok ikke opmærksomme.

Det vigtigste fyrbelysnings-spørgsmaal, som forelaa til behandling i 1903, gjaldt Smødens vestside, hvorom jeg, tilfølgende fiskeristyrelsens skrivelse af 16de mai, skulde indhente erklæringer fra den ikke lokalinteresserede befolkning samt afgive min udtalelse i sagens anledning. Efter bekendtgjørelse og speciel budsendelse til forskjellige dele af Smøden og de tilgrænsende kyststrøg, holdtes fiskerimøde i Kristiansund søndagen 1ste november. Inden mødet blev holdt, havde jeg beseilet Vestsmøden og specielt undersøgt de seilled, som fiskerne fornemmelig ønskede fyrbelyst; jeg havde kjendtmand og erfarent mandskab fra redningsskøiten med mig, og disse havde allerede tidligere — i oktober — beseilet samme farvand i samme øiemed. Om resultatet af forhandlingerne og af forskjellige deputeredes erklæringer paa mødet har jeg i sin tid afgivet rapport; den gik i korthed ud paa, at valget af plads for fyr-lamper og af de seilløb, som burde fyrbelyses, ikke kom til at stemme overens med de oprindelige forslagsstilleres og det indsendte andragende, hvorimod man, i uvished om hvad der specielt burde anbefales som det hensigtsmæssigste valg, anbefalede at overlade den endelige bestemmelse i fyrdirektørens hænder. Dette var ogsaa efter min mening den nemmeste udvei eller letteste løsning af tvisten. Ogsaa her viste det sig, hvor vanskeligt de bedst lokalkjendte baadfolk har for at indrømme berettigelsen af de krav, som sjømandskyndige, tilreisende fartøisfolk stiller med hensyn til fyrbelysning i fremmede farvande. At nogle af de indseilingsløb, som var fereslaaet fyrbelyst, dels var for smale og vanskelige at beseile, dels endog brød sammen i svært hav — altsaa førte til undergang for skude og folk — var ikke for alle baadfolkene nogen afgjørende hindring mod at lede indseilingsbelysningen den vei; thi der indvendtes, at naar havet var saa voldsomt, var der ingen baade paa sjøen. Man glemte de fremmede, større farkoster, som skulde hjælpes ind til havn ved fyrbelysningen. Det er ikke formeget sagt om vanskelighederne ved de i forslag bragte fyrbelysninger af nogle seilløb, at alle fartøisfolk med nogen erfaring, og specielt mandskaberne fra de to redningsskøiter, som har sin tjeneste i tilstødende farvand, var enige om, at disse forslag var utilraadelige, fordi seiladsen efter dem vilde blive altfor resikabel, eller føre til den visse undergang, selv om veiret ikke var saa slemt. For min del personlig er jeg overbevist om, at dette resonnement er det eneste forsvarlige; thi den seilled som gennem fyrbelysning anvises til befølgelse, maa være farendes ogsaa under uveir og svær sjø, det vil sige, under de omstændigheder, hvori man har særlig brug for at finde en farbar vei ind til en havn.

Som ganske karakteristisk for, hvorledes de mere sagkyndige af-

veiede sine udtalelser med omhu og forsigtighed, bør fremholdes, at uagtet mødet gjaldt indseilingsfyre til Vestsmølen, var der sørste samstemmighed om særlig at anbefale indseilingsfyre saavel til en havn i Sørsmølen som til en havn i Nordsmølen, men dog saa nær som muligt de løb som ligger i Vestsmølen — foranstaltninger som laa udenfor programmet. Formodentlig fandt de kyndigste blandt fiskerne, som ofte ellers, at det først og fremst gjaldt at finde ind til tryg havn, uanseet at de lokalinteresserede anbefalede andre løb.

Udenfor programmet drøftedes desuden spørgsmaalet om ændring af fyrlygten ved Veiholmen (Nordsmølen) og forsterkning af fyret ved Kvitnes. Og desuden optoges spørgsmaalene om faste fyre paa Skalmen, Valødden og Haugjegla, dels for at faa en sikrere veiledning til at klare Griptarrene, dels for at finde nordover og kunne bære af til Ramsøfjorden i svært vestenveir.

Resultatet blev, at med hensyn til hovedspørgsmaalet — fyrbelysning ind løbene paa Vestsmølen og opsætning af de 17 fyr lamper som ialt vilde udkræves hertil — anbefalede man at overlade den endelige bestemmelse til fyrdirektøren. Det var hans betænkeligheder og tvil angaaende et saadant arrangement, som man derved bestyrkede, og som var den væsentlige foranledning til mødets afholdelse. Forsaavidt blev øiemedet for mødet opnaaet. Det oprindelige, fra fiskere paa Vestsmølen fremsatte og med energi forfægtede forslag, blev derimod, efter at saa mange kyndige sjømænd havde udtalt sig derimod, ikke anbefalet, eller grundig fraraadet som mere eller mindre farligt. Det blev saaledes et baade vigtigt og nyttigt fiskerimøde.

Paa samme reise (november maaned) benyttede jeg anledningen til at faa greie paa den nys opførte fyr lampe ved Sveggesundet. Saavidt erindres fremkom forslaget herom fra vedkommende dampskibsfører for at faa et indseilingsfyr paa tur fra Kristiansund til Romsdalsfjorden i den mørkeste aarstid. Efter forslaget skulde fyr lampen opføres et godt stykke inde i selve Sveggesundet. Paa foranledning udtalte fiskerne sig imod denne plads. Senere blev af fyrvæsenet antydnet at den rette plads maaske vilde være paa Gamlesveggen. Efter konference med fiskeriforeningen paa stedet, og i henhold til udtalelser afgiven efter at jeg sammen med fiskere havde beseilet farvandet, anbefaledes at fyr lampen skulde opføres paa odden af øen Engelen. Fyrdirektøren tiltraadte dette forslag, og nu var fyr lampen netop blevet opført der og tændt. Man er enig om at denne forandring er den hensigtsmæssigste.

Paa samme kyststrøg var en lignende fyr lampe, til indseiling fra Hustadviken, foreslaet opført ved Buesundet. Forslaget kom, saavidt vides, paa foranledning af en dampbaadsfører. Efter foreløbig undersøgelse fandt fyrvæsenet, at det neppe var forsvarligt at sætte nogen

fyr lampe der. Og da fiskerne senere ogsaa forandrede sin mening og androg om at faa en fyr lampe for Reksundet, istedetfor ved Buesundet, blev dette anbefalet. Reksundlampen er opført og tændt iaar.

Til undersøgelse af nogle andre fyrbelysnings-spørgsmaal, som udover høsten og tildels tidligere var sendt mig til udredning, blev der ikke tid før efter nytaar; etpar gjælder forandring af allerede opførte fyr lamper (deriblandt Kvaløklubben ved Harøen), tre andre angaar opførelse af nye, en i Nordmøre, en i Romsdal og en i Søndmøre.

Et par uger før jul blev mig forelagt til udtalelse et andragende fra „Herø fiskeriforening“ om at faa tilladelse til for egen regning at holde tændt en rød lanterne til veiledning for indseiling til Fosnavaag paa Søndre Søndmøre. I tilslutning til de tvil, som fyrvæsenet havde, var andragendet fraraadet tilladelse af „Aalesunds fiskeriforening“, som var blevet forelagt sagen. Paa fornyet henvendelse fra „Herø fiskeriforening“ kom sagen til mig. Som vel bekjendt med de vanskeligheder, som den omhandlede lanterne skulde hjælpe til at fjerne, og i erkjendelse af at de tvil, som fyrvæsenet og „Aalesunds fiskeriforening“ havde reist mod andragendet, var berettigede, — fandt jeg at sagen burde ordnes til alles bifald. Tvilene og indvendingerne gik ialt ud paa, at den foreslaaede lampe lettelig kunde forveksles med fyr lampen paa Vaagsholmen, som ogsaa viser rødt lys, og at den saa nær seilleden kunde blænde. Et forslag fra mig om, at indseilingslanteren skulde gjøres letkjendelig ved et helt ualmindeligt lys, og at „Herø fiskeriforening“ skulde forpligte sig til at nedtage det hele og paa korteste varsel, saafremt belysningen voldte ulempe, vandt tilslutning fra alle; og tilladelse blev givet saa tidligt at alt var i orden før nytaar. Der blev opført en 7 fod høj stang med en rød lanterne paa toppen og en grøn 3 fod nedenfor paa samme stang. Lanterneerne skulde holdes tændte indtil 25de mars.

Endnu en fyrsag og det en overmaade vigtig skal her nævnes. Det er spørgsmaalet om et fast fyr paa Svinøen til veiledning for den store drivgarnsflaade, som i storsildsæsonen færdes ude paa Svinøhavet og tilstødende farvande, og tillige for kystfarten forbi Stadt. Et fyr paa Svinøen som der nu er bevilget til af stortinget, og som vendtes tændt i løbet af 1905, kom pludselig frem i forreste række under det store fyrbelysningsmøde, som holdtes (5te februar o. fl. d. 1899) i Aalesund. Paa mødet oplæste jeg, som dirigent, den del af en korrespondance som fyrdirektøren og jeg havde ført om forskellige fyre, og som nævnte opførelse af et fyr paa Svinøen som et fremtidens spørgsmaal. Dette sattes i nøieste forbindelse med en forandring af Rundø fyr, som i sin nuværende stand ikke kan skjærme over de udenfor liggende baaer og fall, og saaledes heller ikke kunde markere Valleboerne, øst og vest, i lighed med hvad Græsøernes fyr gjør i retningen NW og SO. Det frem-

tidsforslag, som fyrdirektøren i sin skrivelse antydede, og som samtidig baade skulde gjøre Rundø fyr helt sikkert for nævnte øiemed og tillige skaffe et saa udmerket fyrlys som et Svinøfyr, blev paa mødet øieblikkelig og med sjelden samstemmighed fremholdt som et overordentlig stort fiskerianliggende lige betydningsfuldt for Søndmøre som for alle andre distrikter, som deltog i drivgarnsfisket. Man udtrykte sin store taknemmelighed for fyrdirektørens velvillige udtalelser i denne sag. Senere har opførelsen af Svinø-fyr jevnlig været fremme i andragender og forestillinger fra fiskere og fiskeriforeninger i Søndre Søndmøre. Men jeg har ikke gjort nogen speciel sag ud heraf. Thi om fyrets overmaade store nytte var der enstemmighed fra alle hold. Det gjaldt udelukkende at finde plads paa budgettet for bevilgningen. Dette er nu ogsaa skeet, og „fremtids“-forslaget er blevet til den reelle virkelighed, saaat sige, i al stilhed og enighed og under en inderlig taknemmelighedsfølelse hos hele fiskerbefolkningen overfor fyrdirektøren og den bevilgende myndighed.

Paa nævnte store fyrmøde¹⁾ blev forøvrigt en række spørgsmaal behandlet i forbindelse med diskussion af et stort antal forslag om gamle fyres forandring og nye fyres opførelse. Det blev et meget betydningsfuldt møde, som paa en vis maade tilsigtede at faa gennemført en planmæssig ordnet fyrbelysning i de søndmørske og romsdalske fiskeriers tjeneste, og som tillige kan siges at have dannet indledningen til en mere sagkyndig, almengyldig og autoritativ offentlig drøftelse af fyrbelysnings-spørgsmaal. Mødets beslutninger blev i flere henseender til væsentlig vejledning ved den endelige afgjørelse af vedkommende sager og i bedste overensstemmelse med de øvrige udtalelser som fremkom fra de sjømandskyndige fiskere og fartøisfolk.

Af foranstaaende fremstilling af, hvorledes behandlingen af de enkelte blandt alle disse forslag har artet sig, og hvorledes deres endelige skjæbne er blevet, vil sees, at baade forhandlingernes gang og deres resultater har været meget forskjellig og blevet underkastet mange tilfældige omstændigheders indflydelse. Og jeg antager, at man vil lig indrømme, at en saadan ordning ikke kan siges at være den mest hensigtsmæssige. En mere naturlig ordning vilde det her været, om fiskeriinteressernes indflydelse paa sagernes gang og paa den endelige afgjørelse havde været en regel, om ikke uden nogen undtagelse, saa dog til stadighed, og paa ethvert af sagens trin under dens forberedelse og udredning. Den gamle tingenes tilstand, at initiativet til opsætning af fyre og fyr lamper (som hovedsagelig bliver krævet for fiskeriernes skyld)

¹⁾ Det dannet afslutningen paa en række, som jeg havde holdt i november og december 1898.

enten tages af selve fyrvæsenet eller fremkommer i andragender fra mere eller mindre lokalinteresserede privatmænd, har hidtil, mig bekjendt, ikke medført nogen større ulempe for nogen større fiskeribedrift. Fiskeriernes tarv har under fyrvæsenets ivaretagelse visselig været i gode hænder. Men det forekommer mig, at tiden nu maatte være inde for en omlægning af de veie, hvorpaa disse sager føres frem. Initiativet til arbeider for fiskeriernes fremme bør, ogsaa naar det angaar fyrbelysningen, regelmæssig først passere distriktets eller landets fiskeri-autoriteter og fiskeristyrelsen, tilligemed de foreløbige undersøgelser og sagens udredning; medens alt hvad der beror paa fagkyndighed i ordning af fyrbelysningen og alt fyrteknik vedkommende, selvfølgeligen, ligesom den endelige ekspedition af sagen og arbejdets udførelse maa forblive som hidtil.

Den nærmere fremstilling af, hvorledes en saadan ny ordning skulde være og burde gennemføres, finder jeg mig ikke, paa sagens nuværende stadium, kaldet til at udtale mig om her.

Havneanlæggene og fiskerierne.

Det ligger nær, i denne forbindelse, at redegjøre for min befatning 1903 med spørgsmaal vedkommende nye havne og udbedringen af de gamle. Min virksomhed i denne branche har ikke været saa omfattende som i fyrbelysningens. Paa foranledning har jeg udtalt mig om havneprojekter vedkommende Kya, Halten og Uthaug, hovedsagelig med hensyn til, i hvilken udstrækning fiskeri-interesser vilde kunne fremmes derved. For spørgsmaalet, vedkommende anlæg af en havn ved Uthaug paa Ørlandet gjaldt det baade saltvandsfiskeriernes og særlig sildefiskeriernes tarv og tillige visse hensyn til laksefiskeriet med kilenøter, forsaavidt det kunde skades. Herom har jeg i sin tid indgivet min beretning saavel om etpar i den anledning holdte møder paa Ørlandet som angaaende den befrygtede ulempestatnings stilling. Forøvrigt er selve havnespørgsmaalet 7 à 8 aar gammelt og staar i forbindelse med krav paa bedre fortøiningsgreier ved Uthaug's vanskelige strand, og langs den ydre, sydlige fjordstrækning: Bjugn-fjorden.

Naar det er gaat saa langsomt med dette projekts fremme, saa er, saavidt jeg forstaar, aarsagen en dobbelt. Først er det budgethensyn. Dernæst og maaske vigtigst hensynet til de forandrede krav, som i vor tid maa stilles til en ny havn. Tidligere krævedes havneanlæg mest i form af moloer til beskyttelse af en ankerplads for fiskeribaade, som skulde drive vinterfisket, tildels ogsaa for de kjøbefartøier, som pleier

søge did, hvor ikke al tilvirkningstrafik er knyttet til faste eiendomme paa land. Efter at bankfiskerierne har taget et opsving, og særlig efter at storsildfisket er begyndt at samle en stor fiskerflaade af dækkede farkoster og dampskibe samt talrige købere, maa en moderne havn for fiskeriernes skyld baade være langt rummeligere end de tidligere og desuden kunne modtage mere dybtstikkende skuder. Det gjælder ikke alene storsildfiskets men ogsaa og endog i fortrinlig grad tillige fedsildfiskets og tildels om end i ringere grad vaarsildfiskets trafik med dens talrige dampskibe og større farkoster.

I samme grad som kravene til havnens rummelighed og havdybde er steget, er ogsaa vanskelighederne ved valg af hensigtsmæssigste plads og en passende begrænsning af omkostningerne blevne flere og mere sammenfiltrede end før. Som et interessant eksempel paa, hvorledes flere store interesser kan kolliderer med hverandre og forsinke spørgsmaalets udredning og arbeidets udførelse, vil jeg blot nævne projektet om en udbedring og forøgelse af havneplads og ankerplads ved Aalesund. Et andet arbeide, som viser hvorledes benyttelsen af de smaa lokale havne er blevet drevet med altfor lidet hensyn til fremtiden og til en eventuel fiskerflaade af større farkoster, er oprensningen af Fjærtøfts lille havn, som er blevet opgrundet ved stendynger, bestaaende af udkastet ballast og garnstene. Fiskets udvikling har medført, at folkene har anskaffet sig baade større og mere dybtstikkende farkoster og tillige langt flere end før. I den gode lille havn var før plads til alle baadene, og om det behøvedes kunde man tage dem op paa land; mangel paa ankerplads var der ligesaalidt tale om som mangel paa landsætningsplads i en overskuelig fremtid. Nu er havnen for liden, risikoen for de skuder, som forankres der, kan være slem nok i storbaaret veir, og om at trække farkosterne paa land en uveirsdag, for at bjerge dem paa den vis, derom kan der fornuftigvis ikke blive tale saaledes som forholdene er nu. Noget lignende kan siges om flere af de ældre, naturlige havnepladse, og tillige, desværre, om enkelte nyere anlæg, hvor forudsætningen for valg af beliggenhed og havdybde var den, at der skulde skaffes plads til — aabne smaabaade.

Forholdet mellem havnevæsenet (statens arbeider) og fiskerierne er saaledes i medfør af fiskeriernes udvikling blevet meget ligt det før fremstillede vedkommende fyrbelysningen.

Ogsaa her kunde reises spørgsmaal om, hvorvidt det ikke skulde være hensigtsmæssigt at omlægge den kontorvei, hvorpaa projekter vedkommende havne for fiskeribedriftens skyld føres frem gennem foreløbige undersøgelser og udredninger. Vistnok har der i sin tid været en stor havnekommission, som undersøgte og udredede alle spørgsmaal, som forelaa og i den eller de følgende menneskealdre vilde foreligge angaaende

anlæg af fiskerihavne, moloer osv. Men tiden og udviklingen er vokset forbi baade forudsætningerne og synsmaaderne, hvorefter kommissionens omhyggelig udarbejdede indstilling om havne overalt langs hele Norges kyst i sin tid blev affattet. Arbeidet er i ikke uvæsentlige punkter forældet.

Det burde derfor, efter min opfatning af sagernes stilling, komme under overveielse, om ikke initiativet og de foreløbige undersøgelser af forholdene vedkommende havneanlæg, som udelukkende eller hovedsagelig skulde udføres for fiskeribedriftens skyld, burde henlægges under Norges fiskeristyreelse i en eller anden lignende form, som antydet tidligere for fyrbelysningens vedkommende.

Fiskernes farkoster.

Under min virksomhed i 1903 for at inspicere de farkoster, hvortil er faaet laanebidrag hos havfiskerifondene, har jeg haft anledning til ogsaa at se stellet ombord i andre fiskerfartøier, og til at sammenligne dem indbyrdes. Herom tror jeg at burde melde nogle ord.

I det hele taget har jeg gjort den erfaring, at udrustningen og vedligeholdelsen af skrog, rig og seil kunde været bedre og mere overensstemmende med, hvad sjømænd kalder skipskape stel. I sammenligning med hvad jeg har seet ombord i engelske, amerikanske, hollandske og danske fiskerfartøier, er der adskilligt som vore fartøisførere kunde indføre af godt og hensigtsmæssigt ombord hos sig. Det var øiensynligt at faa af vore skippere havde staaet ombord i andre skuder end norske fiskerfartøier, hvilket jo er noksaa naturligt. Og den maade, hvorpaa man som oftest fandt f. eks. drafterne opbevaret, kompasset indsat og lanterneerne placeret, viste, at paa disse ting blandt inventariet anvendtes ingen særlig omhu, og disse stelles ikke af øvede hænder. Naturligvis var der mange udmerkede undtagelser, og især var det noget nær upaa-klageligt ombord i de fleste farkoster blandt dem jeg skulde inspicere. Men det forekom mig, at her i dette stykke burde søges vakt en større sans for det meget nyttige og meget økonomisk besparende i at have alt i bedre orden. Jeg tænker her slet ikke paa lov og reglement, men udelukkende paa vink og raad gennem leilighedsvis besøg ombord og nogle foredrag iland, nu og da; ved baadstevner og opvisninger og kapseilads med præmier burde denne sag særlig komme paa tale, og dens betydning fremholdes.

I tidligere aarsberetninger og andre rapporter har jeg været inde paa lignende betragtninger, ligesom jeg enkelte gange som offentlig prisdommer ved kapseilads med opvisning har gjort min mening herom gjældende og vundet almindelig tilslutning. Imidlertid har det endnu

ikke lykkedes at faa f. eks. sjøassuranceforeningerne til at stille krav i denne retning, eller at faa andre vedkommende autoriteter til at ofre sagen nogen større opmærksomhed. Naar jeg nu tror paany at burde bringe spørgsmaalet i erindring, sker det i forhaabning om at sagen er blevet lettere at faa ordne end tidligere. Efterat der er aabnet navigationskurser specielt for fiskere og for det offentliges regning, er derved etableret en institution, som vilde have baade pligt og ret til at øve en myndig indflydelse. Vistnok har navigationsundervisningen hidtil været drevet som almindelig skoleundervisning, paa land, inden fire vægge. Men jeg kan ikke tro andet end at erfaringen snart vil lære, at undervisningen maa ske ombord i seilende skoleskib, paa en eller anden maade i lighed med hvad jeg har foreslaaet og fremholdt i min reiseberetning fra 1900 angaaende undervisningen og skolerne hos andre fiskeridrivende nationer.

Naar navigationskurser for fiskere overføres til seilende skoleskib — et dertil indrettet fiskerfartøi — vil det hos os som f. eks. ved den europæisk bekjendte skole i Ostende, være en selvfølgelig ting, at eleverne ogsaa faar undervisning i almindeligt sjømandskab, og der igjennem al fornøden veiledning om, hvorledes alt ombord i en fiskers farkost bør være. For mig personlig staar denne sag ganske klar, og jeg paa-beraaber mig baade min erfaring som lærer paa land og som lærer paa seilende skoleskib og inspicerende funktionær ombord i vore fiskefartøier. Faar vore unge fiskere — og gjerne de ældre ogsaa — først et praktisk greb paa, hvorledes deres farkost skal stelles, f. eks. baade hvad skrog, rig og seil angaar, og tillige hvorledes de bør kontrollere sine kompasser og lanterner, holde orden paa sine drafter og journaler og øvrige haandbøger m. v. ombord, — saa er jeg overbevist om, at de vil lære en god økonomi, lære at forstaa hvilken stor økonomisk vinding de vil have af at holde alt i god orden, indrette alt hensigtsmæssigt, føre omhyggeligt regnskab i sin bedrift, og lære at gjøre en lønnende forretning ud af sit slidsomme arbejde.

Det har vakt min opmærksomhed, at blandt de fartøisførere, som kommer sig bedst frem, har de fleste udmerket sig ved streng paapasselighed med hensyn til alt ombord, tildels har de ogsaa ført et omhyggeligt regnskab og forstaaet sin sjømandsgjerning fortræffeligt. Andre, som har været ligesaa dygtige, eller endog dygtigere fiskere, men stelt mindre godt med sin farkost og haft mindre ordenssans hvad regnskab og sjømandskab angaar, har ikke kunnet greie for sig.

Ogsaa i farkosternes udstyr og indredning for selve fiskeriet er der god plads for endel forbedringer. I de aabne baade har aarhundreders erfaring lært, hvorledes alle vigtige dele af indredningen skal være, hvorledes hver del af baadens rum skal udnyttes. Men de større

dækkede farkoster er hos os endnu nye som fangstfartøi; om disses hensigtsmæssige udstyr og indredning har ikke dannet sig nogen almen tradition i henhold til lange tiders erfaring. Fiskere, som har staaet ombord i fremmede nationers fiskerfartøier, eller som under besøg eller stipendiereiser i udlandet har seet stellet ombord derude, indrømmer villig, at der er adskilligt at lære endnu. Men i sin store almindelighed er forholdet dette, at saaledes som de fleste af vore farkoster er indredet og stelt, saaledes, mener fiskerne „er det bedst“ eller „saaledes skal det være“. Der er dog fleresteds aaben sans og beredvillig interesse for at lære noget bedre, navnlig blandt eiere af de større dæksbaade, dampbaade og motorbaade, hvor det gjælder at udnytte skibsrummet bedst muligt og faa hensigtsmæssig indredning baade for redskabsrum og fiskerum. Hvad der som oftest volder endel ulempe og hindrer en mere praktisk udnyttelse af skibsrummet i forhold til skrogets størrelse, er valg af materiale til ballast og dennes afstuvning og plætning. Som oftest er det lettest at bruge stenballast af alslags store og mindre stene; men dette materiale stjæler bort en kostbar del af rummet, naar skuden skal være ordentlig sjødygtig og ligge godt paa last under driving efter storsild i vintertiden, paa længere ture under bankfisket og endog under det almindelige vinterfiske. Jernballast har fiskerne ikke gjerne villet prøve; mange har prøvet gammelt jern og almindelig jernaffald. Men naar dette materiale ikke kultjæres eller males — hvilket jo koster lidt — saa afsætter det saa sterkt rustvand (som pumpevand og slagvand) at det kan ødelægge meget af bolter og beslag, som ikke er galvaniseret, ja ofte ogsaa dette. Og af denne grund har flere, som er begyndt med jernballast (utjæret og umalet) snarest mulig faat sten istedetfor og derved tabt skibsrumplads. Kun enkelte har prøvet jernkjøl, maaske ogsaa blykjøl; men om brugen af ballastblokke, støbte af kisgrus eller knust erts i cement, synes ganske faa at have hørt syndeligt. Ballastspørgsmaalet er af ikke ringe betydning for de farkoster som er i mindste laget til at benyttes til drivgarnsbrug i Nordsjøen og under Skotland og Island.

Indredningen med skot og hylder for opbevaring og ising af ferskfisk fra bankfisket, og ligesaa langskot for længere transport af storsild til salteplads eller anden losseplads, begynder at vinde indgang. Ombord i farkoster, navnlig dampbaade, som er anskaffede for havfiskefondslaan, finder jeg denne slags indredning er kommet i god gjænge. I forbindelse hermed kan nævnes benyttelse af vandballast, anbringelse af samlekasser for affald og urenlighed i pumpevandet og skyllevand fra rummets spuling — ting, hvorpaa ikke saa faa omsorgsfulde skippere og redere har rettet sin opmærksomhed og derefter prøvet forskellige arrangements, med held.

Der er al grund til at nære haab om, at der i ovennævnte forbedringer og i en hensigtsmæssig udnyttelse af de dækkede farkoster som „redskab“ under fiskerbruget vil kunne gøres meget af betydning for fiskerflaadens værd og økonomiske nyttevirkning. Og jeg tviler ikke paa, at stipendiater blandt flinke fiskere her har et taknemmeligt arbejdsfelt for sig og sin bygd.

Hvad angaar selve farkosternes typer, saa synes der i løbet af 1903 inden mit distrikt at have udviklet sig en stærk tro paa de saakaldte „motorbaades“ hensigtsmæssighed for vinterfisket og drivgarnsfisket. De med petroleumsmotorer udstyrede farkoster har meget tidligt været prøvet i mit distrikt, men efter kort tids forløb ganske forkastet, i aaret 1892—1893. Ansøgninger om laan til anskaffelse af den slags motorbaade, som da var de eneste almindelige kjendte, blev jeg nødt at fraraade, da de var altfor resikable i utrygt veir i vor skjærgaard. Omtrent ti aar senere var en ny type af maskiner blevet prøvet; disses fortrin var væsentlig den, at de kunde baade „bakke“ og dirigeres fra selve styrehuset, ovendæks. Det første laan af havfiskerifondet til anskaffelse af en saadan maskine (i lighed med den til „Gjøa“ anskaffede), anbefalede jeg paa det indstændigste til indvilgelse senhøstes i 1902. Laanet blev tilstaaet, skuden viste sig at være meget fordelagtig, og i løbet af 1903 vides omtrent 70 nye motorbaade at være kommet i brug inden mit distrikt, de fleste med fuld rig, og maskinen som hjælpe-drivkraft. I henhold til den erfaring jeg har faat under længere prøveture med motorbaade har jeg, paa given foranledning, anbefalet mange fiskere at anskaffe sig dette slags farkoster, som i flere henseender synes mig at passe bedre til vore fiskeriforhold end de af de jyske fiskere mest anvendte. Om hvilken type som skulde være mest at anbefale, skal jeg ikke udtale mig her, fordi der efterhaanden gøres forbedringer ved flere af de hidtil kjendte, samtidig som der kommer nye typer i markedet, ogsaa fra norske verksteder.

I anskaffelse af dampbaade til fiskeribrug var der i mit distrikt i 1903 mindre fart end straks før. Det viser sig nemlig, at til benyttelse paa længere fisketure, under Shetland, Island og i Nordsjøen efter sild og torsk, kræves noget større skuder end det slags, som passer bedst for vort vinterfiske og storsildfiske; og man har haft betænkeligheder ved at anskaffe sig saadanne større og kostbarere, som desuden passer mindre for vinterfisket og andet kystfiskeri hos os. Unægtelig er sagen den, at man finder, at det neppe lader sig saa let gjøre, at finde en type og størrelse som kan bruges lige godt og være lige hensigtsmæssig til — alle de nævnte fiskerier. Det er formentlig under afventning af at der skal høstes bedre erfaring om de større dampbaade for Nordsjøbruget, at der i 1903 anskaffedes bare 7 à 8 nye dampbaade i mit

distrikt, de allerfleste mindre end de i 1902 tilkomne ca. 20 dampbaade. De nye, anskaffede i 1903 var altsaa baade færre og mindre end de aaret før tilkomne, de skal ogsaa have været billigere fra verkstedet.

Medens de fleste fiskerdampbaade hører hjemme i Aalesund og Søndmøre, er det i Romsdals fogderi, at de allerfleste motorbaade er anskaffede, ca. 40 af de ca. 70 som hører hjemme i hele amtet; i nævnte fogderi synes der at være en voksende tro paa disse farkosters større brugsnytte. Efter de oplysninger, som jeg efterhaanden har samlet om motorbaadenes brug, finder jeg her at burde tilføie, at det vistnok viser sig at være let at passe disse petroleumsmotorer, men at det viser end tydeligere, at passingen maa være omhyggelig i alle dele, og at skjødsløshed og mindre renligt stel med maskinen vil have slemmere følger end lignende synder mod andre maskiner. Og de slemme følger vil ikke alene ramme maskinens brugsnytte, men ogsaa dens brugsvareghed. Der-til kommer, at f. eks. søleri med petroleum og ntæthed af beholderne kan gjøre maskinrummet og de andre udsølede steder til meget ilds-farlige rum. Man har spurgt mig, om ikke fangsten ombord i motor-baade tager etslags usmag til sig som følge af petroleumbrug. Jeg har søgt at faa al underretning, som var tilgængelig; men hverken hos redere, fiskere eller kjøbere, som skulde have erfaring i sagen, har jeg faaet anden besked end et bestemt nei; i nævnte henseende har ingen hidtil merket nogen ulempe, og ingen har troet, at man resikerte noget sligt.

Om brugen af motorbaade i almindelighed er at fremhæve, at den væsentligste fordel, som fiskerne hidtil har fundet, at motorbaade har fremfor dampbaade er denne, at naar motorbaaden er fuldrigget som skøite eller seilende farkost vil dens brug, under almindelige forhold vinter og høst, blive billigere, fordi seil kan bruges saa stadigt. Med en anden ligesaa stor, undertiden end større fordel er denne, at medens det tager 2, 3 eller flere timer at faa en „slukket“ dampbaad ud paa sjøen, vil en motorbaad kunne være i fart i løbet af et kvarter, kunne være fremme til sine redskaber og bjerge sin vinterfangst tillands end og før en dampbaad har faaet dampen skikkelig op. Paa denne maade kan en motorbaad kunne faa flere sjøreisdage end nogen anden slags farkost under vinterfisket; noget lignende, om end ikke saa store fortrin kan motorbaaden ogsaa have under storsildfisket i utrygt veir. Og disse fordele i forbindelse med det ringere udlæg ved anskaffelsen af en motor-baad i sammenligning med en dampbaad er jo meget betydelige; dertil kommer den billige betjening af motormaskiner.

Veirvarsler og redningsskøiter.

Umiddelbart efter Titranulykken (13de oktober 1899) gjorde den mening sig gjældende, at en slig ulykke vilde kunne været forebygget, eller ganske sikkert blevet langt mindre, om stormvarsel var blevet udsendt til, og etpar redningsskøiter havde været stationeret ved Titran. Jeg har forlængst søgt at paavise, at nævnte mening beroede paa misforstaaelse eller end og uforstand. Det stormvarsel, som udgik fra Kristiania i middagstiden, kunde man, af mangel paa telegraf til Titran, ikke sendt did, og fiskerne havde jo forladt havnen længe før. Og om redningsskøiterne er at bemerke, at ulykken indtraf ude paa havet, i en saa bælmørk, regntyk orkannat, at ingen kunde se nogen-ting, selv ikke nærmeste skude, da lanterneerne blæste ud. I bælgmørke, i overhændigt veir og oprørt hav kunde intet være udrettet, selv om alle vore redningsskøiter havde været tilstede ude paa havet, midt i fiskerflaaden.

Imidlertid, sagen vakte opsigt, og jeg har ladet det være mig magtpaaliggende at faa udrette, hvad der kunde udrettes for at være bedre istand til at kunne yde nogen, noksaa liden hjælp, saafremt det vilde være muligt at hjælpe. Efterhaanden er, ved manges velvillige samarbeide, udrettet ikke saa lidet.

Paa speciel anmodning derom fra Trondhjem sendte redningsselskabets forretningsudvalg i Kristiania en redningsskøite til Titran nogen tid efter ulykken; skøiten blev der indtil hele fiskerflaaden havde forladt titransfisket. I den næste termin var en anden skøite tilstede derude en kort tid ved slutningen af vinterfisket. Men først paa det aarlige generalmøde i september 1900, (hvor jeg mødte som nys valgt distriktsformand for Trøndelagens distrikt) blev det besluttet at stationere en redningsskøite i Titran fra begyndelsen af fisket, senere i Halten, og ved vinterfiskets slutning ved Vigten. Næste aar opnaaede vi generalmødets beslutning for at faa to redningsskøiter, som fik stationer i Titran og i Halten, senere i sæson ved Vigten. Og paa generalmødet nu i september 1903 lykkedes det at faa 4 redningsskøiter stationeret i Trøndelagen, nemlig foruden de to tidligere (i Titran, Halten og Vigten), en tredie i Bjørnørs fiskevær i januar og februar, og en fjerde skøite ved Sklinna og Leka i slutningen af vinterfisket. Endvidere er en af de faste skøiter stationeret i Halten under bankfisket i april til midt i juni, og en anden i Sklinna, eller Løvøvaagen, under bankfisket udenfor Namdalen i samme tid. Paa grund af distriktets farlige skjærgaard vil der blive søgt opnaaet, at alle 4 (eller flere, skøiter kan blive stationeret i distriktet for det hele vinterfiske; thi det trænges vel.

Fiskerbefolkningen er meget taknemmelig for denne redningshjælp, og har ved flere anledninger lagt sin taknemmelighed for dagen. Der ydes, efter evne og leilighed, et ikke saa lidet bidrag til redningssagen fra Trøndelagens og Romsdals amter, (her er der nu blevet stationeret ialt 3 skøiter, skiftevis, under vinterfisket og storsildfisket). Ialt fra 1899 til 1902 inkl. kr. 21 662.07, hvoraf de to tredieparter er indkommet fra de 2 trønderske amter, og den tredie fra Romsdals amt. Under vinterfisket og straks efter yder fiskerne sine betydeligste bidrag dels gennem direkte indsamlinger, dels ved tilstelninger og festlige sammenkomster for redningssagens fremme; dette sker nu hvert aar.

For selve fiskeribedriften er denne virksomhed fra redningsselskabets side af ikke ringe betydning, især for fiskeriet i de distrikter, hvor ikke alene aabne baade endnu er mest almindelige, men hvor ogsaa det gammeldagse raaseil bruges af de allerfleste og er — en regel med faa undtagelser. Af langt ringere og forholdsvis liden betydning er redningsskøiternes stationering i de distrikter, hvor dampbaade og de vel udrustede skøiter udgjør fiskerflaaden. Men ogsaa her kan vore udmerkede redningsskøiter yde en uvurderlig hjælp i rigtig kritiske omstændigheder tilhavs.

Trods denne gode nytte redningsskøiterne yder fiskerne, bør man være opmærksom paa, at det „kan blive for meget af det gode;“ fiskerne kan blive saa vant til at have redningsskøiterne til sin tjeneste, at de vil komme til at iagttage mindre forsigtighed end ellers, idet de vil stole saa sikkert paa, at naar det kniber for dem i uveir og landvindskuling at naa land, vil der komme al fornøden hjælp fra redningsskøiten. Der er vistnok inden mit distrikt endnu ikke nogen fare for at fiskerne skal blive for uvorne og letsindige i at stole paa denne hjælp; men at være opmærksom paa at brugen af redningsskøiterne kunde udarte til misbrug af dem, er ikke ganske og aldeles overflødig. Saa meget mer bør man være opmærksom herpaa som det kan hænde, at fiskerne i altfor stor tillid til redningsskøiternes stadige og visse hjælp vil finde mindre interesser i at forbedre sine egne baades sjødygtighed og livsikkerhed.

Hvilken betydelig tjenstlig hjælp redningsskøiterne har ydet Trøndelagens fiskere i de faa aar, de to skøiterne har været stationeret der, vil man let forstaa, naar det oplyses, at under vinterfisket (og leilighedsvis ellers) har skøiterne fra oktober 1901 til juni 1903 indslæbt og hjulpet 245 baade og to skibe, samt reddet fra havsnød 3 baade og et skib med tilsammen 18 mand. I Romsdals amt har redningsskøiterne indslæbt og hjulpet over 200 baade og reddet 120 mand fra skibbrud. Hvormange gange fiskerne paa anden maade veiledes i at finde havn, har skøiterne ikke tal paa.

Med hensyn til stormvarslers afsendelse til fiskeværerne er der al

grund til at beklage, at den sags ordning endnu lader meget tilbage at ønske. I flere aar har jeg ved given anledning søgt at faa vedkommende autoriteters opmærksomhed henvendt paa forholde; og der er saavel fra de lokale fiskeriselskaber som fra redningsselskabets kredse inden mit distrikt skeet henvendelser til det offentlige herom. Desværre udkræves en hel del flere telegraf- og telefon-linjer udlagte, inden noget næneværdigt kan opnaaes. Til alle vigtige fiskevær i Søndmøres og Romsdals fogderier kan nu sendes stormvarsler, men flere af fiskeværerne i Nordmøre og alle fiskevær i begge Trøndelagens amter (paa 1 — Titran — nær) har endnu ingen telefonforbindelse, saa stormvarsel ikke kan komme frem til dem itide. Da der aarlig vil blive lagt endel nye traade, er der jo udsigt til at forholdene efterhaanden vil forbedres. Men det er jo ikke sikkert, at de fornødne traade vil være i orden, førend næste ulykke, som Titransulykken, staar for døren; og kunde man saa heller ikke da sende stormvarsel, fordi der manglede telefon- og telegrafforbindelse til vedkommende kyststrøgs fiskevær, vilde savnet sikkerlig føles end smerteligere end i oktober 1899.

Angaaende selve kundgjørelsen af stormvarslerne i de fiskevær, som nu faar dem, skal jeg bemærke, at den er mindre tilfredsstillende, og at jeg derfor ved given anledning søger at faa den bedre ordnet. Nu bliver nemlig „stormvarslet“ — en trykt seddel — bare udlagt eller ophængt paa den almindelige tavle som andre officielle kundgjørelser. Dette faar dog ingen anden vide end de, som kommer did og bliver opmærksom paa opslaget. Den ordning, som jeg har anbefalet, og som under anstundende fiskeri i 1904 vil blive forsøgt i enkelte fiskevær og byer (forsaavidt det ikke allerede er skik der) bestaar i, at der paa en flagstang heises en stormvarsels-ballon om dagen og en bestemt slags varsels-lanterne, efter at mørket er indtraadt. Det er min tro, at dette eksempel vil blive fulgt efterhaanden i flere fiskevær og ved fiskernes egen foranstaltning, naar skikken bliver bekjendt nok.

Stormvarsler er imidlertid, eller skulde bare være det sidste varsko før det syntes sikkert, at et svært uveir vilde bryde løs udover en betydelig del af kysten. Herom er at bemærke, at et sligt varsko saa ofte kan komme for sent, og at det i alle fald ikke er saa let en sag at give. Forskjellige lokale veirforhold kan dels afstedkomme stormbolker, uden at varsko derom kan sendes fra det fjerntliggende meteorologiske institut, og dels kan lokale veirforhold afværge, eller i høi grad forringe uveirets voldsomhed i den storm, som der varsles om. Med andre ord: Det vilde være en god ting, om man foruden „stormvarsler“ for en større del af kysten, kunde faa istand „veirvarsler“ for de lokale farvande, for de større fiskeværers fiskehav, nemlig paa den maade som professor H. Mohn antyder, naar han om „stormvarslers“ benyttelse

bemærker, at man bør tage sin egen erfaring om stedets veir og kjendte gode veirmerker paa raad, samtidig som man observerer de meteorologiske instrumenter og søger veiledning i kjendskab til, hvad meteorologien lærer om veiret. Det vilde være af saa meget større nytte for fiskerne med de aabne smaa baade, som det i regelen ikke er storme eller „storveir“ som er det farligste veir — det melder sig selv oftere tydeligt og tidligt nok — men derimod „utrygt“ og meget uroligt eller „ustadigt“ veir, hvori kuling kan veksle med stille, og pludselige overgange og omslag i veiret kommer overrumplende og voldsomme i sine ødelæggende byger over det lokale fiskehav.

Efter at der i flere af vore større byer er bleven anskaffet barografer, hvis tabeller udstilles daglig, og hvis automatiske „tegninger“ kan følges fra time til time, døgn efter døgn, den hele uge igjennem, synes der at være kommet bedre forstaaelse af barometrets brug inden fiskernes saavel som inden andre samfundsklasser. Denne grafiske fremstilling af det stadige eller ustadige lufttryks langsomme eller hurtige vekslinger, af „barometrets gang“ er for de fleste tilskuere saa interessant og belærende, at de nødig undlader at kige lidt paa tabellen, hver gang de passerer stedet for paa den maade at faa et slags skjøn paa, hvad slags veir der haves ivente. Alle synes at kunne forstaa dette langt lettere og greiere end ved blot at merke sig barometrets viser i øieblikket og læse de gamle „paaskrifter“ dertil.

At fiskerne overalt paa kysten, især under vinterfisket, vilde kunne have nytte af at se barometrets udvisende og følge dets vekslende „stand“, er man forlængst blevet opmærksom paa. Det var i erkjendelsen heraf at „Selskabet for de norske Fiskeriers Fremme“ for ca. 20 aar siden foranledigede opsat en hel del saakaldte „fiskerbarometre“ — barometre til fiskernes brug — i fiskeværerne paa en stor kyststrækning, baade nord og syd. Disse barometre har fiskerne studeret nøie, og følt sig ofte — meget skuffede over resultatet. Ti paa barometrets kolossale skive stod de traditionelle og ofte vildledende „spaadomme“ om veirets beskaffenhed svarende til en bestemt barometerhøide. Det kunde jo ikke vare saa mange uger inden „spaadommene“ befandtes at være aldeles misvisende. Et barometer, som gang efter gang med sin store viser markerede „Tørt veir“, mens regn pøsede ned eller snekaven var som tættest, eller markerede „Regn“ eller „Sterk vind“ den ene gang efter den anden, mens det stadigt kunde være solblankt stille, — et slikt barometer kunde jo ikke blive betragtet som noget „paalideligt instrument“. Vistnok blev det snart almindeligt bekjendt blandt fiskerne, at disse store „fiskebarometre“ ofte var noget „træge“ af sig, og at de vilde vise den rette barometerhøide, naar der blev banket lidt paa kassen, saa kviksølvsoilen overvandt trægheden. Fiskerne var dog ofte altfor ivrige og utaalmodige efter at

faa vide den rette høide, derfor kom de til at banke barometerkasserne saa ofte og saa sterkt, at flere blev ødelagte uden et øieblik at have forbedret sig. Tildels var barometrene saa udsatte for veir og væde, at metalværket blev udskjæmt og instrumentet omtrent ødelagt. De i de to sidste aar af samme selskab anskaffede aneroidbarometre uden „spaa-
domsindskrifter“, er ulige mere hensigtsmæssige, men dog, efter min mening, ikke tilstrækkelige for øiemedet. Der maa kunne udrettes noget mere til vejledning for fiskerne i deres daglige bedømmelse af veirudsigterne. Og jeg er foreløbig kommet ind paa følgende tankegang, som jeg, med fiskeristyrelsens billigelse skal søge at realisere, efterhaanden, leilighedsvis og forsøgsvis; et godt resultat afhænger af flere faktorer.

Det bedste vilde jo være, at der blev opstillet en barograf i ethvert større fiskevær, og at fiskerne blev bibragt saapas kjendskab til meteorologi, og havde saa jevnlig adgang saavel til de daglige meteorologiske iagttagelsers opslagstabeller som til lokale veirobservationer og almindelige instrumenter for saadanne, at enhver fisker kunde „studere“ veiret paa egen haand og tage sin egen erfaring og de gamle anerkjendte veirmerker med paa raad til bedømmelse af — udsigterne for det lokale veirforhold for dagen. Fiskernes skjøn paa „veirudsigterne“ kan ofte være forbausende sikkert og paalideligt, men ogsaa, og ikke saa ganske sjældent, være hildet i de gamle „tegn og merker“ som ingensteds hører hjemme. Det er min sikre tro, at ved lidt kundskab i meteorologi — meddelt gennem foredrag i fiskerimøder eller af navigationslæreren — vilde fiskerne kunne udvikle sin medfødte eller tillærte evne som veirskjønner i betragtelig grad. Og jeg har tænkt mig, at indtil man kunde faa anskaffet barografer under kyndige mænds varetægt i fiskeværerne, kunde man forsøge at lade affatte barograftabeller paa den maade, at opsynsbetjenten eller en anden paalidelig person i fiskeværret tegnede op den daglige kurve i et dertil indrettet skema, hver dag, lod tabellen hænge udstillet paa et for fiskerne let tilgjængeligt sted, saaledes at der altid var udhængt den hele foregaaende uges kurve og tillige den indeværendes. Samtidig paaførtes dagens vind og veir for hvert døgn. For at kunde melde forandringerne i barometerhøiden, eller markere stadigheden eller ustadigheden i lufttrykket i løbet af to eller flere døgn i rad, kunne tillige benyttes sorte tavler eller skiver paa en hvid, inddelt husvæg, som kunde sees fra fiskernes rorboder, baade eller husrum. Det forekommer mig, at man paa den maade vilde bibringe fiskerne en for dem meget nyttig kundskab, og tillige gjøre dem bedre istand til at benytte de almindeligste meteorologiske instrumenter, hvoraf de nu har saa lidet gavn, eller af hvis udvisende de skaffer sig saa mange skuffelser, til ikke ringe nedsættelse i deres agtelse af „videnskabens“ og dens resultater.

Det skal gjerne indrømmes, at min tro paa denne undervisningsmetode i praktisk meteorologi kan være noget sangvinsk eller mindre godt begrundet. Forsøg i denne metodes gennemførelse tror jeg dog ikke vilde være ganske uden værd. Jeg har i alle fald gjort skridt til at sætte forsøg igang paa nogle af fiskeværene inden mit distrikt, og haaber at kunne give udførlig besked om resultatet i sin tid. Da vil jeg have høstet nogen større erfaring med hensyn til sagens gennemførelse og nytteværdi for fiskerne selv; og derefter faar sagens nytte vurderes.

Sildens tilvirkning.

Som en fortsættelse af min virksomhed med hensyn til forbedring af fiskeriprodukterne har jeg ladet offentliggjøre følgende:

I alle sildefiskende lande bliver en større eller mindre del af fangsten virket til en eller anden vare, idet den raa sild paa en eller anden maade saltes eller røges eller krydres, marineres o. s. v. En langt mindre del forbruges fersk.

Af den i Europas farvande opfiskede sild virkes størsteparten til spegesild ved saltning. Dette sker fornemmelig i Norge, Skotland og Holland. I ethvert af disse lande benyttes en egen tilvirkningsmaade, og de har hver for sig, efterhaanden, faaet sine egne kunder og forbrugsmarkeder.

Der findes ingen slags spegesild, som overalt, eller af alle og enhver i hvilketsomhelst land, vilde findes at være den eneste allerbedste. En eller anden særegen smag, form, størrelse eller modenhed hos silden bliver dels i visse lande, dels bare i visse landsdele eller bygder, dels alene hos nogle samfundsklasser foretrukket fremfor nogen anden slags sild. Det gjælder derfor at træffe den rette tilvirkningsmaade, som hver især af de mange forskellige kundekredse rundt omkring i verden foretrækker.

Tilvirkningen af den mest almindelige vare — spegesild — skal her kortelig forklares i henhold til den erfaring, som man i den praktiske bedrift har vundet i aarenes løb. Forklaringen kunde ogsaa være af interesse for de husholdninger, som vil have sig en vare af egen tilvirkning.

Raaproduktet.

Det bedste raaprodukt til norsk spegesild er vor isterfyldte sommersild, fedsilden. Den kan til husholdningsvare bruges i alle størrelser,

naar den bare er fed og fyldig nok. Men til handelsvare kan kun bruges sild i de størrelser, hvoraf der tilvirkes visse varesorter for omsætning paa vore egne forbrugsmarkeder i de forskellige lande. De mindste slags sild kaldes enten husholdningssild, smaasild eller „udskot“, og benyttes tildels til agn, kreaturfoder, gjødning o. s. v.

Det vigtigste, som er at iagttage ved udvalg af raasild, som skal virkes til spegesild, er følgende:

Silden skal være hel, frisk og nyfanget. Havsild pleier være bedst. Sild, som tages langt inde i fjordene, er ofte mindre isterfed og faar undertiden „grundsmag“ af sjøbunden.

Silden skal føres i rene baade eller farkoster, som maa være fri for pumpevand eller sølevand; den kan faa usmag af at ligge paa nytjærede fjøler eller i nymalede baade; og den kan skades ved sterkt pres og tryk, naar den føres løs i store ladninger.

Silden skal holdes tildækket for solskin og beskyttes mod regn og vindtørke; bare i rene, velskyllede kurve og kopper, trug og tønder maa silden komme.

Notfanget sild er som oftest at foretrække for garnfanget; ikke fordi den i sig selv er bedre, men fordi den pleier komme friskere og aatfri til saltning. Kommer garnsild ligesaa frisk og ren i salt, vil den blive en ligesaa fin og velsmagende spegesild. Fanges silden i not og har skadeligt aate i sig, maa den holdes stængt i noten etpar døgn, eller indtil den har skilt sig med aatet. Garnsild kan først under tilvirkningen renskes for aate.

Raasildens behandling.

Straks silden er taget op af sjøen skal behandlingen begynde; jo før jo heller. Først og fremst skal den røres godt i salt, helst finkornet salt, saa silden faar lidt paa sig overalt. Derved forebygges, at sildene klæber sig sammen efter nedlægningen, eller at rispet sætter sig ganske fast og danner en blank skorpe paa silden, om den bliver liggende tør i nogen tid. Garnsild er især udsat for at blive „blank“ og en ringere vare, naar den faaes død paa garnet, eller „soltørkes“, eller ikke tidnok bliver rørt i salt; slig blank raasild skal røres rigtig godt i salt eller i en tønde med sjø og salt o: rubbes for risp.

Derefter skal silden snarest mulig befries for blod ved at kverkes eller ganes. At „kverke“ silden er egentlig bare at udrydde „kverken“ (struben) og hjertet; at „gane“ den er derimod tillige at udtage gjællerne og indvoldene. At „gane“ bruges ofte iflæng om begge maader, hvori- mod „fuldstændig ganing“ betyder at alle de nævnte dele og indvolde udtages af silden.

Skal raasilden virkes til „ægte norsk istersild“, (en vare som har

sine egne forbrugsmarkeder og der foretrækkes for al anden spegesild), saa maa den være aatfri og bare kverkes, ikke ganes fuldstændig. Og den maa selvfølgelig indeholde ister og ikke have „indmad“ eller endel udviklet rogn eller melke.

Er der skadeligt aate i silden, maa den ganes fuldstændig, thi ellers vil aatet i sildens mavesæk gjære og raadne og tilslut bedærve silden. Den fuldstændige ganing bruges ogsaa ellers, dels fordi silden skal tilvirkes saaledes for visse kundekredse, som kræver det, dels skal behandles efter den hollandske og skotske tilvirkningsmaade. Men sildens udseende bliver da som færdig vare noget forskjelligt fra „ægte norsk istersild“.

Til kverking bruger man bare de to fingre eller ogsaa en egen saks, hvormed kverken og hjertet udrives med et nap. Ganing — en „fuldstændig ganing“ — sker derimod med et eget slags ganekniv, hvorved man først løser gjællerne og overvrider kverken (struben) og derpaa udtager indvoldene saaledes, at isteren eller rogn og melke bliver siddende igjen i bughulen. Ved øvelse gjøres dette i to raske tempo.

Samtidig med at silden ganes eller kverkes bør den ogsaa sorteres, saafremt det da lader sig gjøre; men under enhver omstændighed skal silden sorteres omhyggeligt, førend den nedlægges og pakkes i tønden tilsalgs under et bestemt sortementsmerke.

Saltning og nedlægning.

I umiddelbar forbindelse med ganingen sker saltningen og nedlægningen, uden afbrydelse. Det kar eller den kop — tønne, dunk, krukke o. s. v. — hvori silden skal lægges og modnes til spegesild, maa være ren, tæt og kunne tillukkes saaledes, at hverken luft eller dagslyset faar fri adgang til silden.

Efter at karrets eller tøndens indside er skyllet med saltlage, strøes bunden med et tyndt lag salt; derpaa flolægges silden saaledes, at den kommer til at ligge paa den bredeste del af siden, paa skraa, med bugens anden side fri. Der lægges sild ved sild, med bugen halvt-om-halvt over den anden, saa den hele flo bliver et tæt, helt lag, som fylder tøndens hele vidde. Mellem hver sild maa der være lidt salt. Og mellem hver flo strøes et tyndt lag salt. Paa denne maade saltstrøes og nedlægges sild til tønden eller karret er fyldt; saa lægges derpaa endnu et par lag og saltstrøes, før bunden eller laaget tilslut lægges ovenpaa og tildækker det hele. Før brugtes mest St. Ybes salt, nu helst finkornet Trapani-salt eller et andet smaa-kornet salt; grøvkornet salt er derimod mindre hensigtsmæssigt, fordi det smelter for langsomt eller sætter lage noget sent. Der bør medgaa omtrent 25 liter salt til 1 tønne sild. Lidt mere

salt skal medgaa, naar silden er meget fed eller veiret varmt; men lidt mindre, naar silden er smaafaldende eller mindre fed.

Skal silden tilvirkes paa skotsk eller hollandsk vis, lægges silden (fuldt ganet) i flo med ryggen ret ned. Det gøres for at holde bughulen mere aaben og trykke kjødet langs rygbenet lidt løs, saa lagen desto lettere kan sive ind. Vore isterfyldte fedsild taaler ikke godt dette, ei heller det pres, hvormed tøndens strampakkes. Skotterne og hollænderne salter sin tidligst fangede, fedeste sild lindere og pakker den lettere.

Den fyldte tønde eller kop bør staa et døgn eller to (saa silden kan synke sammen efterhaanden som lagen dannes) før den tilslaaes. Ofte er man dog af mangel paa tid og plads nødt til at tilslaa tøndens straks. I ethvert tilfælde skal sørges for, at der bliver rigeligt med lage over silden; der maa bare paafyldes nylavet lage eller frisk, ren blodlage.

Spegningen.

Inden kort tid efter nedlægningen begynder spegningen. Den „modnes“ hurtigere i varmt veir end i kulde, langsommere i sterk lage end i lind. Er der brugt et overmaal af salt, faar silden et bitter saltsmag; er der brugt for lidet salt, bliver den syrlig af smag og rødlig ved benet. Mest velmagende blir den passende-saltede sild, som er „modnet“ i sin egen lage. Godt behandlet, fin, isterfyldt spegesild udmerker sig ved sin salt-friske, rene, fyldige velmag. Den skotske og hollandske spegesild smager mindre saltfrisk, men mere af „fyldig“ fedme, om den end af naturen ikke har været federe.

Silden er ikke godt i spege før den „slipper“ benet, har tabt al raasmag og faaet løst skind. Om sommeren er fedsilden i spege efter en uge eller to; i kjøligt veir tager det en maaned eller mere. Med magrere sild tager det længere tid. Modningen kan forsinkes i maanedsvis ved at silden holdes i iskjælder eller frysebod, men paaskyndes ved at den udsættes for moderat jevn varme, f. eks. i et kjøkken. Silden maa stadig staa i lage eller jevnlig faa lage over sig, f. eks. ved at tøndens rulles om, eller det tillukkede kar endevendes. Mangler der lage, maa ny fyldes paa; velbehandlet spegesild holder sig 1 à 2 aar; senere faar den en intens salt smag som hollandsk ansjos.

De større sorter sild — storsild og vaarsild — virkes til handelsvare dels som ovenfor anført om sommersilden, dels lidt anderledes. Da de ikke indeholder skadeligt aate, behøver man ikke at gane dem fuld-
stændig; men for enkelte forbrugsmarkeder bliver de skotsk-behandlet,

medens man for andre markeder og til røgeribrug hverken kverker eller ganer dem, men salter dem hel, de rundsaltet.

De mindre sorter sild bliver dels rundsaltet til husbrug, dels virket til „skjæresild“ for udenlandske markeder. Skjæresild virkes af smaasild, som er kommet godt ispege, saaledes: Hodet afkappes, en del af bugen bortskjæres ved et rent snit, indmaden udtages, hvorefter silden nedlægges (med ubetydeligt salt) i pent formede flør i tønden og paafyldes med frisk blodlage; 125 kg. netto i en tønde. Denne vare, som gaar under navn af „skjæresild“, „skaaret sild“, „kapsild“ o. s. v. bliver i udlandet dels marineret, dels krydderbehandlet til „russiske sardiner“, eller nedlægges i forskellige slags saucer o. s. v.

Brisling (skarpsild) virkes til handelsvare dels ved bare at rundsaltet efter at have været røret i salt eller i sterk lage, dels ved at behandles med en egen blanding af krydder, sukker og salt til ansjos. Denne vare nedlægges i dunker eller ogsaa i blikdaaser; den fineste til sættes undertiden med olivenolie.

Til nogen omtale af røgning, marinering, syltning og anden behandling af sild og smaafisk savnes denne gang plads; først ved en senere anledning vil disse tilvirkningsmaader kunne blive nærmere omtalte.

Trondhjem, $\frac{31\text{te december } 1903}{20\text{de februar } 1904.}$

Fredrik M. Wallem.

(Et afsnit om russekobben og vinterfisket 1903 er udtaget for at sammenarbejdes med beretningerne fra Nordland og Finmarken i et andet hefte af aarsberetningen).

Fra
fiskeriinspektøren i nordre distrikt.

Beretning

om hans virksomhed i aaret 1903.

Om min virksomhed i 1903 som fiskeriinspektør i nordre distrikt har jeg herved den ære at afgive følgende beretning:

Som vanligt var det ved årsskiftet adskilligt kontorarbeide, som lagde beslag paa mig og i længere tid holdt mig bunden til hjemmet. Naar undtages en tur til Svølvær ianledning af et større fiskerimøde, som afholdtes der den 1ste februar, samt en tur til Bergen, hvor jeg den 17de februar havde en konference med fiskeristyrelsen, var jeg helt optaget med kontorarbeide, saa den af mig foreslaaede og af fiskeristyrelsen approberede rundreise til fiskeridistrikterne ikke kunde paabegyndes før 6te mars.

Indtil 20de april havde jeg paa forskjellige steder i Lofoten afholdt ialt 10 fiskerimøder samt 1 møde i Røst. Om disse møder i det hele og store taget er tidligere afgivet beretning til styrelsen.

Til behandling forelaa foruden de almindelige ordinære sager ogsaa spørgsmaalet om indskrænkning i tiden for brugen af garn under lofotfisket, hvilket spørgsmaal var mig oversendt af herr amtmanden i Nordlands amt, og til hvem jeg har sendt beretning om udfaldet.

Videre behandlede ogsaa tilvirkningsspørgsmaalet, naar dertil gaves anledning, ligesom der ogsaa ifølge direkte anmodning fra interesserede behandlede hvalsagen.

Under mødet i Henningsvær blev der vedtaget en resolution med henstillen til styrelsen at virke for territorialgrænsens udvidelse fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{2\frac{1}{4}}{4}$ mil. Beslutningen, der blev enstemmig vedtaget, er forlængst indsendt til styrelsen.

Paa Røst afholdtes ogsaa et møde, hvor følgende resolution vedtoges:

„Forsamlingen henstiller til fiskeriinspektøren at indgaa til myndighederne med det af ham fremsatte forslag om bedre kommunikationer for Røst, nemlig 2 — to — gange ugentlig post-, passager- og ferskfiskrute Værø—Røst i forbindelse med hurtigruterne over Bodø, i et tidsrum af 6 — seks — maaneder om aaret, nemlig fra medio april til medio oktober. Endvidere at gods-ruten der nu trafikerer stedet kun $\frac{1}{2}$ aar, fra medio december til medio juni, maa anløbe Røst det hele aar.“

Denne resolution er i sin tid indsendt til fiskeristyrelsen gennem amtmanden i Nordlands amt.

Efter tidligere mundtlig konference med fiskeristyrelsen afholdt jeg efter min hjemkomst fra Lofoten 2 møder i Saltdalen i anledning af fremkomne udtalelser vedkommende undervisning om lære i baadbygning. Herom er ogsaa særskildt beretning sendt styrelsen.

I mai og juni besøgte jeg flere tørrepladse for klipfisk, hvorhos jeg i aviserne stillede indtrængende opfordring til vedkommende tørrere om at være forsigtige med tørringen paa grund af fiskens magerhed.

Til Narvik og Tromsø foretog jeg ogsaa reise for at være tilstede under amtstingenes afholdelse.

Ultimo mai reiste jeg ifølge fiskeristyrelsens ordre til Hammerfest for at overtage fiskeriinspektør Sørensens arkiv.

Ved St. Hans tider besøgte jeg Andenæs i Vesteraalen, hvor et større møde med diskusion afholdtes. Spørgsmaalet: „Hvilken er den tjenligste fiskebaad at anvende til vor fiskeribedrift“, behandledes. Mødet var meget godt besøgt af interesserede fiskere, og kom forsamlingen efter en indgaaende diskusion enstemmig til det resultat, at den saakaldte smaapinner, d. v. s. den mindre dæksbaad vilde være den heldigste og mest tjenlige at anvende til fiske paa ydre side af Vesteraalen og Senjen, samt ogsaa til fiske i Finmarken, foruden at den vil egne sig særlig som drivgarnsbaad til sildefiske paa vore fjorde, samtidig som den foruden at være hensigtsmæssig ogsaa vil være den mest økonomiske fiskebaad, saavel hvad anskaffelse som udrustning angaar.

Under opholdet paa Andenæs foretog jeg en tur til Bleik, hvor et møde afholdtes af interesserede angaaende forbedring af havneforholdene ved dette vigtige fiskested. Herom er ogsaa indsendt særskilt beretning til styrelsen.

Den 26de juli afholdtes et møde i Møsjøen, hvor spørgsmaalet om vandrelærer i baadbygning var oppe til behandling, ligesom jeg ogsaa i samme anledning besøgte Hennesbjerget.

I september og oktober foretog jeg en reise til silledistrikterne i Brønnø, Sømnes, Vik, Sortland, Tromsø og Skjærvø. Herom mere i det efterfølgende.

Den 10de november afreiste jeg med fiskeristyrelsens tilladelse over Trondhjem, Kristiansund, Aalesund, Bergen og Kristiansand til Fredrikshavn. Tilbage tog jeg veien over Gøteborg, Kristiania, Larvig og Bergen. Hensigten med denne reise var specielt at studere brugen af petroleummotoren i vore fiskebaade. Resultatet af denne reise vil nedenfor blive fremstillet i et særskilt afsnit, betitlet „Petroleums- motoren i vore fiskebaade.“

I tiden mellem reiserne var jeg fuldt optaget med kontorarbeide, hvortil jeg endog maatte antage leiet hjelp; thi næsten daglig indløber forespørgsler vedrørende fiskerinæringen, særlig om laan af havfiskefondet samt om tilvirkning og forsendelse af fisken m. v. Disse ekspeditioner kræver selvfølgelig baade hurtig og nøiagtig besvarelse. Hertil kommer endvidere det arbeide jeg har haft med at indsamle oplysninger og udtalelser om kobbeplagen 1902/03, hvoraf resultatet meddeles nedenfor i et særskilt afsnit. Endvidere maatte jeg i august og september efter opfordring af herr amtmanden i Tromsø amt paa foranledning af vedkommende departement indsamle materiale til udtalelse angaaende hval- sagen, hvorhos jeg ogsaa havde flere andre offentlige sager til udtalelse. Herom er styrelsen tidligere underrettet.

Desuden har jeg i 1903 udarbeidet en brochure om behandling og tilberedning af vore forskjellige fiskesorter. Den er trykt paa offentlig bekostning i et antal af 2000 eksemplarer og uddeles gratis til interesserede.

Min journal udviser i aarets løb 1104 indgaaende nummere og min kopibog 1029 udgaaende breve, besvarelser og cirkulærer, hvortil kommer en hel del ekspeditioner af mindre vigtig betydning, hvis indhold jeg har fundet upaakrævet at kopiere.

Angaaende min befatning med havfiskefondet henviser jeg til et særskilt afsnit nedenfor.

Aaret 1903 har været særdeles rigt paa arbeide og lagt fuldt beslag paa min tid og arbeidsstyrke, ja endog, som ovenfor berørt, tvunget mig til at leie kontorhjelp. Her er mange opgaver at løse, mange interesser at varetage og mange muligheder at udnytte. Selv om man ved ihærdigt arbeide kan forenkle de nu foreliggende, vil der stedse opstaa og fremkomme nye opgaver og muligheder, hvis løsninger og besvarelser kræver sin mand.

Lofotfisket i 1903 giver ikke anledning til videre bemærkninger udover, hvad der forefindes i beretningen fra udvalgsformanden. Det vilde dog være at anbefale, om dennes beretninger kunde indeholde noget mere omfattende meddelelser. Specielt vilde dette være ønskeligt af hensyn til oversigten af svingningerne i brugen af redskaber, ligesom der ogsaa burde indtages opgave over de benyttede baadtyper samt antallet

af dækkede baade, klassificerede efter deres størrelse. Ligeledes maa det ansees at være af vigtighed, at beretningen indeholdt oplysninger om udbyttet af de forskjellige tilvirkningsmetoder, da det vil have sin store interesse at kjende de kvanta, der nyder finere behandling, samtidig som opgave over mængden af den fisk, der i fersk tilstand udskibes til sydbyerne og Sverige, vilde have saavel statistisk som orienterende betydning.

Med hensyn til forandring i lofotlovens § 22 er striden endnu uafgjort. Fra Vestlofoten stilles bestemt forandringskrav, medens forholdet er ganske det modsatte for Østlofotens vedkommende. Den ifjor (1902) foretagne afstemning giver et tydeligt indtryk af de forskjellige meninger. Som min personlige mening tør jeg maaske udtale, at delvis imødekomme af kravet vil være anbefalelsesværdigt, og tillader jeg mig i den anledning at henstille foreslaaet en tillægsbestemmelse om vedtægt for hvert fiskevær, hvorved fiskerne gennem sine høvedsmænd tillades ved afstemning med simpelt flertal at afgjøre, hvorvidt sætning af redskaber kan ske lørdag kveld. Derimod synes det at herske større enstemmighed for, at trækning om søn- og helligdage bør være forbudt.

Spørgsmaalet om indskrænkning i tiden for brugen af garn under lofotfisket blev som foran nævnt behandlet paa fiskerimøderne. Forslaget vandt ingen tilslutning. Resultatet af sagens behandling er indsendt til herr amtmanden i Nordlands amt.

Om sildefisket. Sildefisket antager som vanligt en høist forskjellig karakter fra aar til andet. Det er variabelt saavel hvad tid som fangst angaar og synes at trodse alle mulige hypoteser og beregninger. Det ene aars præg udviskes af det andet uden at nogen kontinuerlig følge tilsyneladende har fundet sted.

Ogsaa iaar tog det sin begyndelse noget afvigende. I de 38 aar jeg har fulgt med i denne bedrift, har jeg fra aar til aar stadig iagttaget variationer saavel med hensyn til den tid fisket indtræffer som det sted, hvor silden optræder. Endvidere forekommer der altid merkbare fremtoninger i sildens størrelse. Den varierer fra stor til liden, uden at nogen egentlig aarsag hertil synes at være tilstede. Jo længere man iagttager disse stadige variationer, jo mere merkelige vil man finde dem.

I 1903 tog fisket sin begyndelse temmelig tidlig. Allerede ved St. Hans fangedes der i Trondenes adskillig sild. Den var imidlertid smaafaldende og benyttedes derfor mest til den saakaldte skjæresild samt til agn.

Fisket fortsattes udover sommeren paa andre steder i Tromsø amt, desuden ogsaa i Nordlands amt.

Silden var fra fiskets begyndelse i forhold til aarstiden noksaa fed.

Og fedmen øgedes hurtigt udover sommeren, hvilket synes at tyde paa, at der var rigelig næring i havet.

Medio august viste en ublandet stor sildesort sig pludselig første gang ved Bodø, hvor der fiskedes temmelig godt paa garn, ligesom der ogsaa gjordes adskillige notstæng. Denne sild var vidt forskjellig fra den tidligere fangede saavel i størrelse som i kvalitet. Den bestod hovedsagelig af de 3 største merker, men havde ikke den fedtgehalt som den før opfiskede. Forskjellen bestod i, at den første var veritabel fedsild, medens den anden var mest indmadsild. I ethvert fald var istermængden i den sidste høist ubetydelig i forhold til de fordringer der i saa henseende stilles til god istersild.

Udpaa høsten begyndte denne sild at søge ind i fjordene, hvor den blandedes med den forhen indsegne mindre sild. Dette viste sig tydeligt ved de notstæng, der gjordes. Derimod bestod den paa garn fangede sild fremdeles af de større merker.

Sild forekom udover sommeren og høsten paa hele strækningen langs Nordlands og Tromsø amters kyster. Der fandtes neppe nogen fjord hvori der ikke fiskedes sild med mere eller mindre held, hvilket var til uvurderligt gavn for befolkningen. Fangsten udnyttedes dels til hjemmebrug og dels til salg.

Foruden at silden, som nævnt, optraadte inde i fjordene, var der ogsaa enkelte steder ude ved kysten, hvor den især viste sig i større mængder, saaledes for Nordlands amt for Bindalen, Brønnø, Nordre Helgoland omkring Bolgen og Støt samt i Gavlfjorden i Vesteraalen — og for Tromsø amts vedkommende i Kvalsund og Langsund samt ved Skjærvø og deromkring.

Sildefisket i 1903 har paany optaget kravet om et mere effektivt underretningsvæsen. Saavel i pressen som mand og mand imellem raader der enstemmighed om vort nuværende underretningsvæsens mangelfuldhed, og det tør trygt udtales, at store værdier er gaaet tabt ved sendrægtig og tildels mindre nøiagtige underretninger. Jeg har i mine aarsberetninger 1900 og 1902 udtalt mig om denne sag, og jeg vil heller ikke her unnlade at berøre den. Jeg er fuldstændig overbevist om det nuværende systems mindre tilfredsstillende virkemaade. Thi det er indlysende, at en ulønnet mand i de fleste tilfælder ikke lægger den forønskede energi og interesse i sit arbejde. Her kan saaledes anføres et illustrerende eksempel: Den 30te september og 1ste oktober var stængning allerede begyndt i Gavlfjorden og ved Skjoldehavn. Den 7de oktober modtog jeg underretning fra handelsmænd i Skjoldehavn og Risøhavn om stæng af 8 000 à 10 000 tønder sild, hvilket jeg uopholdelig meddelte amtmanden, der endnu ikke havde modtaget officiel underretning. Ogsaa for Skjærvø's vedkommende kan det meddeles, at mangelfuld

efterretning om fisket har afstedkommet store tab. Selvfølgelig volder dette forhold misfornøielse blandt fiskerne. I samme forbindelse finder jeg ogsaa at burde nævne endnu et eksempel: Den 12te oktober opholdt jeg mig paa Skjærvø, og til den tid var der kun indløbet 1 — en — officiel meddelelse om fisket dér, uagtet det allerede havde været flere uger. Hvad tab dette har foraarsaget, er umuligt at danne sig nogen mening om, men det maa antages ikke at være saa ganske lidet.

En ting til ved dette fiske er at bemærke, nemlig den eiendommelige karakter det i de senere aar har taget. Det viser sig nemlig, at silden optræder pludselig og ofte forsvinder efter kun et kort ophold. Under disse forhold maa det saameget mere ansees paakrævet at have et hurtigt virkende underretningsvæsen, saa de interesserede stadigt kan holdes à jour med sildens forekomster. Det nuværende system lader imidlertid i saa henseende meget tilbage at ønske, og en forandring synes her sterkt paakrævet. Man kan jævnlig høre fiskerne udtale misnøie mod det nuværende underretningsvæsen, og, saavidt jeg har kunnet bringe i erfaring, er denne misnøie vel begrundet.

Ferkefisk-Eksporten. Det er kveitefisket, som fra først af har givet stødet til eksport af fersk fisk paa Nordlands og Tromsø amter. De tildels høie priser, der har været betalt for denne fiskesort, har virket lokkende saavel for fiskere som for opkøbere. Fangstudbyttet har dog været meget varierende. Der mangler imidlertid en udfyldende statistik for dette fiskes vedkommende. Det har dog lykkedes mig gennem indhentede oplysninger at samle opgaver for aarene 1896, 1897 og 1898. Disse opgaver findes indtaget i Norsk Fiskeritidende for 1899, pag. 395 o. fl. Af samme hidsættes:

	1896	1897	1898
Eksporert i is til sydbyerne og udlandet ...	180.969 kg.	444.799 kg.	746.235 kg.
Solgt til russerne	399.000 „	583.880 „	655.600 „
	579.969 kg.	1028.679 kg.	1401.835 kg.

For de senere aar mangler desværre fyldestgørende opgaver. Jeg tror dog at kunne sige, at kvantumet er øget endel, om end ikke i saa betragtelig grad som ovenfor fremstillet for aarene 1896, 1897, 1898. Men alligevel repræsenterer dette fiske betydelige værdier, specielt paa grund af de forholdsvis gode priser, der betales for denne fiskesort.

Forøvrigt er ved dette fiske bemærkelsesværdigt, at det ved Søndermøre drives udelukkende som havfiske, medens det i Nordland hidtil har

været drevet hovedsagelig som hjemmefiske og for det meste paa aabne baade.

Noget rationelt havfiske har nemlig endnu ikke vundet frem til almindelig anerkjendelse. Saaledes var det i 1903 kun 4 fiskedampskibe fra Nordland, der drev havfiske i nogen nævneværdig tid, deraf ét med station i Bodø og de 3 øvrige i Vesteraalen. Det i Bodø stationerede skib ekspederede al sin kveite i is til sydbyerne og England, hvorimod vesteraalsbaadene hovedsagelig solgte sin fisk til russiske opkjøbere.

For Andenes — det sted som hidtil har været vort bedste kveitested i Nordland, fiskedes alene i 1898 ca. 350 000 kg., hvoraf kun ca. 20 000 kg. ekspederedes i is. Resten solgtes til russerne. Til dette fiske benyttedes næsten udelukkende ottringer og smaa dæksbaade. For Røst derimod foregaar dette fiske hovedsagelig med store dæksbaade og tildels med dampskibe. Men for den øvrige del af Nordlands og Tromsø amter drives fisket med mindre aabne baade.

Som en eiendommelighed ved kveiten kan fremhæves dens tildels hyppige skiften af opholdssteder. Sandsynligvis er det føden, som er aarsag i dens vandringer. I 1903 forekom der saaledes adskillig med sild i Nordranen, og den paafølgende høst fiskedes dér en masse kveite, noget, som ikke har hændt dersteds i mands minde.

Det er jo forøvrigt en overordentlig stor fordel for vor kystbefolkning, at kveiten kommer saa nær land, at man kan fange den med ringe omkostninger. Det bevirker, at ogsaa den mindre bemidlede med sine smaa farkoster kan være med at fange en fiskesort, som andre steder maa fiskes ved benyttelse af kostbare dampskibe.

Foruden eksport af denne vare er der ved den nye baneforbindelse over Narvik aabnet os større muligheder for eksport af en billigere fiskesort, som kan forsendes i ganske andre kvanta end kveiten. Det er skreien.

Denne fiskesort vil antagelig kunne eksporteres i store mængder, hvis man vil nyttiggjøre sig den i østersølandene herskende almindelig barske vinter ved at sende fisken did i frossen tilstand.

I min brochure om behandling af fiskevarer har jeg ogsaa omtalt spørgsmaalet om frysning af skrei. Forøvrigt vil jeg desangaaende henviser til Kampens mek. verksted i Kristiania, hvor man ved bestyreren kan erholde veiledning i behandlingen af frossen fisk efter amerikansk metode, og hvilket verksted leverer alle til et fryseri henhørende maskiner med behørig brugsanvisning.

Det er selvsagt at foruden kveite og torsk kan ogsaa andre fiskesorter forsendes i iset stand. Specielt kan nævnes seien, hysen og

flyndren, især til Hamburg, samt ueren til indlandet, for tiden nærmest til Bergen.

Spørgsmaalet om isning af fisk er udtømmende behandlet i foranævnte brochure, saa nogen nærmere omtale af disse ting her findes overflødig.

Havfisket, vore fiskebanker m. v. Allerede i min aarsberetning for 1899 har jeg omtalt fiskebankerne udenfor Nordland og Tromsø amts kyster, derunder indbefattet de nu saa nævneværdige fiskepladse Svensgrunden og Malangsgrunden.

Af anførte beretning fremgik det, at fiskebankerne udenfor Nordlands kyst ligger denne noksaa nær, naar undtages Helgeland, hvor afstanden til den saakaldte Storeg kan være optil ca. 40 mil.

Denne eg fortsætter langs landet nordover saaledes, at den ret i vest af Røst ikke er mere end 15 à 16 mil fra land. Længere nord bliver afstanden stadig mindre og mindre, saa den paa strækningen fra Røst til nordligste ende af Malangsgrunden kan variere i en afstand fra 8 til 1 mil.

Det var altsaa paa denne eg at det saakaldte havfiske skal drives for Nordland og Tromsø amts vedkommende.

Men saa har man for Helgeland og Saltens fogderiers vedkommende en „mindre eg“ eller sandbakke helt ind til Vestfjordbunden. Denne eg følger kysten i en afstand af ca. 1 à 2 mil, og her kan drives fiskeri omtrent det hele aar.

Det ser saaledes ud til, at naturforholdene selv bestemmer grænsen for, hvor langt man her kan komme tilhavs med fiskeriet; thi udenfor Storeggen har man Braadybet, hvor intet fiskeri kan drives. Forholdene her stiller sig altsaa ikke saaledes som ved Søndmøre eller ved de engelske og skotske kyster, hvor man næsten uafbrudt kan følge fiskebund paa milevis ret ud fra land, medens vort nordlige havfiske er henvist til Storeggen, langs denne som yderste grænse. Det bør dog bemerkes, at der foregaar ikke ubetydeligt kystfiske paa grundfladerne saavel mellem Storeggen og Indreeggen som indenfor denne.

Om vinteren kan imidlertid intet rationelt havfiske drives her nord paa grund af det haarde veirligt. Men saa har vi til gjengjæld i denne tid det periodiske skreifiske, der foregaar i maanederne januar—april og ofte derudover med aabne baade og forholdsvis mindre kostbare redskaber. I den senere tid har man jo ogsaa til dette fiske begyndt at anvende dæksbaade og dampskibe.

Det er altsaa efter at skreifisket er saa at sige tilendebragt, at det egentlige havfiske skal tage sin begyndelse. Først da tillader aars-tiden dette. Men tiltrods for, at denne nordlige landsdel allerede har en liden flaaede af fiskedampskibe, er endnu ingen rationel drift paa

aarets bedste tid kommet istand. Havfisken her kan hidtil nærmest betegnes som stødvise, korte forsøg.

Hvad der først og fremst maa til, for at et saadant fiske med disse kostbare farkoster her kan faa nogen reel betydning og blive lønnende, er for det første en sammenslutning med fælles station eller samlingsplads. Specielt gjælder det at blive enig om et samlingssted, der ikke alene danner en god havn og ligger saa nær de større fiskepladse som muligt, men ogsaa, at de ligger bekvemt til for ferskfiskeeksporten. Dette sidste forekommer mig at være det væsentligste, thi det nytter lidet at opfiske store kvanta fisk, hvis man ikke samtidig kan have anledning til en fordelagtig afsætning af samme. Først naar dette er bragt i orden, vil havfisken med dampskibe kunne drives rationelt og faa sin fulde praktiske betydning. Stedet maa derhos forudsættes at kunne levere tilstrækkelig og billig forsyning af is, ligge centralt for tilførsel af agn og forøvrigt være i stand til at levere i tilstrækkelig grad kul og ellers de skibsfornødenheder, som en flaaede af fiskedampskibe vil tiltrænge.

Nogle faa miles længere udseiling til fiskepladsene antages at have lidet at sige ligeoverfor vore fiskedampskibe, naar kun stationen eller udgangspunktet ligger bekvemt for eksport. Og jeg er af den formening, at en saadan fælles station vil være heldigere end om hver især skulde benytte sit hjemsted, isærdeleshed hvis dette ligger udenfor den almindelige, store færdselsled.

I en avisartikkel har jeg tidligere paapeget, hvilke steder i Nordland og Tromsø amter jeg anser for at være heldige som station for fiskedampskiber og nævner som først i rækken Tromsø, dernæst Harstad, saa Svolvær og endelig Bodø. Fra samtlige disse steder varierer afstanden til de større fiskepladse fra 10 til 18 mil, dog fra Bodø noget længere. Alle disse steder maa imidlertid siges at ligge bekvemt til for eksporten ikke alene med hurtigruterne sydover, men ogsaa for eksport til Sverige med jernbanen fra Narvik.

Jeg har foran nævnt, at det gjælder at have billig og tilstrækkelig isforsyning. For at opnaa dette vil ogsaa en sammenslutning af fiskedampskibene have sin betydning, og jeg tror, at man netop paa den maade vil kunne skaffe sig billigere is, end naar hver enkelt skal holde lager til sit behov. Og netop fordi at is er en saa høist nødvendig artikel og maa anvendes i tilstrækkelig mængde, hvis dens brug skal svare til hensigten, bør den være saa billig som muligt. Og det ansees paakrævet, at man for at kunne præstere prima vare maa ved fiskens afkjøling ombord bruge omtrent dens egen vegt i knust is. Heri er ikke medregnet den is, der medgaar til eksporten.

Tilstrækkelig isforsyning ombord under fisken er saaledes en af de mere vigtige betingelser for et havfiskes lønsomhed, men som ofte i mere

eller mindre grad bliver tilsidesat. Hverken direkte eksportrute eller andre foranstaltninger er til nogen nytte, naar man undlader det første og vigtigste, og dette er en tilstrækkelig afkøling af fisken ombord, efterhvert som den fiskes.

Naar her tales om havfiske, er den almindelige forudsætning, at man til dette fiske benytter større farkoster saasom dampskibe og større seilkuttere, thi et egentlig havfiske bliver det kun, naar opholdet paa havet varer flere dage ad gangen, og naar konservering af fisken maa foregaa ombord.

Men de sidste tiders foreteelser tyder kun paa, at det saakaldte havfiske for den største del af Nordland og Tromsø amter ogsaa kan drives som et kystfiske, ja endog som et hjemmefiske.

Langs vor kyst, lige ud ved havet, bor der en talrig fiskerbefolkning. Denne deltager foruden i de almindelige skreifiskerier ogsaa til stadighed i havfisket. Saaledes søger fiskerne med sine smaa og som oftest aabne baade lige ud for sit hjem til de steder, hvor det saakaldte havfiske foregaa. Paa denne maade bliver dette eggefiske ogsaa et hjemmefiske i ordets bogstavelige betydning.

I den senere tid har derfor det spørgsmaal ofte gjort sig gjeldende, om det maal, man for disse distrikters vedkommende har arbeidet for ved anskaffelse af dampskibe og større seilkuttere, virkelig har vokset hensigtssvarende og økonomiske.

Spørgsmaalet forekommer mig at være af noksaa indgribende betydning. For mig stiller sagen sig saaledes, at her gjælder det ikke netop at efterfølge den fiskemaade, som andre nationer praktiserer, men mere derimod paa det grundigste at undersøge, hvilken driftsmaade vil være den heldigste hos os, naar hensyn tages til vort lands naturlige beliggenhed og vort veirigt.

Til spørgsmaalet har jeg kun det svar, at naturforholdene her maa ansees som blivende bestemmende. Jeg er derfor tilbøielig til at slutte mig til den opfatning, der nu mere og mere lader til at gjøre sig gjældende blandt fiskerbefolkningen, og det er, at man for Nordland og Tromsø amters vedkommende ikke netop behøver saa kostbare foranstaltninger som anskaffelsen af dampskibe eller større seilfartøier, men at mindre, dækkede baade i de fleste tilfælder vil være fuldt tjenlige til en bedrift, der paa mange steder foregaaer i kort afstand fra hjemmet, og hvis anskaffelser og udrustning kun udgjør en brøkdel af hvad de større farkoster andrager til. Hermed maa det dog ikke forstaaes saa, at jeg stiller mig opponerende ligeoverfor den udvikling havfisket har undergaaet i de senere aar saavel med damp- som med seilskibe. Men det er denne mindre baad, med eller uden mekanisk drivkraft i form af petroleumsmotor, som jeg mener lettest kunne gjøre enhver fisker her-

oppe til selvhjulpen mand, og hvormed ogsaa den mindre bemidlede fisker paa billigste maade vil komme til selvstændig bedrift. Dette tror jeg vil blive til langt større gavn, ikke alene for distrikterne, men ogsaa for det hele land. Thi for os i disse nordlige og umilde landsdele gjælder det mere end for noget andet sted, at fiskeribedriften i enhver henseende ledes ind i det mest muligt økonomiske spor.

Forresten har man ikke heroppe saa let for at slutte sig sammen om store aktieforetagender paa fiskeribedriftens omraade. Her er nemlig hver mand fisker fra barnsben af, og her er hver nogenlunde selvstændig mands opgave at skaffe sig sin egen fiskebaad. Men dette maal kan neppe naaes ved at blive aktionær i et eller andet dampskibsfirma.

Den hjælp, der her er specielt paakrævet under denne stadige ombytten af farkoster — fra de aabne nordlandsbaade til de mere livssikre dækshaade — er let tilgjængelige laan. Og her er det at det offentlige anbefales at træde støttende til.

Havfiskefondet. Forespørgsler om laan af havfiskefondet har i aaret 1903 været særdeles livlig og har andragenderne steget til sin hidtilværende største høide, nemlig 41. Af disse gjaldt 1 andragende anskaffelse af dampskib, 6 anskaffelse af motorkuttere, hvoraf til 3 saakaldte smaakuttere, samt 34 til anskaffelse af dæksbaade, hvoraf nogle af den mindre type.

I aarets løb er bevilget ialt 25 laan for Tromsø stift, deraf 4 til dampskibe, 2 til motorkuttere og 19 til dæksbaade. Af ovennævnte 4 bevilgninger til dampskib og 2 til motorkuttere vedkom kun den ene bevilgning til dampskib et andragende fra 1903.

Spørgsmaal om yderligere laan til anskaffelse af dampskibe er ikke fremkommet i aarets løb.

Stemningen for den slags farkoster til anvendelse i fiskeribedriften heroppe er betydelig dalet, især efter det grundigt mislykkede skreifiske den sidste vinter, thi her blev resultatet for de fleste dampskibe tabbringende, og det var endog de skibe, som kun gav sine fiskere en lot for hele sæsonen af ca. 50 kroner pr. mand, trods at disse skibe havde en fiskemængde af 40 til 50 000 stk. torsk.

At dampskibsfiskeriet heroppe ogsaa forøvrigt har haft vanskeligheder at kjæmpe med synes at fremgaa af, at der fra flere rederier merkes tilbøielighed til at engagere dampskibene i anden bedrift, f. eks. slæbning af notbrug og fragtfart samt til agnsildfart.

Selvfølgelig har dette ligeoverfor fiskedampskib, som har støtte ved hjælp af billige laan af havfiskefondet, vakt adskillig misnøie hos selskaber og forretningsmænd, der særlig har arrangeret sig for denne bedrift, men som arbejder med kostbarere kapital end de billige laan af havfiskefondet.

Denne sag har jeg ogsaa tidligere omtalt, men maa atter gjentage min besværing; thi ogsaa i 1903 har flere til fiske anskaffede dampskibe i mere eller mindre grad været engageret til langt andet brug end til fiske. Jeg tillader mig i saa henseende at henvise til de indkomne bevidnelser.

I forbindelse med foranstaaende fremsættes her opgave over antallet af fiskedampskibe og dæksbaade i Tromsø stift den 31te december 1903.

Herredets navne	Ialt til dato		Anskaffede efter 1891.		Anskaffede ved laan af havfiskefondet		Beløb for de ved laan af havfiskef. anskaffede farkoster	
	Dampskibe	Dæksbaade	Dampskibe	Dæksbaade	Dampskibe	Dæksbaade	Dampskibe	Dæksbaade
A. Nordlands amt:							Kr.	Kr.
Bindalen	—	—	—	—	—	—	—	—
Vik	—	—	—	—	—	—	—	—
Brønnø	—	4	—	4	—	—	—	—
Velfjorden	—	—	—	—	—	—	—	—
Vega	—	—	—	—	—	—	—	—
Tjøtta	—	—	—	—	—	—	—	—
Alstadhoug	—	2	—	2	—	2	—	3 900
Stammæs	—	—	—	—	—	—	—	—
Vefsen	—	—	—	—	—	—	—	—
Hatfjeldalen	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemnes	—	7	—	7	—	—	—	—
Mo	—	—	—	—	—	—	—	—
Næsne	—	5	—	5	—	—	—	—
Dønnæs	—	—	—	—	—	—	—	—
Lurø og Trænen	—	—	—	—	—	—	—	—
Rødø	—	4	—	4	—	—	—	—
Melø	1	5	1	5	1	1	20 000	1 000
Gildeskaal	—	4	—	4	—	1	—	3 000
Beieren	—	—	—	—	—	—	—	—
Saltdalen	—	3	—	3	—	3	—	5 700
Skjærstad	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodin	—	3	—	3	—	3	—	3 400
Bodø by	1	—	1	—	—	—	—	—
Nordfold—Sørfolden	—	1	—	1	—	—	—	—
Steigen	—	3	—	3	—	3	—	3 900
Hammerø	—	8	—	5	—	2	—	3 500
Tysfjord	—	—	—	—	—	—	—	—
Lødingen	—	10	—	10	—	3	—	5 000
Evenæs	—	2	—	2	—	2	—	2 000
Ankenæs	—	2	—	2	—	2	—	1 600
Overført	2	63	2	60	1	22	20 000	33 000

Herredets navne	Ialt til dato		Anskaffede efter 1891		Anskaffede ved laan af havfiskefondet		Beløb for de ved laan af havfiskef. anskaffede farkoster	
	Dampskibe	Dæksbaade	Dampskibe	Dæksbaade	Dampskibe	Dæksbaade	Dampskibe	Dæksbaade
Overført	2	63	2	60	1	22	Kr. 20 000	Kr. 33 000
Værø—Røst	—	8	—	8	—	3	—	6 200
Flakstad	—	4	—	4	—	2	—	4 750
Buksnæs	—	18	—	18	—	7	—	12 600
Borge	—	7	—	7	—	3	—	4 700
Gimsø	—	4	—	4	—	—	—	—
Vaagan	—	4	—	2	—	1	—	1 000
Hadsel	5	35	5	30	5	12	90 000	18 010
Sortland	3	20	3	20	1	9	20 000	17 100
Bø	2	52	2	52	2	17	22 000	27 000
Øksnæs	—	15	—	14	—	4	—	5 700
Dverberg	—	39	—	39	—	10	—	13 650
Ialt	12	269	12	258	9	90	152 000	143 710
B. Tromsø amt:								
Trondenæs og Harstad .	6	33	6	33	1	10	12 500	11 300
Ibbestad	3	74	3	69	Motor 2	41	20 000	50 400
Salangen	—	6	—	6	—	6	—	8 400
Dyrø	—	24	—	24	—	9	—	13 900
Sørreisen	—	16	—	16	—	16	—	12 650
Tranø	—	8	—	8	—	3	—	4 600
Kvædfjord	1	10	1	10	1	10	20 000	8 400
Bjarkø	—	12	—	12	—	2	—	2 600
Berg	—	46	—	46	—	1	—	2 200
Lenviken	—	22	—	22	—	6	—	8 500
Hillesø	1	4	1	4	1	4	13 000	8 800
Malangen	—	2	—	2	—	2	—	2 400
Balsfjorden	—	21	—	21	—	1	—	600
Tromsøundet	—	20	—	20	—	6	—	7 560
Tromsø	1	—	1	—	—	—	25 000	—
Karlsø	—	10	—	10	—	6	—	11 550
Helgø	—	1	—	1	—	1	—	800
Skjærvø	—	28	—	28	—	13	—	17 900
Lyngen	—	13	—	13	—	6	—	9 900
Kvænangen	—	2	—	2	—	2	—	1 800
Nordreisen	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	12	352	12	347	5	145	90 500	184 260

Herredets navne	Ialt til dato		Anskaffede efter 1891		Anskaffede ved laan af havfiskefondet		Beløb for de ved laan af havfiskef. anskaffede farkoster	
	Dampskibe	Dæksbaade	Dampskibe	Dæksbaade	Dampskibe	Dæksbaade	Dampskibe	Dæksbaade
C. Finmarkens amt:							Kr.	Kr.
Øksfjord og Loppen ...	—	3	—	3	—	2	—	3 600
Alten	—	2	—	2	—	—	—	—
Talvik	—	1	—	1	—	—	—	—
Kvalsund	—	2	—	2	—	—	—	—
Hammerfest by	—	1	—	1	—	1	—	1 500
Hasvik	—	5	—	5	—	1	—	1 400
Maasø	—	5	—	5	—	—	—	—
Kjelvik	—	12	—	8	—	1	—	3 000
Kistrand	—	—	—	—	—	—	—	—
Lebesby og Kjøllefjord.	—	—	—	—	—	—	—	—
Tanen	—	15	—	15	—	1	—	2 000
Polmak	—	—	—	—	—	—	—	—
Næsseby	—	—	—	—	—	—	—	—
Vardø by	1	19	1	2	1	2	17 000	2 600
Vardø herred	—	7	—	7	—	1	—	1 200
Vadsø by	—	9	—	9	—	—	—	—
Nordvaranger	—	3	—	3	—	—	—	—
Sydvaranger	—	2	—	2	—	—	—	—
Ialt	1	86	1	65	1	9	17 000	15 300
Rekapitulation:								
A. Nordlands amt	12	259	12	258	9	940	152 000	143 710
B. Tromsø amt	12	352	12	347	5	145	90 500	184 260
C. Finmarkens amt	1	86	1	65	1	9	17 000	15 300
Ialt	25	707	25	670	15	244	259 500	343 270

Med henblik paa den ikke ubetydelige korrespondence der som regel gaar foran ethvert laaneandragende, er det al sandsynlighed for, at 1904 vil opvise et ganske andet resultat med hensyn til sammes antal og karakter.

Det lader nemlig til, at der er betydelig laanetrang blandt fiskerne, og der er mange som ønsker at skaffe sig hjælp ved laan af havfiskefondet til anskaffelse af tidsmæssige farkoster; men vil der med hensyn til nyanskaffelser i mange tilfælder komme en helt anden vending, hvad angaar de forskellige baades beskaffenhed.

Det synes, som om de forøgede omkostninger ved anskaffelse og drift af fiskedampskibe og store dæksbaade ikke altid har svaret til ind-

tægterne, og dette har givet opinionen en retning, der kræver løsning paa følgende spørgsmaal: Hvorledes kan man paa billigste maade arrangere sig i vor fiskeribedrift, men dog saaledes, at man til enhver tid kan være med?“

Uvilkaarlig har man fæstet sig ved den mindre dæksbaad, som en fiskebaad der paa den mest økonomiske maade kan være med i fiskeribedriften heroppe, og som mange har lettere for at anskaffe sig paa grund af dens billigere kostende.

Med disse baade kan man nemlig deltage i de forskjellige skrei-fiskerier, og man kan for mange steder vedkommende med den samme baad paa en letvintere maade end med de store dæksbaade deltage i vaar- og sommerfisket ude paa Storeggen, ikke alene derved at man slipper at bruge fangstbaade, thi man sætter og trækker redskaberne fra selve baaden, — men ogsaa paa grund af de haarde strømforholde udenfor kysten. Disse baade er nemlig lettere at manøvrere, saa at man i stille veir ikke er saa udsat for at drive af fra fiskepladsen. En saadan baad kan en fisker i mange tilfælder anskaffe sig for ca. 1 000 kroner, ja endog under den pris, og den vil give sin eier anledning til paa bedste maade at deltage snart sagt i ethvert slags fiske.

Dette er hensyn af saa overveiende betydning, at de er al opmerksomhed værd. Og jeg finder derfor, at forøgelse af det ældre havfiskefonds laanemidler er en nødvendighed.

Om petroleumsmotoren i fiskebaade. For nærmere at studere dette spørgsmaal foretog jeg, som foran nævnt, efter indhentet tilladelse, en reise til Fredrikshavn, hvor et større antal af disse maskiner er i brug, og hvor der er et større mekanisk verksted, der fabrikkerer den anerkjendte petroleumsmotor „Alpha“.

Reisen tog sin begyndelse den 10de november 1903 og lagdes om Trondhjem, hvor jeg opholdt mig 1 dag. Der besøgte jeg repræsentanten for motoren „Dan“, herr ingeniør Isidor Nielsen, der med stor forekommenhed viste mig om paa sit reparationsverksted, hvor ogsaa hele dele af maskinen fabrikkeres. Især fik jeg anledning til nøiagtig at gjøre mig bekjendt med mekanismen for propellen med omstyrbare vinger. Det hele gav indtrykket af at være baade solid og enkelt.

Derefter reiste jeg til Kristiansund, hvor jeg ogsaa opholdt mig 1 dag. Her konfererede jeg med herr skibsbygmester Børve, der meget beredvillig viste mig om paa sit værft, ligesom jeg fik anledning til at bese en af ham netop færdigbygget større dæksbaad, hvori der var indsat en 16 h. k. alphamotor, hvis montering fremdeles paagik. Her fik jeg ogsaa indtrykket af solid og pent arbejde. Specielt tiltalte pumpearrangementet mig i høi grad, idet pumpevandet lededes ud gjennem et 2 toms galvaniseret jernrør, der laa under dæk. Pumpens aabning paa

dækket var derfor igjenlukket, kun saavidt stort hul, passende for pumpe-
stangen.

I de fleste tilfælder er det vel vanskeligt for baade med petroleums-
motor at undgaa oliespild i pumpevandet, og det har derfor sin store
betydning, at man undgaar det paa dækket, da det der kunde virke
skadeligt paa den ferske fisk, hvis dæksplankerne blev gennemtrukket
af petroleum.

Der er allerede anskaffet nogle motorkuttere til Kristiansund og
jeg fik indtrykket af at der snart vil komme flere, specielt af de større
dæksbaade.

Derefter opholdt jeg mig nogle dage i Aalesund, hvor jeg ikke
alene søgte at gjøre mig bekjendt med de fiskebaade, hvori petroleums-
motor var anbragt, men jeg besøgte ogsaa Aalesunds mekaniske verksted,
hvor der nu fabrikeres motorer i ikke saa liden udstrækning.

Bestyreren viste mig om paa verkstedet, hvor fabrikationen foregik,
ligesom jeg ogsaa var ombord i en ældre baad af ca. 36 fods længde,
hvor der netop var indsat en 6 hk.s motor af Aalesunds fabrik. Med
denne maskine gjorde baaden ca. 5 miles fart. Jeg talte med mand-
skabet ombord, og de erklærede sig fornøiet baade med maskinen og
arrangementet i det hele taget.

Bestyreren meddelte mig, at en saadan maskine kunde leveres for
ca. 1 600 kroner.

Jeg besøgte ogsaa Ljaaens baad- og skibsbyggeri, hvor jeg besaa
en under bygning staaende, ca. 15 tons dæksbaad, hvori en alphamotor
skulde anbringes. Ligesom jeg ogsaa sammen med herr skibsbygmester
Ljaaen besaa monteringen af en lignende motor anbragt ombord i en
ældre skøite, der henlaa paa havnen.

Ikke saa meget i selve Aalesund som i de udenfor byen liggende
distrikter er petroleumsmotoren kommet i brug. Den installeres nu ikke
alene i nye baade, men ogsaa i ældre og brugte baade, saavel større
som mindre.

Man opgav mig, at antallet af baade med motor i udgjør 60—70
for hele Søndmøre. Maaske kan det dog være noget overdrevent, men
det er dog noksaa mange, der nu benytter sig af denne mekaniske driv-
kraft som hjælpemaskine ombord i sine fiskebaade.

Man anskaffer sig her maskiner af høist forskjellig fabrikata. Men
de fleste var nok af dansk fabrik og af disse havde især „Alpha“ og
„Dan“ et godt ord. Af Aalesunds maskiner var ogsaa flere i brug, og
det er ikke usandsynligt, at disse maskiner tilsidst vil faa overtaget,
ialfald for Søndmøres vedkommende.

I Bergen, hvor jeg opholdt mig en dag, talte jeg med repræsen-
tanten for den amerikanske petroleumsmotor „International“.

Nogen maskine fik jeg dog ikke her anledning til at se, men jeg har seet maskinen før.

Denne maskine har allerede faaet lov for, at den er af fortrinlig beskaffenhed, specielt paa grund af dens enkle konstruktion.

Uden nærmere at inklade mig paa dette spørgsmaal vil jeg dog ikke undlade at fremholde, at jeg neppe tror, at den passer for vore tunge fiskebaade, men derimod mere for de lettere skyds- og lystbaade.

For det første er det en totakts maskine og har saaledes en meget stor omdreiningshastighed af propellen — ca. 600 gange for 4 hk.s maskine.

Dernæst er den langt svagere bygget end de danske af samme størrelse eller hk. Der er mig saaledes meddelt, at akselledningen paa en 4 hk.s „International“ kun er af $\frac{7}{8}$ tommers diameter, hvorimod en „Alfamotor“ af samme størrelse har en akselledning af $1\frac{2}{8}$ tommers diameter.

Det fremholdes som en stor fordel, at maskinen tager liden plads. Dette er vistnok en ubestridelig kjendsgjerning, at saa er tilfældet, men det er at frygte for, at dette vil ske paa bekostning af noget meget vigtigt, nemlig paa maskinens soliditet. Jeg for mit vedkommende er imidlertid af den formening, at saa er tilfældet.

Man behøver kun at sammenligne maskinernes vegt, og der vil fremkomme en iøjnefaldende forskjel, som absolut ikke kan tale til de letteres fordel, undtagen forsaavidt, at de indtager en mindre plads.

I Kristianssand opholdt jeg mig én dag. Der fik jeg anledning til at gjøre en prøvetur med en lystbaad, hvori var installeret en saakaldt „gasolinmotor“ af 8 hk. styrke.

Baaden gjorde god fart — ca. 7 mil —, men der bør jo tages hensyn til, at baadens længde neppe var over 25 à 30 fod, og at den var specielt bygget som lystbaad, samt at motoren var 8 hk.

Denne maskine, „Smalley“ er dens navn, er af amerikansk fabrikation og indtager ligesom den amerikanske petroleumsmotor „International“ en meget liden plads i baaden. I saa henseende er jo disse maskiner fortrinlige; thi ombord i fiskebaaden har man som oftest ikke stor plads at raade over.

Men den mangel, som efter min formening er tilstede ved „International“ er i ikke mindre grad tilstede ved gasolinmotoren.

Den er enkel og grei i sin konstruktion, men den er ogsaa for let bygget til anvendelse i vore fiskebaade. Og der er udtalt af fagmænd paa dette omraade, som ogsaa er repræsentanter for salg af gasolinmotorer, at ihvorvel en totakts maskine passer for lystbaade, tror de at burde tilraade firetakts motorer til de tunge fiskebaade.

En væsentlig forskjel mellem en gasolinmotor og en petroleumsmotor

motor er, at gasudviklingen ved den førstnævnte foregaar ved antænding af elektricitet, hvorimod gasudviklingen ved den anden motor foregaar ved hjælp af en selvvarmende forgasser, der fra først af er opvarmet med en primuslampe i $\frac{1}{4}$ time.

Gasolinmotoren igangsættes ved, at svinghjulats gaves en omdreining; derved udvikles der af et batteri eller saakaldt tørt element den elektriske gnist, der antænder. Naar fuld hastighed er opnaaet, dreies bryderen rundt, hvorved batteriet sættes ud af funktion, og en saakaldt magnet dynamo indkoples. Igangsætningen af disse maskiner er altsaa et øieblikks sag.

Med hensyn til olieforbruget kan dette variere fra $\frac{1}{2}$ til 1 liter pr. time pr. hk. efter oliens kvalitet.

De 4 takt gasolinmotorer arbejder paa følgende maade. Ved stemplets nedgang indsuges i cylinderen en blanding af gas og luft. Ved stemplets opgang komprimeres denne blanding, og naar stemplet er i høieste stilling, frembringes ved hjælp af tændapparatet den elektriske gnist, hvorved blandingen antændes, eksploderer og driver stemplet ned. Ved stemplets opgang trykkes den forbrugte gas ud gjennem ekshoustrøret, hvorefter processen gjentages paany.

En 4 takts motor faar altsaa en eksplosion for hver anden omdreining af krumtappen, medens en totakt motor faar en eksplosion ved hver omdreining af bemeldte tap.

Uagtet de fordele der synes at være tilstede ved gasolinmotorer, tør jeg dog ikke anbefale den til brug i vore fiskebaade. Jeg tror nemlig, at petroleumsmotoren i dette tilfælde ialfald for tiden bærer prisen, specielt de firetakts.

I Fredrikshavn opholdt jeg mig i 4 dage. Dette sted — Danmarks største og vigtigste fiskehavn — har en motorfabrik, hvor petroleumsmotoren „Alpha“ fabrikeres. Der findes flere baadbyggerier og har stedet en god og rummelig havn.

Af fiskefartøier fra 20 til 45 tons brutto drægtighed, og som alle har motorer, findes der ca. 130. Motorernes størrelse varierer fra 4 til 16 hk. Oprindeligt havde alle fartøier 4 hestes motorer, men de nybyggede faar nu 10—12 og 15 hk., og mange af de ældre fartøier har ombyttet de 4 hestes motorer med større.

Denne ombytning begyndte dog først i 1903. Den største mængde af de 130 kuttere er paa 38 à 40 tons brutto drægtighed. Der findes forresten ingen fiskekutter, som ikke er forsynet med petroleumsmotor.

Alle fiskekuttere har motorjoller, som benyttes for at sætte vadet. Jollerne er 19 fod lange og 6 fod brede og er forsynede med 2 hestes motorer.

Foruden ovennævnte 130 kuttere er der i det sidste halve aar for

Fredrikshavn bygget 6 stk. mindre dæksbaade fra 8 til 10 tons brutto drægtighed, som har fra 6 til 10 hestes motorer, (de fleste 10) og gjøre fra 6 til 7 knobs fart.

Disse baade benytter ikke motorjoller, men seiler ud vadet, og naar dette er sat, seiler de tilbage til udgangspunktet, som er merket med en bøie, for da at hive vadet ind. Under vadhivningen benyttes kun den ene cylinder.

Man tror dernede, at denne baadtype herefter vil blive den fordelagtigste, og de, som til dato har anskaffet sig saadanne, er vel tilfreds med det resultat, der er opnaaet. Disse baade betjenes af 4 mand. Fartøiet med motor og redskaber koster ca. 8 000 kroner.

De større kuttere paa ca. 40 tons koster ca. 15 à 16 000 kroner og betjenes af 6 mand. Er det driftige fiskere, som betjener den nye, mindre type, vil der kunne fiskes omtrent lige saa meget med denne, som med de store fartøier, til enkelte tider endog mere, da den nye type ikke er saa afhængig af veiret. De store baade kan kun fiske, naar veiret er nogenlunde godt, saa de med fiskeredskaber tungt lastede joller kan være paa sjøen. De lastes ofte saa meget, at der kun er faa tommer over vandet.

Af aabne fiskebaade findes ingen i Fredrikshavn. Derimod har fiskeleiet Strandby, som ligger i nærheden, 6 aabne fiskebaade, ca. 24 fod lange, 8 fod brede, alle forsynede med 3 hestes motorer og gjørende ca. 6 knobs fart. Disse baade fisker dels med garn, dels med snurrevad efter rødspette (flyndre), og gaar ofte 5 à 6 mil tilsjøs.

Paa Skagen er der ca. 100 aabne fiskebaade, hvoraf 60 à 70 er forsynede med motorer. De fleste af disse baade er 22½ fod lange, 7½ fod brede og forsynede med 3 hestes motorer, hvormed opnaaes 6 à 6½ knobs fart. Det sidste halve aar er der nogle, som har bygget nye baade, ubetydeligt større end de førnævnte og forsynede med 4 hestes motorer, hvorved opnaaes ca. 7 knobs fart.

Fiskeriet, som drives der, er hovedsagelig med snurrevad, tildels ogsaa med liner (bakke) efter flyndre, torsk og hyse.

Paa Nordjyllands vestkyst benyttes ligeledes mange motorbaade af 22 fods længde og 7 fods bredde med 3 hestes motorer; enkelte mindre baade har dog kun 2 hestes motorer. Fisket nedad vestkysten er hovedsagelig linefiske (bakkefiske).

Den almindelige opfatning i Fredrikshavn var, at motor til fremdrift af alle fiskebaade uden undtagelse er absolut lønnende. Ingen, som har anskaffet motor, gaar tilbage til de gamle forhold. Udviklingen gaar tvertimod i modsat retning, nemlig anskaffelse af kraftigere motorer. Fiskerne ere ikke som i begyndelsen tilfredse med en fart af kun 3 à 4 knob; nei, de vil have optil 5½, 6 à 7 knob. Og denne fordring om

forøgelse af farten indtil omtrent det dobbelte kommer af, at driften lønner sig bedst for dem, som kan komme hurtigt frem.

Under opholdet i Fredrikshavn var direktøren for motorfabriken forekommenheden selv. Han var endog saa venlig at stille til min disposition verksmesteren, og denne var meget beredvillig. Han viste mig ombord i de baade, hvori antoges, at der var noget at se og lære, og meddelte mig praktiske forklaringer, saa jeg har disse herrer at takke for, at jeg fik et saapas fyldigt overblik over det, som min reise gjaldt.

Endvidere var jeg jevnlig inde paa verkstedet, hvor jeg fik anledning til at overvære saavel fabrikationen af maskinernes enkelte dele som disses sammensætning og maskinernes prøvedrift.

Som det af foranstaaende vil fremgaa, har petroleumsmotoren i vort naboland Danmark fundet en udbredt anvendelse i saavel større som mindre fiskebaade med dæk, samt ogsaa i aabne fiskebaade. Og efter dette at dømme, maa altsaa petroleumsmotorens anvendelse som drivkraft i vore fiskebaade ogsaa kunne ansees som en givet ting, idet ikke alene de fordomme, som hidtil fra mange hold har været næret mod dem, nu maa ansees overvundne, ligesom de vanskeligheder, den har havt at kæmpe med, ogsaa maa antages for størstedelen løste.

Vistnok kan en saadan maskine i lighed med alle andre maskiner fremdeles undergaa forandringer, der maaske vil gjøre den endmere bekvem og praktisk; men dette hører fremtiden til. Imidlertid er den i sin nuværende skikkelse allerede naaet saa langt, at jeg ikke finder andet end at maatte anbefale den som praktisk og billig drivkraft.

Selv heroppe, hvor man specielt i den senere tid har fæstet sig ved den saakaldte „Smaapinning“ som en særdeles letvindt baad ved fiskerierne i Tromsø stift, har man ikke opgivet tanken paa mekanisk drivkraft tiltrods for, at man finder den at falde kostbar. Det er især efter at man har faaet underretning om den store anvendelse petroleumsmotoren har fundet i Danmark, i Sverige og nu endelig ved Søndmøre som drivkraft af fiskebaade, at opfatningen af maskinen har taget et opsving i retning af dens praktiske brugbarhed.

Særlig synes nordlandsfiskerne i den senere tid at have sin opmærksomhed henvendt paa de mindre dækskuttere og anbringelse i disse af mekanisk drivkraft. Et saadant arrangement vil alt efter baadens størrelse og motorens styrke antagelig andrage fra 2 000 til 4 000 kroner. I de mindre baade vil en motor paa 3 à 4 hestekræfter bringe en fart paa 5 à 6 mil med et olieforbrug af ikke over 1½ à 2 liter pr. time.

Hvad brugen eller pasningen af en petroleumsmotor betræffer, skal jeg tillade mig at anføre følgende:

Ihvorvel maskinerne nu fortiden ere meget forenklede og saaledes lettere at passe, og hvortil der forøvrigt ingen speciel teknisk kyndighed

behøves, vil det dog være at anbefale, at vedkommende eier selv passer og forestaar brugen af motoren. Denne vil ellers ofte være udsat for uvorren behandling, og saadan taaler ikke maskinen, ialfald ikke i læn- gere tid.

Naar der klages over, at motoren oser, ryger eller medfører ond lugt, kommer dette som oftest af, at den enten er overlastet, er uren eller er for kold, og disse mangler har brugeren at paase rettede eller forebyggede. Hvis der alligevel skulde forekomme noget som fornævnt, behøver man blot at stanse motoren en kort stund og ved behørigt efter- syn og pudsnings at faa den bragt i orden, hvorefter den vil virke paa tilfredsstillende maade.

Hovedsagen ved maskinens behandling er altsaa at holde den ren, godt smørret og ikke overlastet samt passende varm.

Før motoren sættes igang, bør man undersøge, om pumpen er i orden, om der er tilstrækkelig olie paa tanken, samt at smørekoppe, smørevæger og regulator ligeledes er i orden. Desuden bør iagttages, at vandtilførselen er passende. Motoren gaar bedst naar den er „melkely“, og den for- øvrigt er i fuld orden.

Motorens smørning kan fuldt betryggende foretages, medens den er i gang.

Paa dækket kan foregaa al regulering af motoren. Den indtager selv sin olie paa tanken, og kan tilgangen af denne passes fra dækket.

Ligeledes vil manøvrering „for- og agterover“ ogsaa kunne foregaa fra dækket og udføres af den mand, der samtidig styrer baaden.

Ved indhivning af fortøininger og redskaber kan spillet sættes i forbindelse med maskinen.

Ved tocyindrede kan maskinen indrettes saaledes, at den ene cylinder udløses, saa kun en arbeider. Dette vil især have sin betydning under redskabers indhivning i stille godt veir, naar motorens hele kraft ikke er nødvendig. Derved spares olie.

Det tilraades, at enhver bestiller af tocyindrede petroleumsmotorer betinger sig, at maskinen bliver indrettet, saa den kan benyttes paa for- beskrevne maade.

Omstaaende tabel vil vise den omtrentlig opnaaede fart ved hjælp af motor, sammenholdt med baadens drægtighed, og tør paaregne op- merkksomhed.

Fartøiets størrelse i fød			Motorens effektive hestekraft						
Længde	Bredde	Dybgaaende	2	4	6	8	10	12	
20—25	7	3	Omtrentlig fart i mil	5½	6				
27—30	9	4			5½	6½			
34—35	11	5			4½	6	7		
38—40	12	5				5	6	7	
42—45	13	6					5½	6	6½
48—50	15	7						5	5½

Olieforbruget for disse petroleumsmotorer vil blive ca. 0.4—0.5 kg. pr. time pr. hk.

Fuldstændig isolering af motoren fra fiskerummet er en absolut fornødenhed. I mange tilfælde undlader man at være opmærksom paa, at al spildolie gaar ned i kjølen og blander sig med kjølvandet. Dette er noget som paa det indstændigste maa henstilles at søge undgaaet af enhver, der anbringer petroleumsmotor i sin fiskebaad.

Det kan vistnok indvendes, at fisken er anbragt saa høit i baaden, at kjølvandet ikke naar den, men der kan dog indtræffe tilfælde, hvor dette alligevel sker, og under et saadant tilfælde bliver fangsten selvfølgelig ødelagt.

Under henvisning til hvad jeg foran har anført om mit besøg i Kristiansund og den der mig foreviste nybyggede dæksbaad, finder jeg at burde anbefale det dersteds anvendte pumpearrangement samt at burde nævne, at der ogsaa i nævnte baad forud var anbragt et hul, hvorigjennem man kunde indslippe frisk sjø, saaledes at fartøiet til enhver tid holdtes ren i bunden.

Petroleumsmotoren maa derhos i en nær fremtid antages af faa anvendelse ved vore sildefiskerier. Thi ligesaavel som disse maskiner kan anvendes i baade under snørpenotfisket paa Østlandet og den svenske kyst, maa de ogsaa kunne anvendes i baade der bruges til kastenot. Jeg vil i denne anledning paapege, at man foruden at være mere letbevægelig paa selve fiskepladsen og kan farte omkring efter som omstændighederne kræver det, ogsaa kan benytte maskinen som drivkraft saavel ved udkastning og indhivning som ved optagning af noten. Dertil kommer, at man ved anvendelse af saadan maskine i vore større notbaade antagelig vil kunne spare betydeligt paa antal af mandskaber, og det har jo ikke saa lidet at sige i vor tid.

Det synes at være selvsagt, at motor i notbaad maa anbringes i

agterkant af masten, hvor ogsaa styreapparatet bør være, saa der kun behøves en mand til styring af baad og maskine.

Derfra vil man ved forbindelse med kjæde kunne overføre kraft fra maskinen til en i baadens agterende anbragt patentrul til optagning af noten. Dette arrangement er imidlertid et teknisk spørgsmaal og maa kunne ordnes omtrent paa samme maade, som naar maskinens kraft bliver udnyttet til indhivning af andre fiskeredskaber.

Det formenes, at man ved et saadant arrangement vil komme til at arbejde paa baade en lettere og hurtigere maade ved notens udkastning og indhivning end som nu paagaar.

Sagen er vistnok i det væsentlige endnu uprøvet hos os, men jeg har dog ikke villet undlade at henlede opmærksomheden paa den.

Motorer, der er anbragte i aabne baade, er i almindelighed dækket af en af galvaniseret jernblik forarbejdet kapsel, der er saaledes indrettet, at man letvindt kan komme til maskinen og lede den.

Bodø den 21de mars 1904.

Ærbødigst

J. A. Johnsen.

Et afsnit „om kobbeplogen“ er udtaget for i forening med beretninger om d. s. fra insp. Wallem og fra amtmanden i Finmarken m. fl. senere at gjengives i „Aarsberetning for Norges fiskerier“ i sammendrag.

Red. anm.

Indberetning

om sildefisket ved Shetland i 1903

fra Norges fiskeriagent i Storbritanien og Irland **Hans Johnsen.**

(Afgivet til Norges fiskeristyreelse i december 1903).

Sildefisket ved Shetland var iaar meget varierende; saavel totalfangsten som værdien er saa at sige den samme som ifjor, men for de lokale baade blev sæsonen ikke den samme heldige som i tidligere aar. Derimod siges dampdrivgarnsbaadene og seilbaadene sydfra at have gjort det en god del bedre med hensyn til fangst og fortjeneste.

Forberedelserne til det tidlige fiske var iaar større end nogensinde før. Det gode resultat af fisket ved Nordøerne i 1902 havde bragt en masse nye saltere til at blive nærværende. 7 nye saltepladse var oprettede i Baltasound og 3 i Uyasound. Salternes antal var ialt 148, en forøgelse af 4 fra forrige aar. Der flokked baade sammen fra alle steder paa østkysten, og det største antal beskjæftigede i en uge udgjorde 1 627, imod 1 544 ifjor. I begyndelsen af fisket var baadenes antal ved de forskjellige stationer følgende: — Baltasound 733; Uyasound 81; Cullivoe 124; Westsandwick 26; North Roe 41; Ronasvoe 115; Hillswick og Hammar 129; Mangister 25; West Burrafirth 9; Snarraness 10; Walls 75; Burra & Burwick 16; Scalloway 110; Lerwick 50; desuden drev endel baade fisket ved de mindre stationer.

Fisket startedes med gode udsigter.

Fisket paa vestkysten af Skotland var ubetydeligt, og da de udenlandske markeder var ryddede, blev de første landninger shetlandsild betalt med høje priser.

Betingelserne for de fast engagerede baade var følgende: — 15 sh. à 16 sh. pr. cran for de fire første uger, regnet fra 15de juni, for et ugentlig kvantum af 70 cran pr. baad og 10 sh. pr. cran for det over-

skridende kvantum efter salternes valg. Hvervepenge £ 5 à £ 6 pr. baad. Betingelserne var saaledes noget høiere iaar end ifjor og siges for salternes vedkommende at have repræsenteret en forøget udgift af ca. £ 20 pr. baad.

Ved Baltasound begyndte fisket daarligt, og dette havde sin væsentligste grund i, at silden ikke indfandt sig i rette tid. Der fiskedes ubetydeligt, medens hele flaaden var i virksomhed; først efter at flere baade havde forladt stedet, tog fisket en anden vending, og der landedes da overordentlig store kvanta.

Den første ugefangst, i ugen, som afsluttedes 21de juni, udgjorde 5 700 cran, imod 17 000 ifjor. Totalfangsten for den anden uge beløb sig til 20 500 cran imod 33 150 cran i 1902. I den 3die uge landedes der 28 000 cran imod 43 940 cran ifjor. Indtil den 4de juli blev der ialt landet 54 200 cran af 733 baade, imod 94 000 cran af 656 baade i forrige aar til samme dato.

Der var forskellige grunde for det mindre heldige resultat i begyndelsen af fisket ved Baltasound. En masse hval fulgte sildestimerne, ligesom der stod tykt med hval i farvandet mellem sildestimerne paa de fjerntliggende fiskegrunde og fastlandet, og saaledes hindrede silden fra at søge under land. Silden var meget flygtig i sine bevægelser og kunde aldrig fanges paa samme sted i to fortløbende nætter. Det bedste natfiske fandt sted ca. 6 à 8 engelske mil NO af Baltasound; natten efterpaa forsøgte baadene at drive paa det samme felt, men trak da sine garn fuldstændig sorte for sild.

I de to første uger af juli saa det ud, som fisket vilde falde sammen, hvorfor flere baade forlod Baltasound. Dette mente imidlertid et betydeligt tab for salterne, da omkostningerne ved transport af folk og redskaber er meget store, foruden ugentlige arbejdspenge for arbejdsfolkene. I flere tilfælde sendte salterne endel af sit mandskab til andre stationer, og naar tilførslerne i Baltasound tiltog, faldt det disse saltere vanskeligt at faa fisken tilvirket, efterhvert som den kom ind, paa grund af det faatallige mandskab.

Fisket ved Baltasound vilde sikkert have blevet et rekordaar, hvis alle baade havde stanset til fiskets slut. Det pludselige omslag af fisket skyldtes hovedsagelig dampdrivgarnsbaadene, som kom nord og opdagede store sildestimer ca. 45 engelske mil fra land. De seilbaade, som ikke var afreist, søgte da ud paa den samme banke og var ikke mindre heldige end dampdrivgarnsbaadene, begge dele kom ind fuldstuede. Totalfangsten indtil den 25de juli udgjorde 111 084 cran, imod 111 862 cran ifjor til samme dato.

For de saltere, hvis baade brød op, før fisket var over, siges sæsonen at have været tabbringende, hvorimod et mere regningssvarende

resultat opnaaedes af de saltere, der havde sine baade gaaende til fiskets slut. En større del af det saltede kvantum i Baltasound laa usolgt, straks efter at fisket afsluttedes. Den første del af fangsten fandt livlig afsætning paa de kontinentale markeder, særlig paa grund af at de jødiske kjøbere gjorde større indkjøb for de russiske markeder. Senere, eftersom de tyske markeder ryddedes for fjordsild, blev der konsigneret større partier til disse steder.

Kvaliteten var helt igjennem ikke tilfredsstillende. Den senest fangede sild bestod for det meste af stor tomsild, som var god nok, naar den blev leveret tidlig paa dagen, men kunde ikke taale at russaltes.

Der har været paa tale at indføre auktionssalg i Baltasound. Antallet af dampdrivgarnsbaade tiltager for hvert aar og disse baade fordrer en fastsat pris pr. cran for en ugentlig fangst af 140 cran istedetfor 70 cran, som er grænsen for seilbaadene. Den store udstrækning af havnen, det store antal baade og saltere beskjæftigede i bedriften, vanskeliggjør imidlertid, at silden kan sælges ved auktion. Den eneste tænkelige maade, hvorved auktionssalg kunde foregaa, er ved hjælp af et stort skrog, som forankres i havnen og hvorpaa salget fandt sted. Men der er forskellige meninger om dette system vilde blive fordelagtig, og er der grund til at tro, at den gamle salgsmetode vil blive bibeholdt endnu en tid.

Medens fisket ved nordstationerne var ubetydeligt, fiskedes der godt paa flere steder paa vestsiden. Ved Scalloway dreves fisket med held den første del af sæsonen, men tog af senere. Ved Walls var fisket betydeligt bedre iaar end ifjor, hvorimod Hillswick & Hammar stod adskillig tilbage for forrige aar og ved North Roe var fisket rent elendigt. Ved Lerwick gjorde baadene det bra i det tidlige fiske. Baade Uyasound og Cullivoe staar ogsaa endel tilbage for forrige aar.

Følgende opgave over totalfangsten for de vigtigste stationer, sammenlignet med 1902.

	1903	1902
	cran	cran
Baltasound	116 394	114 506
Uyasound	6 000	6 446
Cullivoe	7 000	13 000
Ronasvøe	11 000	11 500
Hillswick & Hammar	8 000	15 000
Walls	7 800	5 800
Scalloway	11 500	12 000
Hoswick, Levenwick & Sandsair	10 000	7 500

Totalfangsten for det tidlige fiske iaar er saaledes betydelig mindre end foregaaende aar; indtil den 11te juli udgjorde totalfangsten 143 376 cran imod 195 292 cran i 1902; 277 111 cran i 1901; 160 000 cran i 1900; 123 884 cran i 1899; 131 111 cran i 1898; 160 642 cran i 1897 og 88 647 cran i 1896.

Det sene fiske i Shetland har nu i de sidste to aar paafulgt det tidlige fiske uden noget afbræk, og som følge deraf blev det ligesom ifjor afsluttet tidligere end tilfældet har været før om aarene. Kun et forholdsviis lidet kvantum sild er bleven landet i september de to sidste sæsoner, mod før om aarene pleiet man at finde stor, pen sild i overflod langs kysten paa samme tid af aaret.

Ved Lerwick var fisket i fuld sving i slutten af juni, og ca. 50 baade var da stationeret der. Flaaden forøgedes lidt om lidt indtil den 1ste august, da 305 baade indkom med fangst, det største antal for denne sæson.

Størsteparten af baadene, som besøgte Lerwick iaar, var fremmede. De lokale shetlandsbaade drev for det meste udenfor sine hjemstationer, kun et faatal deltog i fisket ved Lerwick. Der var omkring 40 à 50 manske og irske baade og over 100 dampdrivgarnsbaade. De sidstnævnte hørte hovedsagelig hjemme i Yarmouth og Lowestoft og endel i Skotland.

Følgende tabel viser totalfangsten for hver uge:

	Cran
I ugen, som endte 6te juni.....	620
13de —	244
20de —	433
27de —	2 537
4de juli	4 804
11te —	8 279
18de —	7 867
25de —	11 635
1ste august.....	22 284
8de —	21 031
15de —	20 380
22de —	10 021
29de —	1 802
5te september	388

Totalfangsten for Lerwick var 112 325 crans indtil 5te september, imod 99 102 cran for hele sæsonen ifjor, de sidstnævnte tal indbefatter 4 000 cran septembersild.

Priserne holdt sig gjennemgaaende faste hele sæsonen. Den laveste pris, som betaltes var 3 sh. pr. cran, men denne pris gjaldt kun et ubetydeligt kvantum spents af daarlig kvalitet. Den høieste pris var 31 sh. 9 d.

Følgende tabel viser totalfangsten og værdien for Lerwicks vedkommende i de fem sidste aar:

Aar	Cran	Værdi
1899	94 251	£ 121 442
1900	132 173	„ 137 674
1901	134 170	„ 82 567
1902	99 102	„ 103 428
1903	112 325	„ 108 935

Med hensyn til totalfangst staar Lerwick iaar som nummer fire i rækken. Først kommer Fraserburgh med 188 000 cran; dernæst Peterhead med 127 629 cran; Baltasound med 116 394 og Lerwick med 112 325 cran.

De betalte priser under det tidlige fiske var iaar 2 à 3 sh. høiere pr. cran end ifjor. Gjennemsniitsprisen pr. maaned, sammenlignet med de tre sidste aars, viser følgende tal:

	1900	1901	1902	1903
Mai	15 sh. 2 d.	9 sh. 2 d.	11 sh. 9 d.	9 sh. 0 d.
Juni	15 „ 8 „	14 „ 2 „	14 „ 3 „	16 „ 3 „
Juli	17 „ 8 „	13 „ 3 „	18 „ 1 „	20 „ 8 „
August ...	21 „ 11 „	22 „ 4 „	23 „ 5 „	15 „ 5 „
September.	21 „ 7 „	13 „ 7 „	20 „ 6 „	15 „ 0 „

Gjennemsniitsprisen for hele sæsonen udgjør 18 sh. 3 d pr. cran imod 18 sh. 4 d ifjor; 13 sh. 3 d i 1901; 19 sh. i 1900; 19 sh. 2 d i 1899.

Gjennemsniitsprisen for Fraserburgh er 20 sh. 6 d pr. cran; for Peterhead 20 sh. pr. cran og for Wicks vedkommende 21 sh. 6 d pr. cran.

Naar hensyn tages til saltsildmarkedets stilling, har der gjennemgaaende blevet betalt godt for den ferske sild. Priserne paa kontinentet holdt sig nede under hele fisket, hvilket havde sin væsentligste grund i, at der stadig offereredes større kvanta hollandsk sild til lave priser.

Den bedste nattefangst for hele sæsonen blev landet den 24de juli af en dampdrivgarnsbaad, idet den havde hele 202 cran inde, som solgtes til 27 sh. 9 d pr. cran, og hele fangsten realiserede £ 280 5 sh. 6 d. Samme dag landede to andre dampdrivgarnsbaade 197 cran hver og flere havde fra 150 til 180 cran. Den 21de juli havde 27 dampdrivgarnsbaade en gjennemsniitsfangst af 104 cran.

Fortjenesten for seilbaadene blev iaar yderst slet. Som et eksempel kan angives, at for 28 baade, som en salgsmænd i Lerwick solgte for, blev gjennemsnittsfortjenesten kun £ 170 pr. baad for hele sæsonen. En dampdrivgarnsbaad havde en totalfortjeneste af £ 1 032 for ni ugers fiske, og flere havde en gjennemsnittsfortjeneste af £ 600 à £ 850.

Følgende opgave viser det landede kvantum og den anslaaede værdi for de forskjellige maaneder, indtil 5te september, sammenlignet med 1902:

	1902		1903	
	cran	værdi	cran	værdi
Mai	762	£ 448	2 729	£ 1 187
Juni	98 487	„ 70 349	86 396	„ 70 349
Juli	147 269	„ 138 053	146 169	„ 151 510
August	55 521	„ 67 120	69 406	„ 53 700
September.....	5 275	„ 5 419	625	„ 471
	307 314	£ 281 025	305 325	£ 277 217

Totalværdien var i 1901 £ 281 025, i 1900 £ 305 238 og i 1899 £ 225 268.

Følgende opgave viser totalfangst, baadantal og gjennemsnitfangst pr. baad siden 1894:

Aar	Baadantal	Gjennemsnitfangst		Totalfangst
		cran	cran	
1894	330	503	166 224	
1895	360	354	128 490	
1896	421	253	106 663	
1897	490	279	137 145	
1898	590	309	182 139	
1899	727	323	241 914	
1900	817	390	320 000	
1901	907	465	422 571	
1902	946	324	306 551	
1903	1 032	293	302 322	

Kvaliteten stod langt tilbage for forrige aars. Endel af den fiskede sild ved Lerwick i juli var af bra kvalitet, men senere bestod en større del af spents til sine tider af yderst slet kvalitet.

Skibningerne af saltet sild foregik iaar ikke med den samme livlighed som ifjor og sammenlignet viser følgende tal:

	1902	1903
Direkte til udlandet.....	326 873 tønder	294 193 tønder
Til Storbritannien.....	38 324 —	31 324 —
	365 267 tønder	325 518 tønder

Der var ogsaa iaar endel norske dampere saavel i Lerwick, Scalloway som Baltasound, der drev saltning ombord. De førte alle med sig tønder, salt og virkefolk, og næsten alle afgik med fuld last. Der var ialt 28 salterier i Lerwick; desuden et halvt dusin norske steamere, som købte sild.

Veiret var under hele sæsonen gjennemgaaende godt. I flere uger, medens man havde det bedste fiske, holdt veiret sig ganske stille, og dette var til stor skade for seilbaadenes operationer.

Der fandt flere ulykker sted under fisket; 3 baade forliste samt utalige kollisioner og mindre ulykker; 5 fiskere druknede.

Indtil midten af september var der ialt skibet 131 ladninger sild direkte til de kontinentale markeder. Følgende antal baade var beskæftiget i fragttraden: 12 engelske, 3 danske, 39 norske, 54 svenske, 7 hollandske, 6 tyske.

Hull i decbr. 1903.

Ærbødigst

Hans Johnsen.

Indberetning

fra Norges fiskeriagent i Tyskland **B. Dundas** til Norges fiskeristyreelse,
dateret 7de februar 1904, indeholdende aarsberetning om
Tysklands sild- og fiskehandel i 1903.

Sildehandelen 1903.

Tysklands import af saltet sild til hovedmarkederne i Memel, Königsberg, Danzig, Stettin, Rostock og Hamburg var i 1903 sammenlignet med 1902 og 1901.

	Memel.		
Indførsel	1903	1902	1901
Norsk fedsild og vaarsild ..	10 114 tdr.	7 940 tdr.	15 487 tdr.
Skotsk og engelsk sild.....	13 576 „	21 653 „	11 328 „
	23 690 tdr.	29 593 tdr.	26 815 tdr.

	1904	1903	1902
Lagerne 1ste januar			
Norsk fedsild og vaarsild ..	2 236 tdr.	463 tdr.	5 154 tdr.
Skotsk og engelsk sild.....	4 117 „	8 662 „	3 963 „
	6 353 tdr.	9 125 tdr.	9 117 tdr.

	Königsberg.		
Indførsel	1903	1902	1901
Norsk og svensk sild	33 984 tdr.	44 998 tdr.	28 456 tdr.
Skotsk, engelsk og hollandsk sild	386 733 „	429 280 „	345 163 „
	420 717 tdr.	474 278 tdr.	373 619 tdr.

Lagerne 1ste januar	1904	1903	1902
Norsk fedsild, ny	12 930 tdr.	6 779 tdr.	3 145 tdr.
” — , gammel	352 ”	—	1 513 ”
Hollandsk sild	1 575 ”	983 ”	91 ”
Skotsk og engelsk sild	118 806 ”	176 424 ”	104 943 ”
	<u>133 663 tdr.</u>	<u>184 186 tdr.</u>	<u>109 692 tdr.</u>

Markedsnoteringer 1ste januar 1904.

Importen af norsk fedsild til Kønigsberg har i løbet af forrige aar været større end i de tre foregaaende aar, og da kvaliteten gennemgaaende var bedre, udviklede der sig i oktober og november en ganske livlig handel, man da priserne holdtes stive og andre gode sildesorter tildels har fortrængt fedsilden, saa der er endnu meget terræn, som lidt efter hvert maa gjenerobres, og det vil kun ske paa bekostning af priserne samtidig med en pen behandling af varen, saa blev der en stilstands udover december maaned, saa lageret ved aarets slutning dog udgjorde 12 930 tdr. Priserne noteredes ved nytaar for KKKK og KKK m. 22/25, KK m. 22/23, K m. 18/19, MK m. 13/14 og M m. 9/10.

I skotsk sild har afsætningen været jevn god, dog noget mindre efter yarmouthsildens ankomst. Crownlargefull m. 33/34, crownfull m. 28¹/₂/29¹/₂, crownmattfull m. 28/29, crownmatties m. 22/23, crownspents m. 18¹/₂/19¹/₂, yarmouthfull m. 25/27, mattfulls m. 23/25, matties m. 21/23.

Priserne for hollandsk sild har holdt sig nogenlunde uforandret. Prima voll m. 21/22, kleine voll 20/21 og matjes m. 18/19.

Danzig.

Indførsel	1903	1902	1901
Norsk sild	—	1 200 tdr.	160 tdr.
Skotsk, engelsk og hollandsk sild	198 020 tdr.	194 597 ”	128 220 ”
	<u>198 020 tdr.</u>	<u>195 797 tdr.</u>	<u>128 380 tdr.</u>

Lagerne 1ste januar	1904	1903	1902
Skotsk og engelsk sild	69 842 tdr.	83 649 tdr.	35 146 tdr.
Hollandsk sild	3 396 ”	1 595 ”	1 016 ”
	<u>73 238 tdr.</u>	<u>85 244 tdr.</u>	<u>36 162 tdr.</u>

Grundet de høie priser paa norsk fedsild har den endnu ikke igjen fundet nogen indpas i Danzig, især da man de sidste aar er bleven vant til at spise de andre sildesorter, savnes den ikke saa meget mere. Kun ved rimelige priser og fin kvalitet vil fedsilden igjen kunne bringes ind.

Der noteres for crownfull m. 29/29¹/₂, crownmattfull m. 28¹/₂, crownmatties m. 21/22, crownspents m. 19, yarmouthfull m. 24125, mattfull m. 23 og matties m. 21.

Stettin.			
Indførsel	1903	1902	1901
Fedsild, gammel	2 790 tdr.	4 159 tdr.	13 103 tdr.
— , ny	67 141 „	63 822 „	34 544 „
Skaaren sild	24 631 „	16 303 „	15 438 „
Slo- og vaarsild	18 650 „	34 588 „	27 892 „
Norsk sild	113 212 tdr.	118 872 tdr.	90 977 tdr.
Skotsk og engelsk sild.....	252 190 „	467 544 „	437 772 „
Hollandsk sild	152 499 „	107 684 „	48 356 „
Tysk sild	16 436 „	8 053 „	3 001 „
Svensk sild	1 603 „	1 338 „	366 „
	535 940 tdr.	703 491 tdr.	580 472 tdr.
Lagerne 1ste januar	1904	1903	1902
Norsk fedsild.....	31 342 tdr.	22 944 tdr.	9 057 tdr.
Skaaren sild	1 881 „	779 „	2 000 „
Slo- og vaarsild	3 767 „	1 469 „	9 234 „
Norsk sild	36 990 tdr.	25 192 tdr.	20 291 tdr.
Skotsk og engelsk sild.....	37 134 „	96 953 „	40 034 „
Hollandsk sild.....	14 754 „	15 146 „	8 319 „
Tysk sild	5 142 „	3 459 „	914 „
Svensk sild	140 „	—	—
	94 160 tdr.	140 750 tdr.	69 558 tdr.

Skjønt fedsildens kvalitet var gennemgaaende ganske god sidste saison, ja bedre end den har været paa flere aar, formaaede den dog ikke endnu at hævde sin plads, hvilket beholdningen ogsaa viser. Først var priserne for høje i forhold til de andre sildesorter, og gik derfor en stor del af tilførselen til lager. De sidste par maaneder holdt tilførselen sig inden beskedne grænser og priser nogenlunde i samklang med andre sorter, men dog var det kun partier i fineste kvalitet og merkesvarende sortering, som fandt paaagtning.

Ved aarets slutning viste der sig speciel efterspørgsel for M og MK størrelse, hvilket ogsaa har vist sig efter nytaar. Priserne noteredes ved aarets slutning for KKK m. 25/27, KK m. 23/25, K m. 18/22, MK m. 12/15 og M m. 9/11. Slosild i størrelsen 350 til 400 og 400 til 450 stykker pr. fastpakket tønde fandt god afsætning til m. 30/31, men var tilførselen knap. Mindre sorter maatte sælges billigere.

Fangsten ved Yarmouth afsluttede med et maadeligt udbytte omkring 300 000 tdr., hvilket befæstigede stemningen for saavel skotsk som engelsk sild og betaltes noget høiere priser. Crownlargefulls m. 34, crownfulls m. 27¹/₂/28¹/₂, crownmattfulls m. 26/27, crownmatties m. 20/21, crownspents m. 18, yarmouthfulls m. 23/24¹/₂, mattfulls m. 22/22¹/₂ og matties m. 20/21.

Det hollandske fangstudbytte bliver større for hvert aar. De begynder tidligere paa foraaaret og holder længere paa udover høsten, foruden at de aar for aar anskaffer flere fartøier, saa fangstudbyttet beløb sig sidste aar til 807 839 tdr. imod 722 761 tdr. i 1902 og 519 512 tdr. i 1901. Afsætningen var jevn og kan priserne noteres for superior m. 32, for sortierte m. 25¹/₂/26, prima m. 22/25 og for smaa fulls 20/20¹/₂ m.

I tysk sild fandt afsætningen sted til m. 24/25 for prima og m. 22/23 for smaa fulls.

Rostock.			
Indførsel	1903	1902	1901
Alle sorter sild	24 000 tdr.	27 000 tdr.	20 000 tdr.
Lagerne 1ste januar	1904	1903	1902
Alle sorter sild	3 500 tdr.	4 000 tdr.	2 500 tdr.
Hamburg.			
Indførsel	1903	1902	1901
Norsk sild, gammel	11 763 tdr.	31 191 tdr.	19 993 tdr.
— „ ny	39 539 „	43 864 „	21 279 „
Norsk sild ¹⁾	51 302 tdr.	75 055 tdr.	41 272 tdr.
Svensk sild	596 „	561 „	975 „
Hollandsk sild gammel	6 075 „	12 659 „	1 947 „
— „ ny	71 763 „	86 583 „	30 880 „
Tysk sild	51 568 „	36 878 „	33 711 „
Skotsk sild, gammel	1 596 „	5 098 „	40 166 „
— „ ny	178 404 „	208 423 „	164 783 „
	361 304 tdr.	425 258 tdr.	313 734 tdr.
Lagerne 1ste januar	1904	1903	1902
Slosild	426 tdr.	732 tdr.	770 tdr.
Fedsild	1 384 „	736 „	29 „
Skaaren sild	746 „	645 „	501 „
Vaarsild	116 „	60 „	602 „
Brisling	7 „	128 „	55 „
Norsk sild	2 679 tdr.	2 301 tdr.	1 957 tdr.
Transport	2 679 tdr.	2 301 tdr.	1 957 tdr.

¹⁾ Heri ogsaa indbefattet importen af skaaren sild.

	Transport	2 679 tdr.	2 301 tdr.	1 957 tdr.
Skotsk og engelsk sild.....		4 012 „	3 637 „	4 604 „
Hollandsk sild.....		1 619 „	3 874 „	896 „
Tysk sild.....		1 294 „	3 069 „	944 „
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		9 604 tdr.	12 881 tdr.	8 401 tdr.

Markedsnoteringer den 1ste januar.

	1904	1903	1902
Crownfulls	29 m.	41—42 m.	36 m.
Fulls, skotsk	24—25 „	—	30—32 „
Matties	—	22—23 „	22—24 „
Yarmouth fulls	21 „	30—36 „	—
— matties	16—18 „	—	—
Holländer superior	30 „	40—41 „	—
— sortiert	26—27 „	35—36 „	—
— prima	20—21 „	27—30 „	28—29 „
— smaa fulls	19—20 „	26—27 „	—
— ihlen	16—20 „	27—32 „	—
Tysk superior	30 toldfri „	45—46 „	—
— prima	24—26 „	33—35 „	34 ¹ / ₂ „
— ihlen	16—20 „	30—31 „	28 ¹ / ₂ „
Norsk slosild	26—32 „	30—32 „	32—33 „
KKK	24—25 „	32—34 „	32—34 „
KK	22—23 „	29—31 „	32—34 „
K	18—20 „	26—27 „	29—31 „
MK	14—15 „	18—20 „	18—20 „
Skaaren sild	18—23 „	20—32 „	16—30 „
Brisling	8—12 „	12—16 „	15—20 „

Den samlede import.

	1903	1902	1901
Memel.....	23 690 tdr.	29 593 tdr.	26 815 tdr.
Königsberg	420 717 „	474 278 „	373 619 „
Danzig	198 020 „	195 797 „	128 220 „
Stettin	535 940 „	703 491 „	580 472 „
Rostock	24 000 „	27 000 „	20 000 „
Hamburg	361 304 „	425 257 „	313 734 „
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	1 563 671 tdr.	1 855 416 tdr.	1 442 860 tdr.

Det samlede lager den 1ste januar.

	1904	1903	1902
Memel.....	6 353 tdr.	9 125 tdr.	9 117 tdr.
Køningsberg	133 663 „	184 187 „	109 692 „
Danzig	73 238 „	85 244 „	36 162 “
Stettin	94 160 „	140 750 „	69 558 „
Rostock	3 500 „	4 000 „	2 500 „
Hamburg	9 604 „	12 881 „	8 346 „
	320 518 tdr.	436 187 tdr.	235 375 tdr.

Sildeforretningen viste sig ved aarets begyndelse slet ikke behagelig, man havde tildels fuldstændig overskattet konsumenten, idet afsætningen og dermed priserne i det foregaaende aar med god fangst stadig blev bedre og bedre, og derfor købte de fleste handlere mere end de havde brug for. Dertil kom ogsaa, at fangstresultatet i Skotland og især paa den engelske kyst viste sig betydelig større, end man havde troet. I Holland og paa de tyske fangststeder kom ogsaa de sidste fangster først i december og begyndelsen af januar, og begyndte ogsaa først at trykke paa markedet efterat afsætningen var aftaget for ikke at sige pludselig ophørt, idet de store lagerbeholdninger blev bekendt. Saa begyndte Holland og derefter de tyske fiskerier at udbyde overordentlig billig, og viste at være sælger til enhver pris, saa der opstod formelig en panik, da alle vilde sælge uanseet store tab. Ligesaa gik det med skotsk sild, hvoraf der viste sig store lager i indlandet. Priserne faldt stadig saaledes for tysk sild indtil slutten af april fra 30/45 mk. til 14/20 mk., for hollandsk sild fra 28/42 mk. til 12/18 mk. og for skotsk crownfulls fra 30/42 mk. til 16/20 mk. At ikke denne naturlige nedgang med priserne var nødvendig viste sig, idet skotsk matjes fra islager og norsk slosild kunde sælges uden nævneværdig prisforskel, og viste det sig, at de ualmindelig store lagre rømmedes ganske hurtigt, saa de ikke fik saa stor indflydelse paa den nye saison, som man havde frygtet.

Især var man bange, at afsætningen af ny matjes og især da de tidligste og ringere sorter skulde lide afbræk, eller at priserne vilde blive ualmindelig lave, men dette viste sig kun for de par første sendelser og da simpel vare i mai maaned. Allerede i slutten af maaneden blev for stornoway matjes 36/40 mk. og for downingbay og lock boisdale fra 60 til 80 mk. betalt.

Paa Shetland og østkysten var fangsten omtrent 90 til 100 000 crans mindre end forrige aar, saa priserne holdt sig høie, for large fulls 36/37 mk. og for fulls 31/33 mk., østkyst fulls 24/27 mk. Men saa kom hollænderne med sine 100 logger mere iaar end ifjor med god fangst, og gjorde ikke liden indflydelse paa markedspriserne. Crownfulls be-

gyndte med 30 sh. cif og crownlargefulls 37 sh. cif. Priserne gik op og ned, efter som fangsten stillede sig, men maatte ogsaa rette sig efter de billige hollandske priser, og blev der ogsaa taget meget hensyn til, hvad Yarmouth og Lowestoft vilde bringe, saa naar dette fiske afsluttede med henimod 120 000 tønder mindre saltet iaar mod ifjor fastnede priserne. Rigtignok skal lagerne i Skotland være betydelige, men da lagerne i Tyskland er saa meget mindre iaar, vil det sandsynligvis ingen indflydelse gjøre paa priserne.

Hollænderne fangede sidste aar meget godt dels grundet anskaffelsen af 100 nye logger og dels grundet anskaffelse af damp- og motorbedrift, saa udbyttet var omtrent 100 000 tønder mere end foregaaende aar. Priserne gik derfor hurtig ned, især ved tanken paa og erfaringerne fra det sidste aar. Prima gik i løbet af høsten successive ned fra 25 til 15/16 mk., smaa fulls og ihlen i samme maalestok, kun superior holdt sig uforandret mellem 28/30 mk. Lignende stiller de tyske fiskerier sig, flaadene har faaet 14 nye loggere og 1 dampbaad, og er fangstresultatet steget med ca. 17 % imod det foregaaende aar. Priserne retter sig væsentlig efter hollænderne.

Fedsildfisket gav det sidste aar et ret godt resultat, endskjønt ikke som i 1897 og tidligere gode aar. De første sendelser blev ret godt betalt, men dog ikke som man er vant fra tidligere, og antager jeg, at afskiberne er bleven skuffet i sine forventninger, men sagen er den, at man her i Tyskland ikke længere sidder og venter paa den norske fedsild, da befolkningen grundet fedsildens udebliven har vænnet sig til tysk og hollandsk sild, og er disse sorter allerede faldt i pris, førend fedsilden kommer, og som saa ofte sagt foretrækkes den tyske og hollandske sild grundet reeliteten i saavel sortement som pakning, hvorpaa der desværre endnu klages meget ligeoverfor den norske sild. Der er jo nogle firmaer, som gjør sig flid, og som har indarbejdet sit mærke, saa de kan sælge og opnaa de høieste markedspriser, paa samme tid som konsignationsvare maa gaa til lager. Skal ikke fedsilden fuldstændig tabe sit terrain i Tyskland, maa man være mere agtpaaagiven og behandle varen reellere og bedre. Priserne holdes for høie fremover høsten i forhold til andre sildesorter, saa der gjøres alt mulig for at hindre omsætningen, paa samme tid som de andre nationers sild har fordel. Medens hollænderen og tyskerne næsten intet lager har, ligger vi hjemme jo med store beholdninger, foruden det som lagres her i Tyskland.

Som storsild til røgerierne blev først den store islandssild benyttet, og blev meget høit betalt, men fandt røgerne, at den tabte sin fedtgehalt i røgningen, og blev derfor kun i nødsfald benyttet, saa prisen gik ned fra 36 til 26 mk. Slosilden faldt meget forskjellig i størrelse og kvalitet. Den største udsorterede vare 350/400 st. i strampakket tønne fandt god

afsætning til 30/33 mk., medens de mindre sorter tildels blev lidet paaagtet, og maatte tildels sælges meget billig, da hollandsk sild i samme størrelse konkurrerede. Mod slutten af aaret viste markedet en nedadgaende tendens.

Skaaren sild holdt sig hele aaret meget moderat, hvad priser angaar. Konsumenten har aftaget betydelig, siden importen af fersk sild har tiltaget saa uhyre fra alle lande. Importen af fersk sild er steget med ca. 100 000 kolli imod aaret før og over 200 000 kolli imod 1900. Skjønt flere eksportører har hørt op med at skjære sild, sandsynligvis da de har arbejdet uden at finde nogen fortjeneste, men snarere tab, saa er der dog mange og mere end nok, som befatter sig med denne artikkel, og søger den ene underbyde den anden.

Brisling har været rigelig tilført og priserne meget variabel. Ved aarets slutning fra 8 til 12 mk., ligeledes ansjos, hvoraf rigeligt lager og neppe foreløbig nogen bedring.

Tørfiskhandelen 1903.

Som paapeget i min sidste aarsberetning var beholdningerne af 1902 fisk overalt meget knappe, og resterne kunde realiseres fremover foraaaret til stigende priser. Dette i forbindelse med 1903 fiskens størrelse og magerhed foraarsagede, at man i Lofoten anlagde overordentlig høje priser for raaproduktet, og da saa fremover vaaren fisket i Senjen, Vesteraalen og Finmarken trods alt kobbesnak slog rigelig til, hvad stykketallet angik, saa det ud til, at producenterne skulde tabe penge, saameget mere, som udlandet ligeoverfor de høje fordringer i begyndelsen viste sig tilbageholdne. Da man imidlertid frempaa sommeren fik bedre oversigt over det tørrede totalkvantum, viste det sig, at vegten grundet meget godt tørreveir, torskens størrelse og magerhed, var endnu mindre end kalkuleret, og da samtidig Italien traadte mere ud af sin reserverede holdning, saa steg priserne for prima vare fra 75 til 80 og endelig til 85/90 mk. cif pr. 100 kgr.

Hverken i Norge eller paa importpladsene findes nævneværdige lager, og turde disse være rømmet, før ny vare kan komme i markedet. Jeg befrygter, at dette atter vil føre til resicante høje indkjøb af raaproduktet. Da fisken iaar viser tegn til større fedme og falder større, tror jeg at turde anbefale forsigtighed; thi fra alle kanter siges det, at konsumenten er saa ringe til disse priser, at der ikke skal stor kvantumforhøielse til, før et prisfald bliver uundgaaelig.

I Tyskland har konsumenten især gaaet tilbage, og det maa forsaavidt

for produktionen betragtes som et held, at kvantumet af smaafisk (tilling) var forholdsvis ringe.

Seiforretningen, der jo er noksaa ung i Hamburg, har været i stigende, og man kunde paa foraaret opnaa 33/38 mk., men fremover høsten har tilbudet været saa stort, at selv offerter til 28/29 mk. cif finder ringe paaagtning nu. Dog maa det betragtes som et held for distrikterne nordpaa, at saa store kvanta af denne tidligere tilsideskudte fiskesort finder udvidet marked.

Ferskfiskhandelen 1903.

I 1902 indførtes fra Norge fersk fisk og sild i kasser ialt 66 614 kasser til værdi mk. 1 431 710. For 1903 foreligger endnu ikke nogen statistisk opgave. Desværre er det heller ikke senere muligt at faa en nøiagtigere statistik end ifjor, da skibspapirerne kun angiver saa og saa mange kasser fisk og saa og saa mange kasser fersk sild uden angivende størrelse, hvilke sorter fisk eller noget til nærmere oplysning, og kasserne er især hvad fisk angaar, meget forskjellig i størrelse. Imidlertid kan man se, at eksporten fra Norge i fersk sild og fisk tiltager aar for aar, og skjønt endnu meget at udsætte paa varens behandling og sortering maa jeg dog medgive, at der viser sig bedring, og haaber at det fremdeles maa gaa fremad. Det viste sig i sommer, at det ikke lønner sig at sende de simple ferskesorter som hyse og sei i den varmere aarstid, der gjordes enkelte forsøg, men resulterede kun til tab. Dampskibsforbindelsen er heller ikke hurtig nok til denne forretning, disse fiskesorter taaler ikke den lange transport om sommeren, det er ofte beklageligt nok at maatte se i hvilken tilstand den deilige laks og ørret og kveite ofte fremkommer. Naar jeg taler om laks, saa ankom her ved juletider en hel dampskibsladning frossen laks fra Sibirien, som fremkom i meget god tilstand, og blev solgt for største delen her til 55/60 optil 70/80 pf. pr. $\frac{1}{2}$ kilo. Dampskibet gaar over med stykgods, og er indrettet med frysemaskiner for fisketransporten tilbage. For sendelser fra Norge behøver jo ikke fisken at fryse, men kunde der fra dampskibenes side vistnok gøres mere, end der nu bliver gjort. Kunde der ikke paa rutebaadene f. eks. indrettes et tæt rum, som udelukkende benyttedes til fiskekasser, medens eksporten paastaar. Rummet maatte oventil kunne tildækkes, saa vil kulden af fiskekasserne selv udvikle et kjølerum. Saalænge kasserne slænges paa dæk eller mellem al anden vare i rummet kan ikke isen holde sig. Naar saa kunde ske, og afladerne vilde paase, at kun fersk vare godt iset bliver afsendt, vilde denne trafik tage sig nok mere op og ikke saa mange tab og skuffelser opstaa.

Fremover høsten kom regelmæssig engelske trawlere med sin fangst til markedet her, saa tilførselen var undertiden noksaa voldsom, og maatte naturligvis priserne lide derunder, men afsætningen er regelmæssig god.

Tranhandelen 1903.

Hamburgs tranimport 1903:

Fra Norge	11 766 fade		
„ Storbritanien	5 855 „		
„ Amerika	8 128 „		
„ Spanien og Portugal.....	5 133 „		
„ Danmark.....	1 322 „		
„ Sverige	129 „		
„ diverse lande	1 450 „		
	<u>33 783 fade</u>	=	50 674 tdr.
„ Norge			3 174 „
„ Japan	105 039 kasser	=	35 013 „
			<u>88 861 tdr.</u>

imod 121 412 tdr. i 1902 og 120 421 tdr. i 1901.

Heraf var:

Bruntran.....	3 950 tdr.	imod	4 000 tdr.
Blank og br.bl.....	82 861 „	—	109 912 „
Raa medicin	1 200 „	—	3 000 „
Damptran.....	850 „	—	4 500 „
	<u>88 861 tdr.</u>	imod	121 412 tdr.

Lagerne 1ste januar:

	1904	1903
Bruntran	1 800 tdr.	2 200 tdr.
Blank og br.bl.....	10 300 „	11 295 „
Raa medicin	280 „	365 „
Damptran.....	35 „	40 „
	<u>12 415 tdr.</u>	13 900 tdr.

Fiskekvantumet for Norge for 1903 stod, hvad stykketal angaar, ikke meget tilbage for aaret før, men var fisken mager og lidet leverholdig, dertil ogsaa leveren saa mager, at tran kvantumet stod meget tilbage. Dette havde især stor indflydelse paa de medicinale sorter, som ogsaa steg til en tidligere ukjendt høide, damptran lige til 500 mk. og raa medicin til 200 mk. Priserne holdt sig hele aaret meget høie, men blev

konsumen af den grund meget indskrænket. De tekniske sorter holdt sig ogsaa i første halvaar meget høie i pris, men maatte vige meget i andet halvaar, da andre landes transorter var betydelig billigere, og især da prisen for linolie gik saa betydelig ned, og blev der samtidig fabrikeret ikke saa lidet tran af alle andre fiskesorter. Her i Tyskland og Holland er man ogsaa kommet efter at benytte leveren og indmaden til tran-kogning og fabrikerer ikke saa lidet. Selvfølgelig bliver ikke kvaliteten den bedste, da raaproduktet bliver for gammelt, men det konkurrerer dog, idet det hjælper til at regulere priserne. Man er meget spændt paa, hvordan fangsten, men især leveren vil blive i den nye saison.

Opgave

fra finansdepartementets aktivkontor over den pr. 31te mars 1904
udestaaende, ikke forfaldne, kapital af det nye havfiskefonds midler.

Stavanger amt	kr. 20 000.00		
Stavanger	„ 32 000.00	kr.	52 000.00
Søndre Bergenhus amt	„		18 000.00
Bergen.....	„		73 750.00
Nordre Bergenhus amt	„		161 000.00
Romsdals amt	kr. 38 000.00		
Aalesund.....	„ 164 000.00	„	202 000.00
Nordre Trondhjems amt	„		18 000.00
Nordlands amt	„		70 000.00
Tromsø amt	kr. 33 000.00		
Tromsø	„ 22 500.00	„	55 500.00
Finmarkens amt.....	„		17 000.00
		kr.	<u>667 250.00</u>

Opgave

fra finansdepartementets aktivkontor over den pr. 31te mars 1904
udestaaende, ikke forfaldne, kapital af det ældre havfiskefonds midler.

Kristiania	kr.	1 500.00	
Smaalenenes amt	”	8 000.00	
Jarlsberg og Larviks amt.....	”	2 100.00	
Bratsbergs amt.....	”	2 000.00	
Lister og Mandals amt.....	”	16 450.00	
Stavanger amt	kr.	20 600.00	
Haugesund	”	3 200.00	”
Søndre Bergenhus amt	”	23 643.77	
Bergen	”	8 000.00	
Nordre Bergenhus amt	”	36 799.98	
Romsdals amt.....	kr.	43 838.34	
Aalesund	”	22 503.29	
Kristiansund	”	28 000.01	”
Søndre Trondhjems amt	kr.	686.65	
Trondhjem.....	”	2 866.66	”
Nordre Trondhjems amt	”	12 823.32	
Nordlands amt.....	kr.	194 993.40	
Bodø.....	”	4 000.00	”
Tromsø amt	”	127 347.92	
Finmarkens amt.....	kr.	9 500.00	
Hammerfest.....	”	714.28	
Vardø	”	150.00	”
			”
			kr. 569 717.62

B. Styrelsens videnskabelige afdeling.

I. Almindelig havforskning.

A. De hydrografiske undersøgelser

har ogsaa i budgetaaret 1903—04 været særdeles omfattende. Foruden et stort antal observationer, der velvilligst har været samlet af endel kapteiner paa ishavsfart, er der samlet et særdeles stort hydrografisk materiale under terminfarterne i mai—juni, august og november. I mai—juni overtog „Michael Sars“ istedenfor den tidligere benyttede „Heimdal“ at bringe post og lægehjælp til bottlenosefelterne, og herunder blev der anstillet flere observationer i den sydlige og centrale del af Nordhavet end paa noget tidligere togt. I august undersøgtes særlig den sydlige del af Nordhavet og farvandene rundt Island. Novembertogtet blev udført af fiskedamperen „Ask“; tiltrods for særdeles stormfuldt veir blev der taget en række fuldstændige hydrografiske observationer for første gang senhøstes. Aarets undersøgelser har bekræftet vore tidligere antagelser om strømforholdene; saaledes har ogsaa i det forløbne aar „Golfstrømmen“ gaaet uafbrudt nordover langs Norges kyst. Om høsten kom der særlig meget atlantehavsvand ind i Nordhavet; temperaturer og saltgehalter var i november — som et tegn paa sterk sydlig oprindelse — særdeles høie, hvilket staar i nøie overensstemmelse med den ualmindelige rigdom paa sjeldne sydlige planktonorganismer. — De mange observationer over temperatur- og saltgehaltsfordelingen har givet nye og værdifulde oplysninger om havstrømmenes almindelige karakter, ligesom de giver et væsentligt bidrag til forstaaelsen af strømningernes forandringer i Nordhavet. Hele det materiale, som er samlet siden 1900, er nu under bearbejdelse af prof. Nansen og Helland-Hansen, som sandsynligvis i løbet af indeværende aar vil publicere et større arbeide, der vil omfatte en udførlig beskrivelse af alle undersøgelser, siden „Michael Sars“ blev bygget.

Ved siden af Nordhavsundersøgelserne har der været gjort endel specielle fjordundersøgelser. Sammen med den russiske kemiker dr. A. A. Lebedinzeff har Helland-Hansen studeret gasforholdene i saadanne

norske fjorde, hvis dybere parti ved en terskel er fuldstændig adskilt fra vandet udenfor fjorden. Man har tidligere fra dr. Hjorts undersøgelser i Frierfjorden og Drammensfjorden vidst, at bundvandet i saadanne terskelfjorde er blit „raaddent“ paa grund af svovlvandstofudvikling. De kemiske processer som da finder sted er nu blevet nærmere studeret af Helland-Hansen og Lebedinzeff, som i disse dage offentliggjør et arbeide derom (no. 5 i Report on Norwegian Fishery- and Marine Investigations). Af de døde organiske rester, som findes i bundmudderet, udvikles der ved bakteriers virksomhed forskellige mængder af den giftige svovlvandstofgas. Denne udbreder sig efterhaanden i vandet og berøver dette dets surstof, idet de to gasarter forbinder sig med hinanden; følgen er, at dyrene ikke faar tilstrækkelig luft til at underholde aandedrættet, og de dør ud paa grund af kvælning eller — hvis svovlvandstoffet findes frit — paa grund af forgiftning. Gjennem en række undersøgelser, som Helland-Hansen har udført for „Selskabet for de norske fiskeriers fremme“ har det vist sig, at der er lignende forhold i de fleste inde-lukkede, faa meter dybe østersbasiner. Svovlvandstof udvikler sig fra bunden og kan derfra brede sig saa høit op i vandet, at østerserne blir udsat for dets skadelige virkninger; dette er i de fleste tilfælde forklaringen paa den bekjendte massedødelighed, som undertiden kan indtræffe blandt polle-østerserne.

B. Planktonundersøgelser.

Ligesom i forrige budgettermin er der indsamlet et stort antal af planktonprøver paa de efter international overenskomst udførte kvartalsfarer i Nordhavet, nemlig i mai, august og november 1903. Resultaterne af den foreløbige bearbejdelse er indsendt til det internationale centralbureau i Kjøbenhavn og trykt i dettes fjerdingaarlige bulletiner.

Planktonets udbredelse i 1903 stemmer i de store hovedtræk med, hvad vi har iagttaget og beskrevet fra de tidligere aar, og de slutninger, som vi tidligere har draget om sammenhængen mellem havstrømmene og planktonorganismernes forekomst, har i et og alt bekræftet sig. Af nye resultater skal særskilt fremhæves, at vi iaar for første gang har faaet planmæssige indsamlinger fra høsten (november); derved har det lykkedes at konstatere for hele Nordhavet, hvad vi tidligere kun havde kunnet paavise i vore nærmeste kystfarvand, at der om høsten findes den allerstørste rigdom paa sjeldne sydlige former, der kun som gæster drives nordover af havstrømmene. Som eksempler kan nævnes *Arachnactis albida*, *Anomalocera Patersoni*, *Labidocera Wollastoni*, *Scolecithrix securifrons*, *Eucalanus crassus*; de to sidste har aldrig tidligere været fundet paa vore breddegrader.

Paa togtet i mai blev samlet et enestaaende rigt materiale, som navnlig er af betydning for at kunne forstaa de større planktondyrs hele livshistorie. Hidtil har man for det meste kun kjendt dem som voksne eller halv voksne individer, men ungerne har man ikke kunnet bestemme nøiagtig, og derved har det været umuligt at faa fuld klarhed over disse dyrs forekomst og liv. Det indsamlede materiale vil kunne give anledning til at lære ogsaa de yngste udviklingsstadier at kjende, ialfald for nogle vigtigere arter, saa at man kan forfølge dyrets udvikling fra egget til det voksne individ. Det vil forhaabentlig være muligt at bestemme naar og hvor gydningen foregaar, hvor lang tid dyret behøver til sin udvikling, og hvor længe hvert individ i almindelighed lever. Dr. Damas fra Liège er for øieblikket beskjæftiget med disse spørgsmaal paa afdelingens laboratorium.

En afdeling om Nordishavets planktondiatomeer af dr. H. H. Gran udkommer i den nærmeste fremtid i „Fauna arctica“, bd. III, udgivet af dr. Römer og dr. Schaudinn.

C. Bundfaunaen

har ikke i 1903 været gjenstand for særlige undersøgelser, da hovedvekten har været lagt paa de madnyttige fiskes forekomst og biologi. Det tidligere samlede, særdeles fyldige materiale vil foreligge bearbejdet i løbet af indeværende aar.

II. Almindelige studier over fiskenes liv og vandringer.

I april—juli 1903 og februar—april 1904 har „Michael Sars“ ved en række lineforsøg, hoytræk og trawlinger studeret forekomsten af torskearterne af forskellige aarsklasser og deres eg i Skagerak og Nordsøen; i august—september ifjor undersøgte farvandene omkring Island. En masse statistik til belysning af fiskeforekomster paa vore kystbanker er ved velvillig imødekommenhed oversendt fra Aalesunds handelsforening. Endvidere er der indsendt meget statistik fra Danmark, Tyskland, Holland, England og Skotland til bearbejdelse af dr. Hjort som forretningsfører for den internationale kommission for studium af vandrefiskene.

Torsken. Som resultater af de hidtil gjorte undersøgelser i Nordsjøen kan nævnes: torsken samles i den almindelige gydetid i februar—mars paa bestemte begrænsede lokaliteter paa Nordsøens kystbanker i en dybde af 15—20 favne. Den gydende torsk har samme størrelse som skreien paa de norske kystbanker, nemlig 65—100 cm. Foruden denne gydning i aarets første maaneder foregaar der i den nordlige del af Nordsøen ogsaa gydning om høsten (i august—september). Torske-

yngelen, der tidligere er fundet i mængder i de øverste vandlag i Nordhavet, er nu studeret i Nordsøen; en mængde hovtræk i overfladen og i midlere vandlag har givet yngel af forskellige torskearter. Aarsagerne til de forskellige arters eiendommelige forhold er ikke kjendt, men vil være gjenstand for fortsatte undersøgelser iaar. Flere arter forekommer i stor mængde i det øverste vandlag omtrent hele Nordsøen over. I indeværende aar har „Michael Sars“ paabegyndt en grundig undersøgelse af den nordlige og centrale del af Nordsøen, hvorunder den studerer udbredelsen af de forskellige stadier af torskearterne, baade de ældre og de yngste stadier (eg, larver og yngel). — Paa Island fik man ifjor vigtige oplysninger om torskens livsforhold, hvorom der ogsaa kan ventes yderst interessante meddelelser fra den danske fiskeriundersøgelingsdamper „Thor“, som ifjor og iaar har arbejdet paa Island. Skreien gyder der kun langs syd- og vestkysten fra Ingolphøfde i øst til Isafjord i nordvest, derimod ikke langs nord- og østkysten. Gydingen foregaar for det meste i marsmaaned paa 30—40 favne langs sydkysten, paa vestkysten først i mai. I aarets første halvdel indtil juli fandtes der ikke yngel af torsk ved Islands østkyst. Udover høsten blir der derimod en tilstrømning af torskkeyngel langs nordkysten rundt Kap Langanæs og langs østkysten. Saaledes fandt „Michael Sars“ i Seydisfjord, midt paa østkysten, hvor der aldrig har været seet en gydende torsk, i de sidste dage af august i nogle faa træk med finmasket vad henimod 2 000 torskkeyngel af 10—20 centimeters størrelse. — De ovenfor nævnte fangstopgaver fra Aalesund viser, at hovedmassen af skrei om sommeren ikke findes ude paa de norske kystbanker. Der er gjennemsnitlig i sommer- og høstmaanederne kun fanget 1 torsk paa hver 700 krog! — Paa Færøbankerne forekommer der ogsaa kun meget sparsomt med stor torsk om sommeren. Torsken maa da ha søgt andetstedshen, for en stor del ud paa det aabne hav, hvor den nu paa mange steder er fundet i de øvre vandlag. Rundt Island foregaar der dog et jævnt torskefiske hele aaret igjennem. — Undersøgelse af norske fjorde blev paabegyndt ifjor høst for at skaffe yderligere materiale over spørgsmaalet om yngelforekomsten og dennes afhængighed af strømmene etc. I Søndeledfjorden er der nu udsat torskkeyngel fra Flødevigen, og fjorden blir iaar undersøgt af hr. Dannevig sammen med kand. K. Dahl for at bringe spørgsmaalet om udklækningens nytte paa det rene.

Silden. Man har erholdt værdifulde oplysninger fra hollandske fiskere om stederne for deres fangster til forskellige maaneder af aaret. Disse vil blive offentliggjorte og er tildels meddelt norske fiskere. — I Danmarkstrædet mellem Island og Grønland fandt „Michael Sars“ i august masser af sild. Fra bottlenosefangere er der kommet endel nye oplysninger om sildeforekomst i Nordhavet.

III. Fiskeforsøg og studier af fiskerierne.

A. „Michael Sars“'s togter.

Som nævnt i forrige afsnit har „Michael Sars“ i 1903 væsentlig undersøgt Nordsøen og farvandene omkring Island. Nordsøundersøgelserne fortsættes iaar; ved disse 2 aars togter vil der formentlig kunne skaffes en god oversigt over Nordsøens fiskeforekomster. Der er hidtil gjort talrige lineforsøg i den nordlige og østlige del, indtil 2° østlig længde og 57° nordlig bredde, hvorved et godt materiale er samlet til belysning af de fangster, som kan gøres i Nordsøen. Dertil kommer de mange nævnte oplysninger fra andre landes fiskere. Der synes ikke noget steds i Nordsøen at være saa store forekomster af torsk, at der derved kan opstaa et lønnende fiske efter torsk alene. Man tror derimod at kunne udtale, at de udførte undersøgelser vil kaste adskilligt lys over spørgsmaalene om linefiske for Norge i Nordsøen. Paa Islandstogtet blev der samlet mange oplysninger om de forskellige nationers fiskerier der (islændinger, nordmænd, færingers, engelskmænd, franskmænd, hollændere og amerikanere). Foruden de ovenfor omtalte drivgarnsforsøg efter sild i Danmarkstrædet, gjorde „Michael Sars“ i august endel lineforsøg paa banken vest for Isafjord paa de af amerikanerne tidligere drevne kveitefelter. Forøvrigt har man, som det vil fremgaa af det foregaaende, ved undersøgelserne ifjor lagt stor vægt paa det almindelige studium af Nordsøen.

B. Undersøgelser over skreibanker fra Trænen til Kristianssund.

Skjønt opført paa her omhandlede budget blev disse forsøg paa-begyndt i terminen tidligere, og foreløbige meddelelser findes allerede i vor beretning for 1902—03. Senere har hr. Knut Dahl givet en udføreligere beskrivelse af dette togt. Se aarsberetning vedkommende Norges fiskerier for 1903, 2det hefte side 270.

C. Fiskeforsøg i eggene fra Stavnæsset i Nyeggen og nordover.

Dampskib „Skjold“ af Aalesund, ført af hr. Gamlem, udførte disse forsøg fra 1ste juli til 15de september. Som fiskeristyrelsens observatør medfulgte hr. Garshol. Halten-, Sklinna- og Træna-bankene blev først drevet. Senere forsøgte man de udenfor liggende egger og rygger. Der fandtes under forsøgene mange gode fiskepladser, saavel paa Træna-banken som langs egkanten mod Nordhavsdybet, og de interesserede gaves underretning om fangstene, saa at der allerede ifjor blev fisket for betragtelige beløb paa de nye af „Skjold“ anviste felter. Strømforholdene var for det meste gunstige; bare paa eggen udfør Halten var strømmen

noget til hinder for driften. Veiret var ogsaa heldigt. Efter de 3½ maaneders forsøg udgjorde mandsslotten lidt over kr. 600.00 netto foruden statsbidraget. Den hele fangst udgjorde ca. kr. 1 600.00.

D. Fiskeforsøg i eggen langs Vestfinmarken og bankene fra Sørøen og nordover.

Efter anbud blev det overdraget dampskibet „Teisten“ tilhørende hr. Chr. Fredriksen, Melbo, at udføre disse forsøg fra 1ste juni til 1ste september. Som fiskeristyrelsens observatør medfulgte hr. Britanus Bernsten fra Aalesund. Skibet førtes af hr. Ingvard M. Utbjørg.

De første dage af juni udførtes enkelte forsøg paa Sørøbanken som blev meget hindrede af storm. Fangsten var ringe, væsentlig brosmes. Forsøgene paa Tromsøflaket var forholdsvis faa og smaa og bør fortsættes saasnt som muligt — forhaabentlig i sammenhæng med en ferskfiskrute. (Styrelsen foreslaar ogsaa udstrakt forsøgsvirksomhed over disse felter for terminen 1905—1906).

Paa Gjæsbaaerne, Fugløbanken og Malangsgunden fiskedes godt — ligesaa paa eggene udenfor. De i bedriften interesserede er bleven underrettet om resultaterne. Et togt til Bjørnøen blev uden resultat paa grund af storm. Fartøiets bruttoindtægt under forsøgsfisket var kr. 4 579.00; mandsslotten var 152 kroner. Begge disse beløb er beregnet udenom statsbidraget. At udbyttet ikke blev større maa meget tilskrives de slette afsætningsforhold for ferskfisk om sommeren paa disse kanter.

E. Forskjellige fiskeforsøg dels med drivgarn udenfor Finmarken og den foseske kyst, dels til revfiske paa sydkysten.

Forudsætningen for disse forsøg var, at de skulde udføres under ledelse af de lokale fiskeriselskaber, fra hvilke forslagene om saadan forsøgsdrift var fremkomne.

a. Drivgarnsforsøg efter sild udenfor Finmarken.

Hammerfest og omegns fiskeriforenings plan gik ud paa at man i august og september skulde forsøge med drivgarn paa strækningen Fruøen, Bjørnøen og derfra i retning mod Vardø. Paa grund af stormfuldt veir blev den optrukne rute ikke befulgt. Den længste afstand fra kysten, hvor forsøg gjordes, var ca. 21 mil af land. Imidlertid fik man ingen sild i nogen længere afstand fra land, ligesaalidt som der saaes noget brug, der kunde tyde paa nogen nærværelse af sild. Først da man kom under kysten fik man lidt sild, og det var fiskernes tro, at silden dette aar havde søgt under kysten allerede i juli.

Forsøget udførtes med en slup tilhørende A. Monsaas, Finnæs, for kr. 1.200.00, hvoraf foreningen betalte halyparten.

b. Drivgarnsforsøg udenfor Fosen.

Efter forslag fra Fosens fiskeriselskab havde fiskeristyrelsen søgt bevilget kr. 500.00 til drivgarnsforsøg udenfor den fosenske kyst i storsildtiden. Selskabet ledede forsøgene, som blev overdraget til skøiten „Zaritza“. Denne blev imidlertid under forsøgstiden hjemstøgt af det mest stormfulde veir, og det var ikke mange gange den overhovedet fik brug i sjøen, og fangsten var ubetydelig. Det var udfør Halten, der blev forsøgt, og efter føreren, hr. Melumsvigs opfatning, var der ingen stimer af storsild ind under Haltenbanken, men derimod større stimer af blandingsild. Vindforholdene synes ogsaa at lægge store hindringer iveien for drift over disse strøg paa forvinteren.

c. Revfiske paa sydkysten.

Dette forsøg er foreslaaet af Kristianssands fiskeriselskab og vil efter departementets bemyndigelse først komme til udførelse sommeren 1904, da bevilgningen forrige aar kom saa sent, at tiden ikke rak til for forberedelserne.

F. Skreiforsøg mellem Kristianssund og Trænen

er udført i skreitiden 1904. Bevilgning til disse forsøg blev givet for budgetterminen 1904—1905. Da forsøgene imidlertid ved denne beretnings affattelse er fuldførte, skal her meddeles en foreløbig oversigt over resultaterne. Udførligere beretning vil foreligge inden kommende skreisæson. Den nævnte strækning blev delt mellem to dampere, hvoraf den ene drev syd, den anden nord for Vikten.

Paa grund af Aalesunds brand blev forsøgene paabegyndt 14 dage senere end paaregnet, nemlig i midten af februar.

a. Kristianssund—Vikten.

Denne strækning blev overtaget af aalesundsdamperen „Koral“, fører hr. Solbjørg, observatør hr. Jangaard.

Først forsøgte om Griptarene. Den bedste trækning her gav 868 skrei, 600 brosmes og 30 langer.

Derefter undersøgte rundt Froøen. Vest for Halten gjordes mange sætninger tildels med ganske godt resultat. Nord af Halten gjordes ikke saa gode fangster, medens man paa det indre Frohav ikke fik saa lidet

skrei. Mellem et og to tusen skrei paa 8—10 000 angler var en stadig fangst paa de her nævnte steder.

I den sidste halvpart af april undersøgte de forskjellige dele af Haltenbanken, og det kan vist nu fastslaaes, at denne banké ikke er nogen skreigrund. Hverken i 1903 eller i 1904 har man kunnet fiske nævneværdig med skrei der. Iaar fik heller ikke forsøgsdamperen saa meget lange paa Haltenbanken som ifjor. Observatøren udtaler i sin beretning, at den af „Koral“ undersøgte del af det ydre Frohav (vest for Halten og sydover) „er et almindeligt godt linehav, men der maa godt oploddes og kartlægges, thi der er noksaa ujevn bund, saa man maa være noget lokalkjendt paa de forskjellige egger, som fisken holder sig paa, hvis man vil gjøre nogen særlig fangst. Der er noksaa stor strækning med passende dybde for torskeline, saa der er plads for en masse fartøier. Men med de hjælpemidler, som staar til raadighed over dette strøg til dato, hvad karter og fyrbelysning angaar, saa tror jeg neppe, der kan drives noget rationelt torskefiske hverken med dampskib eller seilfartøi, thi man kan hverken komme ud eller ind, naar det bliver mørkt“.

Observatøren giver antydelsesvis forslag om, hvad der bør gjøres til forbedring af forholdene, ligesom han giver meddelelse om havne- og kommunikationsforholdene.

b. Strækningen fra Vikten og nordover, indbefattet Sklinnabanken, undersøgte af aalesundsdamperen „Fri“, fører hr. Berntsen, observatør hr. Garshol. Først forsøgte man bakken mellem Sklinna og Høibraken med daarligt resultat, haalen hindrede svært.

Paa Sklinnabanken gjød storsild i slutten af februar og begyndelsen af mars.

En del stamper gydefærdig stor sild fiskedes 23de februar paa nogle faa udsatte garn, og 3die mars fik man sei paa juks med maven fuld af storsild og gydestof af silden.

Mellem Sklinna og Vikten stod der meget skrei i slutten af mars ofte med sild i mavesækken. Her fiskedes godt paa juks og line. Ogsaa i begyndelsen af april var her godt skreifiske.

Paa Sklinnabanken blev man i april meget hindret af haa; men der var ikke lidet skrei. Det er vanskeligt at drive fiske paa Sklinnabanken da man derfra ikke kan faa noget sikkert med og derfor maa blive ved bøien om natten. Strømmen er ogsaa meget strid.

I april fik man stadig godt med skrei SV for Høibraken, hvor der blev drevet ganske meget med god fangst. Her tror man, at der er et drivværdigt, ikke ubetydeligt linehav.

Mellem Bremstenen og Skjærvær gjorde man daarlig fangst i sidste halvpart af april.

Observatøren har givet mange værdifulde oplysninger fra de forskellige vær, som „Fri“ besøgte.

Fartøiets samlede fangst var følgende:

20 933 skrei	kr. 5 732.25
8 521 brosmer	„ 638.47
350 langer	„ 175.00
	<hr/>
	kr. 6 640.72

Begge de her omhandlede forsøgsdampere havde bedre skreifangst ivinter end de dampere som drev paa Søndmøre.

IV. Arbejder og undersøgelser vedkommende fiskerilovgivningen.

Et par andragender om forbudslove mod fangst af sild til guano-fabriker i Nordland og mod forskellige redskaber er oversendt forskellige vedkommende til indhentelse af nærmere oplysninger og udtalelser. Forøvrigt har der ikke foreligget saadanne spørgsmaal, der har nødvendiggjort særskilte undersøgelser. Dog kan det nævnes, at de af de herrer Dannevig og K. Dahl i Søndeledfjorden udførte undersøgelser vil faa betydning for spørgsmaalet om eventuelle foranstaltninger til beskyttelse af fjordfisken.

V. Undersøgelser over klipfiskens mugsop.

Efter det større forsøg, hvis resultater blev meddelt i forrige aarsberetning, har undersøgelserne været fortsat paa afdelingens laboratorium af dr. H. H. Gran. En samlet beretning vil udkomme i indeværende aar. Af praktiske resultater skal navnlig fremhæves en række erfaringer til belysningen af betydningen af, at fisken vaskes, før den lægges i salt, hvorved den ikke alene vinder i udseende, men ogsaa bliver mindre modtagelig for sopsporer.

VI. Virksomheden ved forsøgsstationen i Bergen og fiskeriskolen i Bodø.¹⁾

A. Bestyreren af forsøgsstationen i Bergen

har indsendt følgende korte resumé over de ved fiskeriforsøgsstationen i 1903—1904 udførte arbejder.

¹⁾ De biologiske stationer er fra terminen 1903—1904 overført paa kirkedepartementets budget.

„Disse har, som planlagt, hovedsagelig gaaet ud paa at faa bragt ud i livet nogle af de ved forsøgsstationen tidligere udarbejdede metoder:
Raffinering af tran.

Hensigten var at faa oprettet et tranraffineringsanlæg her i Bergen og har man i den anledning for en hel del herværende traneksportører i laboratoriet raffineret et stort antal af de forskjelligste traner; de nævnte eksportører har i sin helhed været udmærket vel fornøiet med de raffinerede traners kvalitet, idet man selv af de mest ildelugtende og smagende produkter med forholdsvis ringe omkostning har faaet traner uden nogensomhelst lugt, men rigtignok uden den specifikke transmag; for det meste er der ingen smag, en del smager som fløde; disse forhold skulde imidlertid slet ikke være til hinder for at tranerne skulde kunne bruges som medicintran — tvertimod, naar først publikum har vænnet sig til at undvære den ellers ikke meget skattede transmag; vil man partout have denne saa kan man jo opnaa denne ved at tilblende almindelig tran. Efter dette skulde man have ventet, at det havde været en let sag at faa dette startet. Men det er endnu ikke lykkedes. Sagen er den, at der til et anlæg for daglig raffinering af ca. 30 tønder vil kræves en kapital af ca. kr. 50 000.00 og, saa interesserede traneksportørerne er for de nye produkter, saa er konkurrencen indbyrdes saa stor, at de ikke er villig til at gaa sammen om et saadant anlæg, til hvilket dog enkelte har villet gaa med med en kapital af indtil kr. 10 000.00 hver. Naar man hidtil kun er kommet til dette negative resultat, saa skyldes det ikke mistillid til selve metoderne, men udenfor liggende forhold, blandt andet vel ogsaa, at man overhovedet nærer mistillid til alle industrielle foretagender. I anledning det paatænkte anlæg, har man ved forsøgsstationen udført nøiagtige tegninger til alle nødvendige maskiner og apparater og indhentet tilbud for samme, saa der intet vilde være iveien for straks at skride til udførelsen.

Tørring af fisk.

Til et mindre forsøgsapparat til tørring af ca. 100 fisk efter en af bestyreren for nogle aar siden opfundet metode har stortinget for forrige termin bevilget kr. 2 500.00. Der viste sig imidlertid vanskeligheder ved forfærdigelsen af apparatet efter den oprindelige tegning, hvorfor man var nødsaget at konstruere apparatet efter et helt nyt princip. Dette foranledigede en hel del fysikaliske beregninger af vanskelig natur; den ene plan maatte kuldcastes efter den anden, indtil man endelig blev staaende ved en konstruktion, der ikke frembød værkstedet nogensomhelst praktiske vanskeligheder og som med lethed vil kunne anvendes ogsaa for store apparater. Efter denne plan er nu apparatet bygget og monteret og tørringsforsøgene skal med det første sættes igang.“

B. Fiskeriskolen i Bodø.

(Af bestyrerens beretning).

Skolen har holdt sine to aarlige 3-maaneders kurser. Det første fra 15de april til 15de juli var besøgt af 6 kvindelige og 4 mandlige elever, som alle tog eksamen med hovedkarakter „meget godt“. Foruden disse overvar to elever kurset uden at underkaste sig eksamen.

Høstkurset fra 1ste september til 1ste december overvares af 2 mandlige og 4 kvindelige elever, der ved eksamen alle erholdt karakteren „meget godt“.

Hermed er ved skolen afholdt 33 kurser, og fra disse udgaet 221 elever.

Undervisningen er foregaaet efter samme plan som tidligere og med samme lærerpersonale.

Paa Finmarken har et par af de der bosatte handelsmænd begyndt at behandle sin fisk delvis hermetisk efter de af skolen paaviste metoder og med assistance af skolens elever. Om lignende begyndende smaaindustri konfereres for tiden med bestyreren.

Skolen har iaar fra petersburgudstillingen modtaget diplom for guldmedalje for der udstillede fiskeprodukter.

Prøver af skolens nedlægning er sendt til forskjellige steder.

Fra Archangel er man anmodet om en større prøvforsendelse.

Man staar i underhandling med et fransk firma om nedlægning af torskelever.

VII. Navigationsundervisning for fiskere.

(Af navigationslærerens indberetning).

Kurser er som i forrige termin afholdt i Aalesund og Harstad, paa hvilke steder skolen har erholdt frit lokale.

Til kurset i Harstad meldte sig kun 10 elever; af disse mødte kun 5 da kurset begyndte den 6te juli; de øvrige meldte, at de ikke kunde forlade det gode sommerfiske i Finmarken. Eksamen holdtes sidst i august med det resultat, at alle elever bestod, 2 med udmerkelse.

Første kursus i Aalesund begyndte 20de september med 12 elever, hvoraf 8 fra Finmarken, Tromsø og Nordlands amter. Eksamen holdtes sidst i november. Alle bestod, 8 med udmerkelse.

Andet kursus i Aalesund tog sin begyndelse 30te november med 13 elever, hvoraf 9 fra Finmarken og Nordland. To elever tog eksamen allerede 12te januar med udmerkelse. De øvrige skulde have paabegyndt eksamen 23de januar, samme dag som Aalesund brændte. Disse erholdt senere en skriftlig bevidnelse for at de havde gennemgaaet et navigationskursus og ansaaes skikkede til at navigere fiskefartøi.

Alle elever viste mønsterværdig flid og interesse, saa det var en fornøjelse for læreren at undervise dem. Ingen blev sluppet op til eksamen, som ikke erklærede, at de følte sig sikre paa at kunne navigere et fiskefartøi i hvilken som helst afstand fra land.

Undervisningen blev drevet efter den i forrige aarsberetning udførlig omhandlede plan.

Der er indkommet andragende fra 6 kommuner om afholdelse af kurser med tilbud om frit lokale. Til næste kursus (i Sortland) har meldt sig 16 elever.

Efter aalesundsbrandien fratraadte læreren, hr. fhv. fiskeriinspektør G. Sørensen. Efter afholdt konkurrence har departementet som ny lærer ansat hr. vpl. løjtnant i marinen Møinichen.

VIII. Norges deltagelse i de internationale havundersøgelser.

A. Videnskabelig afdelings deltagelse i de internationale havundersøgelser.

Som det sees af foregaaende beretning har der gennem afdelingens virksomhed været ydet betydelige bidrag til det internationale arbejde i den forløbne termin, idet dette paa gunstigste maade har faldt sammen med de opgaver, man fra først af har stillet sig for „Michael Sars“s arbejde, nemlig en grundig undersøgelse af Nordhavet til forskjellige aarstider og studiet af fiskenes liv og vandringer.

Til studiet af Nordhavet er der i februar, i mai, i august og i november udført betydelige indsamlinger af forskjelligt videnskabeligt materiale, særligt temperaturobservationer, vandprøver og samlinger af plankton.

Til studiet af fiskenes liv og vandringer har særlig undersøgelserne i Nordsøen givet meget materiale gennem fangster af fisk, indsamlinger af eg, yngel etc. Sammen med lignende indsamlinger fra andre lande vil der efter beslutning af ledelsen af det internationale arbejde i aaret 1905 blive udarbejdet en beretning over torskens livsforhold i Nordhavet og i Nordsøen, og dr. Hjort har som medlem af en kommission deltaget i bestræbelserne for dette øiemed. Man tror at kunne udtale, at der gennem disse bestræbelser vil fremgaa særdeles megen ny og værdifuld viden over de for fiskerierne saa vigtige torskearters livshistorie og det helt fra Island og Finmarken til Nordsøen.

B. Centrallaboratoriet i Kristiania.

Fra hr. professor Nansen, der leder det i Kristiania oprettede internationale laboratorium, har man erholdt følgende beretning:

„Centrallaboratoriet har i det sidst forløbne aar været meget benyttet af samtlige i de internationale arbejder deltagende lande, saa-

velsom af andre lande, til anskaffelse af instrumenter m. m. for havforskning. Størsteparten af disse apparater gjøres i Kristiania under laboratoriets kontrol.

Laboratoriet har i overensstemmelse med sin opgave udført kontrolanalyser, indsendt fra de deltagende stater, samt forsynet disse med normalvand.

De i forrige beretning nævnte arbeider med nykonstruktion og forbedring af apparater for havforskning har i dette aar været fortsat med fremgang. De ved laboratoriet konstruerede havstrømmaalere er allerede i brug i flere lande. Den ved laboratoriet bearbejdede metode til bestemmelse af havvandets gasgehalt har vist sig særdeles tilfredsstillende, og det for dette formaal konstruerede apparat vil i den nærmeste fremtid kunne leveres efter bestilling.

Konstruktionen af omvendningstermometre er forbedret, og en ny vandhenter med særligt hensyn til brugen af disse er konstrueret.

Laboratoriet har faaet i særligt opdrag at undersøge kompressibiliteten af havvand af forskjellig temperatur og saltgehalt, samt dets evne til at opløse de i atmosfæren værende gasarter. Disse arbeider er allerede paabegyndt.

Med hensyn til de ved laboratoriet ansatte funktionærer er ingen forandring indtraadt.“

C. Kursus i havforskning.

I maanederne september—oktober 1903 afholdtes et nyt kursus i havforskning for indenlandske og udenlandske elever efter samme plan som i forrige budgettermin.

Følgende elever deltog:

Student E. Benz, Tübingen.

Dr. G. Braun, Königsberg.

Student Hjalmar Broch, Kristiania.

Dr. D. Damas, Liège, Belgien.

Professor G. Gilson, Louvain, Belgien.

Student Aage Heyerdahl, Kristiania.

Dr. G. Kraskovits, Wien.

Frøken Beate Lampe, Bergen.

Dr. A. Lebedinzeff, Nikolsk, Rusland.

Dr. G. T. Moore, department of agriculture, Washington.

Konservator Johann Palibin, botanisk have, Petersburg.

Student Walther Richter, Strassburg.

Dr. Alexander Schepotieff, St. Petersburg.

Dr. Walther Stahlberg, kustos ved „Institut für Meereskunde“, Berlin.

Student Oscar Sund, Lofoten.

Af de ovennævnte deltagere har dr. Lebedinzeff sammen med Helland-Hansen udført et arbejde over gasanalyser i havvand, og dr. Damas opholder sig fremdeles ved vort laboratorium som frivillig medarbejder.

Et nyt kursus vil blive afholdt til høsten efter samme plan som tidligere. Endskjønt der nu — medio mai — gjenstaar to maaneder inden anmeldelsesfristens udløb, har der allerede meldt sig 11 udenlandske deltagere.

II. Aarsberetninger og regnskaber fra fiskeriselskaber og fiskeriforeninger for terminen 1903—1904.

Vadsø fisker- og arbejderforening.

Vadsø fisker- og arbejderforening giver sig herved den ære at afgive indberetning angaaende sin virksomhed i 1903.

I aarets løb er afholdt 14 bestyrelses- og foreningsmøder.

Angaaende valget paa ny bestyrelse den 7de december 1903 er tidligere afgivet indberetning.

Under behandling paa møderne har været: Hvalsagen, fiske med en ny slags seinot; et nyt apparat til fangst af sei o. lign.

Derhos har foreningen vedtaget nye love, hvoraf et eksemplar vedliggør.

Som antydet i forrige indberetning var den af Isak Niska arbejdede baad færdig vaaren 1903. Den blev benyttet paa torskefiske paa havet ved Vardø vaaren og sommeren s. a. og efter hvad høvedsmanden meddelte, viste den sig at være meget sjødygtig og let haandterlig. Nogen særlig prøve paa, hvorvidt den opfylder løfterne om at være synke- og kantrefri, er ikke anstillet, men vil saadan prøve blive anstillet til sommeren. Bygmesteren har ogsaa lovet at ville indsende fuldstændig beskrivelse med rids og fotografi af baaden.

I bestyrelsesmøde den $\frac{9}{12}$ 1903 behandlede spørgsmaalet om iværksættelse af forsøg med en af Isak Niska foreslaaet seinot. Efter længere debat besluttede bestyrelsen enstemmig — idet den udtaler sine tvivl om det nyttige i et saadant forsøg — at anmode fiskeristyrelsen om at maatte faa anvende de bevilgede penge kr. 250.00 i andet lignende øiemed.

Bestyrelsen har anseet det som sin opgave først og fremst at arbejde i retning af at skaffe fiskerne gode sjødygtige baade, hvorfor den ogsaa i sit budgetforslag for næste termin har opført som udgift indkjøb

af materialer og værktøi til bygning af baade, idet man har tænkt at andrage om at faa en vandrelærer i baadbygning hid op.

Af statsbidraget for forrige termin har man indkjøbt materialier for ca. 200 kr., som beror hos foreningens formand.

I bestyrelsesmøde den 17de febr. d. a. fremvistes en af fisker Karl Hadager af Vadsø forarbejdet model til et apparat til at fæste paa fiskerbaad til fangst af sei. Apparatet har lighed med en større hov og tænktes fæstet til baaden foran, saaledes, at man kunde ro seien, naar den gik stimevis, ind i baaden. Bestyrelsen fandt imidlertid apparatets nytte tvivlsom og kunde ikke indstille Hadagers andragende til foreningen om tilskud til at eksperimentere med apparatet til bifald.

Foreningen har nu 120 medlemmer, (mod 39 ved forrige indberetning), og er i stadig vekst.

Ekstrakt af regnskabet vedlægges.

Vadsø den 5te april 1904.

Ærbødigst

Peder K. G. Pedersen,   *Arnet Værrjø.*   *E. Z. Pettersen.*
formand.

Karl Nærness.   *I. Nygaard.*   *Ulrik Methi.*
Ole Edv. Hansen.

Heyerdahl.

Regnskabsekstrakt ¹¹/₄ 1903—²/₄ 1904.

Indtægt.

Statsbidrag.....	kr.	500.00
Renter	”	3.41
Kontingent.....	”	101.00
Bazarindtægt.....	”	103.80
Indsamlet.....	”	19.57
	kr.	<u>727.78</u>

Udgift.

Husleie, kjørsel etc.....	kr.	40.31
Telegram, porto etc.....	”	25.41
Indsat i Vadsø Spb.....	”	203.41
Indkjøbt materialier	”	200.00
	Transport kr.	<u>469.13</u>

	Transport kr.	469.13
Bidrag til Niskas baad	„	200.00
Balance	„	58.65
	kr.	<u>727.78</u>

II. Vardø fiskeriforening.

Foreningen har i det nu forløbne budgetaar afholdt en generalforsamling og 16 styremøder, samt en festlig sammenkomst i anledning hvallovens vedtagelse og sanktion, og paa disse behandlet 42 sager.

Til styret er i aarets løb indkommen flere andragender om bidrag til anskaffelser af forskjellige slags fiskeredskaber, saavel ogsaa om bidrag til reiser for at sætte sig ind i saavel rationelt fiske, som i behandling af fiskevarer; af budgetmæssige hensyn har styret ikke seet sig istand til at yde nogen støtte, mere end til hr. Hans Lindrup, der bevilgedes kr. 100.00 til anskaffelse af sildegarn, der agtedes benyttet til drift efter sild. Forsøget blev gjort, men paa grund af stadigt stormende veir sidste høst, ligesom der vistnok ikke fandtes sild dette aar under Finmarkskysten, blev resultatet omtrent lig 0, men styret staar dog fremdeles i den formening at drivgarnsfiske udover eftersommeren og høsten, ialfald de fleste aar ogsaa i Finmarken vil være lønnende bedrift, naar man bare kunde faa nogen til at tage rigtig fat; men nye redskaber og nye bedrifter er altid tunge at faa indarbejdet, især nu i saadanne rent daarlige økonomiske tider, da ingen fisker har raad til at ofre noget til ny og for det meste uprøvet bedrift.

For foreningens medlemmer er af hr. havnefoged Gundersen afholdt et greit og godt foredrag om vindteori og strømlove. Styret mener at foreningen i fremtiden saa meget som muligt maa faa afholdt foredrag om fiskeriemner og om emner, der staar i forbindelse med fiskeribedriften, saadanne foredrag vil have sin store betydning, der saavel vil øge interessen for foreningen, som ogsaa at bibringe medlemmerne mange nyttige vink og raad til fiskerinæringens fremme.

Som bekjendt fik Vardø fiskeriforening bevilget statsbidrag til afholdelse af et 3 maaneders kursus i navigation for fiskere, kurset har været afholdt fra $15/11$ 1903— $15/2$ 1904 med hr. G. Gotliebsen som lærer. Fra kursets begyndelse til dets slutning har 5 elever stadig besøgt skolen, der daglig havde en undervisningstid af 6 timer. Ved kursets afslutning blev samtlige 5 elever underkastet afgangsprøve, med havnefoged Gundersen som eksaminator, d'hr. Nordby og Gotliebsen som besiddere

og fik samtlige 5 elever et meget godt eksamensbevis. At denne skole har sin store betydning for havfiskeriets udvikling er sikkert, kun beklageligt at ikke flere benytter sig af den gode anledning til at faa erhverve sig kundskaber, især da hele skolen er gratis, og at den afholdes i den tid af aaret da her paa stedet omtrent ingen ting er at bestille.

For det nu havde budgetaar har foreningen et statsbidrag af kr. 600.00 til bygning her paa stedet af tidsmæssige dækkede linebaade; dette beløb deltes af styret i 2 lige dele, og der meldte sig 7 fiskere, der ønskede at gjøre forsøg paa at bygge baade her paa de af styret opsatte betingelser, og i styremøde den ¹⁵/₁₁ 1903 bevilgedes fiskerne Anton Blom og Andreas M. Nilsen hver kr. 300.00 til ovenanførte formaal. Styret har været disse 2 behjælpelige baade med at anskaffe de nødvendige materialier, som ogsaa at faa fat i dygtig baadbygger, idet man fik hr. baadbygger Anders Mathisen fra Ranen, der i de sidste aar har drevet baadbygning i Honningsvaag og flere steder.

Baadene som er klinkbyggede og nu næsten færdige gjør indtryk af at være 2 første klasses fiskerbaade af sit slags baade hvad udseende og soliditet angaar, og vi tror at disse 2 baade geraader baade fiskeriforeningen og bygmesteren til ære. Ved bygningen af disse 2 baade føler styret sig overbevist om, at fiskeriforeningen har bevist, at det godt lader sig gjøre at bygge tidsmæssige fiskerbaade her paa stedet, der fuldt ud kan konkurrere med baade byggede sydpaa, baade hvad kvalitet og pris angaar, og vi mener derfor at foreningens næste skridt til fremme af baadbygning her, maa være at faa istand om muligt et for øiemedet passende baadbyggeri, kun ved at et baadbyggeri med fast mester haves, kan baadbygning faa betydning for et saa stort fiskevær som Vardø. Til fisker Jakob Hansen har styret bevilget som arbejdspenge kr. 200.00 til bygning af en lignende baad som de 2 førstnævnte, og skal bygges af samme baadbygger saasnt som de første er færdige.

Under 28de januar d. a. indsendte styret gennem storthingsmand Egede-Nissen til stortinget fornyet andragende om eget baadlaanefond for Finmarken og enkelte dele af Tromsø amt.

Paa henvendelse fra fiskeriselskabet i Bergen ansøgte styret gennem fiskeriselskabet om 2 stipendier à kr. 300.00 til fiskere for at besøge fiskeriudstillingen i Marstrand i juli d. a., men fremgaar det af meddelelse til foreningen fra fiskeriselskabet af ¹⁷/₃, at der ingen udsigter for tiden er til at bevilgende myndigheder vil tilstaa noget beløb i nævnte øiemed.

For budgetterminen 1905—1906 har styret opgjort et budgetforslag, der balancerer med kr. 2 205.00, deraf søgt om et statsbidrag af kr. 1 680.00.

Revideret regnskab for det forløbne aar vedlægges.

Ovenstaaende aarsberetning for Vardø fiskeriforening er vedtagen paa generalforsamling den 4de april d. a.

Vardø den 6te april 1904.

Paa Vardø fiskeriforenings vegne.

Iver Paulsen,

p. t. formand.

Uddrag af Vardø fiskeriforenings regnskab for aaret 1903—1904.

Indtægt.

I. Beholdning:			
a. I Vardø Sparebank	kr.	380.84	
b. Kassebeholdning	„	62.68	kr. 443.52
II. Statsbidrag	„		1 200.00
III. Distriktsbidrag:			
a. Af Vardø kommune	kr.	150.00	
b. Af Vardø ølsamlag	„	200.00	„ 350.00
IV. Medlemskontingent:			
a. Restance	kr.	18.00	
b. Kontingent for aaret	„	61.00	„ 79.00
V. Renter	„		16.41
			<u>kr. 2 088.93</u>

Udgift.

I. Administration:			
Lønninger: Sekretæren	kr.	100.00	
— Kassereren	„	75.00	
Kontorrekvisita	„	9.75	
Trykning og avertissementer	„	68.30	
Porto og telegrammer	„	30.27	kr. 283.32
II. Forsøgsfiske med sildegarn	„		100.00
III. Bidrag til baadbygning	kr.	300.00	
do. - do.	„	300.00	„ 600.00
IV. Navigationskole for fiskere:			
Lærerens løn	kr.	300.00	
Bøger og karter	„	14.85	
1 kiste til skolens sager	„	3.90	
			<u>Transport kr. 318.75 kr. 983.32</u>

	Transport kr.	318.65 kr.	983.32
Pedellens løn	„	17.00	
Husleie, lys og brændsel	„	150.00	
Assurance af inventar	„	2.45	
Eksamination af skolens elever	„	34.00	
Vask af skolens lokale	„	1.50	523.70
V. Diverse smaaudgifter	„		11.80
VI. Beholdning:			
I Vardø Sparebank	kr.	547.25	
Kassebeholdning	„	22.86	570.11
			<u>kr. 2 088.93</u>

III. Hammerfest og omegns fiskeriforening.

Foreningen har iaar ydet kr. 400.00 til et islager i Hammerfest, hvorfra man for den billige pris af kr. 4.00 pr. ton kunde erholde is, til isning af agn, samt fersk fisk for eksport.

Desværre var det dog meget faa der benyttede sig af denne billige is; desuagtet finder man dog at burde anbefale en fortsættelse af at holde islager her, først og fremst fordi man tror, at eksport af iset fisk ogsaa herfra har en fremtid for sig, dernæst ogsaa fordi man forat opnaa det særdeles billige arrangement, maatte stille eieren af islageret i udsigt, at det iallefald vilde blive for en 2 à 3 aar.

Da det i flere aar har været foreslaaet, at der burde forsøges med drivgarn efter sild udfor Finmarkskysten i høstmaanederne fandt fiskeristyrelsen ivaar at kunne anbefale en plan foreslaaet af foreningen. Denne gik ud paa, at man i august—september skulde forsøge med drivgarn paa strækningen Fruøen, retning Bjørnøen og derfra retning mod Vardø. Fiskeristyrelsen og foreningen blev derfor enig om at deltage med hver sin halvpert af denne ekspeditions kostende.

Efterat man flere steder havde forhørt sig om fartøi med udrustning passende for denne ekspedition, leiede man af hr. handelsmand A. Monsaas Thunæs en ham tilhørende slup fuldt udrustet med drivgarn og tilbehør, og ført af en vant drivgarnfisker — for en betaling af kr. 1 200.00. Forsøget, der udførtes fra medio august til slutningen af september, blev desværre hindret af misligt veir, saaledes at den opstukne rute ikke ganske blev befulgt.

Den længste afstand fra kysten, hvor forsøg gjordes var ca. 21 mile fra land. Imidlertid fik man ingen sild i nogen længere afstand fra land, ligesaalidt som der saaes noget brug, der kunde tyde paa nogen

nærværelse af sild. Først da man kom under kysten fik man lidt sild, og det var fiskernes tro, at silden iallefald iaar havde søgt under kysten allerede i juli maaned. Den over denne tur førte journal er indsendt til fiskeristyrelsen.

I bestyrelsesmøde ifjor vaar besluttede man at opstille endel præmier til de ishavsskippere, der staar i foreningen, som til høsten kunde fremlægge den fyldigste og interessanteste beretning om forholdene paa Ishavet.

I den anledning uddelte man ifjor vaar til flere ishavsskippere bøger til journal, samt termometere, sildhækler og schemaer over hvorledes man helst ønskede undersøgelserne udført.

Man fik imidlertid kun tre indberetninger, nemlig fra skipperne Fredrik Olsen, Jarfin Alexandersen og Olaf Alexandersen. Til bedømmelse af disse indberetninger opnævnte man en komite, bestaaende af 1 ældre ishavsskipper og 2 sømænd. Komiteen fandt samtlige arbejder meget paaskjønneelsesværdige, hvorfor den anbefalede at samtlige blev præmierede, hvad ogsaa bestyrelsen bestemte sig for, saa meget mere som komiteen havde noget vanskeligt for at afgjøre rangen mellem indberetningerne. Resultatet blev dog:

- No. 1. Fredrik Olsen.
- „ 2. Olaf Alexandersen.
- „ 3. Jarfin Alexandersen.

Laanet til hr. Chr. Brockmand Hjelmnø, kr. 500.00, for oparbejdelse af linespil, tilbagebetalles i rette tid.

Foreningen tæller 64 betalende medlemmer.

Hammerfest den 12te mars 1904.

N. Lenning,
p. t. formand.

Uddrag af Hammerfest og omegns fiskeriforenings regnskab for 1903—1904.

Indtægter:

Beholdning fra f. a.....	kr.	39.33
Bidrag fra Hammerfest sparebank.....	„	100.00
Bidrag fra Hammerfest samlag.....	„	200.00
Stadsbidrag for 1902.....	„	600.00
Chr. Brokmann tilbagebetalt laan.....	„	500.00
Indbetalt medlemskontingent.....	„	64.00
Kontanter i sparebanken.....	„	50.02
	kr.	<u>1553.35</u>

Udgifter:

Bekjendtgørelser i anledning møder etc.	kr.	1.60
Udgifter ved lokalet.	”	2.50
Bøger og papir.	”	8.20
10 sildhækler.	”	27.20
For islageret.	”	400.00
Udgifter ved drivgarnsfisket.	”	600.00
Avertissementer.	”	24.60
Telegramudgifter.	”	22.05
10 Termometre.	”	3.60
Fragt af samme.	”	0.77
Præmier til 3 ishavsskipperne.	”	80.32
Incasso og regnskabsførsel.	”	19.20
Kontant i sparebanken.	”	50.02
Kassabeholdning.	”	313.29
		<hr/>
		kr. 1 553.35

1904. $\frac{1}{1}$. Kassabeholdning kr. 313.29.

IV. Tromsø fiskeriforening.

Vedlagt fremsendes ærbødigst regnskab fra Tromsø fiskeriforening for budgetterminen $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{3}{3}$ 1904. — Foreningens virksomhed har i denne som i forrige budgettermin været indskrænket til at uddele is til fiskere og andre personer, der har befattet sig med eksport af kveite.

Tromsø den 14de mai 1904.

Ærbødigst

Tromsø fiskeriforening.

Hans D. Hohl,

p. t. formand.

Joh. S. Lind.

Regnskab for Tromsø fiskeriforening for budgetaaret $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904.

Indtægter:

Beholdning fra forrige regnskab	kr.	277.80
Solgt is	„	61.20
Kontingent.....	„	22.00
Indvundne renter	„	11.34
Distriktsbidrag	„	60.00
Statsbidrag	„	240.00
	kr.	<u>672.34</u>

Udgifter:

Bil. no. 1—6.	Telegrammer og postporto	kr.	15.45
— 7—9.	Brandkontingent for ishuset.....	„	11.14
— 10—12.	Avertissementer	„	43.20
— 13.	Is.....	„	132.00
— 14.	1 arkivskab	„	40.00
— 15.	Afgift for istagning	„	2.25
— 17.	Sekretærløn	„	75.00
	Balance, beholdning	„	353.30
		kr.	<u>672.34</u>

$\frac{1}{4}$ 1904. Beholdning indestaaende i Tromsø privatbank kr. 353.30.

V. Nordlands fiskeriselskab.

Direktionen for Nordlands fiskeriselskab tillader sig herved at aflægge for generalforsamlingen beretning om sin virksomhed i tidsrummet fra 1ste april 1903 til 31te mars 1904.

Den ordinære generalforsamling afholdtes den 15de mai. Ved de paa generalforsamlingen foretagne valg blev

Ragnar Schjølberg og
Vogt Svendsen

direktører med henholdsvis 16 og 17 stemmer og

J. C. Koch,
O. Tønsberg samt
M. Tjærandsen

suppleanter for direktionen med 15, 15 og 10 stemmer. Ordenen mellem 1ste og 2den suppleant bestemtes ved lodtrækning.

Som revisorer valgtes

K. Wintervold med 13 stemmer og

E. Dyvik „ 10 —

og som suppleant for revisionen

H. Reitan med 17 stemmer.

I direktionsmøde den 14de juni valgtes overretssagfører Ragnar Schjølberg som formand og som næstformand Vogt Svendsen.

Der forelaa for generalforsamlingen 2 forslag til forandring i lofot-loven, hvoraf et fra fiskeriinspektør Johnsen saalydende:

„Paa andragende fra et flertal af, i vedkommende opsyns- eller merkedistrikt indtegnede hovedsmænd, kan udvalget med formanden som opmand bestemme som vedtægt, at der gives fiskere i disiriktet adgang til sætning af redskaber dagen før søn- og helligdage; men at trækning om søndagen forbydes.“

Dette forslag vedtoges paa generalforsamlingen mod 2 stemmer. Ligeledes vedtoges om kobbespørgsmaalet, som netop da var meget aktuelt, saadan udtalelse:

„Generalforsamlingen anser det af stor interesse for fiskerierne, at total hvalfredning for et tidsrum af 30 aar vedtages ved lov.“

Desuden afgaves paa generalforsamlingen udtalelse om forbedrede kommunikationer for Røst og om en forandring i fiskeriskolens plan.

Om ruteordningen hernord og om fiskeriskolen har direktionen desuden ifølge opfordring af fiskeristyrelsen og fra amtmanden i Nordland senere udtalt sig. Under 7de mars har man saaledes angaaende det første spørgsmaal sendt amtmanden en skrivelse af saadant indhold:

„Hr. amtmanden i Nordlands amt, Bodø.

I besvarelse af hr. amtmandens skrivelse af 6te november 1903 angaaende oprettelse af en ferskfiskrute Senjen—Vesteraalen—Lofoten—Trondhjem tillader man sig at udtale følgende:

Nærværende selskab har fremdeles den opfatning, at hurtigruter og lokalruter i størst mulig udstrækning maa søges udnyttet til fremme af ferskfisktransporten, samt at disse ruter i nærmeste fremtid vil tilfredsstille behovet for transport af ferskfisk fra Nordland til Trondhjem. Det er da vor forudsætning, at der baade fra statsmyndighedernes og dampskibsselskabernes side etableres en ordning, hvorved ferskfisken uden nævneværdigt ophold kan bringes fra fiskepladsene til markedet. Saaledes som forholdene nu er paa forskellige steder f. eks. for Vesteraalens vedkommende og for Røst, er det jo indlysende for enhver, der har kjendskab til forholdene, at ordningen med ruter og mangel paa dampskibsforbindelse er rent ødelæggende for fiskeribedriften, ja i den grad, at fisket ikke engang kan foregaa af mangel paa kommunikationer til transport af fisken til bekvemme markeder. Lokalruten i Vesteraalen

er utvilsomt særdeles tilfredsstillende for ferskfiskeeksporten; der bør saaledes gjøres alt muligt for etablering af en lokalrute til for Vesteraalen i den tid, havfisket foregaar. Ihvertfald bør en af de nuværende lokalruter for Vesteraalen ordnes med ferskfisktransporten for øie. For Røst's vedkommende maa etableres en ruteforbindelse mellem Røst og Bodø, saaledes at fisken kan bringes ind til hurtigruterne. Under forrige aars havfiske for Røst viste det sig, at mangelen paa dampskibsforbindelse bragte fiskerne tab og tvang dem til at ophøre med fisket. Efter de erfaringer, man har om fiskeforholdene paa Røst, er det utvilsomt, at fisket der kan foregaa med ligesaa stort udbytte som fisket paa Søndmøre. Man antager, at der iaar og for fremtiden i det hele taget vil blive en stadig tilstrømning af fiskere baade med dampskibe og dæksfartøier. Det maa da sørges for, at der ikke er hindringer tilstede for, at det lønsomme fiske kan drives. En ugentlig ruteforbindelse paa Røst og Værø foreløbig i 4 à 5 maaneder om aaret maa kunne etableres uden særdeles stor økonomisk opofrelse fra det offentliges side.

Nærværende selskab henstiller til hr. amtmanden indtrængende at søge denne rute etableret for kommende fiskesaison.

Man kan ikke finde, at omladning fra lokalruter til hurtigruter i nogen nævneværdig grad kan forringe fiskens kvalitet; man forudsætter da, at fisken fra først af paa havet er iset ordentlig, og at lokalruterne specielt er indrettet paa, at der ikke skal være nævneværdigt ophold paa omladningsstedet. Man kan godt indrømme, at det vilde være ønskeligt, om der kunde ofres en egen ferskfiskrute paa det nordlandske havfiske allerede nu; men naar man skal tage hensyn til landets økonomiske evne og i betragtning af, at det foreslaaede arrangement fra Hindø dampskibsselskab hverken er helt eller halvt, kan man ikke anbefale bidrag til en saadan ferskfiskrute. Naar det viser sig, efterat der er etableret en rimelig ordning med lokalruterne, at hurtigruterne ikke længer kan overkomme at transportere fisken, da er tiden inde til at søge bidrag til en egen ferskfiskrute; men nu at etablere en rute, der foruden, at den ikke kan tilfredsstillende behovet og kravet paa en hensigtsmæssig ruteordning, ogsaa vil komme til at konkurrere med andre kystruter, finder man ikke at kunne anbefale. Et skib, som skal begynde lastningen i Senjen, efterat fiskerne baade for Senjen, Vesteraalen og Lofoten er komne til lands med sin havfisk, og som derefter skal gaa om de forskjellige fiskepladse i Vesteraalen og Lofoten, vil komme saa sent til Røst, som man anser for at have betydelig større fremtid for sig som havfiskested end noget andet sted i Nordland, at den isede fisk da allerede vil være 2 à 3 døgn gammel, før den kan komme ombord i et dampskibsrums; og det er ganske tilfredsstillende. I det heletaget finder man, at den foreslaaede rute ikke vil kunne tilfredsstillende behovet og erstatte de fordele, man allerede har

og maa søge at opnaa gennem en heldigst mulig ordning af lokalruterne. Skulde der ydes bidrag til den af Hindø dampskibsselskab foreslaaede rute, er det sandsynligt, at den imødekømmenhed, som man hidtil har havt fra de private dampskibsselskabers side, og den imødekømmenhed, man i fremtiden kan vente hos de samme selskaber ved bistand fra autoriteternes side, ganske vil ophøre, idet man da vil gaa ud fra, at den paatænkte rute Senjen—Trondhjem skal kunne klare al ferskfisktransport paa strækningen indtil Trondhjem. Man mener derfor, at det for tiden endog kunde virke skadeligt for en heldig lokalruteordning og hurtigruteordning med ferskfiskeksporten for øie, om der nu gaves bidrag til den ansøgte rute.“

og under 30te januar oversendtes fiskeristyrelsen den her gjengivne forestilling i anledning af en paatænkt omordning af fiskeriskolen:

„Herr direktøren for den videnskabelige afdeling i Norges fiskeristyrelse.

I anledning af hr. direktørens skrivelse af 20de april 1903 tillader man sig at udtale følgende:

Fiskeriskolen har i de aar, den har bestaaet, havt stor betydning for distriktet. Den har bibragt en hel del unge mænd og kvinder et fond af nyttige kundskaber, og den har i høi grad bidraget til at vække interesse for fiskeribedriften og for spørgsmaal, som vedrører denne for vort land saa vigtige næringsvei.

Imidlertid har skolen som bekjendt hidtil arbeidet efter en kun midlertidig godkjendt plan, og det har været forudsætningen, at en omordning af skolens arbeide skulde kunne iverksættes, naar tid og forhold gjorde det nødvendigt. Man finder, at saa er tilfældet nu, og man antager ogsaa, at tilstrækkelig erfaring nu maa være indvundet, saa man kan opgjøre sig en berettiget mening om, i hvilken retning omordningen bør foregaa.

Paa sidste generalforsamling i Nordlands fiskeriselskab vedtoges en udtalelse gaaende ud paa, at skolens arbeide for eftertiden maa lægges an noget mere praktisk. I denne udtalelse er direktionen enig. Skolen har hidtil meddelt undervisning i en hel det teoretiske fag, som zoologi, fysik, kemi, regning etc. Man undervurderer ikke disse fags store betydning; men da der i vor tid ikke er mangel paa andre skoler, hvor vejledning kan erholdes paa disse omraader, finder man dog, at nævnte fag ved fiskeriskolen bør vige pladsen for andre, som staar fiskeribedriften nærmere.

Man har tænkt sig, at skolen for eftertiden bør begrænse sit arbeide til at omfatte kun følgende to hovedfag:

1. Praktisk veiledning i de forskjellige fiskesorters tilberedning og
2. Navigationsundervisning.

Hvad tilberedningsmaaderne angaar finder man, at hovedvægten bør lægges paa gennemgaaelsen af allerede kjendte og benyttede metoder. Hovedopgaven for undervisningen maa da blive at faa bibragt eleverne forstaaelsen af, at en nøiagtig og omhyggelig behandling af fisken fra først til sidst er nødvendig, for at der kan skaffes en konkurrancedygtig vare. Samtidig faar man da ogsaa anledning til at paavise, i hvilke henseender der hidtil har været mangler ved behandlingsmaaden af de forskjellige fiskesorter.

Skal imidlertid undervisningen her kunne bringe noget positivt udbytte, maa den drives paa rent praktisk maade, saa at eleverne faar anledning til selv at gennemgaa og udføre de forskjelligartede arbeider. Dette forudsætter imidlertid, at der haves tilstrækkeligt raastof for haanden, og da dette til enhver tid ikke er lige let at skaffe tilveie for de forskjellige fiskesorters vedkommende, vil det formentlig være rigtigst, at der for hvert kursus vælges en bestemt fiskesort, som hovedsagelig gjøres til gjenstand for behandling. Et kursus kunde t. eks. henlægges til en saadan tid, da der var rigelig tilgang paa sild, og hvor da dennes behandling — ogsaa paa skotsk og hollandsk maner — blev grundig gennemgaaet; for et andet kursus kunde man vælge en saadan tid, da det var let at skaffe tilveie torsk, sei o. s. v.

Undervisningen for de forskjellige kuld af elever vilde jo paa denne maade blive noget forskjellig; men lidt efter lidt vilde alligevel skolens arbeide i de forskjellige retninger blive kjendt, og spor af dens virksomhed antagelig blive merkbare.

Hovedvægten har hidtil ved skolen været lagt paa de hermetiske arbeider, og selvfølgelig maa disse for fremtiden heller ikke forsømmes. Imidlertid vil det dog muligens vise sig nødvendigt i nogen grad at indskrænke timetallet, ifald kursernes varighed ikke skal blive for stor.

Som nyt fag ved skolen foreslaaes undervisning i navigation. Direktionen er med fiskeristyrelsen enig i, at havfiskets store opsving i de sidste aar har gjort kjendskab til navigation til en nødvendighed, og man finder, at netop ved en fiskeriskole hører undervisning i dette fag hjemme.

Af de hidtil ved skolen læste teoretiske fag vil man kun foreslaa zoologi og kemi bibeholdt. Man anser det for ønskeligt, at eleverne bliver gjort noget nærmere kjendt med de fiskesorter m. m., som hos os og i andre lande er gjenstand for fangst, og at de vigtigste egenskaber ved de stoffe, som har fundet anvendelse i fiskeribedriften bliver kortelig omhandlet. Dette vil ikke lægge beslag paa mange timer, saa meget

mere, som der ogsaa under den praktiske undervisning kan være anledning til at bringe disse ting paa bane.

Man foreslaar, at der hvert aar afholdes to kurser ved skolen, et fra 15de mars til 15de juni, specielt til behandling af fisk og til navigationsundervisning, og et kursus fra 1ste august til 1ste november til behandling af sild, og hvor ogsaa undervisning i navigation meddeles.

Direktionen antager sikkert, at de praktiske forsøg ved behandling af fisk og sild, som ved skolen ansees nødvendig, vil kunne udføres i Bodø og nærmeste omegn. Direktionen vil for sit vedkommende bidrage sit til, at forsøgene kan gennemføres, uden at fiskeriskolens budget forhøies.“

Ogsaa om en hel del andre forskellige spørgsmaal har direktionen i aarets løb været afæsket udtalelse.

Fra institutioner i Bodø og fra enkelte herreder i amtet har fiskeriselskabet i den forløbne budgettermin modtaget som distriktsbidrag:

Fra Hemnæs herred	kr.	25.00
„ Dverberg —	„	10.00
„ Lurø —	„	10.00
„ Lødingen —	„	25.00
„ Buksnæs —	„	25.00
„ Hadsel —	„	30.00
„ Bindalen —	„	10.00
„ Vega —	„	15.00
„ Bodø sparebank	„	300.00
„ Nordlands amt	„	700.00
„ Bodø by	„	1000.00
	Tilsammen ¹⁾ kr.	<u>2150.00</u>

Af amtets bevilgning er kr. 200.00 forudsat benyttet til musæumsbygningen, og den samme forudsætning gjælder ogsaa for kr. 800.00 af Bodø bys tilskud og for sparebankens bidrag.

Det for budgetterminen modtagne statsbidrag udgjør kr. 3760.00. Til bevilgningen er ligesom før knyttet den betingelse, at ikke mere end kr. 1000.00 skal benyttes til musæet.

Musæumsbygningen er nu saavidt færdig, at den er taget ibrug. Bygningens østre del er bortleiet, 1ste etage til folkebibliotheket og 2den til den tekniske aftenskole. Leien udgjør henholdsvis kr. 500.00 og kr. 300.00. Den øvrige del af bygningen skal foreløbig benyttes til kontor og til udstillingsrum, og man er her beskjæftiget med ordningen af

¹⁾ Desuden kr. 30.00 fra Vaagan herred.

samlingerne. Saasomt dette arbeide er færdigt, og de afsluttende arbeider paa bygningen, deriblandt ogsaa planering af tomten, er tilendebragt, vil musæet blive aabnet for besøgende.

Som direktionen tidligere har bemærket, var det oprindeligt meningen kun foreløbig at faa bygningen under tag og saa foretage indredning af de forskjellige rum, efterhvert som samlingernes vekst gjorde det nødvendigt. Imidlertid fik man saavel mur- som træarbeidet bortsat paa saa fordelagtige vilkaar, at man fandt det rettest at tage skridtet fuldt ud med en gang og gjør bygningen helt færdig. I fuld færdig stand vil den komme paa noget over kr. 48 000.00.

Foruden hvad der er brugt til musæumsbygningen og til anskaffelser for musæet er der i aarets løb udbetalt, til hr. P. Skog kr. 300.00 som bidrag til en reise til Sverige og Engelvik i Smaalenene for at sætte sig ind i brugen af motor i notbaade. Man antager imidlertid, at man vil faa dette beløb refunderet af fiskeristyrelsen i budgetaaret 1904—1905. Kr. 100.00 er bevilget til Henrik Olsen, Bodø, til indredning af en baad med brønd for ferskfisktransport. D'herrer fiskeriinspektør Johnsen og disponent Vogt Svendsen har paataget sig at kontrollere, at beløbet anvendes efter forudsætningen. Ca. kr. 200.00 er anvendt til indkjøb for musæets regning af kabel og not for ræketrøling. Disse redskaber er udlaant til O. Gregersen, Olvikvand, der er gaaet igang med at anstille forsøg i fjordene i Salten. Direktionen formener, at der kan blive spørgsmaal om at anvende ræker som agn under lofotfisket, og kunde de forsøg, som nu paagaar i nogen grad tjene til at fremme denne sag, vil efter direktionens mening de til trawlens anskaffelse anvendte kr. 200.00 være vel anvendte penge. For kr. 336.02 er anskaffet og indlagt is i selskabets ishus i Bodø, og kr. 1446.48 er endelig besluttet anvendt til paabegyndelse af opførelse af et større tidsmæssigt ishus paa Røst. Ved de forsøg, som i de sidste aar er foretaget, deriblandt ogsaa af herverende fiskeriselskab, mener man det er bragt paa det rene, at havstrækningen omkring Røst vil komme til at spille en stor rolle i det fremtidige havfiske, og man finder derfor, at man maa ofre alt hvad man kan for at gjøre adgangen til is derude saa let som mulig. Det ishus, som allerede findes paa Røst, vil ikke kunne tilfredsstille behovet.

For indeværende budgettermin er af statsmidler bevilget til selskabet kr. 3760.00. For at dette beløb skal kunne erholdes, maa altsaa et distriktsbidrag stort kr. 940.00 skaffes tilveie. Det er direktionen bekendt, at Bodø by allerede har bevilget kr. 200.00.

Om fiskeriskolens virksomhed skriver skolens bestyrer, hr. Fr. Backer: Skolen har holdt sine to aarlige 3-mdrs. kursus.

Det første fra 15de april til 15de juli var besøgt af 10 elever, der underkastede sig eksamen med følgende udfald:

	Hovedkarakter:
1. Julie Tokle Indyr Gildeskaal.....	2.31 meg. godt.
2. Øivind Jensen Erikstad Lødingen.....	1.77 do.
3. Hanna Eliassen Rønvik, Bodin.....	1.71 do.
4. Asmund Tegnander, Lødingen.....	2.19 do.
5. Marie Olsen, Bodø.....	2.33 do.
6. Betzy Mikalsen, Andenæs.....	2.25 do.
7. Astrid Thoresen, Bodin.....	2.36 do.
8. Anders Aga, Kila.....	1.92 do.
9. Inga Abrahamsen, Bodø.....	1.99 do.
10. Oscar Jensen Følstad, Vaagan.....	1.73 do.

Foruden disse overvar to elever kurset uden at underkaste sig eksamen.

Høstkurset fra 1ste september til 1ste december overvares af 6 elever, der underkastede sig eksamen, nemlig følgende:

	Hovedkarakter:
1. Ibenhardt Kristensen, Gildeskaal.....	1.68 meg. godt.
2. Haldor Olsen Lovunden, Rødø.....	2.14 do.
3. Johanna Witzø, Henningsvær.....	2.27 do.
4. Kristine Korsvik, Folden.....	1.92 do.
5. Pauline Pettersen Valnæs, Bodin.....	2.29 do.
6. Juliane Thorsvik, Bodø.....	1.94 do.

Hermed er ved skolen afholdt 23 kurser, og fra disse udgaaet 221 elever.

Undervisningen har foregaaet efter samme plan som tidligere og med samme lærerpersonale.

Det glæder mig at kunne paavise, at skolens elever har kunnet opnaa ansættelse, hvor de kan virke i den retning, som deres uddannelse tilsigter.

Dette har ogsaa været tilfældet med de kvindelige elever, hvoraf flere er ansat i fiskeforretninger etablerede af nordmænd langs Ofotbanen inde i Sverige.

Det synes at gaa mer og mer op for befolkningen, hvor nødvendig en omhyggelig behandling af fisken er for at fremme dens salg, og at skolens elever heri har sin del, er utvilsomt.

Paa Finmarken har et par af de der bosatte handelsmænd begyndt at behandle sin fisk — dels hermetisk, efter de af skolen paaviste metoder og med assistance af skolens elever. Om lignende begyndende smaaindustrier konfereres for tiden med bestyren.

Skolen har iaar fra petersburgstillingen modtaget diplom for guldmedalje for der udstillede fiskeprodukter.

En af skolens elever, Olaf Gregersen fra Alderen, opnaaede at faa et stipendium for ved dettes hjælp at sætte sig ind i aalefisket i Danmark og rækfisket sydpaa, og er vedkommende allerede ifærd med at udnytte de indvundne erfaringer.

Prøver af skolens nedlægninger er sendt til forskellige steder, ogsaa til Archangel, dersteds med det resultat, at man har anmodet om en større prøvemandelse for at komme til sikker kundskab om, hvorledes import af disse produkter vil stille sig i merkantil henseende.

I sidste vinter har skolens bestyrer staaet i underhandling med et fransk droguerifirma om nedlægning af frisk torskelever, efter en speciel paavist metode, i dertil egnet emballage og da i større skala. Disse underhandlinger ser ud til at føre til større resultater, men er endnu ikke afsluttede.

Med hensyn til den af stortingets næringskomite forlangte ny plan, hvoraf skolens fortsættelse er betinget, da har bestyreren i vinter udarbejdet forslag til en saadan, motiveret denne og oversendt den til fiskeristyret i Bergen.

Det vilde være beklageligt og vække misnøje, om man nu berøvede fiskerne den eneste fagskole, som denne stand har. En udtalelse i retning af dens vedligeholdelse fra generalforsamlingen vilde derfor være ønskelig.

For budgetterminen 1905—1906 fremlægger direktionen saadant budgetforslag:

1. Til musæet	kr. 2 000.00	
2. Til ishus og til is	„ 4 000.00	
3. Til møde med formændene	„ 500.00	
4. Administration:		
Lokale	kr. 800.00	
Lønninger	„ 700.00	
Trykning, avertissementer, porto m. m.	„ 200.00	
	kr. 1 700.00	
÷ kontingent	„ 200.00	„ 1 500.00
		Tilsammen <u>kr. 8 000.00</u>

Bodø, 31te mars 1904.

Ragnar Schjølberg.   *Vogt Svendsen.*   *Oskar Thue.*
A. M. Wold.   *Fr. Backer.*

Regnskab for Nordlands fiskeriselskab for budgetaaret 1903—1904.

Indtægt.

1. Beholdning fra f. a.			
Paa folio i Nordlands Privatbank	kr.	106.18	
I kasse	”	<u>29 01</u>	kr. 135.19
2. Statsbidrag for budgetaaret 1903—04	”		3 760.00
3. Distriktsbidrag:			
a. fra herrederne i Nordlands amt:			
Restancer fra 1902—03	kr.	90.00	
for 1903—04	”	<u>180.00</u>	kr. 270.00
b. fra Bodø kommune og brændevins-			
samlag	”	1 000.00	
c. fra amtskommunen	”	<u>500.00</u>	” 1 770.00
4. Amtskommunen og Bodø sparebanks bidrag til museet	”		500.00
5. Andre bidrag:			
Kontingent: fra foreningerne	kr.	110.00	
— - medlemmer af selskabet:			
a. restancer	kr.	24.00	
b. for 1903			
—04	”	<u>63.00</u>	” 87.00
			” 197.00
6. Diverse:			
Solgt is & sagflis	kr.	499.00	
” agnsildkasser	”	108.00	
Indvunden husleie af museumsbygningen			
til 31te decbr. 03	”	243.10	
I henhold til antegnelsespost 1 til regn-			
skabet 1902—03	”	<u>3.03</u>	” 853.13
Indvundne renter	”		0.22
			<u>kr. 7 215.54</u>

Udgift.

1. Administration:			
Lønninger: Sekretæren	kr.	500.00	
Kassereren	”	150.00	
Vagtmesteren			
fra 1ste febr.			
til 31te mars			
1904	”	75.00	
Revision	”	<u>40.00</u>	kr. 765.00
Transport	kr.		765.00

	Transport kr.	765.00	
	Lokale for selskabet og museet	„	466.67
	Trykningsomkostninger & avertissementer ..	„	135.00
	Kontorrekvisita, porto & telegrammer etc. ..	„	84.50
	Diverse	„	112.20
			” 1 563.37
2.	Anskaffelse af gjenstande til museet samt bidrag til opførelse af museumsbygning:		
	Amtskommunens, samlagets og Bodø sparebanks bidrag	kr.	1 300.00
	Overført til museets byggefond af statsbidraget for 1903—04	„	1 000.00
	Overført til do. indvunden husleie af museumsbygningen	„	243.10
	Anskaffelser & assurance	„	444.35
			” 2 987.45
3.	Bidrag til opførelse af ishuse og til frembringelse af is	„	657.50
4.	Stipendiebidrag	„	300.00
5.	Kredsformandsmøde	„	261.25
6.	Restancer: Distriktsbidrag	„	90.00
7.	Beholdning	„	1 355.97
	hvoraf kassabeholdning	kr.	10.90
	resten forskudteret museumsbygningens konto	„	1 345.07
	der vil blive refunderet og indtaget i regnskabet for næste budgetaar.		
		kr.	1 355.97
			kr. 7 215.54

VI. Namdalens fiskeriselskab.

Bestyrelsen for Namdalens fiskeriselskab tillader sig herved at fremkomme med beretning om selskabets virksomhed i budgetterminen 1ste april 1903 til 31te mars 1904.

Den aarlige generalforsamling afholdtes paa Rørvik den 24de juni forrige aar. Valg af 4 bestyrelsesmedlemmer istedetfor de udtrædende, J. Berg, Hartvik Bondø, I. Brækkan og Georg Brandtzæg. Valgte blev: J. Berg, I. Brækkan, Hartvik Bondø, og som ny Chr. Ulsund, Rørvik, og istedetfor afdøde Peter Røtte, Namsos valgtes lensmand S. B. Steen, Namsos. Ekstrakt af aarsregnskabet vedlægges. Efter dette haves et udsponeret beløb af kr. 683.05 i behold. Dette overskud skriver sig fra

de af Trondhjems fiskeriselskab indbetalte beløb til fællesforanstaltninger, hvoraf selskabet kun har udbetalt kr. 600.00 til 2 islagre, som allerede er bragt komplet, ligeledes tænkes de resterende af de tilbagebetalte beløb anvendt til islagre snarest mulig.

Disse islagre er anbragt centralt, og de senere opførende vil ogsaa blive anlagt paa de steder, hvor bankfiskerne mest stationerer og leverer sin fisk, og lagrene er saa store, at der er anledning for fiskerne at faa sin nødvendige forsyning for en billig pris til isning af fisk som til agn.

Dette er den eneste maade selskabet har kunnet gjort for ophjelp af bankfisket, da selskabet mangler midler til dette fiskes ophjelp paa anden maade.

Samarbeidet med de øvrige trønderske selskaber har været fortsat hidtil, med Trondhjems fiskeriselskab som forretningsførende, men vil nu ialfald foreløbig blive ophævet, da man mangler midler til fortsat samarbeide.

For statsbidraget samt for Fiskeritidende frembringes herved selskabets tak.

Kalvereid i april 1904.

Namdalens fiskeriselskab.

I. Brækkan,

f. t. formand.

Regnskab for budgetterminen 1903—1904.

Indtægt.

1. Beholdning fra forrige aar:			
a. Restancer af distriktsbidrag fra forrige regnskabsaar	kr.	45.00	
b. Indskud i Bergens Kreditbank..... „		83.23	kr. 128.23
2. Statsbidrag	„		400.00
3. Amts- & statsbidrag..... „	„		200.00
4. Solgt 1 agnkasse	„		12.00
5. Indbetalt medlemskontingent..... „	„		49.40
6. Trondhjems fiskeriselskab udbetalt tidligere indbetalt bidrag til fællesforanstaltninger	„		1 159.85
	kr.		<u>1949.48</u>

Udgift.

1. Administration:			
a.	Sekretæren ved formanden	kr.	100.00
b.	Annoncer, porto & telegrammer	”	48.86
c.	Reiseudgifter til distriktsmøde	”	50.00
		kr.	198.86
2.	a. Indkjøbt 16 stkr. troldegarn & 6 torskeruser	”	372.40
	b. do. 1 større synkenot	”	162.95
	c. Fragt & efterkrav, barkning af noten	”	15.45
3.	J. Berg Rørvik, bidrag for anskaffelse af islager	”	300.00
4.	G. Rostad Bergsnov, do. for do.	”	300.00
5.	Indsat i Kalvereid sparebank	”	500.00
6.	Kassebeholdning	”	99.82
		kr.	1 949.48

VII. Fosens fiskeriselskab.

Den i lovene bestemte aarlige generalforsamling afholdtes paa Nygaarden i Ørlandet den 25de mai f. a.: Ved denne redegjorde formanden for selskabets anliggender og virksomhed senere sidste generalmøde. Regnskab i revideret stand blev fremlagt uden at foranledige nogen bemærkning af mødet. Valg af bestyrelsesmedlemmer istedetfor de udtrædende Anders J. Ophaug og Peder Næsset jr. foretoges. Sidstnævnte havde frabedt sig gjenvalg. Valgte blev: Herrer Anders J. Ophaug og handelsmand O. K. Berg, begge af Ørlandet. Som suppleanter valgtes herrer Cato Oxvold og Johan Vig.

Til revisorer gjenvalgtes de tidligere fungerede herrer overretssagfører Sofus Hansen og kontorfuldmægtig Alfred Buaas.

I senere afholdt bestyrelsesmøde valgtes til formand lensmand Berg og til viceformand handelsmand O. A. Normann.

Selskabets virksomhed har været fortsat som tidligere og hvorom den hermedfølgende regnskabsekstrakt vil indeholde nærmere oplysning. Det til anskaffelse af bundruser bevilgede statsbidrag kr. 200.00 vil blive anvendt til betaling af hos Kjøbenhavns mek. not- og garnfabrik bestilte 8 stk. af nævnte fangstredskaber, hvilke daglig ventes tilsendt fra nævnte firma, hvorefter de vil blive omdelt i distriktet.

I forskjellige fiskerianliggender har selskabet afgivet begjæret udtalelse, hvoraf nævnes: angaaende hvalfredning; forbedrede dampskibskommunikationer inden fiskeridistriktet; betræffende det foreliggende for-

slag til ny torskefiskelov for Søndmøre og eventuelt andre dele af kysten med flere.

Efter af distriktsmødet besluttet fordeling af de til bygning af is-huse, isoplag etc. opsparede midler, er vort selskab fra det forretningsførende Trondhjems selskab tilstillet som vor andel af samme kr. 1 159.85, hvorover der i løbet af indeværende aar vil blive disponeret i angivne øiemed. Beløbet er imidlertid indsat i sparebank.

De fosenske herredskommuner har i sidst forløbne aar ikke været anmodet om tidligere ydet bidrag, idet amtskommunebidraget har været tilstrækkeligt for erholdelse af det bevilgede statsbidrag.

Bestyrelsesmøde i forbindelse med den ordinære generalforsamling vil blive afholdt den 26de dennes og vil der i samme blive opsat budgetforslag for hernæstkommende budgettermin, hvilket derefter snarest muligt vil blive oversendt rigets fiskeristyre. Dets sildige fremkomst tør man haabe undskyldt.

Sydkrogø den 2den mai 1904.

Ærbødigst
Fosens fiskeriselskab.
v/. *Fred. Berg.*

Regnskab for budgetaaret fra $\frac{1}{4}$ 1903 til $\frac{31}{3}$ 1904.

Indtægt.

1. Beholdning fra forrige regnskab:			
a. Tilgodehavende distriktsbidrag	kr.	265.00	
b. Restancer af kontingent	„	118.00	
c. Indestaaende i Trondhjems Privatbank	„	535.77	
d. do. hos regnskabsføreren	„	229.81	
e. hvortil de til forbedring af vandforholdene i Halten efter forr. regnskab afsatte	„	100.00	
f. Efter decision til antegn. til do.	„	0.00	kr. 1 248.58
2. Statsbidrag for nævnte termin	„	200.00	
3. Amtsbidrag - do. do.	„	150.00	
4. Kontingent af 258 medlemmer	„	129.00	
5. Renter i Trondhjems Privatbank	„	28.04	
6. Indgaaet af det til fiskernes agnforsyning under vinterfisket i 1904 udbetalte beløb	„	432.48	
			<u>kr. 2 188.10</u>

Udgift.

1.	Anskaffet barometer m. v. for Haltenfiskere	kr.	23.40
2.	— Fiskerialmanakker til uddeling	„	10.95
3.	Indkjøbt agnsild under vinterfisket 1904	„	699.66
	hvoraf er refunderet og foran tagen til indtægt kr. 432.48 medens resten kr. 267.18 vil indgaa og kommer til ind- tægt i næste regnskab.		
4.	Løn til formanden, sekretær og kasserer	„	100.00
5.	Diverse udgifter:		
	a. Avertissementer	kr.	20.97
	b. Telegraf & porto	„	16.85
	c. Kontorrekvisita	„	8.00
	d. Reiseudgifter for 1 bestyrelsesmedlem til Halten ^{18/7} 03 og til distriktsmøde i Trondhjem ^{17/11} 03	„	32.00
	e. Reiseudgifter for bestyrelsesmedlem- mer til møderne	„	31.20
	f. Lokale til møder og underhold paa disse samt delvis skydsudgifter.....	„	50.40
	g. Oxvold m. fl. for tilsyn i Halten under vinterfisket, med produkternes behandling	„	20.10
	h. Fragtudlæg	„	6.20
	i. Andre udgifter	„	17.60
		„	203.32
6.	Udgaet af kontingentrestancen	„	16.00
7.	Beholdning:		
	a. Tilgodehavende statsbidrag	kr.	200.00
	b. Restancer af kontingent	„	114.50
	c. Indestaaende i Trondhjems Privatbank ..	„	563.81
	d. do. i Bjørnørs Sparebank ..	„	150.00
	e. In cassa.....	„	106.46
		„	1 134.77
		kr.	<u>2 188.10</u>

Anm.: Af beholdningen er afsat:

a.	Til eventuel forbedring af vandforholdene i Halten...	kr.	100.00
b.	„ indkjøb af 8 bundruser	„	200.00
c.	„ eventuel udbetaling af vinterfiskepræmier i 1904..	„	400.00

VIII. Beistadfjordens fiskeriselskab.

Paa grund af manglende midler har selskabet maattet indskænke sig til at uddøle præmier for pen behandling af fersk og saltet fisk forhandlet paa fiskekaaien.

Der kjøbtes præmier for kr. 56.00.

For at søge efter rødnaakeate var afsat kr. 70.00, der desværre ikke er bleven brugt, da man manglede fangstredskab, hvad der iaar forhaabentlig vil blive afhjulpen. Man har indhentet oplysning om findesteder, men saadanne mængder som ved Verdalsøren findes der neppe. Prisen dersteds er nu skruet op til 20 kr. pr. $\frac{1}{4}$ td. Selskabet har indkjøbt og sendt til forskjellige steder, hvorfra forespørgsel er kommen.

Stenkjær den 16de april 1904.

Ærbødigst

A. J. Høegh,

f. t. formand.

Regnskab for Beistadfjordens fiskeriselskab 1903—1904.

Indtægt:

1. Beholdning fra f. a.:			
a) i sparebanken.....	kr.	17.44	
b) i kassabeholdning.....	„	11.15	kr. 28.59
2. Statsbidrag.....	„		100.00
3. Andre bidrag:			
a) kontingent af 28 medlemmer à kr. 2.00..	kr.	56.00	
b) do. af 6 — à kr. 1.00..	„	6.00	„ 62.00
c) frivillige bidrag.....	„		25.00
d) salg af rødnaakeate.....	„		10.00
4. Indvundne renter.....	„		8.13
5. Afsat ifølge forrige aars regnskab men ikke benyttet:			
1. til undersøgelse om rødnaakeate i Beistadfjorden			
	kr.	70.00	
2. til præmiering	„	60.00	„ 130.00
			kr. 363.72

Udgift:

1. Administration:			
a) kassererens løn.....	kr.	20.00	
b) porto og telefon.....	„	14.30	
c) reiseudgifter.....	„	15.00	
d) budpenge.....	„	2.00	
e) lokalgodtgjørelse.....	„	3.00	
2. Diverse:			
a) indkjøbt fiskeagn.....	„	31.95	
b) uddeling af præmier.....	„	56.00	
c) til fiskeriundersøgelser.....	kr.	50.00	
d) til fortsat præmiering.....	„	50.00	
e) til undersøgelse om rødnaakaate i Beistad- fjorden.....	„	70.00	„ 170.00
3. Beholdningen består i:			
a) i sparebanken.....	kr.	12.07	
b) i kassabeholdning.....	„	0.40	„ 12.47
4. Restanser.....	„	39.00	
			kr. 363.72

IX. Levanger fiskeriforening.

Foreningens virksomhed har paa grund af utilstrækkelige midler maattet indskrænkes til forsøg med agnskjældyrkning og til deltagelse i fællesforanstaltninger til fiskeriernes fremme i forening med Trondhjems og de øvrige trønderske fiskeriselskaber, hvorom det forretningsførende selskab vil afgive sin specielle beretning.

Foreningens forsøg med forplantning af kamskjæl fra Toutra — i Levangersundet — mislykkedes, idet samtlige stamskjæl, 300 stykker, fandtes aabne og fyldte med sand og lerslam, antagelig er de ødelagte af den i sundet i større mængde forekommende skjælhund.

Forsøgene vil blive fortsatte og stamskjællene søgt beskyttet mod snyltegjæsters angreb.

Den i sundet forekommende bestand af blaaskjæl synes at have holdt sig i hævd, og den giver endnu sammen med andet agn tilstrækkeligt tilgang for stedets fiskeres behov.

Levanger, 14de april 1904.

B. Bratsberg,
f. t. formand.

Regnskab fra Levanger fiskeriforening for budgetaaret
³¹/₃ 1903 til ¹/₄ 1904.

Indtægt:

1. Statsbidraget	kr.	200.00
2. Andre bidrag:		
Medlemskontingent	kr.	25.00
Indbetalt af restancer.....	„	26.00
Udestaaende restance	„	49.00
		„ 100.00
3. Foreningens andel af de trønderske fiskeriselskabers fælles kontantbeholdning	„	43.59
	kr.	<u>343.59</u>

Udgift:

1. Administration:		
Avertissement og porto	kr.	20.00
Reisegodtgjørelse for 3die fælles møde i Trodhjem	„	65.00
	kr.	85.00
2. Arbeidspenge og materialier samt tilsyn med agnskjældyrkning	„	75.70
3. Betalt af gjæld paa fiskehallen	„	98.75
4. Beholdning:		
Restancer	kr.	49.00
I kasse	„	35.14
	„	84.14
	kr.	<u>343.59</u>

X. De trønderske og Kristianssunds fællesforening.

Uddrag

af forhandlingsprotokol ført ved distriktsmøderne for de samarbeidende Trøndelagens og Kristianssunds fiskeriselskaber.

Extraordinært distriktsmøde afholdt i Trondhjem 12te oktober 1903. Forelaa til behandling udsat sag om opførelse af ishuse.

Følgende repræsentanter afgav møde:

For Namdalens fiskeriselskab,	hr.	Johan Berg
„ Fosens	do.	„ Anders J. Ophaug.
„ Kristianssunds	do.	„ Joh. Fr. Nielsen.
„ Trondhjems	do.	„ L. O. Hegstad.

For Beistadfjordens fiskeriselskab og for Levanger fiskeriforening fremmødte ikke repræsentanter, hvilket ogsaa bekræftedes pr. telefon.

Til mødets formand valgtes: hr. L. O. Hegstad,

— viceformand: hr. Joh. Fr. Nielsen og

— sekretær: hr. L. Schmidt Nielsen.

1. Under debatten om det foreliggende program fremkom repræsentanterne fra Namdalen og Kristianssund med forslag om, at de opsparede midler fordeles direkte til selskaberne for af disse at anvendes til opførelse af ishuse inden de respektive selskabers virkekredse.

Forslaget vedtoges mod 1 stemme (Fosens selskabs).

2. Følgende forslag fremlagdes derefter til behandling:

- a. Forslag fra Fosens selskabs repræsentant:

„De til ishuse opsparede midler pr. $\frac{31}{12}$ 1903 tilbagebetales de respektive selskaber i forhold til det bidrag, som de enkelte selskaber har indbetalt til samarbeidet under distriktsordningen.“

Votering:

Forslaget forkastedes med 3 stemmer. (Namdalens, Kristianssunds og Trondhjems repræsentanters).

- b. Forslag fra repræsentanter for Namdalens fiskeriselskab:

„Det til opførelse af ishuse indsparede beløb ca. 4 500 kr. pr. $\frac{31}{12}$ 1903 fordeles mellem Trondhjems, Fosens, Kristianssunds og Namdalens fiskeriselskaber med en fjerdedel paa hvert selskab til anvendelse efter de respektive selskabers egen bestemmelse, dog paa følgende betingelser.

1. At beløbene anvendes kun til opførelse af større ishuse og paa de for isningssagens fremme bedst egnede steder inden distrikterne.

2. At der paa hvert sted holdes et lager ved hver sæsons begyndelse af mindst 150 m.³ is for hvert bevilget 500 kr. — at isens salgspris ikke overstiger 1 — en — øre pr. kilo, at isen anvendes saavel til konservering af agn som af fersk fisk, at ingen forkjøbsret erhverves til fisken, at kontraktiden fastsættes til 10 aar, samt at vedligeholds- og driftsudgifter overtages af bidragsmodtagerne.

3. At ishuses opførelse og drift undergives de respektive selskaber, eller i tilfælde disses nedlæggelse, vedkommende herredsstyres kontrol.“

- c. Forslag fra repræsentanten for Kristianssunds fiskeriselskab.

„Fællesmidlerne som de samarbeidende trønderske og Kristianssunds selskaber disponerer over i henhold til sparebankbog med nordenfjeldske kreditbank no. 13 165 ca. 4 500 kr. pr. $\frac{31}{12}$ 1903 fordeles ligelig mellem Namdalens, Fosens, Trondhjems og

Kristianssunds fiskeriselskaber med hver en fjerdedel. Det overlades nævnte foreningers bestyrelse at disponere beløbet kun til bygning af bekvemt anlagte ishuse inden foreningens virkekreds. Foreningerne har forpligtelse til fra de opførte ishuse at give den fiskende almue anledning til at faa sit behov af is saavel til konservering af agn som af fisk tilfredsstillet til en rimelig pris. Forsaavidt noget af selskaberne indstiller sin virksomhed, maa ishusernes drift og vedligehold søges overbragt vedkommende herredsstyre. Ved foranstaaende fordeling bliver dog først at fratrække et beløb stort 100 kr., som udbetales som godtgjørelse til sekretæren.

Over de af repræsentanterne foran under b og c fremsatte forslag foretoges alternativ votering.

Forslaget under b fra Namdalens selskabs repræsentant vedtoges mod 1 stemme (Kristianssunds repræsentant).

Derefter forelaa til votering særskilt fremsat forslag fra repræsentanten for Fosens selskab:

Ved fordeling af bidragene til selskaberne bliver dog først at fratrække et beløb stort 100 kr., som udbetales som godtgjørelse til sekretæren.

Forslaget vedtoges enstemmig.

Mødets forhandlinger afsluttedes dermed.

Ordinært distriktsmøde afholdt i Trondhjem 21de mars 1904.

Fra Namdalens fiskeriselskab forelaa skrivelse om at ingen repræsentant vilde møde.

Fra Fosens fiskeriselskab indløb skrivelse om, at det fandt det uforment at sende repræsentant til mødet, idet man ingen midler havde til fællesforanstaltninger.

Fra Kristianssunds fiskeriselskab mødte: hr. Joh. Fr. Nielsen.
,, Beistadfordens do. — „ havnefoged Appelbom.
,, Levananger fiskeriforening — „ P. Følling.
,, Trondhjems fiskeriselskab — „ L. O. Hegstad.

Til mødets formand valgtes: hr. L. O. Hegstad.

— viceformand „ „ Joh. Fr. Nielsen.

— sekretær „ „ L. Schmidt Nielsen.

A. Distriktsforanstaltninger for 1903—1904.

1. Det forretningsførende selskab overleverede følgende oversigt for de udbetalte penge til opførelse af ishuse. Se herom distriktsmødets beslutning af ¹²/₁₀ 1903.

Regnskab over distriktsselskabets til ishuse opsparede midler disponeret i henhold til beslutning i distriktsmøde 12te oktober 1903.

Indtægt:

2den januar 1904. Beholdning paa sparebankbog 13 165 i den nordenfjeldske kreditbank ..... kr. 4565.06

Udgift:

Fordelt til: Namdalens fiskeriselskab	kr. 1116.26
Fosens do.	„ 1116.26
Kristianssunds do.	„ 1116.26
Trondhjems do.	„ 1116.26
Honorar ifølge mødets beslutning	„ 100.00
Overført til fællesudgifter	„ 0.02
	<u>kr. 4565.06</u>

Fra Namdalens fiskeriselskab refereredes skrivelser, hvorefter dette havde fordelt bidraget til 3 islagere, G. Brandtzæg, Løvøvaagen, J. Berg, Rørvik og G. Rostad, Bergsnov.

Trondhjems fiskeriselskab meddelte, at det ikke har fundet det hensigtsmæssig at søge en mulig opførelse af ishuse løst i indeværende vinter, og har derom fattet følgende beslutning: „Selskabet vil have sin særlige opmærksomhed henvendt paa opførelsen af ishuse ved et af de ydre fiskevær i Frøien og Hitteren.“

Man var bekendt med, at der af Fosens fiskeriselskab endnu ikke var foretaget noget med opførelse af ishuse i distriktet.

Repræsentanten for Kristianssunds selskab oplyste, at dette selskab heller ikke havde seet sig istand til at foretage noget med opførelsen af ishuse i indeværende termin, da det viser sig, at de ved distriktsmødet ¹²/₁₀ 1903 opstillede betingelser vanskelig lader sig gennemføre.

Repræsentanten fremsatte derefter følgende forslag vedkommende midlerne til, og opførelsen af ishuse: „Det overlades foreningernes bestyrelser at disponere det for ishuse bestemte beløb til bygning af bekvemt anlagte ishuse inden foreningens distrikt. Det skal være forpligtelse til, at der fra de opførte ishuse skal gives den fiskende almue anledning til saavidt muligt at faa sit behov af is

tilfredsstillet for en billig pris saavel til konservering af agn som af fisk. Ishusenes drift, vedligehold samt kontrol bør søges overført vedkommende herredsstyre. I tilfælde af at herredsstyrerne ikke maatte ville vise interesse for at opretholde ishuse, skal selskaberne have ret til at disponere over ishuse eller disses midler paa anden maade. Forslaget forudsættes ikke i tilfælde at have tilbagevirkende kraft for Namdalens fiskeriselskab af hensyn til de allerede af dette truffne dispositioner.“

Forslaget vedtoges enstemmig.

2. Fra det forretningsførende selskab afleveredes beretning og regnskab vedkommende terminens fællesarbejder:

Beretning:

I henhold til distriktsmødets beslutning ^{30/3} 1903 har det forretningsførende selskab besørget fællesarbeidet gennemført.

Bekjendtgjørelse om bidrag er offentliggjort i aviserne samt fordelt til selskaberne og forøvrigt i distrikterne.

De indkomne ansøgninger er behandlet og følgende ydet bidrag:

1. Benjamin Olsen Lysø, Vikten, til en fiskerbaad efter Selsvig typen ..... kr. 200.00
2. Ove Mathisen Næsset, Ørlandet, til en fiskekutter fra Molde..... „ 150.00
3. Paul Pettersen Halsand, Skogn, til en fiskekiste ... „ 6.00

Et andragende om bidrag til ishus fandt man ikke adgang til at imødekomme.

I henhold til distriktsmødets beslutning er Fosens selskab udbetalt 35 kr., reise godtgjørelse ved baadstevnet 1902.

Distriktselskabets og baadstevnets beretninger er trykt i Trondhjemsselskabets beretning for 1902—1903, og fordelt paa vanlig maade.

Regnskab for distriktsforanstaltninger i budgetterminen 1903—1904.

Indtægt:

Beholdning fra forrige termin	kr. 1 041.83
Indtægt, som ubenyttet fra terminen 1901—1902	„ 150.00
Overført fra ishusbidragene	„ 0.02
Renter 41.98 + 4.27.....	„ 46.25
	<hr/>
	kr. 1 238.10

Udgift:

1. Administration, bekendtgjørelse, porto, trykning og lønninger	kr. 685.58
2. Fangst og redskabsgruppen: Bidrag til baade ... „	350.00
3. Tilvirkningsgruppen: Bidrag til fiskekister..... „	6.00
4. Diverse	35.00
Beholdning	161.52
	<hr/>
	kr. 1 238.10

Mødet havde intet at bemærke til det aflagte regnskab.

De fra terminen 1902—1903 ubenyttede bidrag besluttedes inddraget:

Til Peter Gjedø	kr. 50.00
„ Lars Kulø..... „	150.00
„ Konrad Valø..... „	50.00
	<hr/>
	kr. 250.00

Angaaende de gjenværende midler fattedes følgende beslutning:

Indtægt:

Tilovers i terminen.....	kr. 161.52
Inddraget fra 1902—1903	„ 250.00
	<hr/>
	kr. 411.52

Udgift:

Til andel i trykning af beretninger i forbindelse med Trondhjems selskab	kr. 150.00
Resten fordeles ligelig til samtlige selskaber.....	„ 261.52
	<hr/>
	kr. 411.52

B. Distriktsforanstaltninger for 1904—1905.

Repræsentanten for Kristianssunds fiskeriselskab fremsatte følgende forslag: „Distriktsordningen med samarbeidet indstilles indtil videre paa grund af manglende midler, og søges optaget, naar tid og forhold maatte indbyde dertil.“

Enstemmig vedtaget.

C. Andre forslag vedkommende fiskeribedriften

forelaa ikke til behandling ved mødet.

D. Budgetforslag for 1905—1906.

Besluttedes: Paa grundlag af den under B fattede beslutning indsendes intet andragende om statsbidrag for kommende termin.

E. Valg.

Besluttedes: Det ansees uforholdent at foretage valg paa forretningsførende selskab m. m.

Man henstiller til Trondhjems fiskeriselskab, naar dette maatte finde det ønskeligt, da at optage forhandlinger med de øvrige selskaber om optagelse af samarbeidet.

Samtlige arkivsager vedkommende distriktsordningen overdrages Trondhjems fiskeriselskab.

Distriktets fiskeriinspektør var ikke tilstede ved forhandlingerne.

Trondhjem den 18de april 1904.

Paa vegne af

Namdalens fiskeriselskab, Fosens fiskeriselskab, Kristianssunds fiskeriselskab, Levanger fiskeriforening, Beistadfjordens fiskeriselskab, og paa egne som forretningsførende Trondhjems fiskeriselskab.

L. O. Hegstad,

direktionens formand.

L. Schmidt Nielsen.

XI. Trondhjems fiskeriselskab.

Ved selskabets ordinære generalforsamling den 15de juni 1903 skulde i henhold til lovenes § 5 udtræde af direktionen d'herrer grosserer B. Iversen og konsul Ingvar Klingenberg. Fra selskabets formand hr. B. Iversen forelaa skriftlig anmodning om paa grund af sygdom at fritages for gjenvalg. Til medlem af direktionen gjenvalgte hr. Klingenberg og som nyt medlem valgtes hr. købmand P. O. Jensen. Til suppleanter valgtes hr. købmand J. A. Iversen, agent P. Paulsen, købmand C. Paulsen. Til revisor valgtes hr. agent Ludw. Willh. Strøm. Til decisorer opnævntes d'herrer købmand Johan Helberg og ingeniør Arthur Motzfeldt. I et senere direktionsmøde valgtes til formand hr. købmand L. O. Hegstad og til viceformand hr. konsul Ingvar Klingenberg.

Da direktionens medlem hr. bankdirektør Magnus Halvorsen er valgt til stortingsrepræsentant, har 1ste suppleant hr. J. A. Iversen i hr. Halvorsens fravær tiltraadt direktionen.

I henhold til generalforsamlingens beslutning derom, er samarbeidet fortsat mellem Trøndelagens og Christiansunds fiskeriselskaber paa grundlag af den ved distriktsmødet ³⁰/₃ 1903 truffne afgjørelse. Trondhjems fiskeriselskab har været forretningsførende selskab i terminen 1903—04.

Ved beslutning i distriktsmøde 21de mars 1904 er distriktsordningen

og samarbeidet indstillet samt det indre arbejdsforhold mellem selskaberne afviklet.

Fremdeles er der udbetalt præmier for fangst af haakjærring i Trondhjemsfjorden, iaar for 308 stkr. Siden selskabet begyndte at præmiere fangsten er der anmeldt fanget 3 372 stkr. haakjærring.

I forrige aarsberetning meddeltes, at statsbidraget var nedsat med 2 000 kr., væsentlig paa grund af, at statsmyndighederne havde strøget alt bidrag til selskabets navigationsundervisning for fiskere inden Trøndelagen. Statsbidragets størrelse har i terminen udgjort 4 000 kr.

Af Trondhjems brændevinssamlag har selskabet faaet 1 000 kr. til støtte for virksomheden.

Selskabets direktion tillod sig som oplyst i forrige termin at overlevere stortingets næringskomite I en forestilling angaaende den foreslaaede nedsættelse af statsbidraget, og i forbindelse dermed tillige en redegjørelse for den fra selskabets side gennemførte navigationsundervisning.

Direktionen har i enhver henseende fremdeles den samme opfatning angaaende navigationsundervisningen for fiskere. I anledning af derom fra forskjellige hold faldne udtalelser gjentager man, at bekostningen pr. elev under hensyn taget til, hvad der bydes og opnaaes, ikke er høi, men udgjør et betydeligt lavere beløb end hvad staten paa andre felter yder som bidrag ved uddannelsen af yngre mennesker.

Fra 1904 vil i henhold til de derom for statsbidraget stillede vilkaar, selskabets navigationsundervisning indtil videre helt ud ophøre. Man kan for tiden ikke faa tilstrækkelig private midler til dermed i sin helhed at underholde virksomheden. Paa grund af almindelig kontinuitet i virksomheden var der forberedt optagelse til kurset for 1903, og man fandt ikke saadan uden videre at kunne afbryde navigationsundervisningen, navnlig da skoleskibet ved særlig velvilje sattes istand til for anledningen at kunne modtage fiskereleverne for halv betaling, 150 kr. pr. elev. Der optoges blot 2 elever, medens de øvrige tilbagevistes. Eleverne optoges ved skoleskibet „Tordenskjold“ den 1ste mai og demitteredes den 31te august. Foruden at have deltaget i skoleskibets almindelige tjeneste, har fiskereleverne særskilt været undervist i de fag, som henhører til den terristriske navigation for at kunne navigere ombord i et fiskerfartøi — i fartøi langs kysten, samt hvad der fordres af navigation for at blive lods. Undervisningsfagene og planen har været den samme som i forrige beretning anført.

Eleverne er tildelt følgende vidnesbyrd:

1. Paul Johansen af Frøien, født 30te novbr. 1882.

Fra skoleskibet „Tordenskjold“ for:

Duelighed..... meget god.

Flid ..... meget god.
 Orden ..... meget god.
 Opførsel ..... god.

Afgangseksamen i navigation:

For kundskab om og brug af kompasset ...	1.3
„ — - - „ - loggen	1.3
„ — - - „ - kartet	2.5
„ bestikregning og journalhold	1.
„ begreb om strømmen	3.
„ styringsreglerne	2.5
„ signalisering og telegrafering med log samt semafor	2.3
„ logaritmeregning	3.
	Sum 16.9

Hovedkarakter 2.11.

2. Olav Johansen Verkland af Frøien, født 3die februar 1882.

Fra skoleskibet „Tordenskjold“ for:

Duelighed ..... meget god.
 Flid ..... meget god.
 Orden ..... meget god.
 Opførsel ..... god.

Afgangseksamen i navigation:

For kundskab om og brug af kompasset ...	2.4
„ — - - „ - loggen	1.8
„ — - - „ - kartet	2.7
„ bestikregning og journalhold	2.5
„ begreb om strømmen	3.
„ signalisering og telegrafering med log samt semafor	2.7
„ logaritmeregning	2.4
	Sum 20.

Hovedkarakter 2.51.

Selskabets direktion vil her udtale sin erkjendtlige tak til skoleskibet „Tordenskjold“s bestyrelse for den beredvillighed, hvormed den ikke alene har optaget, men tillige for den særdeles formaalstjenlige maade, hvorpaa den har kunnet gennemføre og løse dette for vor fiskerbefolkning saa overmaade vigtige spørgsmaal om praktisk navigation i forbindelse med skibstjeneste samt seilads inden- som udenskjærs. Idet direktionen ud-

taler denne sin tak for skoleskibets gode medvirkning, tør man nære haab om, at den fra det offentliges side fremtvungne afbrydelse af virksomheden snart maa ophøre, og at navigationsundervisningen atter maa finde plads paa selskabets budget, et krav som direktionen vil fremholde.

Fiskere fra vore distrikter har man iaar maattet nægte adgang til navigationskurset.

Under henvisning til forrige aarsberetning angaaende selskabets arbejde for at opnaa gunstigere fragt- og transportforhold for fersk fisk over det svenske jernbanenet, kan derom meddeles følgende:

Styrelsen for Norges statsbaner skriver derom bl. a. til selskabet:

„Som det formentlig allerede vil være det ærede fiskeriselskab bekendt, har den svenske jernbanestyrelse stillet sig velvillig til sagen, idet den har indgaaet paa saadan ordning, at der under maanederne oktober 1903—februar 1904 kjøres et hurtiggaaende ekstratog to nætter i ugen fra Ånge til Bollnäs, hvorved fisk, der forsendes fra Trondhjem kl. 8 formiddag ankommer til Stockholm den følgende aften kl. 8.35. Ligeledes har den svenske jernbanestyrelse indgaaet paa, at fersk fisk fra Trondhjem og Levanger til stationer søndenfor Ånge kan befordres med hurtigtog over strækningen Østersund—Ånge, uden at den for befordring med saadant tog ellers fastsatte ekstaafgift kommer til beregning. Efter senere konference med de to svenske statsbaner har disse yderligere indgaaet paa, at ovennævnte ekstratog mellem Ånge og Bollnäs fra og med 20de oktober 1903 kjøres alle nætter.“ — —

Angaaende transportforholdene for fersk fisk over Rørosbanen, har direktionen ved en forestilling derom til vor bys stortingsmænd søgt at paaavise nødvendige forandringer. Den i det sidste aar etablerede ruteordning maa betegnes som en tilbagegang fra den tidligere, da fersk fisk befordredes i hurtigtog direkte Trondhjem—Christiania.

Indeværende aars togordning virker hemmende paa omsætningsforholdet. Man har derhos udarbejdet oversigter over de ilgodsmængder, som er befordret over Trondhjems station siden 1892.

Selskabet har seet sig istand til at kunne imødekomme Trondhjems magistrats anmodning om at levere et forslag til lokaler m. m. for en veirvarselstation ved Trondhjem.

Trondhjems kommune har nemlig tilbudt gratis lokale for en oprettende station, og kirkedepartementet har anmodet om at blive anvist det tilbudte lokale.

Under 11te juni 1903 har direktionen fra d'herrer overlærer Wleugel, overlærer Haakonson-Hansen, grosserer L. O. Hegstad og ingeniør L. Schmidt-Nielsen modtaget en fyldigere udredning med forslag vedkommende plads og lokaler for en meteorologisk centralstation ved Trondhjem.

Man har inden 13de juni 1903 ekspederet sagen tilbage til Trondhjems magistrat. Selskabets direktion anbefaler, at en ordning for stationen søges løst i den af komiteen antydede retning. Forslaget gaar ud paa, at de for institutionen fornødne lokaler skaffes tilveie ved at bygge. Efter de anstillede undersøgelser i og omkring byen, udpeges Ladehammeren som det heldigste sted for anstalten, idet denne høide-plateau ligger tilstrækkelig høit, har fri beliggenhed, har den frieste horizont foran noget andet sted i byens nærhed, sikrer anstalten mod forskjellige ulemper, og navnlig mod indbyggelse ved at tomten kan gives en betryggende størrelse optil ca. 9000 m².

Det formenes, at kommunens udlæg til tomt og bygninger vil dreie sig om ca. 20 000 kroner.

Det er forudsætningen, at stationens aarlige driftsudgifter i sin helhed overtages af staten i lighed med, hvad der er tilfældet med de meteorologiske stationer i Kristiania og Bergen.

Det tilbudte tomteareal paa Ladehammeren er givet kommunen paa haanden til stortingssessionens udgang vaaren 1905.

Hvorledes sagen viderebehandles fra Trondhjems kommune savner man fortiden kundskab om.

Ved begyndelsen af aaret 1903 var fisketorvet saavidt færdigt, at pladsen delvis kunde tages i brug. Torvskurets samtlige salgspladse ialt 54 blev bortleiet gennem politiet, som har indkasseret leieafgiften 515 kroner til indtægt for kommunekassen.

Byggearbeidet har været fortsat i løbet af terminen. Kommune-styrets ¹²/₁ 01 bevilgede rente og afdragsfrie laan 27 000 kroner er benyttet i sin helhed, ligesom der af de af kommunen ¹²/₂ 03, til dækning af overskridelser udover stadsingeniørens oprindelige overslag, bevilgede 25 000 kroner, ved terminens udløb er forbrugt ca. 8 200 kroner. Regnskabet vedrørende disse midler overleveres den kommunale revision til gennemgaaelse.

Til at bestride restudgifterne ved arbeidet haves i behold ca. 16 800 kroner af de bevilgede midler.

I foregaaende aarsberetning blev der foreløbig oplyst, at Trondhjems sparebank havde bevilget 2 000 kroner som bidrag til museets byggefond. Beløbet er senere modtaget og tilført fondet. Derhos har man fra komiteen for lands-baadstevnet i 1902 faaet et overskud stort kr. 21.53, hvilket beløb direktionen har overgivet til museets byggefond. Byggefondets kapital udgjør pr. ¹/₁ 04 kr. 6 15 1.49.

Ved selskabernes distriktsmøde den ¹²/₁₀ 03 blev et gennem flere aar til ishuse o. l. opsparet beløb fordelt ligelig mellem fire af selskabene.

Den for vort selskab modtagne andel kr. 1 116.26 er indsat paa

sparebankbog i den Nordenfjeldske kreditbank, idet direktionen ikke har fundet det hensigtsmæssigt at søge gennemført en mulig opførelse af ishuse i denne termin; man har sin særlige opmærksomhed henvendt paa de ydre fiskevær i Frøien og Hitteren.

Derhos har distriktsmødet under $2\frac{1}{3}$ 04 fastsat rimeligere betingelser vedkommende den mulige anbringelse af ishuse inden distrikterne.

Selskabet har faaet til erklæring handelsdepartementets cirkulære af 10de november 1903 angaaende en mulig istandbringelse af en fælleslov for torskefiskerierne paa strækningen fra nordre Trondhjems amt til og med Stavanger amt. Med cirkulæret fulgte et fra en speciel komite under 2den december 1902 afgivet: „forslag til lov angaaende vaartorskefiskeriet ved Romsdals amts kyster.“ Selskabet lod derefter udgaa indbydelse til Trøndelagens og nordre Romsdals interesserede kommuner, fiskeriselskaber, korporationer og fiskere til et møde i Trondhjem 25de januar 1904 for at kunne fællesbehandle spørgsmaalet. Ved fiskerimødet var følgende repræsentanter tilstede:

P. Følling, Levanger fiskeriforening.

I. P. Høsteng, Smølen —

M. I. Dragsness, Frøien —

L. O. Hegstad og Sivert Tvete, Trondhjems fiskeriselskab.

O. Selvaag, Fillan herredsstyrelse.

M. H. Astrup, Kristiansunds handelsforening.

I. A. Brecke, Verran herredsstyre.

O. Gjersvig, Tusteren.

Josef A. Hegstad, Edw. Wahl og Theodor Moe, Trondhjem.

G. Øwrevik, Tusterens ordfører, H. Nordheim, Tusteren.

Til dirigent valgtes: Hr. L. O. Hegstad.

Til vicedirigent: Hr. Astrup.

Fiskeriinspektør Wallem var ved sygdom forhindret fra at møde.

Der oplæstes en skrivelse fra amtmanden i nordre Trondhjems amt ledsaget af en udtalelse fra denne i anledning af afgivelse af erklæringer om loven fra distrikterne inden amtet. Amtmanden havde ønsket at deltage i mødet; men det lod sig ikke gjøre, da han var forhindret.

Ved den følgende diskussion pegte forskellige udtalelser i retning af, at forsamlingen ikke var helt kompetent til at udtale sig om loven, dels fordi det var paakrævet, at man bedre satte sig ind i de forskellige love m. v., som kunde egne sig til grundlag for en fælleslov, saaledes ikke bare udkastet til lov for Romsdals amt, men ogsaa f. eks. Nordlandsloven og tildels Lofotloven, og dels fordi repræsentationen var saa lidet talrig, især fra Trondhjemsamterne, hvor flere havde undladt at møde — antagelig hindret af veirforholdene. Enkelte talere troede, at det nye forslag til romdalslov ogsaa delvis kunde benyttes i Trønde-

lagen. Astrup m. fl. fandt det resultatløst at fortsætte forhandlingerne, naar saa faa var tilstede. Brecke fremsatte følgende udsættelsesforslag, der ved voteringen blev enstemmig vedtaget:

„Af hensyn til det faatallige fremmøde, særlig fra Trøndelagens amter, henstilles til Trondhjems fiskeriselskab senere at sammenkalde et nyt møde til behandling af lovforslag for torskefiskerierne. Mødet foreslaaes afholdt i Trondhjem i mai maaned. Amtmændene, herredsstyrer, fiskeriinspektøren, fiskeriselskaber, fiskere samt andre interesserede anmodes om at deltage i mødet. Det henstilles til Trondhjems fiskeriselskab at samle i gjenpart eller oversigt udtalelser og erklæringer, som maatte foreligge eller kunne erhverves inden mødets afholdelse.“

I henhold til dette opdrag har selskabet sat igang forberedende arbejder ianledning indkaldelse af et nyt møde i mai maaned.

Fra departementet har man faaet et antal eksemplarer af forslaget til lov om torskefiskerierne.

Af de ældre love, Søndmørsloven, lovene for Fosen og Namdalen, Nordland samt af Lofotloven har man maattet kjøbe og ladet optrykke et passende antal. Af det egentlige lovforslag, som af de nævnte ældre love har man gennem opsynsbetjentene fordelt eksemplarer til Trøndelagens vigtigste fiskevær, og henstillet til fiskerne at fremkomme med ønskelige bemærkninger angaaende lovforslaget for torskefiskeriet ved vore kyster.

Naar der forhaabentlig i løbet af den nærmeste fremtid maatte foreligge udtalelser fra de i spørgsmaalet stærkest interesserede parter, vil der blive indbudt til et nyt fiskerimøde i Trondhjem. Før end dette møde har behandlet lovforslaget, vil der ikke herfra blive afgivet nogen udtalelse derom.

Fra komiteen for „den nordiske fiskeriudstilling i Marstrand 1904“ modtog selskabet i november f. a. direkte indbydelse om at deltage. Direktionen optog straks indbydelsen til fællesbehandling med Trondhjems handelsforening, sild- og fiskeeksportørernes forening. Efter flere kombinerede møder blev man den 9de januar, væsentlig af økonomiske hensyn, enig om følgende udtalelse:

„Man erklærede, at man under de foreliggende omstændigheder fandt ikke at kunne modtage indbydelsen til at deltage i udstillingen.“

Herom har man underrettet udstillingens bestyrelse, ligesom man har givet fiskeribestyrelsen besked herom.

Da selskabet var afæsket udtalelse om hvalfredning, lod direktionen indkalde et medlemsmøde derom til 18de september 1903. Et af consul H. I. Hansen fremsat forslag blev af de mødendes flertal vedtaget som selskabets udtalelse:

„Trondhjems fiskeriselskab slutter sig i det væsentlige til den ind-

stilling, som majoriteten i stortingets næringskomite no. 1 under 29de mai 1903 fremkom med. Man udtaler derhos at nordre og søndre Trondhjems amter bør medtages blandt fredningsdistrikterne.“

Baadbygger Gerhard Hatland i Namdalen er paa ansøgning bevilget et mindre bidrag for at reise til Aalesund og der studere motorfartøier m. m. Hans beretning vil først foreligge senere.

Fra hr. L. Schmidt Nielsen, som i forrige sommer af selskabet har været permitteret for at udføre en del undersøgelser og maalinge vedkommende Snaasenvandet, vil der i særskilt bilag fremkomme foreløbige meddelelser.

Paa grundlag af tidligere udtalelser holdes spørgsmaalet om en fiskeriudstilling i Trondhjem aabent til senere behandling.

I regnskabsoversigten for selskabet er blandt andre indtægter indbefattet et bidrag paa 400 kroner til andel i trykningsudgifter af f. termins beretning bl. a. for lands-baadstevnet; derfor er ogsaa udgifter under diverse steget med et omtrentlig tilsvarende beløb.

Sammendrag af regnskab for Trondhjems fiskeriselskab i budgetterminen 1903—1904.

I n d t æ g t.

Beholdning fra f. a.	kr.	388.04	
Statsbidrag.	„	4 000.00	
Distriktsbidrag:			
Trondhjems sparebank.	„	2 000.00	
Trondhjems brændevinssamlag.	„	1 000.00	
Kontingent.	„	445.00	
Andre bidrag hvoraf andel til trykningsud- gifter kr. 400.00.	„	616.57	kr. 8 449.61

U d g i f t.

1. Administration:

a. Leie af kontor og pakrum.	kr.	500.00
b. Kontorhold, lys, brænde, rengjøring m. m.	„	268.40
c. Kontorsager.	„	46.55
d. Telefon, porto, telegrammer o. l. ...	„	211.72
e. Lønninger.	„	1 200.00
f. Forskjellige udgifter.	„	100.00

Transport kr. 3 226.67

	Transport	kr.	3 226.67
2.	Arbeider vedkommende fiskefor- merelse:		
	Præmie for fangst af haakjærring	„	154.25
3.	Fangst og redskabsgruppen:		
	a. Arbeider med smaabaade	„	156.00
	b. Navigationskurset	„	400.00
4.	Tilvirkningsgruppen:		
	Forskjellige arbeider vedkommende fersk- fisktrafikken	„	914.15
5.	Bibliothek:		
	Forskjellige indkjøb	„	19.52
6.	Modeller og vareprøver:		
	Fiskerimuseet til bestyrelse, vedligehold og anskaffelser	„	1 200.00
	Fiskerimuseet til husleie	„	1 500.00
7.	Diverse:		
	Bekjendtgjørelser, trykningsomkostninger, reiser o. l.	„	963.67
	Beholdning	„	815.45
			<u>kr. 8 449.61</u>

**Sammendrag af regnskab for Trondhjems fiskerimuseum
i budgetterminen 1903—1904.**

Indtægt.

1.	Beholdning f. f. a.	kr.	2.59
2.	Trondhjems fiskeriselskab til husleie	„	1 500.00
	Til bestyrelse, anskaffelser og vedligehold	„	1 200.00
3.	Diverse	„	7.51
			<u>kr. 2 710.10</u>

Udgift.

1.	Husleie	kr.	1 500.00
2.	Lønninger	„	500.00
3.	Anskaffelser, vedligehold o. l.	„	328.51
4.	Beholdning	„	381.59
			<u>kr. 2 710.10</u>

Ved begyndelsen af det nye regnskabsaar pr. 1ste april 1904 var kassebeholdningen ved Trondhjems fiskeriselskab kr. 815.45, Trondhjems fiskerimuseum kr. 381.59.

Af selskabets beholdning har man troet at burde anvende et passende beløb til studier ved Marstrandsudstillingen, og til ved samme at foretage indkøb af udstyr for smaabaade; museets midler vil væsentlig blive disponeret for nye anskaffelser.

Regnskaberne vil i henhold til selskabets gjældende love paa vanlig maade blive undergivet revision og decision for derefter at forelægges generalforsamlingen.

For alle velvillige bidrag og gaver til selskabet og museet ligesom til enhver som har ydet støtte til fremme af virksomheden tillader direktionen sig at frembære den bedste tak.

Trondhjem, $\frac{31\text{te mars}}{14\text{de april}}$ 1904.

L. O. Hegstad.   *J. A. Iversen.*   *Ingvar Klingenberg.*
P. O. Jensen.   *Sivert Tvete.*

Chr. Schmidt Nilsen.

XII. Smødens fiskeriforening.

Foreningen har i budgetterminen 1903—1904 afholdt ialt 8 ordinære møder og behandlet følgende sager:

1. 13de april 1903.

1. Om fyrbelysningen paa Smøden.
2. Fiskeristyrelsens skrivelse af 7de mars 1903 angaaende udgivelsen af et tidsskrift vedkommende saltvandsfiskerierne.
3. Skrivelse fra fyrvæsenet angaaende mærkning af grunde og skjær i Smødens skjærgaard.

2. 1ste juni 1903. Afholdt generalforsamling.

1. Anmodning til fiskeriinspektøren om at afholde møder paa Smøden angaaende fyrbelysningen.
2. Om direkte dampskibsforbindelse mellem Trondhjem og Smøden.
3. Om aarskontingenten.
4. Skrivelse fra Kristianssunds fiskeriselskab angaaende betingelserne for bidrag til et ishuse paa Baadnæs inden foreningen.
5. Angaaende fortegnelse over holdere af „Norsk fiskeritidende“.

3. 16de august 1903.

1. Valg paa bygningskomite for det ishus, hvortil statsbidrag er bevilget.
2. Kristianssunds fiskeriselskabs skrivelse af 5te august 1903 angaaende sammenslutning til distriktsforening.

4. 17de oktober 1903.

1. Valg paa deputerede til et eventuelt møde i Kristianssund angaaende sammenslutning til distriktsforening.
2. Om tilveiebringelse af det nødvendige distriktsbidrag i anledning den foreslaaede bevilgning af kr. 200.00 til foreningen for terminen $\frac{1}{4}$ 1904 til $\frac{31}{3}$ 1905.

5. 8de november 1903.

Nærmere behandling af betingelserne, som stilles fra Kristianssunds fiskeriselskab, forat det kan yde bidrag til ishus paa Baadnæs inden foreningen.

6. 22de november 1903.

Bestemmelse af plads (tomt) for det ishus, hvortil statsbidrag er bevilget.

7. 10de januar 1904.

1. Behandling af forslag til lov angaaende vaartorskefiskeriet inden Romsdals amt af $\frac{1}{12}$ 1902.
3. Handels og industridepartementets cirkulære af 10de november 1903 angaaende betimeligheden af en fælles fiskerilov for strækningen fra og med Nordre Trondhjems amt til og med Stavanger amt.
3. Angaaende fiskeriudstillingen i Marstrand.
4. Valg paa repræsentant til fiskerimødet i Trondhjem den 25de januar 1904.
5. Angaaende fyrsagen paa Smølen.

8. 28de februar 1904.

Behandlet lovforslag af $\frac{4}{2}$ 1904 angaaende udenlandske fiskeres ret til at drive fiske paa norsk sjøterritorium.

Udadtil har foreningen intet formaaet at udrette paa grund af mangel paa midler.

Det foreningen bevilgede statsbidrag for terminen $\frac{1}{4}$ 1903 til $\frac{31}{3}$ 1904 kr. 320.00 til ishus er fra fogden i Nordmør modtaget den 29de februar d. a.

Af beløbet er kr. 230.00 anvendt til indkjøb af materialier til is-

huset. Resten kr. 90.00 er beroende hos foreningen som kassabeholdning og vil blive anvendt til opførelse af huset i løbet af sommeren.

Noget andragende om statsbidrag vil iaar ikke blive indsendt fra herværende forening, da man for tiden har liden udsigt til, at noget saadant vil blive bevilget.

Smødens fiskeriforening den 2den mai 1904.

Paa dens vegne

L. Grimsmo,

f. t. formand.

XIII. Kristianssunds fiskeriselskab.

I det forløbne aar 1903/04 har dette selskab arbejdet i henhold til det i april f. a. indsendte program, som paa det i juli 1902 afholdte fiskeriraad var blit vedtat som budgetforslag for dette selskab med enkelte forandringer.

Hummer- og aalefiske. Man har anskaffet en del teiner til disse fiskerier, som for en del er blit uddelt til fiskere her fra byen og omliggende distrikter.

Rækefisket. Som af dette selskabs aarsberetning for 1902/03 fremgaar, foretog man i sidste halvdel af november 1902 en del undersøgelser efter ræker med s/s „Sport“ under ledelse af hr. kand. Wollerbæk. Disse undersøgelser, der varede i en uge, foretoges kun i Sundalsfjorden, da midlerne ikke strakte til at leie dampskibet for et længere tidsrum; men de gav dog et saa vidt opmuntrende resultat, at selskabet besluttede at faa disse undersøgelser fortsatte i andre dele af distriktet, og samtidig at faa interesserede folk oplærte i brugen af de til dette fiske udfærdigede redskaber. Man korresponderede herom med fiskeristyrelsens videnskabelige afdeling, der stillede sig meget velvillig til direktionens ønske om at faa udlaant redskaber og en med deres behandling kyndig mand. Man henvendte sig derpaa til byfiskerforeningen hersteds og tilbød dens medlemmer at faa deltage i disse undersøgelser og blive oplærte i brugen af ræketrawlen; men foreningen fandt, at aarstiden — i november — da var saa langt fremskreden, at den henstillede til direktionen at udsætte med disse undersøgelser til vaaren, i april, naar skreifisket er slut, da foreningens medlemmer vistnok med taknemlighed vilde deltage i undersøgelserne. Herom underrettede man da fiskeristyrelsens videnskabelige afdeling hvis formand, hr. dr. Hjort, lovede

at bistaa selskabet med udlaan af redskaber og, om muligt, en kyndig mand, naar man fandt det at være beleiligt at foretage disse undersøgelser efter ræker.

Selskabets tremaaneders kursus i navigation for fiskere frekventeredes af tre elever, nemlig: Johan Ansnes, Kristianssund, Paul Petersen Udtian, Frøyen og Ole Martinussen Vestvold, Kvernes, der alle tre bestod eksamen. Undervisningen foregik efter den i 1899 udarbejdede plan, der er blit forelagt fiskeristyrelsen og godkendt af denne. Selskabets sekretær var tilstede under hele eksaminationen. De forskjellige opgaver til eksamen var: 1, bestikregning og journalhold; 2, kartopgaver; 3, kompasset, misvisning og deviation; 4, loggen og 5, strøm-kobling.

Paa direktionens møde den 3die april f. a. behandledes, blandt andre sager, fiskeristyrelsens cirkulære af 7de mars s. a. angaaende hensigtsmæssigheden af, at „Norsk Fiskeritidende“ gik over fra at være et maanedsskrift til at udkomme med kortere mellemrum eksempelvis ugentlig eller fjortendaglig.

Man besluttede at besvare samme saaledes:

„Selskabet antager, at det vistnok vilde være heldigere, at „Norsk Fiskeritidende“ udkom i ugentlige hefter istedetfor som nu, hver maaned. Redaktionen bør være fuldt uafhængig af saavel fiskeristyrelsen som Selskabet for de norske fiskeriers fremme. I abonnement for samme erlægges en kontingent, som dog neppe bør sættes høiere end kr. 1.00 pr. aar, for at gjøre skriftet mest mulig tilgængelig for alle. Man tror endvidere, at alle aarsberetninger og statistiske opgaver bør holdes ude af tidsskriftet og udgives i et særskilt hefte.“

Paa direktionens møde den 17de juli behandledes handelsdepartementets cirkulære af 26de juni angaaende det hvilende forslag om hvalfredning i Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter. Cirkulæret var blit selskabet oversendt af magistraten med anmodning om selskabets udtalelse om dette spørgsmaal.

Man besluttede at besvare samme med at anbefale:

„At da man anser hvalfangsten som skadelig for fiskerierne, bør total hvalfredning gennemføres for landets samtlige fiskeridistrikter.“

Den 25de november modtog man fra magistraten handelsdepartementets „udkast til lov om skreifiskerierne udenfor Romsdals amts kyster“ med anmodning om at erholde selskabets udtalelse angaaende samme.

Udkastet behandledes i et par diskussionsmøder; men man fandt, at det var en sag af saa betydelig vigtighed og rækkevidde, at man burde behandle den sammen med byens handelsforening. Efter overlæg med handelsforeningens formand besluttedes der, at en komite, sammensat af handelsforeningen og fiskeriselskabet skulde behandle lovudkastet

og formulere de forandringer, komiteen muligens kunde finde ønskeligt i samme, samt motiveringer for disse forandringer.

En saadan komite blev altsaa nedsat. Fiskeriselskabet havde valgt sin formand, hr. Joh. Fr. Nielsen og viceformand, hr. Christian Svennechen til sine repræsentanter med hr. konsul P. L. Johnsen til suppleant. Handelsforeningen valgte som sine repræsentanter foreningens formand, hr. konsul Gran Parelius, hr. konsul Nicolay Vochmar og grosserer M. H. Astrup.

Komiteens forslag til forandringer i udkastet til lov om skreifisket med motivering af samme forelaa færdig den 6te mars og blev saa behandlet i sammensat møde af fiskeriselskabet og handelsforeningen, hvor forslaget vedtoges i sin helhed, hvorfor det den 15de mars ekspederedes til amtmanden for Romsdals amt.

Forslaget og motiveringen for samme lød saaledes:

Hr. amtmanden i Romsdals amt.

Gjennem magistraten hersteds er os tilsendt „forslag til lov angaaende vaartorskefiskerierne ved Romsdals amts kyster med anmodning om at gennemgaa samme og eventuelt fremkomme med vore bemærkninger.

I den anledning tillader vi os at meddele:

Nævnte lovudkasts paragrafer foreslaaes bibeholdte uforandrede med undtagelse af §§ 7, 8, 12, 18, 21, 23 og 27, hvilke efter vor opfatning bør forandres og gives en ordlyd som hosfølgende forslag udviser.

Angaaende dette forslag tillader vi os at henvise til nedenstaaende motivering:

- § 7. En tilsynsmand for hveranden damper eller ca. 40 doryer blir absolut utilstrækkeligt for at faa gennemført en effektiv kontrol. Tilsynsmandsinstitutionen bør gjøres saa kraftig som mulig.
- § 8. Naar vi foreslaar nogen godtgjørelse for tilsynsmændene, er det for derved at skjærpe disses pligtfølelse og samtidig gi fiskerne mere respekt for selve institutionen.
- § 12. Vi finder det uheldigt for et saa stort distrikt som Romsdals amt med saa vidt uensartede forhold kun at ansætte en udvalgsformand. Vi tror det heldigst, at der, som foreslaaet, ansættes to formænd, en for Søndmør og en for Romsdal og Nordmøre. Forholdene paa Søndmøre er ganske forskjellige fra bedriften i Romsdal og Nordmøre.
- § 18. Forandret i henhold til Lofotfovens § 19, som forekommes heldigere og mere treffende affattet.
- § 23. Vi kan ikke anbefale og maa bestemt fraraade, at der ved lov forbydes fiskerne at udsætte sine redskaber paa lørdag, hvorved der kun vilde bli fem fangstdage i ugen.

Ustadigt som veiret falder udover vinteren har ikke fiskerne flere sjøveirs-dage, end at de vel tiltrænger at benytte hver dag, der er anledning til at røgte sit hverv.

Vistnok er det os ikke ubekjendt, at en del af fiskerne anser det for synd, at redskaberne udsættes lørdagene, ræsonnerende, at ogsaa fisken skal ha helg; men saavidt vi har erfaret, er det, ialfald paa vore kanter, kun en minoritet af fiskerne, som af religiøse anskuelser ikke vil ha sine redskaber i sjøen paa søn- og helligdage, og vi er forvisset om, at de fleste af fiskerne, der ikke er leiefolk, vil føle sig brøstholdne ved ikke at kunne benytte hver eneste sjøveirsdag for fangst, saaledes som det hidtil har været praktiseret her i vort distrikt og et lovforbud herimod vil sikkerlig lede til, at der, saasnart det tilfulde er gaaet op for befolkningen, at den kun faar fem fangstdage i ugen, stadig vil indkomme andragender om, at dette lovbud igjen maa bli op-hævet.

Som begrundelse for rigtigheden af, hvad vi her har anført, undlader vi ikke at paapege, at der nu, fornemmelig i Vestlofoten, hvor forholdene nærmest kan sammenlignes med de herværende, ønskes adgang til at sætte sine redskaber paa lørdag.

Heller ikke kan vi tiltræde den fra en del af fiskerne fremkomne udtalelse om nødvendigheden af, at samtlige redskaber en gang om ugen optages af sjøen, idet deres tilstedeværelse skulde hindre fiskens indsig fra havet. Naar man kjender det forsvindende omfang disse redskaber indtar, i regelen spredt udover havet nærmere bunden, — og man samtidig ved, at skreien henimod gydetiden i spredt indsig baade høit og lavt i millioner søger indover grundene, og hvoraf de allerfærreste blir fanget, saa synes det os besynderligt, at en sliq antagelse skal finde tiltro.

Vi er af den formening, at lovgivningen her bør være forsigtig med et hemmende forbud, der kunde vise sig at være ubetimeligt. Under perioden haves ikke flere fangstdage, end at det maa være den driftige fisker tilladt fuldt ud at røgte sin gjerning, saa ofte veiret tillader det.

Vi er opmerksom paa, at paragrafen i sin foreslaaede form gir adgang til dispensation; men efter hvad vi ovenfor har anført, tror vi det bedre stemmende med distriktets interesser, at paragrafen redigeres efter vort forslag.

§ 27. Komiteen finder det urigtigt, at fartøi eller baad med redskaber skal hefte for forseelser af et enkelt eller det samlede mandskab, da rederen eller baadeieren i de fleste tilfælde vil være ude af

stand til at forebygge de forseelser, hvorimod loven er tænkt at skulle virke, hvorfor man finder det billigt, at vedkommende lov-overtræder selv personlig svarer for sine gerninger.

Opsynet. Herom indeholder lovudkastet en længere fremsstilling. Saaledes læses øverst pag. 9 i udkastet: „Komiteen har efter alle sine møder og overlægninger ikke kunnet tilegne sig anden opfatning end den, at en lov for torskefisket her i amtet vil blive en lov paa papiret, hvis der ikke i loven institueres et effektivt seilende opsyn med en opsynschef udrustet med et hurtiggaaende dampskib. Den nye lov vil som den gamle ikke bringe nogen hjælp mod de paaklagede misbrug, hvis der ikke ogsaa paa en effektiv maade sørges for kontrol og opsyn ude paa havet.“

Vi er fuldstændig enig i disse udtalelser. Et opsyn paa land uden at være istand til at gennemføre kontrol paa havet er intet opsyn. Men naar komiteen tror, at kun en hurtiggaaende damper med lyskaster vil være tilstrækkelig til at øve kontrol, saa stiller vi os i dette synspunkt tvilende, idet vi tror, at en damper ikke vil kunne greie at føre en effektiv kontrol paa havet fra Stat til Veiholmen, en strækning paa ca. 27 mil.

Vi tillader os derfor at foreslaa, at der forsøgsvis stilles to leiede mindre men sjødygtige dampere til opsynets disposition fra medio februar til medio april saaledes, at den ene damper kontrollerer havstrækningen paa Søndmøre fra Stat til Ona, og den anden damper havstrækningen i Romsdalen og Nordmøre fra Bjørnsund til Veiholmen.

Forøvrigt er vi enig i, hvad komiteen pag. 9 i udkastet under litr. 2, 3, 4 og 5 udtaler om og venter sig af opsynet.

Kristiansund, 15de mars 1904.

Ærbødigst

Gram Parelius,

formand i handelsforeningen.

Joh. Fr. Nielsen,

p. t. formand i fiskeriselskabet.

Forslag til forandring af §§ 7, 8, 12, 18, 21, 23 og 27 i „Udkast til lov om vaartorskefiskeriet ved Romsdals amts kyster“.

§ 7. Andet passus forandres saaledes: „Der vælges en tilsynsmand for hver seks baade eller dækkede farkoster og en ditto for hver to dampere eller motorfartøier, som driver garn eller linebrug.“
— Forøvrigt uforandret.

§ 8. „Tilsynsmændene er ombudsmænd og bør tillægges nogen godtgjørelse, som bestemmes af kongen“ o. s. v.

§ 12. Første passus forandres saaledes: „Kongen beskikker saakaldte udvalgsformænd, en for Søndmøre og en for Nordmøre og Romsdal, der skal være formænd i samtlige udvalg inden sine respek-

- tive distrikter og have stemme ved affattelsen af deres beslutninger. Formanden sammenkalder“ o. s. v.
- § 18. Første passus bør lyde: „Udsætter nogen utilbørlig sine redskaber saaledes, at andenmands allerede udsatte ile eller fløt deraf nedtrykkes og beskadiges ansees han med bøder indtil kr. 100 o. s. v.“
- § 21. Bør lyde: „Naar fiskefartøi, dampskib eller baad ved skjødeshed fisker med roret eller paa anden maade slæber fiskeredskaber med sig o. s. v.“
- § 23. Bør lyde: „Paa søn- og helligdage maa fra midnat til midnat intet fiskeredskab bringes i sjøen eller trækkes. Dog skal trækning være tilladt paa søn- og helligdage, naar veiret har været til hinder for redskabernes optagning i ugens virkedage. Forseelser mod denne paragraf straffes med bøder indtil kr. 100.“
- § 27. For bøder eller skadeserstatning som nogen er tilpligtet eller har vedtat at udrede for forseelser mod denne lov eller de med hjemmel i den besluttede vedtægter hefter kun vedkommende lovovertræder personlig.“

Den 7de mars d. a. afgav direktionen paa selskabets vegne følgende betænkning i anledning af handelsdepartementets circulære af 4de febr. d. a. „Om udenlandske fiskeres adgang til deltagelse i fiskeri paa norsk sjøterritorium“, hvilket circulære var sendt selskabet fra magistraten den 16de februar.

„Kristianssunds fiskeriselskab slutter sig til det af handelsdepartementet opstillede udkast til lov om udenlandske fiskeres deltagelse i fiskeriet paa norsk sjøterritorium.“

Selskabets samarbeide med de trønderske selskaber er nu foreløbig indstillet. Allerede paa distriktsmødet i mars f. a. mødte selskabets repræsentant med mandat at udskille selskabet fra samarbeidet, da det knebne statsbidrag, der var dette selskab tildelt for budgetaaret 1903—1904 ikke tillod noget bidrag til fortsat samarbeide. Da der imidlertid paa distriktsmødet fattedes beslutning om, at fællesarbeidet skulde fortsættes endnu et aar uden krav paa bidrag fra selskaberne og i det haab, at statsmyndighederne vilde bevilge en sum til selskabernes fællesarbeider, blev ogsaa dette selskab staaende i foreningen. Paa distriktsmødet den 21de mars d. A. blev det imidlertid besluttet, at fællesarbeidet skulde indstilles indtil videre, da statsbidrag ikke kan opnaaes.

Gjennem aarene var der af de samvirkende selskaber blit ydet bidrag til opførelse af ismagasin paa et eller andet sted inden selskabernes distrikter. Noget saadant ismagasin blev imidlertid ikke opført, hvorfor der paa et ekstraordinært distriktsmøde i Trondhjem i oktober

1903 blev besluttet, at de opsparede midler skulde deles i fire ligestore dele og fordeles mellem Trondhjem, Kristianssund, Fosen og Namdalens fiskeriselskaber til opførelse af ismagaziner i disse selskabers distrikter. Til denne fordeling knyttede distriktsforsamlingen følgende betingelser:

1. At beløbene anvendes kun til opførelse af større ishuse paa de for isningssagens fremme bedst egnede steder inden distrikterne.
2. At der paa hvert sted holdes et lager ved hver sæsons begyndelse af mindst 150 m.³ for hvert bevilget 500 kr. At isens salgspris ikke overstiger 1 — en — øre pr. kg. At isen anvendes saavel til konservering af agn som af fersk fisk. At ingen forkjøbsret erhverves til fisken. At kontraktstiden fortsættes til 10 aar, samt at vedligeholds- og driftsudgifter overtages af bidragsmodtagerne.
3. At ishusenes opførelse og drift undergives de respektive selskabers, eller i tilfælde disses nedlæggelse, vedkommende herredsstyres kontrol.

Fra Smølen fiskeriforening var der imidlertid efter opfordring fra dette selskab indkommet andragende om bidrag til opførelse af et ismagazin paa Baadeneset paa Smølen. Dette andragende besluttedes i direktionens møde den 26de oktober skulde imødekommes med dette selskabs andel i de opsparede midler, der pr. 1ste januar d. a. udgjorde kr. 1 116.26, og som den 2den januar blev dette selskab oversendt fra Trondhjems fiskeriselskab og indsat i Kreditbanken paa bog 8 701, under iagttagelse af de af distriktsforsamlingen opstillede betingelser, hvortil dette selskab fandt for sit ansvars skyld, at maatte knytte følgende yderligere betingelser:

1. At det overskydende beløb til ishusets opførelse tilveiebringes eller tilskydes af fiskeriforeningen eller herredsstyret.
2. At grundeieren af Baadnesset afstaar fri grund med adgang til og fra huset og fri istagning i Raakvandet.
3. At grundeieren forpligter sig til ikke i nogen retning at lægge hindringer i veien for ishusets drift og vedligeholdelse.
4. At opførelsen af ishuset sættes i verk snarest muligt og, om muligt i dette aar.
5. At herredsstyret indestaar for betingelsernes opfyldelse og forpligter sig til at overtage driften og vedligeholdelsen af ishuset i tilfælde af at fiskeriforeningen ophører med sin virksomhed.

Herom underrettedes Smølen fiskeriforening, som i skrivelse af 11te november svarer, at den ikke kunde modtage bidraget paa de opstillede betingelser; især fandt den den 5te af de af selskabet opstil-

lede betingelser som uantagelig. Man tilskrev derefter atter Smørens fiskeriforening med opfordring til den, i betragtning af sagens vigtighed i det hele taget, men især ferskfisktrafikken om sommeren, at tage sagen paany under overveielse sammen med herredsstyret, om de muligens kunde gjøre forslag til en tillem্পning af betingelserne, som dette selskab kunde indgaa paa. Da der imidlertid intet svar indløb paa denne skrivelse, tilskrev man Edø herredsstyrelse under 16de februar d. a. med henstilling til den, at stille sig imødekommende ligeoverfor den paakrævede eventuelle garanti. Herpaa svarede Edø herredsstyrelse under 16de mars, at den ikke kunde paatage sig nogen befattning med et opførendes ismagazin paa Baadnesset. Hermed er da denne sag stillet i bero indtil videre.

De i 1902 paabegyndte underhandlinger med Bremsnes, Smørens og Frørens fiskeriforeninger angaaende en sammenslutning til en distriktsforening til varetagelse af fælles interesser har ogsaa været ført i det forløbne aar uden at samme har ledet til noget resultat.

Selskabets aarlige ordinære generalforsamling afholdtes den 1ste oktober 1903. Formanden fremlagde aarsberetning for selskabets virksomhed i 1902—1903 samt reviderat ekstrakt af selskabets regnskab for samme aar, hvilket blev vedtaget uden bemærkninger. I henhold til § 4 i selskabets love skulde to af direktionens medlemmer udtræde efter tur. Disse vare hr. grosserer Arne Arnesen og hr. konsul P. L. Johnsen, der begge bleve gjenvalgte. Til suppleanter gjenvalgtes herrer Even Larsen og R. Aarsvold.

I aarets løb er afholdt 11 direktionsmøder og en generalforsamling. Journalen udviser 213 ind- og udgaaende ekspeditioner.

Kristianssund i april 1904.

I ærbødighed

Joh. Fr. Nielsen.

Christian Loennechen.

J. Børve.

P. L. Johnsen.

Anton Hansen.

Regnskab for Kristiansunds fiskeriselskab for aaret 1903—1904.

Indtægt:

Kassebeholdning f. f. a. 1902—1903.....	kr.	135.53	
I Kreditbanken pr. 1/4 1903.....	„	312.10	
Statsbidrag.....	„	600.00	
Distriktsbidrag.....	„	150.00	
Indgaaet kontingent.....	„	240.00	
Leie af fryseriet 1/4 aar (resten af aaret ledigt).....	„	50.00	
Trondhjems fiskeriselskab indbetalt sin andel i restbeholdningen.....	„	43.58	
Solgte teiner for.....	„	16.25	
Renter i aaret.....	„	19.00	
			kr. 1 567.21

Udgift:

Administration:

Sekretærens gage.....	kr.	400.00	
Kontorleie, lys og ved.....	„	100.00	
Aarsberetning.....	„	47.50	
Assurance, porto, bud etc.....	„	13.55	
Telefon, avertissementer.....	„	12.60	
	kr.		573.65

Diverse:

Avertissem. i anledn. udstillingen i Marstrand. kr.	4.80	
Leie af arbejderforeningen til møde..... „	8.00	12.80

Fællesarbejder med trønderske selskaber:

Reiser til Trondhjem.....	„	100.00
---------------------------	---	--------

Hummer- og aaleteiner:

Avertissementer.....	kr.	8.53	
Remisser for teiner.....	„	94.25	
Fragt, førsel.....	„	7.16	
	„		109.94

Ræke- og skjelfiske:

Avertissementer og telegrammer.....	„	21.75
-------------------------------------	---	-------

Navigationundervisningen:

Avertissementer.....	kr.	14.00	
Skolens regning for tre maaneder.....	„	72.00	
P. Pettersen udbetalt bidrag til bøger.....	„	27.00	
	„		113.00
Transport	kr.		931.14

Balance:	Transport kr.	931.14
I Kreditbanken	kr.	466.83
I Kreditbanken paa bog 8701.....	„	43.58
Kassabeholdning.....	„	125.66
	„	636.07
	kr.	<u>1 567.21</u>

XIV. Harøens fiskeriforening.

Inden foreningen har i aarets løb været afholdt 3 bestyrelsesmøder og 4 generalforsamlinger. Paa møderne har foruden foreningsanliggender været behandlet forskjellige sager til ophjælp for fiskere. Blandt disse kan nævnes arbeide for bedre fyrbelysning ind Sundøysøylen, da dette er en vigtig faktor for udviklingen og driften af storsildfiskerierne.

Foreningen optog arbeidet for oprettelse af en gjensidig assuranceforening for fiskerfartøier inden Sandø herred og under almindelig tilslutning blev en saadan oprettet.

Foreningens væsentligste arbeide har dog været lagt paa opførelse af ishuse og anskaffelse af is. At dette arbeide har stor betydning fremgaar blandt andet af, at siden der ved foreningens arbeide blev let adgang til is, har der af fiskerne blit sendt ikke saa ganske ubetydelige kvantum fersk fisk til udlandet, noget her før aldrig var tale om.

Ved valg paa bestyrelse gjenvalgte de udtrædende, ligesom ogsaa den forrige sekretær, K. Røsok, gjenvalgte.

Harøen, 24de april 1904.

Elias K. Marø.

K. Røsok.

Regnskab for Harøens fiskeriforening 1903.

Indtægt:	
Medlemskontingent	kr. 20.00
Distriktsbidrag	„ 30.00
Salg af is	„ 204.10
Laan	„ 124.90
	<u>kr. 379.00</u>

Udgift:

Grundleie for ishustomterne	kr.	24.00
Renter og afdrag	„	150.00
Kjøb af is	„	155.00
Administration.....	„	50.00
	kr.	379.00

Som det af regnskabet fremgaar, har foreningen for indeværende aar intet statsbidrag erholdt.

XV. Aalesunds fiskerforening.

Paa grund af at forrige aars statsbidrag først er indløbet efter regnskabsaarets udgang, vil bidraget først komme til indtægt i det nu paabegyndte regnskabsaar. Man har derfor heller ikke i det forløbne aar kunnet iværksætte nogen af de foranstaltninger, hvortil bidraget var knyttet. For beløbets anvendelse vil der saaledes først kunne aflægges regnskab ved indeværende aars udgang. Hertil kommer, at foreningens regnskabsbøger, forhandlingsprotokol og arkiv, som var beroende i foreningens lokale i fiskerhjemmet brændte ganske op under ildebranden hersteds den 23de januar. Detaillerede opgaver over aarets ishandel kan derfor ikke gives. Kun kan det bemerkes, at isomsætningen var ganske liden, adskillig mindre end det forudgaaende aar. Og priserne paa isen stillede sig saa, at salget neppe dækkede isens kostende. De forholdsvis høje udgifter ved driften er derfor tab. Iøvrigt har foreningen fortsat sin virksomhed som tidligere. Fiskerhjemmets virksomhed har øget og derfor medført forøget arbeide for administrationen. Fiskernes agnkompani, oprettet af foreningen, har ogsaa fortsat sin virksomhed og været vor fiskerbefolkning til stort gavn baade direkte og indirekte. Kun er det skade, at man ikke raader over et eget hurtiggaaende dampskib til besørgelse af agntransporten. Anskaffelsen af et saadant har længe været oppe til drøftelse inden foreningen, men foretagendet har hidtil strandet paa fornøden økonomisk evne. Det ansees dog kun for et tidsspørgsmaal, da sagen vil trænge sig frem til løsning.

En af de betydeligste sager foreningen hidtil har formaaet at gennemføre, har i det forløbne aar sterkt optaget foreningens interesse, nemlig oprettelsen af et hjælpefond til forulykkede fiskeres efterladte.

Rederierne stillede sig velvillig til sagen, og i begyndelsen af januar havde man som resultat af flere folkemøder opnaaet enighed om fondets love. Fiskerne og de allerfleste redere underskrev lovene og fondets virksomhed skulde sættes igang til vintertorskefisket. De redere, som lagde en særlig interesse for fondets oprettelse var fornemmelig grosse-
rerne Joakim og Carl Rønneberg og Lauritz Madsen. Disse fortjener fiskernes tak, ligesom ogsaa de mange andre redere som gik med paa denne store samfundssag.

Ved ildebranden fik imidlertid sagens gennemførelse et stans. Forholdene blev saa oprevne og tiden saa knap for dem, som skulde udgjøre fondets styre, at man har maattet udsætte virksomhedens igangsættelse indtil videre.

Et eksemplar af fondets love medfølger.

Ligesom de foregaaende aar har foreningen behandlet en række spørgsmaal vedrørende fyrvæsenet og havnevæsenet inden distriktet.

Af fiskeriselskabet i Bergen har man modtaget det sædvanlige antal eksemplarer af „Norsk Fiskeritidende“, hvorfor takkes.

Ildebranden har bragt en del forvirring med sig ogsaa for fiskeriforeningens vedkommende. Fiskerhjemmet med inventar brændte. Foreningen har imidlertid haab om at kunne gjenreise fiskerhjemmet og bringe de gode gamle forhold tilbage igjen.

Aalesund den 30te april 1904.

Ærbødigst
for Aalesunds fiskerforening
John Aarflot.

XVI. Selskabet for de norske fiskeriers fremme.

Direktionen har herved den ære at fremlægge beretning om selskabets virksomhed i tidsrummet $\frac{1}{1}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904.

I. Arbejder henhørende under formerelsesklassen.

A. Fremme af østerskulturen.

I. Reiser og undersøgelser ianledning østerskulturen.

Hr. kand. Helland-Hansen, som har forestaaet østersundersøgelserne under hr. Wollebæks permission fra 1ste april 1903, og hr. assistent Ole

Eriksen har foretaget mange reiser til de forskjellige østerspoller og derunder samlet et meget stort materiale til forstaaelsen af østerskulturen i Norge, samtidig med at pollerne har været inspiceret. Næsten samtlige de nedenfor under II og III nævnte steder har saaledes været besøgt, de fleste af dem flere gange. Følgende længere reiser har været udført: I mai 1903 til forskjellige steder i Sulen og Gulen og i Romsdals amt; omtrent de samme steder blev igjen besøgt og nøiagtig undersøgt i august maaned; i december undersøgtes forskjellige poller i Gulen og i mars 1904 nogle steder søndenfor Bergen. I november 1903 foretog hr. Eriksen en reise til Midtfjord i nærheden af Sandefjord, hvor forsøgsdrift skal igangsættes i indeværende aar. Et par poller (Indreøen og Espevik) har været undersøgt systematisk med kortere tidsmellemlum. Desuden er adskillige steder, hvor østers endnu forekommer naturlig i nogenlunde betragtelig mængde, studeret, og mange oplysninger samlet om forekomst af naturlig østers.

De videnskabelige undersøgelser har for den væsentligste del bestaaet i en stor masse observationer over pollernes temperatur, saltmængde, gasforhold og plankton. Hr. dr. H. H. Gran har været saa venlig at bestemme alle planktonorganismerne og har gjort endel bakteriologiske studier. De videnskabelige resultater af alle undersøgelserne vil i en temmelig nær fremtid blive offentliggjort i en større afhandling.

II. Østersbasiner i drift fra tidligere aar.

a. Ynglepoller.

1. Espevikpollen. Yngelafsætningen i 1903 var med hensyn til kvantum knapt middels, men yngelen udviklede sig udmerket godt.

2. Ostravikpollen var i 1903 den eneste yngelpol, hvor der var yngel tilsalgs. Paa grund af manglende driftskapital har pollens eiere nu lidet strenge og samlere til at drive pollen med, hvorfor kun en brøkdel af den yngel, som kunde præsteres, er opsamlet til salg i indeværende aar.

3. Kvernepollen i Gulen gav ingen salgbar aarsyngel i 1903 og havde heller ingen yngelafsætning i dette aar til salg i 1904.

4. Humlevaagpollen har heller ingen yngelafsætning havt i de 2 foregaaende aar.

b. Fedebasiner.

1. Fanefjorden (ved Bergen). 1000 2-aars gammel østers, som havde været fedet 1 aar i Lindaasbasinet, blev udlagt i 1903. Denne saavel som den tidligere udsatte har vist god vekst.

2. Lindaasbasinet. 1903 var intet gunstigt aar med hensyn til veksten.

3. Onæs og Maraas. Daarlig vekst i 1903, hvorfor ingen salgbar sidste vinter.

4. Tunsbergpollen (Gulen) har givet tilfredsstillende resultater. Solgt ca. 5000 ivinter efter bare 1½ aars fedning.

5. Nyhammerpollen (Gulen). God vekst. Solgt 3000 2-aarsgamle østers og 5000 af ældre aarsklasser.

6. Hardbakkepollen (Sulen). Veksten mindre god i det sidste aar end tidligere.

7. Tungodden (Sulen). Middels vekst; saavidt bekjendt intet solgt ivinter.

8. Pollevigen (Sulen) har vist stor dødelighed i oktober og november; de overlevende ca. 2000 østers er solgt.

9. Strømmen (Sulen). Dæmningen, hvortil selskabet har ydet bidrag, er under bygning, men ikke færdig endnu. De allerede udsatte østers har hidtil udviklet sig temmelig langsomt.

10. Kjeilepollen (i Krakhellesund, Sulen) haves der nu ingen underretning fra.

11. Tveranger (Sulen). God vekst, dog intet solgt ivinter.

12. Drevøpollen (Sulen) har vist sen vekst, men ingen dødelighed. Ingen østers solgt ivinter.

13. Solavaagen (Suløen i Søndmøre). Meget god trivsel. Intet solgt ivinter, men der er for øieblikket adskillig salgbar østers.

14. Kattavaagen (i Borgund, Søndmøre) viser sen udvikling, hvorfor intet har været solgt.

15. Hofseidebugten (paa Ellingsøen, Søndmøre) har ogsaa vist sen udvikling, da den ikke synes rigtig egnet til opdrætning af østers i kurve. Der har ingen salgbare været.

16. Vaagsstranden (Romsdalen). Der har været meget god vekst, men pollen har ikke været tilfredsstillende passet, hvorfor det meste af den i 1902 udlagte østers er gaaet tabt. Pollen vilde sandsynligvis kunne give godt udbytte.

17. Lyenpollen (paa Sørhitteren) har — tiltrods for at den synes at være vel skikket til opdrætning af østers — intet udbytte givet paa grund af daarligt stel.

c. Indreøpollen (i Os)

indtager en særstilling, idet den har været benyttet som kombineret yngle- og fedepol. Der har i de sidste aar været liden yngelafsætning paa fashinerne; men vekst og trivsel har været meget god.

III. Østersbasiner igangsat i 1903.

1. Trættevig (ved Nordalsfjorden, ca. 1 mil østenfor Florø) er en ca. 200 m. lang, 60 m. bred og 5 m. dyb pol, med et ca. 25 m. bredt

indløb, som for største delen falder tørt ved lavvand. Her blev der i juli 1903 udsat 2000 1-aars gammel yngel fra Ostravig. Disse har vist god trivsel.

2. Uranpollen (paa Langøen i Nordmøre) er en stor, ca. 8 m. dyb pol, hvor 2000 2- og 3-aars gammel østers fra Espevik, der var fedet i Lindaasbasinet, blev udlagt i mai 1903. Trivselen har vist sig at være udmerket.

IV. Bidrag ydede af selskabet.

Da der i 1903 var særdeles lidet salgbar aarsyngel, har der intet været ydet til indkjøb deraf. Der er udbetalt til:

1. Anders Aase, Aalesund, som efterbevilgning til tidligere indkjøb af yngel til Vaagsstrandspollen	kr.	75.00
2. Bager Larsen, Strømmen pr. Rognsvaag, til opførelse af dæmning	„	50.00
3. Anders P. Uran, Langøen, til indkjøb af østers og strenge	„	104.08
	Tilsammen	<u>kr. 229.08</u>

B. Udklækning og opaling af hummer.

Konservator dr. Appelløfs aarlige beretning om hans arbeide med denne sag, afgivet til Stavanger filial, er ligesom ifjor trykt i „Norsk Fiskeritidende“ under titelen „Hummerundersøgelser i 1903“ (N. F.“ 1904, pag. 112 og videre).

Dr. Appelløf har ved sit arbeide bragt mange interessante kjendsgjæringer for dagen, og det er at haabe, at han ved yderligere bevilgninger kan sættes istand til at fortsætte sine undersøgelser.

II. Arbeider henhørende under fangst- og redskabsklassen.

A. Fremme af aalefisket.

Selskabet har ligesom tidligere aar haft færdige aaleteiner paa lager, hvilke man har solgt til indkjøbspris. Man har haft rekvisitioner paa større og mindre partier, lige indtil 70 stk. paa en gang. Veiledning i brugen af teinerne har ogsaa været udsendt. Da det ser ud til, at mange har saa vanskeligt for at skaffe disse teiner, har man nu bestilt materiale, hvoraf teiner vil blive oparbejdet paa selskabets verksted.

Aalehaandvadet har gjentagne gange været udlaant, ligesom et større antal af Knut Dahls brochurer om „Nedgangsfiske efter aal“ har været

omdelt. I det sidste har ogsaa praktisk veiledning heri været givet, og selskabet har efter anmodning tildels indkjøbt herhen hørende ruser for vedkommende.

B. Fiskeskøiter med fast ballast.

Denne type af fiskerskøiter, som hr. Colin Archer anvendte ved bygningen af de skøiter, som selskabet i sin tid bestilte af ham og senere solgte til fiskere (se aarsb. for 1902, pag. 9), vækker nu større og større opmærksomhed. Rids af skøiten har efter anmodning fra forskellige hold været udleveret i her omhandlede tidsrum. Af den grund har man nu maattet lade aftrykke endel særtryk af vedkommende artikel af hr. Archer i „N. F.“ med tilhørende rids.

Ogsaa firmaet Brunchorst & Dekke, her, har været heldig med en type af fiskerskøite — forsynet med jernkøl —, som de har konstrueret og indført i de senere aar. Foranlediget ved anmodning af en fisker i Honningsvaag henvendte man sig til firmaet om et rids af Skøiten, og dette ledede til, at man senere med firmaets tilladelse indtog dette i „N. F.“ — Fiskere, som har anskaffet sig disse skøiter, har udtalt sin tilfredshed med deres sjødygtighed, seileevne og sikkerhed for øiemedet.

C. Hollandsk fiskekutter. — Redskaber til samme.

Paa grund af det tiltagende sildefiske fra Norge med drivgarn i Nordsjøen og ved Island indløb der til selskabet flere anmodninger om at skaffe rids af en hollandsk drivgarnskutter af træ. Man henvendte sig skraks til sine forbindelser i Holland og fik udlaant rids af en fuldt moderne saadan. Dette offentliggjordes i „N. F.“ sammen med forklaring, hvorpaa særtryk blev taget og distribueret.

Fra andre hold kom der anmodning om oplysning om hollandske garn, kabel og øvrige fiskeredskaber. Disse besvaredes.

D. Bødning af sildegarn.

Da det her i byen viste sig at være mangel paa garnbødere, foranstaltede selskabet et kursus i bødning med selskabets assistent som lærer. Undervisningen foregik paa selskabets verksted. — Der meldte sig ialt 18 elever til dette kursus, hvoraf 13 kvinder. Enkelte var udenbys fra. Endel af kvinderne var fra Mødrehjemmet.

Foruden at denne undervisning bidrog til at afhjælpe mangelen paa bødere, var den ogsaa til fordel for eleverne, som derved kunde skaffe sig arbeide.

E. Barkning af garn.

Der har, særlig i forløbne høst og vinter, været rettet mange anmodninger til selskabet om at tage spørgsmaalet om den bedste barkemetode for garn under overveielse og søge at komme til klarhed med hensyn til de bedste barkemetoder. Sekretæren har i den anledning anvendt et ikke ubetydeligt arbeide for at skaffe sig de bedste oplysninger. Bulls barkemetode har saaledes været forsøgt med selskabets seiegarn, og sekretæren har haft talrige konferencer med bestyreren af Fagerheims notfabrik, hr. Peter Jessen, her. Resultatet heraf var, at sekretæren formaaede hr. Jessen til udførlig at fremstille sine erfaringer paa dette omraade i Norsk Fiskeritidende (se „N. F.“ 1903, pag. 395, 441 og 477).

Da sekretæren ifjor sommer var i Holland konfererede han ogsaa med fagfolk om sagen, og her hjemme har han foretaget undersøgelser og indhentet udtalelser fra en flæthed af vore udredere af fiskerfartøier.

Allerede nu at fremsætte resultatet af dette arbeide vilde være forhastet. Men saa meget kan siges, at sekretæren ikke er utilbøielig til at tro, at den hollandske barke- og oljemetode til syvende og sidst er den, som vi maa adoptere ved præpareringen af vore sildedrivgarn. Oljingen vil maaske frembyde uoverkommelige vanskeligheder i vort klima, men det er ikke udelukket, at vi ogsaa hos os har steder, hvor oljingen i tilfælde med held kan foretages. Sekretæren agter i anledning af denne sag, hvorom rederne siger, at den hører til de vigtigste fortiden inden havfiskebedriften, paany at foretage en reise til Holland for at komme tilbunds i Sagen.

F. Drivgarnsfisket efter sild i Nordsjøen og ved Island.

Sekretæren lod ifjor vinter indhente oplysninger om endel af de norske fartøier, som i 1902 deltog i nordsjøfisket med drivgarn. De indkomne oplysninger, som omfattede 14 fartøier, udarbejdede han derpaa i form af en tabel, hvoraf kunde sees fartøiernes navne, drægtighed, besætning, udrustning af redskaber etc., samt udbyttet og de bedste fangstpladse. En lignende tabel har han ivinter udarbejdet over islandsfisket i 1903, ialt omfattende ca. 30 norske fartøier. Tabellerne er offentliggjorte i „N. F.“ 1904, pag. 153, og et større antal særtryk uddeltes til de interesserede.

Tabellerne ifjor viste sig, ifølge udtalelser fra redere og fiskere, at være af særdeles stor nytte for deltagerne i nordsjøfisket, og det samme vil utvilsomt blive tilfældet for islandsfiskernes vedkommende med den iaar udarbejdede tabel.

G. Synkenøter for pale.

Delvis efter anmodning af S. B. Amts fiskeriforening lod selskabet anskaffe 3 synkenøter for fangst af pale. De 2 udlaantes gennem nævnte forening til et fiskerlag i Søndre Bergenhus. Palen faldt imidlertid i 1903 usædvanlig smaa paa de kanter, saa fangst var ikke at tænke paa. Vedkommende lag og foreningens bestyrelse nærer dog fremdeles de samme gode forventninger om brugbarheden af disse redskaber, naar der indtræder normale forhold, med hensyn til paleforekomsten. Foreningen har da ogsaa faaet løfte om, at laane nøterne til sommeren igjen.

H. Ophjælp af drivgarnsfisket efter sild udenfor bergenhusamterne.

Som i forrige aarsb., pag. 10 og 11 meddelt, udsatte selskabet endel præmier til ophjælp af dette fiske. Det rasende stormfulde veir ifjor hindrede imidlertid fisket i høi grad, ikke destomindre gjorde det seilfartøi, der havde fast præmie, skøite „Kvik“, det forholdsvis godt, idet den fiskede 51 maal sild til værdi af kr. 910.00. Fartøiet drev, som de øvrige fartøier, væsentligst fisket paa strækningen „Fedje—Solsvik“, til dels ogsaa noget sønden- og nordenfor.

De forhaabninger, som direktionen i forrige aarsberetning udtalte om dette fiskes fremtid, er iaar i fuldeste maal skeet fyldest, og der er ingen tvil om, at den opmærksomhed, som ifjor ved udsættelsen af præmierne visttes dette fiske, i høi grad har bidraget til den forøgede deltagelse iaar af dækkede fartøier med god udrustning. Udbyttet iaar, da veiret var godt, overgik langt noget foregaaende aars fiske paa disse kanter. — Det næste skridt blir nu at anbringe motorer i fartøierne.

Efter sommersild blev der med bistand af selskabet anstillet nogle drivgarnsforsøg fra Espevær under sommermakrelfisket. Forsøgene sattes igang væsentlig paa foranledning af handelsmand Lauritz Larsen, Espevær. Resultatet blev ikke rart. Fangsten pr. not indskrænkede sig til høist 150 sild. Den almindelige mening var dog, at det var for tidligt paa aaret, hvorfor forsøgene vil blive gjentaget til sommeren. Selskabet vil hertil, ligesom ifjor, udlaane nogle drivgarn.

I. Nye skjælbanker.

Sommeren 1903 udrustede selskabet en ekspedition med skøite, baade og redskaber for at undersøge skjælbestanden i ryfylkefjordene. Bankerne paa bergenskanten begyndte nemlig at blive temmelig udfiskede, hvorfor det gjaldt om at finde nye banker, saa de gamle kunde faa hvile en tid og bestanden formere sig. Ekspeditionen, der lededes af selskabets assistent med bistand af den bekjendte skjælfisker John Lille-

skare, lykkedes over al forventning og gav stødet til et større skjælfiske paa de kanter i sidst forløbne vinter, særlig i Lyse- og Sandsfjorden. — Beretning om ekspeditionen findes indtaget i „N. F.“ 1903, pag. 407, og en oplysende artikkel om agnskjælfisket i 1903—04 af John Lilleskare findes ligeledes indtaget i „N. F.“ (1904, pag. 103).

J. Ophjælp af det daglige fiske i bergenhusamterne.

Efter anmodning satte selskabet, som ifjor meddelt, igang oparbejdelsen af endel modelkasser til forsendelse af ferskfisk. Kasserne blev senere uddelt rundt omkring i distriktet, og fik modtagerne beholde dem for godt. Alle udgifter ved oparbejdelsen og forsendelsen bekostedes af selskabet. — Sekretæren har foretaget reiser i Bergenhusamterne og konfereret med fiskere og handelsmænd i den hensigt at lægge plan for selskabets arbeidet i disse distrikter, hvortil man for indeværende termin har erholdt bevilgning.

K. Forskjellige veiledninger.

Saavel mundtlig som skriftlig har sekretæren besvaret forespørgsler og ydet veiledning vedkommende nye eller mindre kjendte redskaber og fangstmetoder, saasom angaaende rødspættefiske med snurrevad, laksefiske med garn og line, aalefiske med vad og teiner, rækefiske med trawl, indredning af fiskerdampskibe og fiskerkuttere med og uden petroleumsmotor, hollandske fiskeredskaber for line- og drivgarnsfisket, norske do., flaatholt til linebrug, wire til haakjærringline, torskefiske med ruse, agnfrysekasser, blæksprut til agn, kobbegarn, barkning, posenøter, amerikanske nippers, garnbindemaskine o. s. v. Desuden har selskabet sat fiskerne i forbindelse med fabrikanter af diverse redskaber, meddelt prisopgaver etc., samt optraadt som mellemmand ved bestilling af redskaber m. v. — Se forøvrigt herom under A, B, C, D, F og J.

L. Udlaan af nye eller mindre kjendte redskaber til fiskeforsøg samt som model til at arbeide efter.

Det har igjen bekræftet sig, at selskabet her, som man sidst udtalte, „har en stor opgave — en opgave, som man med den store hjælp, man har i fiskerimuseet, verkstedet etc. har særlig gode betingelser for at løse“, og man kan da ogsaa tilføie, at „det offentliges fremtidige støtte her i høi grad er paa sin plads“. Der har i det forløbne tidsrum været udlaant redskaber til aale-, lakse-, hummer-, makrel-, silde-, seie-, ræke- og skjælfiske.

Agnfrysekasser har i stor udstrækning været udlaant, tildels bort-

givet. Dette var tilfældet med to kasser til Berlevaags fiskeriforening, Finmarken. Forskjellige slags emballage har ogsaa været udlaant, saasom hummer- og aaleeksportkasser, fiskekasser etc. Af Sunds patentangler er en flerhed uddelt. — Se forøvrigt under A, C, H og M.

M. Diverse.

Paa grund af spørgselen efter hummerteiner har selskabet paa sit verksted ogsaa begyndt oparbejdelsen af saadanne, der sælges til gjængs pris:

En sælsax til fangst af kobbe er anskaffet fra Finland og udstillet paa fiskerimuseet. Et mindre bidrag til fangst af kobbe med kunstig agn blev givet, men bragte intet resultat.

Derimod havde man bare glæde af udlaanet af en ræketrawl til forsøg med fangst af ræker i Skjærstadvfjorden ved Bodø. Dersteds fandtes paa sine steder fuldt op af ræker.

Et Fougners patentanker for fiskerfartøier er anskaffet og udstillet paa fiskerimuseet, hvor det af mange interesserede har været taget i oiesyn.

For fisker P. Grønbæk i Vardø lod man hersteds konstruere en ny sort af ham opfundne fiskesten for haakjærringsnøre. Stenen var hul og fyldtes med tran, som, naar den flød ud i vandet, lokkede haakjærringen til. Nogen beretning om stenens prøvning er endnu ikke indkommet.

III. Arbejder henhørende under tilvirkningsklassen.

A. Veiledning og forespørgsler.

Raad og veiledning angaaende tilvirkning er meddelt i større udstrækning end nogensinde; man skal nævne: Veiledning i skotsk og hollandsk sildesaltning, behandling af makrel paa hollandsk maade, isning, frysning, røgning, tilvirkning af laberdan, skjæresild, rundfisk, skate, saltning af kveite paa hollandsk maade, isning af do. for det engelske marked, saltning og krydring af brisling, behandling af rogn, tilvirkning af sundmaver, saltning af fisk i kasser, tilberedning af fiskemel, opbevaring og forsendelse af fisk efter Barclays metode etc. Endvidere er besvaret forespørgsler angaaende analyser af fisk og guano, maskiner for hermetikfabrikation etc.

Ifjor sommer var sekretæren i Holland for at sætte sig ind i saltning af kveite i tønder paa hollandsk maade. Han medbragte hjem $\frac{1}{2}$ tønde saadan kveite, som benyttedes ved den praktiske undervisning i behandlingen.

Ifjor vaar var sekretæren efter anmodning af fiskere og redere to gange i Haugesund og en gang paa Karmøen og gav praktisk veiledning for de fiskere, der skulde til Island, i hollandsk ganing og saltning. Ogsaa nu ivaar var sekretæren en tur i Haugesund i samme anledning. Vedkommende fiskere etc. udtalte sin varmeste anerkjendelse af denne sekretærens virksomhed.

B. Udnyttelse af kveiterogn.

Selskabet fortsætter fremdeles med dette arbeide. Ved velvilje af Bergens havfiskeselskab fik man ihøst saltet først 2 tønder saadan rogn. Det viste sig imidlertid, at den havde trængt betydelig mere salt end brugt, skjønt saltmængden havde været rigelig for torskerogn. Rognen maatte derfor af den grund styrtes. Senere i høstsæsonen fik man to tønder til, hvoraf den ene henligger i lage, den anden tørsaltet. Disse har holdt sig godt til dato.

Til hr. C. Houge Thiis's hermetikfabrik blev der sendt to smaa-partier til kaviarnedlægning. Begge mislykkedes desværre, da ingen af dem kom frisk frem. — Man agter at fortsætte med arbeidet, indtil et sikkert resultat opnaaes.

C. Barclays metode for opbevaring og forsendelse af fersk fisk.

Arbeidet hermed har været fortsat i de forløbne $\frac{5}{4}$ aar. Metoden adopteres mere og mere af de handlende. Bl. a. har Bergens fiskeauktionarius siden jul begyndt at indføre metoden ved forsendelse af fisk til Bergens tory. Mangel paa fersk torsk iaar har dog i høi grad hindret arbeidet saavel for auktionarius som for de andre, der har begyndt med denne forsendelsesmetode. De mener dog alle, at metoden vil slaa igjennem. Kassen med tilhørende bokser har for anledningen været udlaant.

D. Tilgodegjørelse af kobbe.

Under den store kobbeinvasion ifjor vinter henvendte sekretæren sig til hr. Rye Holmboe, Tromsø, med anmodning om at faa tilstillet en veiledning i kobbens tilgodegjørelse. Veiledningen, som man derpaa modtog, offentliggjordes i „N. F.“ (1903, Pag. 142).

E. Norsk fisks tilberedning i udlandet.

Materiale til en fremstilling af, hvordan den norske fisk tilberedes for kjøkkenet paa forskjellige steder i udlandet, har man begyndt at indsamle.

F. Hollandske sildekurve, modelknive.

Selskabet fik i 1903 hjem fra Holland et sæt modelkurve af den sort, som bruges paa de hollandske drivgarnsfartøier. Disse lod man fotografere til indtagning i „N. F.“ (1903, p. 377) sammen med forklaring af brugen. Særtryk heraf uddeltes i betydeligt antal. Kurvene udstilledes paa fiskerimuseet. Ogsaa modelknive for ganing af sild paa hollandsk maade har været uddelt.

IV. Ikke henhørende under nogen enkelt klasse.

A. Oplysninger og veiledning.

Foruden hvad der har været under klasserne, har selskabet i stor udstrækning besvaret forespørgsler om de forskjelligste ting og paa mange andre maader ydet tjenester. Forespørgslerne har bl. a. angaaet: Lodfordeling under drivgarnsfiskerierne efter sild, indklarerung af fiskerfartøier, skippercertifikat for førere af fiskerfartøier, lagslutning, Bjerneøens geografi (havneforhold f. ex.), afgift paa fiskeprodukter, fiskeafstøbninger, laan af havfiskefondene, fiskemarkeder, eksportkasser, eksportører, kjøbere, udsætning af flyndre- og torskeyngel, statistiske oplysninger, sildetelefon, hyre o. s. v.

B. Stormvarsler.

Selskabet udsendte i 1903 cirkulære til alle landets havnefogder med anmodning om opgaver over de stormsignaler, som var ibrug paa de forskjellige steder. De indkomne opgaver, som i oversigtlig form er indtaget i „Norsk fiskeralmanak for 1904“, viste imidlertid, at der intet system er i disse varsler og at signalerne er høist forskjellig paa de forskjellige steder. Man henvendte sig i den anledning til hr. professor Mohn med forslag om udarbeidelse og indførelse af et ensartet stormsignalsystem for hele landet. Professor Mohn gav forslaget sin fulde tilslutning, og sagen blev efter samraad med professoren oversendt bestyreren af Bergens meteorologiske station, hr. Føyn, til forberedelse. Hr. Føyn har, som bekjendt nu helt overtaget udstedelsen af stormvarsler for Norge.

C. Svømningens betydning.

Kun forholdsvis faa af vore fiskere kan svømme, og dog, hvis nogen havde trang for at besidde denne færdighed, saa maatte det være fiskerne.

Mangfoldige liv, som nu fra tid til anden gaar tilgrunde, kunde derved været reddet. I bevidstheden herom henvendte direktionen sig til hr. kaptein F. G. Seeberg, der er expert i denne idræt, og formaaede ham til at skrive en artikkel i „N. F.“ (1903, pag. 609) om svømningens betydning. Særtryk af denne blev derpaa sendt rundt til ungdomslag, fiskeriforeninger og andre, som kunde antages at ville virke for udbredelsen af kjendskabet til svømmekunsten.

D. Navigationskursus for fiskere.

Delvis efter anmodning af Søndre Bergenhus amts fiskeriforening bevilgede direktionen midler til 6 fripladse ved det ihøst ved den henværende offentlige sjømandsskole afholdte kursus i navigation for fiskere. Kurset varede i 3 maaneder og kostede for hver elev kr. 36.00. Foruden de 6 elever, der havde friplads, deltog 5 betalende elever i kurset. Paa grund af den tiltagende deltagelse i Nordsjø- og Islandsfisket er der i de tre vestlandsamter sterk trang tilstede for at faa lære navigation. Til Aalesund, hvor den offentlige navigationsskole holdtes før branden, finder man det imidlertid for langt at reise, saa det kursus, som afholdes hersteds, afhjælper en virkelig tilstedeværende trang.

E. Fiskerbarometre.

Selskabet holder fremdeles paa lager de bekjendte gode barometre fra Negretti & Zambra, London. Man sælger dem til indkjøbspris, nemlig frit tilsendt for kr. 23.00 pr. styk. Alle barometre, som udleveres, er kontrolleret ved Bergens kontrolstation for nautiske instrumenter. Bestillinger har indløbet jevnt om ikke synderlig hurtigt.

F. Den nordiske fiskeriudstilling i Marstrand 1904.

Efter anmodning fra udstillingens bestyrelse paatog selskabet sig at arrangere deltagelsen i udstillingen for Norge. Man indsendte i den anledning under 29de januar d. a. andragende om et statsbidrag, stort kr. 9000.00, til bestridelse af udgifter ved deltagelsen. Departementet fandt imidlertid af budgetmæssige hensyn ikke at kunne fremsætte kgl. proposition om en saadan bevilgning. Selskabet, som ikke kunde undlade at fortsætte det allerede paabegyndte arbejde, saa sig under de forhaanden-værende omstændigheder nødsaget til mest mulig at indskrænke de arbeider i sagens anledning, som var forbundet med udgifter. Man har dog fortsat med omdelingen af programmer (oversat og trykt paa selskabets bekostning), cirkulærer, anmeldelsesblanketter etc. samt med

ekspeditionen af indkomne anmeldelser. — Til dato har der ialt meldt sig 20 norske udstillere.

Til stipendier for fiskere til at besøge Marstrandsudstillingen har fiskeristyrelsen, overensstemmende med departementets beslutning, afsat kr. 2000.00 af den ordinære bevilgning til stipendier for fiskere.

Man agter at sende sekretæren til udstillingen for som montør og paa anden maade at varetage de norske udstilleres tarv. En mindre kollektivsamling agter man ligeledes at sende.

G. Motorbaadudstilling i Bergen 1906.

Direktionen har besluttet at afholde en motorbaadudstilling i Bergen i 1906. Udstillingen kommer kun til at omfatte motorer og fartøier bestemt til fiskeribedriften samt modeller og tegninger af saadanne. Udstillingen skal gives karakteren af „nordisk“, men skandinaviske agenter for udenlandske fabrikata faar ogsaa adgang til at udstille. Man har efter ansøgning faaet tilsagn fra Bergens børs om et bidrag paa kr. 4000.00 til udstillingens afholdelse. Resten søges dækket ved statsbidrag.

H. Sit 25-aars jubilæum

kunde selskabet feire den 26de april d. a. Et festskrift indeholdende beretning om selskabets virksomhed i den forløbne tid, bestyrelse etc. er i den anledning under udarbeidelse og vil om kort tid udkomme.

J. Overordentligt medlem. Selskabets guldmedalje.

Selskabets mangeaarige medlem af bestyrelsen og direktionen, hr. børskommissær Kr. Lehmkuhl, opnævntes paa jubilæumsdagen til overordentligt medlem af selskabet og tildeltes selskabets guldmedalje (uddelt for første gang) for energisk opofrende arbeide i selskabet.

K. Korresponderende medlemmer.

Som korresponderende medlemmer af selskabet er antaget hr. sekretær Videbæk, Dansk fiskeriforening, hr. instrumentmager O. T. Olsen, Grimsby, og hr. amtsskolebestyrer Sigurd Risting, Sandefjord.

L. Verk om Norges fiskerier.

Det af selskabet til et saadant verks udgivelse afsatte beløb udgjorde med paaløbne renter pr. 31te december 1903 kr. 9 939.12.

M. Filialerne.

I løbet af 1903 er der tilkommet to nye filialer, nemlig Ibbestads fiskeriforening og Skjærvø fiskeriforening.

N. Budgetforslag.

Direktionens budgetforslag for selskabet for terminen 1904—1905 dat. 19de mai 1903 findes som bilag I.

O. Johan Thesens legat.

Legatets renter for 1903 er indbetalt til selskabet med kr. 2329.82.

P. Sekretærens reiser.

Sommeren 1903 foretog sekretæren en reise til Holland væsentlig for at sætte sig ind i saltning af kveite i tønder paa hollandsk maade. Samme sommer var han ligeledes tilstede ved motorbaadudstillingen i Kjøbenhavn. I december 1903 foretog han en reise til Aalesund, Kristiansund og Trondhjem. — Vaaren samme aar var sekretæren 2 gange i Haugesund og en gang i Akrehavn paa Karmøen og gav praktisk vejledning i ganing og saltning af sild paa hollandsk maade for fiskere, der skulde til Island paa drivgarnsfiske. Vaaren 1904 foretog han en reise til Haugesund i samme øiemed. — Endvidere foretog sekretæren forleden vinter to reiser paa vestsiden af Sotra samt paa strækningen Fedje—Solsvik. Sidstnævnte strækning befores under det paagaende sildefiske med drivgarn ivinter. Endelig har han i den forløbne tid foretaget nogle reiser til „Lindaas' østersbasin“, samt til Skjerjehavn, Espevær og Hisken.

Q. Norsk Fiskeritidende.

Se forrige aarsb. pag. 16. — Skriftet udkommer fremdeles i maanedlige hefter. Statsbevilgningen har for terminen 1902—03 været kr. 12 670, for 1903—04 kr. 10 000.

Oplaget har i 1903 og til $\frac{3}{4}$ 1904 været 4 000. Separataftryk er taget af følgende artikler:

Barclay. „Ny methode for opbevaring og forsendelse af fisk og andre madvarer.“ „Nordmændenes sildefiske ved Shetland i 1902.“ „Dampskib „Arnvid“ paa sommersildfiske i Nordsjøen med drivgarn i 1902.“ „Hollandske sildekurve.“ „Saltning af kveite i tønder paa hollandsk maade.“ „Moderne hollandsk fiskekutter“ med tegning. — Colin

Archer: „Forslag til fiskerskøite for Nordland og Finmarken“ med tegning. — A. Wollebæk: „Laxefiske med drivgarn i Drammensfjorden.“ — Assistent Eriksen og John Lilleskare: „Nye skjælbanker.“ — Knut Dahl: „Lidt om aaleledere og nedgangsfiske efter aal.“ — Peter Jessen: „Det britiske drivgarn og lidt til.“ — Haakon Sund: „Nogle bemerkninger om samlag mellem notbrug.“ — F. G. Seeberg: „Svømningens betydning.“ Direktør Westergaard: „Det engelske kveitemarked og vort kveitefiske og eksport.“ — Kr. Høye: „Om aarsagerne til sopdannelse paa klipfisk og midlerne herimod. — A. Appelløf: „Hummerundersøgelser i 1903.“ — Brunchorst & Dekke: „Fiskerskøite.“

Fiskeritidende udgjorde i 1903 640 pagina. Indholdet var følgende:

- 64 beskrivelser og afhandlinger.
- 17 artikler om tilvirkning samt redskaber og apparater for tilvirkning.
- 14 artikler om fartøier, baade og redskaber.
- 3 officielle indberetninger.
- 4 praktisk-videnskabelige afhandlinger.
- 16 beretninger om handel og eksport.
- 12 juridiske meddelelser.
- 18 statistiske meddelelser vedrørende de norske fiskerier.
- 16 meddelelser om Norges fiskerier i 1901 og 1902.
- 6 anmeldelser.
- 46 forskellige meddelelser.

„N. F.“ udsendes fortiden i følgende antal eksemplarer:

Vadsø arbeider- og fiskerforening	84	eksempl.
Vardø fiskeriforening	106	—
Havningbergs fiskeriforening	27	—
Berlevaag og omegns fiskeriforening	41	—
Honningsvaag og do. do.	58	—
Hammerfest og do. do.	65	—
Skjærvø fiskeriforening	5	—
Tromsø sundets fiskeriforening	1	—
Tromsø fiskeriforening	21	—
Ibbestad do.	45	—
Harstad do.	21	—
Nordlands do.	528	—
Namdalens fiskeriselskab	70	—
Beitstadfjordens do.	33	—
Levanger do.	26	—
Fosens do.	154	—

Transport 1285 eksempl.

	Transport	1285	eksempl.
Frøiens fiskeriforening	34	—	
Trondhjems fiskeriselskab	80	—	
Kristiansunds do.	52	—	
Bremnæs fiskeriforening.....	63	—	
Smø lens do.	34	—	
Harø lens do.	81	—	
Yttre Romsdals do.	37	—	
Aalesund & Søndmøre fiskeriforening	42	—	
Herø fiskeriforening	65	—	
Aalesunds fiskerforening	20	—	
Florø fiskeriforening.....	48	—	
Søndre Bergenhus amts fiskeriforening	67	—	
Haugesunds fiskeriforening	65	—	
Akre og omegns do.	68	—	
Stavanger fiskeriforening	36	—	
Kristiansand og omegns fiskeriselskab.....	72	—	
Arendal og do. do.	39	—	
Fredriksstad og do. do.	25	—	
Fredrikshald og do. do.	48	—	

2261 eksempl.

Medlemmer af selskabet for de norske fiskeriers fremme

311 eksempl.

Bytteforbindelser	74	—
Gratis- og korresponderende medlemmer ..	147	—
Filialernes arkiver	36	—
Stortinget	117	—
Regjeringen	10	—
Aviser	67	—
Kystherreder	195	—
Abonnenter	167	—

1124 —

ialt 3358 eksempl.

Oplag 4000 eksempl.

Rest 614 eksempl.

Direktionens andragende om bevilgning til udgivelse af „Norsk Fiskeritidende i terminen 1904—1905 findes som bilag 2. Direktionens redegørelse med hensyn til udgivelsen af et tidsskrift for saltvandsfiskerierne og do. for udgivelsen af „N. F.“ findes som henholdsvis bilag 3 og 4. At Aalesunds fiskerforening fortiden kun faar 20 mod tidligere 150 ekspl., skriver sig fra Aalesundsbranden.

R. Norsk fiskeralmanak.

Høsten 1902 udgav selskabet første aargang af „Norsk Fiskeralmanak“, nemlig for 1903, under redaktion af sekretæren (se herom i „N. F.“ for 1902, pag. 818). Almanakken, som for 1903 omfattede 250 pagina, udkom i hovedkommission hos John Grieg, her.

Almanakken indeholder saadanne tabeller, oplysninger og raad, som fiskeren kan have brug for under sin daglige gjerning, saasom tabeller etc. navigationen vedkommende (herunder styringsplakaten), redningsvæsenet vedkommende, oplysninger angaaende offentlige funktionærer og institutioner vedk. fiskerierne, fiskeriforeninger etc., fiskerilovgivning, norske fiskedampskibe m. m. m.

Almanakken gjorde stor lykke, og oplaget, 2 000 eksempl., var allerede i februar omtrent udsolgt.

For 1904 udkom almanakken i betydelig forøget størrelse, nemlig omfattende 316 pagina. Af nyt i denne aargang kan bl. a. nævnes: Den alm. almanak, tabel over solens deklination og tidsjevningen, stormsignaler samt fyre paa Shetland, Færøerne og Island.

Aargangen for 1904 udkom paa John Griegs forlag, her, og optryktes i et antal af 4 000 eksemplarer. Dette oplag viste sig at være for stort under de forhaandenværende omstændigheder. Aaret har været ugunstigt for fiskeribedriften i det hele, og ved branden i Aalesund mistede almanakken sine bedste kunder. Dette i forbindelse med almanakkens store omfang og deraf følgende kostbarhed har gjort, at foretagendet har faldt mindre heldig ud for forlæggeren, som derfor har frasagt sig forlaget for næste aar.

Selskabet kommer som følge heraf til atter at overtage forlaget af næste aargang. Man agter herefter at reducere omfanget, væsentlig ved at udtage fiskerilovgivningen og udgive denne særskilt. Prisen, som for iaar er uforandret 1 kr., vil derved kunne reduceres.

S. Kontoret.

Selskabets kopibøger omfatter i tidsrummet „ $\frac{1}{1}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904“ 1 855 pag.

Antallet af indkomne journaliserede sager var i samme tidsrum 1 808. Direktionen har i samme tid havt 30 møder.

Som det af aarsberetningen fremgaar, er selskabets arbeide i sterk stigning paa de forskjelligste omraader. At gjentage noget af det anførte vil være overflødig, man skal kun nærmere paapege en gren af selskabets virksomhed, nemlig dets arbeide med at besvare de talrige indkomne forespørgsler af saglig natur. Selskabet udfolder her en stor virksomhed qva oplysningsbureau, hvilken har været altfor lidet paaagtet.

Dette arbejde, som i de forløbne $\frac{5}{4}$ aar har tiltaget i høi grad, skaffer sammen med de øvrige gjøremaal sekretæren og kontorpersonalet et betydeligt arbejde.

T. Verkstedet — assistenten.

Paa verkstedet har assistent Eriksen det hele aar været optaget med forskellige arbejder for selskabet og museet. En del af tiden er medgaaet til undervisning i garnbødning og oparbejdelse af hummerteiner. I juni var assistenten ude paa tidligere omtalte ekspedition for at søge efter agnskjæl, i mars 1904 var han en tid i Kalvaag for at starte forsendelse af ferskfisk efter Barclays metode, og forøvrigt har han foretaget reiser i anledning af østersavlens.

V. Fiskerimuseet og biblioteket.

A. Museet.

I 1903 har Bergens samlag og Bergens sparebank bevilget henholdsvis 1 000 og 1 000 kroner til fiskerimuseet. Førstnævnte institution, som i 1902 bevilgede kr. 1 200.00 nedsatte altsaa sit bidrag med kr. 200.00. Grunden hertil var samlagets formindskede indtægter.

Følgende gjenstande er anskaffede i løbet af 1903 og til $\frac{31}{3}$ 1904.

- 1 makreldrivgarn fra Soggendal.
- 1 fløiline „ do.
- 1 redningsbelte (Tethys).
- 6 fiskekasser.
- 1 gammel fiskesten fra Karmøen.
- 3 stk. emballage for Yarmouthsild.
- 1 ræketrawl med tilbehør.
- 1 russekobbe — udstoppet.
- 3 synkenøter for pale.
- 1 eksportkasse for hummer med kurve.
- 1 „Schjøtts drivanker“, ny konstr.
- 4 hollandske sildekurve.
- 14 zinkbokser til agnfrysekasser.
- 1 dansk aaleruse.
- 2 fjerdinger svensk kabeljau.
- 10 stk. svensk spillænge.
- 1 tranlampe fra tyskebryggen.
- 4 kasser for transport af fersk fisk.
- 1 „Eriksons linebøie“.

- 1 finsk kobbesaks.
Endel østers.
1 stikkert for optagning af agnskjæl.
Endel danske aalekroge.
1 jydsk aaletransportkasse.
6 hummerteiner.
3 „Barclays transportkasser“.
1 blæksprutkrog fra Gildeskaal.
1 linespil med stativ og rul.
100 angler storegline.
100 favne streng til do.
1 linetroug.
1 agnkniv.
1 læmper.
1 storklep.
1 bøilygt.
200 angler torskeline, hvoraf 100 i nøste, 100 opsplittet.
1 skotsk sildegarnsbøie.
1 — bælg til do.

Som det af ovenstaaende fortegnelse sees er der bl. a. anskaffet en del fiskeprodukter — svensk kabeljau og spillænge. Ogsaa $\frac{1}{2}$ td. hollandsk behandlet kveite har været udstillet. Man vil i det hele lægge an paa arrangementen af produktudstillinger, som i høi grad kan bidrage til at lette den veiledning i tilvirkning som gives af selskabet.

Til folk her i landet udlaanes jevnlig gjenstande.

Museet har i forløbne $\frac{5}{4}$ aar været besøgt af 42 000 mennesker. Aabningstiden er 11 til 2 søndag, onsdag og fredag. Tilreisende fiskere eller andre interesserede erholder adgang naarsomhelst ved henvendelse paa kontoret; de faar da ogsaa, om ønskes, veiledning af konservator. Skoleelever, ledsagede af sine lærere, besøger ofte samlede museet, ligesaa Bergens museums foredragskursers elever m. fl., og disse erholder da altid veiledning af konservator.

B. Bibliotheket.

Bibliotheket vokser for hvert aar og nye bytteforbindelser indgaaes stadig. Desforuden er endel indkjøbt, ligesom bibliotheket i aarets løb for en ikke liden del er øget ved indkomne gaver af praktiske og videnskabelige verker.

Bibliotheket tæller nu ca. 3 200 bind. Fortegnelse over de bøger, hvormed bibliotheket i aarets løb er forøget, vil findes som bilag V.

Bytteforbindelse med selskabet er i aarets løb indgaaet af: „Pacific Fisherman“, Seattle. „Dansk ferskvandsfiskeriforening“. „Nordisk cykle- og motor-fagblad“, Kjøbenhavn. „Allmän svensk fiskeritidning“, Malmö og „Grenen“, Skagen.

Fortegnelse over verker, som selskabet regelmæssig modtager, over de faste bytteforbindelser, over foreninger, som har sluttet sig til selskabet, overordentlige og korresponderende medlemmer samt faste medlemmer og medlemmer med aarsbidrag medfølger som bilag VI.

Selskabet har for tiden 281 faste og aarsbetalende medlemmer, hvoraf 165 indenbys, 72 udenbys og 44 udenlandske.

Ekstrakt af regnskabet for tidsrummet $\frac{1}{1}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904 vedlægges.

Det i forrige aarsberetning refererede forslag til forandring i selskabets love vedtoges paa den ordinære generalforsamling i 1903 enstemmig.

Af selskabets bestyrelse skal ifølge lovenes § 4 udtræde:

D'herrer Johan Bugge.
Kristian Dekke.
Albert Gran.
G. A. Hansen.
Hans Martens.
Johan A. Mowinckel.
Johan Thesen.
Johan Troye.
Einar Giertsen.

De gjenstaaende er:

D'herrer Herman Friele, B. S.
Chr. Irgens.
Lorentz Irgens.
Kr. Hansen.
F. L. Konow.
Henr. Knudsen.
Kr. Lehmkuhl.
Eilert Lund.
Chr. Michelsen.
Hroar Olsen.
Peder G. Pettersen, L. S.
L. Devold.

Klasserne bestaar for tiden af:

Formerelsesklassen:

Faste medlemmer: D'herrer G. A. Hansen.
Einar Giertsen.

Hans Martens.
Tilkaldt medlem: D. A. Appelløf.
Fangst- og redskabsklassen:
Faste medlemmer: D'herrer Kr. Hansen.
Lorentz Irgens.
Peder G. Pettersen, L. S.

Tilvirkningsklassen:
Faste medlemmer: D'herrer F. L. Konow.
Henr. Knudsen.
Johan Troye.

Suppleanter er:
D'herrer Campbell Andersen, 1ste.
Fin Wesenberg, 2den.
Peder Monsen, 3die.
Oluf Wingaard, 4de.
Aug. Mohr.

Medlemmer af fiskerimuseets bestyrelse:
D'herrer L. Devold (formand).
Johan Thesen.
Kr. Dekke.

Repræsentanter:
For Vardø filial:
Hr. R. Arnesen.
For Arendals filial:
D'herrer Søren Falch.
Otto Isaachsen.

For de talrige beviser paa interesse for selskabets arbeide og virksomhed, som direktionen ogsaa i 1903 fra mange hold har modtaget, tillader direktionen sig herved paa selskabets vegne at aflægge forbindtligst tak.

Bergen i direktionen for „Selskabet for de norske fiskeriers fremme“

den $\frac{31\text{te mars } 1904.}{24\text{de mai } 1904.}$

Hroar Olsen.   *Herman Friele B. S.*   *G. A. Hansen.*
F. L. Konow.   *Kr. Hansen.*   *Johan Bugge.*
L. Devold.

M. Barclay.

Extrakt af regnskabet for terminen $\frac{1}{1}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904.

Indtægt.

I. Statsbidrag:

1. For 1902—1903 $\frac{1}{4}$ (af bevilgningen for terminen $\frac{1}{4}$ 1902— $\frac{31}{3}$ 1903 = kr. 10 000.00)	kr. 2 500.00	
2. For terminen 1903—1904	„ 9 700.00	kr. 12 200.00

II. Private bidrag:

1. Renter af Johan Thesens legat for 1902 og 1903	kr. 4 679.93	
2. Leieværdi af kontor- og verkstedslokaler ($\frac{5}{4}$ aar)	kr. 2 500.00	
÷ betalt leie	„ 937.50	„ 1 562.50

Fiskerimuseet $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904:

3. a. Bergens samlag for brændevinshandel	kr. 1 000.00	
b. Bergens sparebank. „	1 000.00	
c. Renter	„ 100.51	
d. Leieværdi af museets lokaler (1 aar)	kr. 4 000.00	
÷ betalt leie	„ 750.00	„ 3 250.00
		„ 5 350.51

4. Indvundne renter	„ 68.61	

5. Medlemskontingent for 1903:

Indbetalt	kr. 1 305.00	
Restancer	„ 45.00	„ 1 350.00

6. Indbetalte restancer:

Medlemskonting. 1901..	kr. 55.00	
— 1902.. „	5.00	
— 1900.. „	5.00	
— 1899.. „	5.00	
— 1898.. „	5.00	
— 1897.. „	5.00	
— 1896.. „	5.00	„ 85.00

Transport kr. 13 096.55 kr. 12 200.00

Transport kr. 13 096.55 kr. 12 200.00

7. Resterende restancer:

Medlemskonting. 1902..	kr.	35.00	
—	1901..	”	50.00
—	1900..	”	50.00
—	1899..	”	40.00
—	1898..	”	20.00
			<u>195.00</u>
			” 13 291.55

III. Andre indtægter:

1. Indbetalt abonnementskontingent for „N. F.“ 1900—1901	kr.	6.26	
2. Indbetalt for avertissement i „N. F.“ Restance for 1900—1901	”	20.00	
3. Solgt ældre hefter af “N. F.”	”	11.99	
4. Solgt 1 fiskerbarometer à kr. 10.00 og 9 do. à kr. 23.00	”	217.00	
5. Afsat f. a. til præmier for drivgarnsfiskere efter sild, men ikke kommet til uddeling	”	350.00	
			<u>605.25</u>
			<u>kr. 26 096.80</u>

Udgift.

Underballance fra f. a.	kr.	684.24	
Restance fra f. a.	”	325.00	
			kr. 1 009.24

A. Administration:

a. Lønninger:

Sekretær	kr.	2 125.00	
Kontorist	”	1 250.00	
Assistent og præparant	”	750.00	
Kontorassistent	”	375.00	
Incassation m. v.	”	160.00	
			<u>kr. 4 660.00</u>

b. Kontorlokale, lys og brænde, inkl.

omstaaende netto leieværdi..... ” 3 084.80

c. Kontorudgifter .....

” 571.97

d. Kontorrekvisita..... ” 169.14

e. Porto og telegrammer .....

” 204.34

” 8 690.25

Transport kr. 9 699.49

Transport kr. 9 699 49

B. Formerelsesklassen:

a. Østerskultur:

Wollebæk, løn og bidrag til kontor-	hold	kr.	300.00
Helland-Hansen, løn.....	„		1 000.00
Helland-Hansen og Eriksen til reiser	og diæt	„	1 259.03
Laboratorieudgifter etc.....	„		674.02

Bidrag:

A. Aase, Aalesund ...	kr.	75.00
Bager Larsen, Rogns-	vaag	„ 50.00
Anders P. Uran, Kjønne	„	104.08
	„	229.08

kr. 3 462.13

b. Bevarelse af skjælbestanden .....

„	447.48	„	3 909.61
---	--------	---	----------

C. Fangst- og redskabsklassen:

a. Barometre for fiskere	kr.	252.90	
b. Udlaan af nye eller mindre kjendte	redskaber til forsøgsfiske	„	643.02
c. Bidrag til friplads for 6 fiskere paa	navigationsskolen	„	180.00
	„		1 075.92

D. Tilvirkningsklassen:

Forsøg med anvendelse af nye metoder for konser-	vering af fiskegarn og med opbevaring af fisk ved	afkøling etc.....	„	408.84
--	---	-------------------	---	--------

E. Trykningsomkostninger,

væsentligst aarsberetningen for 1902 og avertissementer	„	375.02
---	---	--------

F. Reiser og diverse:

a. Sekretær Barclays reiser til Haugesund og Akre-	havn i maj, til Holland i juni, til Espevær og Hisken	i juli, til Kjøbenhavn—Kristiania—Sandefjord i au-	gust, til Skjergehavn—Aalesund—Kristianssund—	Trondhjem i december og til Feje—Algerøen—	Sotra samt til vaarsilddistriktet etc. i mars 1904	kr.	831.63
b. Diverse og verkstedet	„	244.02					
c. Inventar.....	„	29.70	„	1 105.35			

Transport kr. 16 574 23

	Transport	kr.	16 574.23
G. Bibliotheket	„		765.79
H. Fiskerimuseet $\frac{1}{4}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904:			
a. Lønninger	kr.		900.00
b. Leie af lokaler, inkl. omstaaende netto leieværdi	„		4 000.00
c. Vagthold, renhold m. m.....	„		418.10
d. Nyanskaffelser.....	„		1 159.13
e. Vedligehold m. m.....	„		152.17
		„	6 629.40
I. Norsk fiskeralmanak 1903.....	„		698.61
			<u>kr. 24 668.03</u>
Beholdning.....	kr.		1 428.77
Heraf restancer.....	„		240.00
			<u>kr. 1 188.77</u>

**Ekstrakt af regnskabet for „Norsk Fiskeritidende“ for terminen
1ste april 1902—31te mars 1903.**

I n d t æ g t:

Statsbidraget	kr.		12 670.00
Avertissementer:			
Indkommet	kr.		542.60
Restancer	„		248.00
		„	790.60
Kontingent.....	„		321.18
Solgt løse hefter.....	„		14.78
Udestaaende kontingent kr. 455.00 medtages ikke.			
Saldo, underbalance	„		1 546.62
			<u>kr. 15 344.18</u>

U d g i f t:

Underbalance.....	kr.		1 861.54
Trykning	„		9 516.85
Lønninger:			
Redaktøren	kr.		1 000.01
Kontorhjælp	„		939.85
		„	1 839.86
			<u>Transport kr. 13 218.25</u>

	Transport kr.	13 218.25
Honorarer	„	1 347.25
Postporto	„	744.03
Diverse	„	34.65
		<u>kr. 15 344.18</u>

**Ekstrakt af regnskabet for „Norsk Fiskeritidende“ for terminen
1ste april 1903—31te mars 1904.**

Indtægt:

Statsbidrag	kr.	9 685.68
Efterskudsbevilgning af underskuddet for terminen 1901— 1902	„	1 861.54
Avertissementer:		
Indkommet	kr.	569.50
Restancer	„	<u>335.00</u>
	„	904.50
Kontingent	„	366.90
Solgt løse hefter	„	10.40
Udestaaende kontingent kr. 250.00 medtages ikke.		
Saldo, underbalance	„	<u>25.44</u>
		<u>kr. 12 854.46</u>

Udgift:

Underbalance	kr.	1 546.62
Trykning	„	7 601.25
Lønninger:		
Redaktøren	kr.	1 000.00
Kontorhjælp	„	<u>800.00</u>
	„	1 800.00
Honorarer	„	1 129.76
Postporto	„	706.76
Diverse	„	70.07
		<u>kr. 12 854.46</u>

XVII. Søndre Bergenhus amts fiskeriforening.

„Virksomheden har væsentlig været forberedelse til og afgivelse af udtalelser i sager, der har været oversendt fra de overordnede autoriteter, nemlig:

1. Paatænkt lov om makrelfiske.
2. Forandring i „Fiskeritidendes“ udgivelse.
3. Forslag til lov om hvalfredning, og
4. — - „ om torskefisket i Romsdals amt.

De ved foreningens medvirken anmeldte 6 elever ved et kursus i navigationsundervisning for fiskere afholdt ved Bergens sjømandsskole, var alle hjemmehørende i Austevolds herred. Kurset er afholdt i aarets sidste 3 maaneder. Man antager, at mange flere fremtidig vil ønske at benytte sig af den saaledes aabnede anledning til kundskabers erhvervelse.

De fra hovedselskabet modtagne 2 synkenøter er udlaant til Rasmus M. Lerøen og Josef J. Øvretvedt. De meddeler begge, at den pale som i sommer har vist sig af og til at være i fjordene har været saa smaa, at det vilde være meningsløst at gjøre forsøg med disse nøter. De anmoder begge om at faa beholde nøterne endnu et aar, i haab om større fisks forekomst.“

Nærværende beretning, afgivet i møde den 21de januar 1904 samt ekstrakt af foreningens regnskab for aaret 1903, oversendes herved til Norges fiskeristyrelse.

S. B. amts fiskeriforening, 15de februar 1904.

Lars R. Lerøen.

Ekstrakt af regnskabet for Søndre Bergenhus amts fiskeriforening for aaret 1903.

Indtægt.

Beholdning fra forrige aar	kr.	1.15
Indmeldelsespenge og aarskontingent fra 22 nye medlemmer ..	„	22.00
Aarskontingent fra 28 medlemmer	„	14.00
	kr.	37.15
Restance: Kontingent for 13 medlemmer	„	6.50
	kr.	43.65

Udgift.

„Bergens Aftenblad“ for annonce.....	kr.	2.26
Norsk Fiskeritidende for do.....	„	5.50
Skibslistens trykkeri for 100 plakater.....	„	3.00
Husleie ved generalforsamlingsmødet.....	„	11.00
Portoudgifter i 2det halvaar 1902.....	„	3.67
do. i aaret 1903.....	„	3.50
	kr.	28 93

Beholdning:

Restance: Kontingent for 13 medlemmer ..	kr.	6.50	
Kontant i kassa	„	8.22	14.72
	kr.		43.65

XVIII. Stavanger fiskeriselskab.

Indberetning til selskabet fra dr. Appelløf om hummerundersøgelserne i 1903 er trykt i 3die hefte 1904 af „Norsk Fiskeritidende“.

XIX. Arendals og omegns fiskeriselskab.

Herved har jeg den ære at afgive nedenstaaende beretning angaaende virksomheden ved Flødevigens udklækningsanstalt for aaret 1903.

Det forløbne aar var i modsætning til det nærmest foregaaende overordentlig gunstigt for udklækningsarbeidet. Vandets saltholdighed var jevnt høi — temperatur ca. 3° og tilgangen paa stamfisk god, men til svimlende priser; dette sidste som følge af en mindre heldig ordning af ferskfiskhandelen i Arendal.

Der udklækkedes ialt 342 millioner yngel, der udsattes som følger:

Viksfjord, Laurvik.....	12 millioner.
Svalerødkilen, Fr.hald.....	30 —
Kristianiafjorden	20 —
Tønsberg.....	18 —
Horten.....	18 —
Kurrefjord	20 —

Staubø	18 millioner.
Omegnen af Arendal.....	206 —
	<hr/>
	342 millioner.

Jeg har tidligere gjentagende gjort opmærksom paa, at en forholdsvis altfor stor del af yngelen udsattes i anstaltens nærhed, lige ved havet, istedetfor inde i fjordene, hvor den selvfølgelig er mindre udsat for at drive bort fra kysten.

Aarsagen til at saa sker, er først og fremst mangelen paa et passende fartøi til saadan transport; at faa leiet en dampslup ernæsten umuligt, da hver har sin rute som den ikke kan forlade, og skal man, som undertiden har været gjort, leie en bugserbaad og af disse er der altid en eller anden at faa, bliver det en for anstalten altfor kostbar affære.

En anden grund til at f. eks. fjordene i den vestlige del af amtet ikke har været forsynede med yngel er ønsket om at de først maa blive undersøgte, saa man kan faa en sikker grundvold at bygge paa. Saavel ifjor som iaar har amtstinget i Nedenes bevilget midler til saadanne undersøgelser og er det da meningen at der senere skal udsættes yngel paa de undersøgte strækninger.

Den første betingelse for, at et saadant arbejde kan blive udført med rimelige omkostninger er, at man har et passende fartøi til sin raadighed og foreslog jeg derfor i sin tid, at de ifjor indkomne private bidrag, forsaavidt som de laa udenfor budgettet, skulde blive at anvende til anskaffelse af en motorbaad.

Saaledes skede da ogsaa, og er anstalten nu i besiddelse af et udmærket fartøi, saa arbeidet for fiskeriets fremme nu kan optages ved amtets hele kyststrækning. Ogsaa til indkjøb af stamfisk fra høsten af, medens torsken er billig agtes baaden anvendt.

Sandsynligvis vil amtets bevilgning iaar blive anvendt til en første undersøgelse af Stendalsfjorden vest for Lillesund.

Flødevig, 25de april 1904.

Ærbødigst

G. M. Dannevig.

Regnskab for Arendal og omegns filialafdeling af selskabet for de norske fiskeriers fremme fra 1ste april 1903 til 31te mars 1904.

Indtægt.

1. Beholdning fra f. aar.....	kr.	1 141.44
2. Statsbidrag	„	8 000.00
		<hr/>
	Transport kr.	9 141.44

	Transport	kr.	9 141.44
3. Andre bidrag.....	„		70.00
4. Renter	„		64.84
5. Indbetalt af G. M. Dannevig i henhold til revisions- antegn.	„		25.00
		kr.	<u>9 301.28</u>

Udgift.

1. Administration:			
a. Kasserer	kr.	225.00	
b. Kontorrekvisita	„	97.19	
c. Porto, teleg., telefon & annoncer ..	„	82.20	
d. Reiseudgifter	„	241.40	
e. Faste grundafgifter.....	„	100.00	
f. Diverse	„	11.50	
		kr.	<u>757.29</u>
2. Driftsomkostninger:			
a. Stamfisk	kr.	243.95	
b. Kul.....	„	38.50	
c. Maskinrekvisita	„	79.66	
d. Bestyrer Dannevig	„	3 399.97	
f. Løsarbeide	„	1 591.25	
g. Vedligehold & inventar	„	327.43	
h. Nyanskaffelser	„	2.50	
i. Diverse	„	168.95	
		„	<u>5 852.21</u>
3. Vedligehold af bygning og damme.....	„		16.00
4. Bibliotek	„		28.86
5. Undersøgelser	„		381.00
6. Kassa & banken.....	„		<u>2 265.92</u>
Arendal, 20de mai 1904.		kr.	<u>9 301.28</u>

XX. Foreningen til fremme af fiskeriet i Kristianiafjorden indenfor Drøbak.

Uddrag af beretning for 1903.

Foreningens bestyrelse har som tidligere bestaaet af hofjægermester Gjerdrum som formand, fiskeriinspektør Landmark og stipendiat Huitfeldt-Kaas.

Det af foreningen lønnede opsyn har bestaaet af opsynsbetjent M. Andersen og assistenterne H. Martinsen, O. Bredesen og H. Olsen.

Fiskeoptællingen ved Kristiania brygge har som tidligere paa foranstaltning af magistrat og politikammer været foretaget af politibetjent Rasmussen. De maanedlige opgaver har været refererede i dagsaviserne.

Optællingen af fisk, ankommen

Benævnelse	Fra distriktet indenfor Drøbak	
	Mængde	Beløb kr.
Aal . . . . . stk.	4 748	4 174
Hummer . . . . . stk.	943	1 067
Østers . . . . . snes	466	978
Skjæl . . . . . snes	423	55
Laks . . . . . kg.	645	1 831
Ørret . . . . . kg.	870	1 670
Torsk ¹⁾ . . . . . stk.	92 429	86 671
Heri indbefattet hvad der direkte er ankommet til fiskehandlerne.		
Lange . . . . . stk.	34	40
Kolje, lyr, sei . . . . . snes	3 053	19 858
Flyndre . . . . . kg.	700	596
Helleflyndre . . . . . kg.	—	—
Makrel ²⁾ . . . . . stk.	140 493	45 638
Horngjæl . . . . . stk.	64	20
Hvitting, sypiger, øienpaal . . . . . snes	7 057	5 124
Sild (smaasild eller græssild) . . . . . liter	76 300	9 030
Snesesild (garnsild) . . . . . snes	5 570	4 412
Ansjos . . . . . liter	141 500	15 210
Ræker . . . . . liter	603	339
Krabber . . . . . snes	—	—
		196 713

1) Af torsk indkom i 1902 95 592 stykker til værdi kr. 87 610

- do. — i 1890 45 376 — - — „ 52 142

2) - makrel — i 1902 181 520 — - — „ 50 315

03.

til Kristiania brygger.

Fra fjorden udenfor Drøbak og fra Vestlandet		Fra Sverige og Danmark	
Mængde	Beløb kr.	Mængde	Beløb kr.
23 531	17 568	—	—
20 329	22 428	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
8 209	22 043	145	510
5 348	10 387	—	—
346 297	341 747	819 000	253 700
473	588	—	—
27 288	71 413	256	1 024
1 553	1 303	76 800	40 200
7 839	4 235	—	—
773 180	222 508	189 840	50 968
—	—	21 100	4 220
43 835	59 515	—	—
139 600	16 560	—	—
55 190	24 505	—	—
42 100	6 715	—	—
4 230	2 415	—	—
208	437	—	—
	824 367		350 622
			1 371 702

Værdien af den fisk, østers, ræker og hummer, som afsættes i distriktet uden at passere Kristiania brygger, anslaaes som tidligere til kr. 30 000.00. Det er vanskeligt at bedømme, hvormeget der opfiskes og forsælges til landliggerne om sommeren af sjøørret, hummer og ræker. Antallet af personer, som fisker til egen husholdning — fornemmelig torsk og hvitting — har vokset betydelig i de senere aar.

Benyttelse af ulovligt fangstredskab.

I aarets løb er anmeldt 2 baadlag for ulovlig lystring med kunstigt lys, det ene fra Røken, det andet fra Bærum.

Udsættelse af torskeyngel.

Fra Flødevigen ankom den 14de april ca. 20 millioner yngel, som udsattes i Bundefjorden, omkring Langøen og Herbern og i Asker og Bærum.

Et forsøg paa at erholde torskeyngel fra nogle rogn- og melkefiske i en svømmende kasse mislykkedes, antagelig paa grund af en pludselig tilgang af ferskvand paa udlægningsstedet. Forsøget vil blive gjentaget til vaaren med kassen holdt i saadan dybde, at den er under det ferske vand.

Udsættelse af rødspætter.

Den 5te september og 8de oktober udsattes ca. 1 000 danske rødspætter paa forskjellige steder i Aker, Bærum, Asker og Røken.

Udsættelse af ørretyngel.

Den 25de juni afhentedes 20 000 ørretyngel fra Norges landbrugs-høiskole og udsattes i to elve i Bundefjorden samt i Frognerelven. Transporten gik som sædvanlig meget heldig med et stykke is svømmende i hvert blikspand.

Udklækning af hummer

har ogsaa dette aar gaaet heldig. I 2 kasser, hver forsynet med to store rognhummere, udviklede yngelen sig fuldstændig. I den ene kasse opdagedes yngelen at svømme om paa overfladen allerede den 5te juli, i den anden kasse først i de sidste dage af juli. Da yngelen havde naaet det stadium, da den forlader vandets overflade og søger tilbunds forsvandt den fra kassen, idet gitteret i kassens bund er saa aabent, at yngelen med lethed glider igjennem, saaledes som fuldstændigere beskrevet i foreningens aarsberetning for 1902. Nogle eksemplarer af den fuldt udviklede yngel, som under lupen viser den voksne hummer i miniatur, er ogsaa denne gang opbevaret paa spiritus.

Foreningen har i det forløbne aar udbetalt tre præmier for kobbe og haakjærring.

Om fiskeriet indenfor Drøbak meddeler opsynet følgende:

Udbyttet af torskefisket har i 1903 været lidt under et middelsaar, idet den overveiende del af torsken har været smaa. Navnlig gjælder dette for fiskeriet med ruse, som i de senere aar er bleven

meget almindelig. Selv byfolk, som i tidligere dage kun vidste af at bruge krog eller pilk, sees nu at benytte staaltraad-ruser, hvormed de letvindtere skaffer sig en ret fisk til sit hjem.

Med bakkeline har man faaet adskillig større torsk længere ude fra land i bergkanterne. Fiskerne har der faaet op til 4 à 6 snes paa baaden om natten af smaat og stort tilsammen.

Af smaatorsk har der i det hele taget været meget at faa paa krog, navnlig omkring de ydre øer og i Asker og Bærum; endog helt inde ved Kristiania brygger og inde i Bundefjorden har man til stadighed kunnet se baade voksne og unge fiskere trække smaatorsk op. En gammel fisker i Kirkevig i Bundefjorden har fortalt opsynet, at der har været mere smaatorsk i det forløbne aar at se i Bundefjorden, end han kunde erindre paa mange Herrens aar.

I forrige aarsberetning omtaltes den mængde ganske smaa torsk paa 5 à 10 cm. længde, som blev trukket op sammen med smaasilden i vad. Man udtalte da det haab, at denne aldersklasse skulde presentere sig i mængde som madnyttige i 1903, og dette har stadfæstet sig. Fiskerne er tilbøielige til i den nuværende rigdom paa smaatorsk at se en virkning af den udsatte yngel fra Flødevigen i 1901. Navnlig synes dette at maatte gjælde smaatorsken i Bundefjorden, hvor et stort parti yngel udsattes i 1901, og hvor man har vanskeligt for at tænke sig, at yngelen i mellemtiden har været paa nogen større vandring, idet, som bekjendt, Bundefjorden gaar fra nord mod syd, og yngelen saaledes ikke af nordenveiret kan føres ud imod søen. Mængden af ferskvand, der falder i denne fjord, er ogsaa kun ringe.

Af flyndre har der været et middelsaar med tunge, pigvar og skrubflyndre. Enkelte af de udslupne rødspetter har ogsaa været at se.

Smaahvitting har der været meget af dette aar. Naar det lider ud paa vinteren, synes den at forlade grundene og gaa ud paa dybere vand.

Af ørret har der været under et middelsaar. Langs hele kysten nedover har der været klaget over, at ørreten har slaaet mindre godt til i 1903.

Østers.

Omkring øerne ved det vestre land, hvor vandet er rent, har foreningen til forskellige tider udlagt moder-østers, som har formeret sig gunstig. De unge østers har været meget velsmagende. Men fiskerne er fremdeles tilbøielige til at tage dem, førend de er fuldt madnyttige. Udlægning af moder-østers omkring øerne i det indre af fjorden har man derimod maattet opgive i det senere aar paa grund af Bjørvikens forurensning.

Der klages som det synes med føie over, at havnevæsenet vedbliver at føre det med muddermaskinerne optagne stof ud bag øerne, ved

„Knippebugten“, og der styrter det i sjøen igjen, — istedetfor at lægge det paa land nogetsteds, hvorfra det kunde komme jordbruget tilgode som gjødning sammen med andet dertil tjenligt affald ifra vor by. De forøgede omkostninger ved ilandbringelsen synes at burde veie lidet imod den store fordel i sanitær henseende, at vandet i fjorden holdes rent, samt hensynet til det daglige fiske, som har betydning for mange af byens ubemidlede klasser. Der er grund til at befrygte, at ikke ganske lidet af skjæl, som gaar til menneskeføde, bliver optaget fra grunde, der er inficerede af kloakvand og mudder ligesom det vist ogsaa hænder, at østers fra saadanne grunde kommer i handelen og bringer vore „fjord-østers“ i miskredit. Saavel torsk som flyndre nedlader sig til at søge sin næring paa den slags bund, hvorefter de maa befrygtes selv at afgive en baade usmagelig og usund føde.

Forhaabentlig er det kun et tidsspørgsmaal, naar det vil lykkes Kristiania kommune at finde udvei til at fjerne det her paapegede onde.

Det bør ogsaa nævnes, at medens byens største fiskeforretning holder sine kummer med levende fisk saa langt ude, at vandets renhed der er upaaklagelig, saa lader vandet ved den gamle fiskebrygge med de mange der anbragte kummer for levende fisk meget tilbage at ønske i renhed.

Foreningens regnskab for 1903,

der har været revideret af d'hr. kaptein Becker og marineintendant Blehr, udviser:

Indtægt:

Beholdning i Kreditkassen 1ste januar 1903	kr. 1 303.59
Statsbidrag for terminen 1903—1904	„ 800.00
Bidrag fra de interesserede kommuner	„ 1 320.00
Indvundne renter.....	„ 52.59
	<hr/>
	kr. 3 476.18

Udgift:

Lønninger og reiseudgifter til opsynet m. v.	kr. 1 831.09
Indkjøb af rødspetter, torsk- og ørrettyngel.....	„ 628.20
Apparater, rekvisita og trykningsomkostninger	„ 117.11
Optælling ved bryggen	„ 120.00
Præmier for sæl og haakjærring.....	„ 12.00
Beholdning i Kreditkassen 1ste januar 1904 (inkl. renter)	„ 767.78
	<hr/>
	kr. 3 476.18

